

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens förslag till anslag för år 2006 under utgiftsområde 4 Rättsväsendet samt ett stort antal motioner som väckts främst under allmän motionstid.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för utgiftsområdet som uppgår till totalt drygt 29 miljarder kronor. De tyngsta anslagsposterna är polisorganisationen (knappt 15,7 miljarder kronor), domstolsväsendet (knappt 4,1 miljarder kronor) och kriminalvården (drygt 5,7 miljarder kronor).

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet har, med hänvisning till sina respektive förslag till medelsanvisning för utgiftsområdet, inte deltagit i beslutet såvitt avser tilldelningen på anslag. I stället redovisar dessa partier sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I ärendet behandlar utskottet också som redan framgått ett stort antal motionsyrkanden som väckts främst under den allmänna motionstiden år 2005. I yrkandena tas i första hand upp frågor som rör mål och resurser samt organisations- och prioriteringsfrågor för myndigheterna inom rättsväsendet. Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden, i första hand med hänvisning till gällande regler och pågående arbete.

I ärendet föreligger reservationer och särskilda yttranden från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet de gröna. Sammanlagt handlar det om 28 reservationer och 23 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	8
Utskottets överväganden.....	13
Inledning.....	13
Allmänt.....	13
Kriminalpolitikens inriktning.....	14
Utgiftsramen och anslagen.....	15
Inledning.....	15
Förslag till anslag.....	16
Polisorganisationen.....	16
Säkerhetspolisen.....	18
Åklagarmyndigheten.....	19
Ekobrottsmyndigheten.....	20
Domstolsväsendet m.m.....	20
Kriminalvården.....	21
Brottsförebyggande rådet.....	22
Rättsmedicinalverket.....	23
Gentekniknämnden.....	23
Brottsoffermyndigheten.....	24
Ersättning för skador på grund av brott.....	25
Rättshjälpkostnader m.m.....	25
Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.....	26
Avgifter till vissa internationella sammanslutningar.....	26
Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	27
Utskottets ställningstagande.....	28
Kompetens och bemötande.....	28
Polisväsendet.....	31
Inledning.....	31
Resultatuppföljning.....	31
Polisorganisationen.....	31
Säkerhetspolisen.....	38
Personal.....	41
Verksamhetsinriktning år 2006.....	43
Övriga frågor.....	45
Resursfördelningen mellan myndigheterna m.m.....	45
Polisförsörjningen m.m.....	48
Prioritering av olika slags brottslighet.....	49
Polisens organisation och styrningen av polisen m.m.....	52
Sammansättningen i registernämnden m.m.....	54
Åklagarväsendet.....	55
Inledning.....	55
Resultatuppföljning.....	56
Inledning.....	56
Åklagarorganisationen.....	56
Åklagarorganisationens personal.....	60
Ekobrottsmyndigheten.....	60

Ekobrottsmyndighetens personal.....	62
Utskottets överväganden.....	63
Verksamhetsinriktning år 2006.....	63
Övriga frågor.....	64
Prioriteringar inom Åklagarmyndigheten.....	64
Större befogenhet för Eurojust, m.m.....	65
Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet.....	66
Domstolsväsendet m.m.	67
Inledning.....	67
Resultatuppföljning.....	67
Personal.....	74
Verksamhetsinriktning år 2006.....	75
Övriga frågor.....	76
Domstolsverkets ställning.....	76
En enda högsta domstolsinstans.....	76
Domstolsorganisationen i övrigt.....	77
Kriminalvården.....	83
Inledning.....	83
Resultatuppföljning.....	83
Personal.....	94
Verksamhetsinriktning år 2006.....	95
Brottsförebyggande rådet, m.m.....	97
Inledning.....	97
Resultatuppföljning.....	97
Personal.....	100
Verksamhetsinriktning år 2006.....	101
Rättsmedicinalverket.....	102
Inledning.....	102
Resultatuppföljning.....	102
Personal.....	105
Verksamhetsinriktning år 2006.....	106
Finansiering av reformen för utfärdande av rättsintyg.....	106
Övriga frågor.....	107
Sammanslagning av verksamheter för DNA-analys.....	107
Utfärdande av rättsintyg.....	108
Brottsoffermyndigheten, m.m.....	108
Inledning.....	109
Resultatuppföljning.....	109
Verksamhetsinriktning år 2006.....	111
Frågor om brottsskadeersättning.....	112
Allmänt.....	112
Sakskador.....	112
Prövningen av anspråk på brottsskadeersättning.....	113
Undantag för arbetsskador.....	114
Brottskadeersättning till barn.....	115
Rättshjälpkostnader m.m.	116
Inledning.....	116
Resultatuppföljning.....	116
Övriga frågor.....	117

Utvärdering av rättshjälpslagen m.m.....	117
Rättshjälp vid pisksnärtskador.....	119
Rättshjälp i tvister rörande rennärning.....	120
Reservationer.....	122
1. Brott mot judiska församlingar och institutioner, punkt 6 (m, fp, kd, c).....	122
2. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (m).....	122
3. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (fp).....	123
4. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (kd).....	124
5. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (c).....	125
6. Civilanställda inom polisen, punkt 8 (kd).....	126
7. Registernämndens sammansättning m.m., punkt 10 (v, mp).....	126
8. Prioriteringar för Åklagarmyndigheten, punkt 11 (kd).....	127
9. Större befogenheter för Eurojust, punkt 12 (fp).....	127
10. En europeisk åklagare, punkt 13 (kd).....	128
11. En ny organisation för ekobrottsbekämpningen, punkt 14 (fp).....	128
12. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 15 (m).....	129
13. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 15 (kd).....	129
14. Domstolsverkets ställning, punkt 16 (m, fp, kd, c).....	130
15. En enda högsta domstolsinstans, punkt 17 (fp).....	131
16. Domkretsindelningen, punkt 18 (kd).....	131
17. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen, punkt 19 (fp).....	132
18. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen, punkt 19 (kd).....	133
19. Allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar, punkt 21 (kd).....	133
20. Ekobrottsrotlar, punkt 22 (kd).....	134
21. Partssammansatta domstolar, punkt 23 (m, fp).....	134
22. Sammanslagning av verksamheter för DNA-analys, punkt 24 (m).....	135
23. Rättsintyg vid övergrepp mot kvinnor, punkt 25 (mp).....	135
24. Brottskadeersättning för sakskada, punkt 26 (fp).....	136
25. Prövningen av anspråk på brottsskadeersättning, punkt 27 (m, fp, kd, c).....	136
26. Brottskadeersättning vid arbetsskador, punkt 28 (m).....	137
27. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 30 (m, fp, kd, c, mp).....	138
28. Rättshjälp i tvister rörande rennärning, punkt 32 (kd).....	138
Särskilda yttranden.....	140
1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (m).....	140
2. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (fp).....	142
3. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (kd).....	143
4. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (c).....	145
5. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (m, fp, kd, c).....	147
6. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (v).....	148
7. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (mp).....	148
8. Resursfördelning inom polisen, punkt 3 (m, fp, kd, c).....	149

9. Resursfördelning inom polisen, punkt 3 (v).....	150
10. Prioriteringar för polisorganisationen, punkt 5 (m, fp, kd, c).....	150
11. Prioriteringar för polisorganisationen, punkt 5 (v).....	151
12. Prioriteringar för polisorganisationen, punkt 5 (mp).....	151
13. Brott mot judiska församlingar och institutioner, punkt 6 (mp).....	151
14. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (v).....	152
15. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (mp).....	152
16. Civilanställda inom polisen, punkt 8 (v).....	152
17. Prioriteringar för Åklagarmyndigheten, punkt 11 (mp).....	153
18. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 15 (v).....	153
19. Domstolsväsendets resultatuppföljning (m, fp, kd, c).....	153
20. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen, punkt 19 (m).....	154
21. Rättsintyg vid övergrepp mot kvinnor, punkt 25 (c).....	154
22. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 30 (v).....	155
23. Rättshjälp vid pisksnärtsskador, punkt 31 (mp).....	155
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	156
Propositionen.....	156
Motioner väckta med anledning av skr. 2003/04:129.....	156
Motion från allmänna motionstiden hösten 2002.....	156
Motion från allmänna motionstiden hösten 2003.....	156
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	157
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005.....	157
<i>Bilaga 2</i>	
Sammanställning av förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	183
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet.....	184
<i>Bilaga 4</i>	
Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 1 i utskottets förslag till riksdagsbeslut).....	185
<i>Bilaga 5</i>	
Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 2 i utskottets förslag till riksdagsbeslut).....	186
<i>Bilaga 6</i>	
Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 3 i utskottets förslag till riksdagsbeslut).....	188
<i>Bilaga 7</i>	
Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 5 i utskottets förslag till riksdagsbeslut).....	190
<i>Bilaga 8</i>	
Anmälda och uppklarade brott samt uppklaringsprocent efter brottstyp år 2004.....	191
<i>Bilaga 9</i>	
Måluppfyllelse i domstolarna.....	192

Bilaga 10

Genomsnittligt antal frivårdsklienter åren 1999–2004.....	193
---	-----

Tabeller

Anslag för Polisorganisationen.....	16
Anslag till Säkerhetspolisen.....	18
Anslag till Åklagarmyndigheten.....	19
Anslag till Ekobrottsmyndigheten.....	20
Anslag till Domstolsväsendet m.m.....	20
Anslag till Kriminalvården.....	21
Anslag till Brottsförebyggande rådet.....	22
Anslag till Rättsmedicinalverket.....	23
Anslag till Gentekniknämnden.....	24
Anslag till Brottsoffermyndigheten.....	24
Anslag till Ersättning för skador på grund av brott.....	25
Anslag till Rättshjälpskostnader m.m.....	25
Anslag för kostnader för vissa skaderegleringar m.m.....	26
Anslag för avgifter till vissa internationella sammanslutningar.....	27
Anslag för Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.....	27
Årsarbetskrafter per resultatområde år 2004.....	32
Utredningsresursernas fördelning på resultatområde år 2004.....	34
Utredningsverksamheten åren 1999–2004.....	35
Antal och andel ärenden redovisade till åklagare åren 2001–2004.....	36
Resursanvändningen inom Säkerhetspolisen år 2004.....	38
Anställda inom polisen åren 1999–2004.....	42
Åklagarorganisationens balanser åren 2000–2004.....	57
Åklagarorganisationens ärendeutveckling åren 2000–2004.....	57
Antal misstänkta personer som lagförts åren 2000–2004.....	57
Genomströmningstid åren 2000–2004.....	58
Lagföring åren 2000–2004.....	58
Ekobrottsmyndighetens ärendeutveckling 2000–2004.....	61
Ekobrottsmyndighetens lagföring 2000–2004.....	61
Ekobrottsmyndighetens genomströmningstider 2000–2004.....	62
Tingsrätternas målutveckling 1999–2004.....	68
Hovrätternas målutveckling 1999–2004.....	69
Länsrätternas målutveckling 1999–2004.....	69
Kammarrätternas målutveckling 1999–2004.....	70
Målutvecklingen i Högsta domstolen 1999–2004.....	71
Målutvecklingen i Regeringsrätten 1999–2004.....	71
Antalet årsarbetskrafter inom domstolsväsendet 1999–2004.....	74
Sjukfrånvaro inom domstolsväsendet 2001–2004.....	75
Beläggning på kriminalvårdsanstalter, totalt.....	84
Beläggning på kriminalvårdsanstalter, slutna och öppna anstalter.....	84
Antal häktesplatser och medelbeläggning på häkte.....	85
Medelantal verkställighetsfall på rikets häkten.....	85
Genomsnittlig kostnad per producerat vård dygn på anstalt och häkte.....	86
Antalet avvikelser.....	87
Påbörjade normalpermissioner vid anstalt.....	88

Fördelningen av sysselsättning vid anstalt (tusental tim.).....	89
Drogmissbrukare inskrivna i anstalt per den 1 oktober åren 1999–2004.....	89
Personal inom kriminalvården i oktober månad åren 1999–2004.....	94
Sjukfrånvaro bland kriminalvårdens personal ¹	94
Ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt.....	99
Antalet rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg.....	104
Brottsskadeärenden 1999–2004.....	110
Utbetald brottsskadeersättning och intäkter från regressverksamhet 1999– 2004.....	110
Fördelningen av kostnader för rättshjälp m.m.....	117
Utskottets förslag till anslag för år 2006.....	184

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Inledning, utgiftsramen och anslagen

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Riksdagen anvisar anslag till verksamheten inom rättsväsendet för budgetåret 2006 enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:1 Utgiftsområde 4 punkt 1 och avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden, se bilaga 4.

Kompetens och bemötande

2. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden, se bilaga 5.

Polisväsendet

3. Resursfördelning inom polisen

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden, se bilaga 6.

4. Polisförsörjningen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju204, 2005/06:Ju230 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Ju234 yrkandena 2 och 3, 2005/06:Ju240, 2005/06:Ju250, 2005/06:Ju253, 2005/06:Ju290, 2005/06:Ju301, 2005/06:Ju319 yrkande 1, 2005/06:Ju320 yrkande 2, 2005/06:Ju430, 2005/06:Ju454, 2005/06:Ju473, 2005/06:Ju499, 2005/06:T561 yrkande 2 och 2005/06:N245 yrkande 4.

5. Prioriteringar för polisorganisationen

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden, se bilaga 7.

6. Brott mot judiska församlingar och institutioner

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:U236 yrkande 1, 2003/04:Kr221, 2005/06:Ju455 och 2005/06:Kr289.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

7. Organisationsfrågor för polisväsendet

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju350 yrkande 8, 2005/06:Ju315, 2005/06:Ju346, 2005/06:Ju347, 2005/06:Ju348, 2005/06:Ju358 yrkande 2, 2005/06:Ju368 yrkande 3, 2005/06:Ju410 yrkande 5, 2005/06:Ju463 yrkandena 5, 6 och 16, 2005/06:Ju480 yrkande 9, 2005/06:Ju510 yrkande 3 och 2005/06:Ju514 yrkandena 1–3 och 7.

Reservation 2 (m)

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (kd)

Reservation 5 (c)

8. Civilanställda inom polisen

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju350 yrkande 9, 2005/06:Ju368 yrkande 4 och 2005/06:Ju463 yrkande 1.

Reservation 6 (kd)

9. Prioriteringar för säkerhetspolisen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju413 yrkande 3.

10. Registernämndens sammansättning m.m.

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju419 yrkandena 1 och 2.

Reservation 7 (v, mp)

*Åklagarväsendet***11. Prioriteringar för Åklagarmyndigheten**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju384 yrkande 14 och 2005/06:Ju436 yrkande 3.

Reservation 8 (kd)

12. Större befogenheter för Eurojust

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju376 yrkande 17.

Reservation 9 (fp)

13. En europeisk åklagare

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju436 yrkande 6.

Reservation 10 (kd)

14. En ny organisation för ekobrottsbekämpningen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju376 yrkande 16.

Reservation 11 (fp)

15. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju221, 2005/06:Ju420 yrkande 1, 2005/06:Ju436 yrkande 7, 2005/06:Ju536 och 2005/06:Ju557.

Reservation 12 (m)

Reservation 13 (kd)

*Domstolsväsendet***16. Domstolsverkets ställning**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju342, 2005/06:Ju376 yrkande 4 och 2005/06:Ju410 yrkande 6.

Reservation 14 (m, fp, kd, c)

17. En enda högsta domstolsinstans

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju376 yrkande 7.

Reservation 15 (fp)

18. Domkretsindelningen

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju437 yrkande 9.

Reservation 16 (kd)

19. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju286, 2005/06:Ju376 yrkandena 1–3, 2005/06:Ju377 yrkande 2, 2005/06:Ju437 yrkande 7 och 2005/06:Ju549.

Reservation 17 (fp)

Reservation 18 (kd)

20. Regionala projekt

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju265, 2005/06:Ju268, 2005/06:Ju321, 2005/06:Ju329 yrkande 3, 2005/06:Ju437 yrkande 1 och 2005/06:Ju447.

21. Allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju437 yrkande 8.

Reservation 19 (kd)

22. Ekobrottsrotlar

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju437 yrkande 3.

Reservation 20 (kd)

23. Partssammansatta domstolar

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju339 yrkande 8 och 2005/06:Ju376 yrkande 8.

Reservation 21 (m, fp)

*Rättsmedicinalverket***24. Sammanslagning av verksamheter för DNA-analys**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju219.

Reservation 22 (m)

25. Rättsintyg vid övergrepp mot kvinnor

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju422 yrkande 8.

Reservation 23 (mp)

*Brottsoffermyndigheten***26. Brottskadeersättning för sakskada**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju381 yrkande 18 och 2005/06:L373 yrkande 2.

Reservation 24 (fp)

27. Prövningen av anspråk på brottsskadeersättning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju264, 2005/06:Ju381 yrkande 20 och 2005/06:Ju559 yrkande 3.

Reservation 25 (m, fp, kd, c)

28. Brottskadeersättning vid arbetsskador

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju498.

Reservation 26 (m)

29. Brottskadeersättning till barn

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ju556.

*Rättshjälpkostnader***30. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ju341, 2005/06:Ju384 yrkande 16, 2005/06:Ju389, 2005/06:L292 yrkande 14 och 2005/06:U291 yrkande 4.

Reservation 27 (m, fp, kd, c, mp)

31. Rättshjälp vid pisksnärtsskador

Riksdagen avslår motion 2005/06:T381 yrkande 3.

32. Rättshjälp i tvister rörande rennäring

Riksdagen avslår motion 2005/06:MJ527 yrkande 2.

Reservation 28 (kd)

Stockholm den 6 december 2005

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp)¹, Britta Lejon (s), Rolf Olsson (v), Margareta Persson (s), Beatrice Ask (m)¹, Peter Althin (kd)¹, Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m)¹, Göran Norlander (s), Torkild Strandberg (fp)¹, Joe Frans (s), Kerstin Andersson (s), Leif Björnlod (mp), Christer Erlandsson (s), Hillevi Engström (m)¹, Viviann Gerdin (c)¹ och Ameer Sachet (s).

¹ Deltar ej i beslutet under punkt 1

Utskottets överväganden

Inledning

Allmänt

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet omfattar anslag till bl.a. polis-, åklagar- och domstolsväsendena, kriminalvården, Brottsförebyggande rådet, Rättsmedicinalverket, Gentekniknämnden, Brottsoffermyndigheten och rättshjälpskostnader. För år 2005 anslogs, inklusive tillskott på tilläggsbudget, knappt 28 miljarder kronor. De tyngsta anslagsposterna är polisen med knappt 15 miljarder kronor, kriminalvården med knappt 5,4 miljarder kronor och domstolsväsendet med drygt 4,3 miljarder kronor.

För år 2006 har riksdagen bestämt utgiftsramen för rättsväsendet till 29 022 913 000 kr.

Inom rättsväsendets verksamhet kan två huvudsakliga områden urskiljas. Det ena området rör kriminalpolitiken, sammanfattningsvis frågor om brott och straff och, inte minst, frågor som rör brottsförebyggande verksamhet. Det andra området rör rättskipningen och organisationen av rättsväsendet.

Den centrala uppgiften för rättsväsendets myndigheter är att värna den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Ett välfungerande rättsväsende är en grundläggande förutsättning för det demokratiska samhället, för ett fungerande samhällsliv, för näringslivets utveckling och för ekonomisk tillväxt.

Inom rättsväsendet pågår sedan ett antal år ett omfattande reformarbete i syfte att öka rättstryggheten och rättssäkerheten samt att öka rationaliteten och effektiviteten i rättsväsendets arbete. Centrala riktlinjer i verksamhetsutvecklingen är att rättsväsendets myndigheter skall tjäna enskilda människors intressen. Verksamheten skall bedrivas effektivt och med rättssäkerhet i rättskipning och myndighetsutövning. Verksamheten skall vidare baseras på väl underbyggd kunskap och fokuseras på identifierade kärnuppgifter. En helhetssyn skall anläggas på verksamheten och rättskedjeperspektivet skall få ett större genomslag. Det ställer krav på en långtgående samverkan mellan rättsväsendets myndigheter, givetvis med respekt för den grundläggande rollfördelningen mellan rättsväsendets olika delar. Myndigheterna måste se till att rekrytera och behålla kompetent personal, tillse att goda möjligheter skapas för kompetensutveckling samt att en god arbetsmiljö säkerställs. Ett långtgående ansvar åläggs myndigheterna för att jämställdheten skall öka. All diskriminering skall bekämpas, såväl inom som utom myndigheterna. Det är angeläget att myndigheterna verkar för etnisk mångfald bland personalen. Behovet av rättsligt och kriminalpolitiskt samarbete över gränserna ökar i takt med att de gränsöverskridande kontakterna blir alltmer intensiva. Brottslighet med internationella förtecken finns i alla delar av samhället och ställer krav på internationell

samverkan. Myndigheterna måste samarbeta såväl nationellt som internationellt och sprida kunskap i organisationerna. En del av det internationella arbetet utgörs av deltagande i fredsbefrämjande insatser i krisdrabbade länder inom ramen för den civila krishanteringen.

Kriminalpolitikens inriktning

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Den kriminalpolitiskt inriktade verksamheten syftar framför allt till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet, att förebygga brott, att utreda brott, att se till att den som begått brott lagförs, att verkställa påföljder och rättsliga anspråk och ge stöd till dem som drabbats av brott. Det internationella samarbetet utgör en ökande andel av verksamheten.

Arbetet skall bygga på en helhetssyn och utgå från alla människors lika värde och respekt för den enskildes integritet och värdighet.

Enligt utskottets mening kan en framgångsrik kriminalpolitik bara drivas inom ramen för en allmän välfärdspolitik som innefattar mål om social trygghet, rättvis fördelning och stärkt solidaritet mellan människor. Hänsynen till brottsoffren är en del av den helhetssyn som utskottet här gör sig till tolk för.

Utskottet vill också understryka betydelsen av det brottsförebyggande arbetet som en hörnsten i de kriminalpolitiska strävandena. Brottsligheten måste angripas med en bred kriminalpolitisk ansats. Här är vissa delar av samhällspolitiken särskilt betydelsefulla. Åtgärder som rör barn och ungdomar, alkohol och droger, arbets- och bostadsmarknaden samt utbildning har särskilt stor potential när det gäller att förebygga brottslighet. Detsamma gäller andra åtgärder som syftar till att motverka utanförskap och segregation. Det råder också allmän enighet om att det krävs ett brett engagemang från andra statliga myndigheter, samtliga kommuner, näringsliv, föreningsliv och andra ideella organisationer samt enskilda medborgare. Det är också viktigt att de brott som begås leder till adekvata reaktioner från samhällets sida.

Det lokala brottsförebyggande arbetet måste stödjas och utvecklas för att skapa ökad trygghet i människors närmiljö. Brottsligheten måste angripas i samverkan med dem som berörs av den. Denna utgångspunkt gör sig naturligtvis särskilt starkt gällande i fråga om mängdbrottsligheten som utgör en övervägande del av alla brott.

En effektiv brottsbekämpning är av stor betydelse för att målet för kriminalpolitiken skall kunna uppnås. Brottsligheten är ett allvarligt samhällsproblem som innebär ett angrepp på människors liv, hälsa, integritet eller egendom och förorsakar lidande och otrygghet. Brottsligheten medför också betydande kostnader för enskilda och samhället och kan i sina grövsta uttrycksformer i sin förlängning utgöra ett hot mot den demokratiska rättsstaten och grunderna för vår samhällsgemenskap. Det är därför viktigt att rättsväsendet fortsätter att utveckla sina arbetsmetoder samt vida-

reutvecklar sitt samarbete. Det är också viktigt att var och en av rättsväsendets myndigheter ser sin roll i rättskedjan och på olika sätt underlättar övriga myndigheters insatser. I myndigheternas arbete ingår naturligtvis även att på bästa möjliga sätt ta till vara brottsoffrens intressen.

I budgetpropositionen anläggs just ett sådant brett perspektiv på brottsbekämpningen som utskottet förordar. Här beskrivs också förändringsarbetet som inte bara omfattar sådana faktorer som utskottet nu nämnt utan också t.ex. en beskrivning av myndigheternas åtgärder mot den särskilt allvarliga brottsligheten samt brott mot särskilt utsatta grupper. En utveckling av verkställighetsinnehållet i det straffrättsliga påföljdssystemet är en annan väsentlig del där siktet är inställt på åtgärder som skall förhindra återfall i brott utan att kraven på säkerhet och samhällsskydd eftersätts. För kriminalvården är ett viktigt mål att inom ramen för en human kriminalvård öka säkerheten inom anstalterna och förhindra att intagna missbrukar droger under anstaltsvistelsen.

Utskottet delar regeringens uppfattning att rättsväsendet – för att nå bästa möjliga resultat – måste fokusera på förhållanden och utvecklingstendenser som är särskilt utmanande för en kriminalpolitik som bygger på människors lika värde och respekten för den enskildes integritet och värdighet. Våldsbrottslighet, brott mot särskilt utsatta grupper, allvarlig och organiserad brottslighet samt terrorism, ekonomisk brottslighet, miljöbrott, narkotikabrottslighet och mängdbrottslighet utgör sådana brottstyper. Åtgärder för ungdomar, insatser mot återfall i kriminalitet liksom säkerheten inom kriminalvården utgör andra sådana särskilda kriminalpolitiska utmaningar.

Utgiftsramen och anslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet och avstyrker därmed ett stort antal motionsyrkanden om utökade resurser och därmed sammanhängande frågor. Jämför de särskilda yttrandena 1 (m), 2 (fp), 3 (kd) och 4 (c).

Inledning

I detta avsnitt behandlar utskottet budgetförslag och de motioner som väckts med anledning av budgetpropositionen och som avser fördelningen på anslag inom rättsväsendet. Vidare behandlar utskottet en del motionsyrkanden som mer allmänt rör resursfrågor eller verksamhet och prioriteringar m.m. och som utskottet ansett bör behandlas i detta sammanhang.

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp till vilket summan av de till utgiftsområdet hörande utgifterna högst får uppgå (5 kap. 12 § riksdagsordningen). Riksdagen har med bifall till regeringens förslag bestämt utgiftsramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet till 29 022 913 000 kr för år 2006 (prop. 2005/06:1, bet. 2005/06:FiU1, rskr. 2005/06:34). I det här föreliggande ärendet har utskottet bl.a. att föreslå riksdagen hur detta belopp skall fördelas på anslag inom utgiftsområdet.

I sammanhanget kan erinras om att utskottet tidigare under hösten (se utskottets protokoll 2005/06:5) dels tillstyrkt regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 4 Rättsväsendet för år 2006, dels tillstyrkt den preliminära fördelningen respektive beräkningen av utgifter på utgiftsområdet för åren 2007 och 2008.

Inför arbetet med budgetpropositionen för år 2007 avser regeringen att göra en samlad bedömning av om tidigare gjorda resursförstärkningar har fått avsedd effekt och om effektiviseringsarbetet genomförts på ett tillfredsställande sätt. Regeringens bedömning kommer att redovisas i budgetpropositionen för år 2007, och det budgetförslag som då presenteras skall baseras på denna bedömning.

Utskottet konstaterar att delar av rättsväsendet under senare år brottats med budgetproblem trots stora tillskott till verksamheterna. Detta har föranlett såväl omfördelningar inom rättsväsendet som ytterligare tillskott under löpande budgetår. Rättsväsendets behov har alltså prioriterats, och utskottet ser med tillfredsställelse att det för den närmaste treårsperioden handlar om en fortsatt kraftfull satsning. Samtidigt är det både naturligt och absolut nödvändigt att de mycket stora insatser det handlar om utvärderas och att resultatet av utvärderingen får konsekvenser för framtiden.

Regeringen har lagt fram ett förslag till fördelning av utgiftsramen på anslagen inom rättsväsendet, se *bilaga 2*. I bilagan sammanfattas även Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets förslag.

En utförlig redovisning av anslagen följer nedan.

Förslag till anslag

Polisorganisationen

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag för Polisorganisationen år 2006.

Anslag för Polisorganisationen

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
14 960 135	15 674 018	+700 000	+680 000	+500 000	+400 000

Från anslaget till Polisorganisationen betalas kostnaderna för verksamheten vid polismyndigheterna, Rikspolisstyrelsen, med undantag för Säkerhetspolisen, samt Statens kriminaltekniska laboratorium. Rikskriminalpolisen och Polishögskolan hör till Rikspolisstyrelsen.

För år 2005 uppgår Polisorganisationens anslag till knappt 15 miljarder kronor. Vid ingången av år 2005 fanns ett anslagssparande på knappt 379 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för året är beräknad till ca 14,8 miljarder kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för polisorganisationen för år 2005 på knappt 15,7 miljarder kronor. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. I budgetpropositionen finns ett tillskott som aviserades i budgetpropositionen för år 2005 om 375 miljoner kronor. Satsningen skall användas till att öka antalet poliser och i övrigt till att bekämpa brott. Polisen skall ges möjlighet att utveckla verksamheten så att den kännetecknas av ett långsiktigt perspektiv och ett underrättelselett arbetssätt med ett brottsförebyggande syfte. Kvaliteten i brottsutredningarna skall höjas så att uppkläringen och lagföringen ökar. Av anslagstillskottet skall minst 10 miljoner kronor användas för insatser mot människohandel. För att finansiera ett gemensamt system för radiokommunikation för skydd och säkerhet (RAKEL) förs sammanlagt 45 miljoner kronor till anslag 7:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet under utgiftsområde 6. För att finansiera polisväsendets ökade kostnader till följd av avgiftsfinansiering av rättsintyg överförs 5 miljoner kronor till Polisväsendets anslag från anslaget för Rättsmedicinalverket. Anslaget minskas med knappt 90 miljoner kronor, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006. Härutöver görs vissa mindre överföringar från anslaget, bl.a. med anledning av genomförda lagstiftningsreformer.

I ett antal motioner yrkas att anslaget skall höjas i förhållande till regeringens förslag.

I motion Ju559 (m) begärs sålunda att anslaget skall höjas med 700 miljoner kronor. Höjningen skall göra det möjligt att anställa fler poliser för att öka den polisiära närvaron över hela landet. Resursförstärkningen skall också användas till en reformerad utbildning, kompetenshöjning samt en uppdatering av metodutveckling och teknik. Vidare skall nya personalgrupper rekryteras för att frigöra uniformerad personal till yttre tjänst. I motion 2003/04: MJ65 (m) begärs också resurstillskott till polisen. I motionerna Ju358 (m) och Ju410 (m) anförs att antalet poliser måste öka.

I motion Ju508 (fp) begärs en höjning av anslaget med 680 miljoner kronor. Höjningen skall finansiera fler poliser samt fler civilanställda och specialister. Vidare skall medel användas för inrättande av ett nationellt personsäkerhetsprogram för personer som vittnat i ärenden rörande organiserad brottslighet. Resursförstärkningen syftar också till att intensifiera insatserna mot ungdomsbrottslighet och organiserad brottslighet samt för

att förstärka de enheter inom polisen som arbetar mot bl.a. narkotikabrott, hatbrott, barnpornografi, våld mot kvinnor och andra grova brott. I motionerna Ju234 (fp), Ju379 (fp) och Ju514 (fp) framställs flera yrkanden som tar sikte på behovet av fler poliser och tillräcklig finansiering av polisen.

I motion Ju540 (kd) förordas en höjning av anslaget till polisen med 500 miljoner kronor. Höjningen syftar till en utökad polisutbildning och till att 100 nya poliser skall kunna anställas för att bekämpa narkotikabrott. Resursförstärkningen skall vidare användas till att förbättra det psykosociala omhändertagandet inom polisen, ledarskapet och polisens utrustning. Liknande yrkanden framställs i motionerna 2003/04: MJ63 (kd) och Ju463 (kd).

I motion Ju502 (c) föreslås en höjning av anslaget med 400 miljoner kronor i syfte att öka antalet poliser och civilanställda. Höjningen syftar även till att finansiera investeringar i teknik och utrustning samt inrättande av ytterligare en polishögskola. Liknande yrkanden framställs i motion Ju507 (c).

Säkerhetspolisen

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Säkerhetspolisen år 2006.

Anslag till Säkerhetspolisen

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
644 975	698 631	-	+30 000	-	-

För år 2005 uppgår Säkerhetspolisens anslag till knappt 645 miljoner kronor. Vid ingången av år 2005 fanns ett anslagssparande på knappt 4 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för året uppgår till drygt 636 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för Säkerhetspolisen för år 2006 på knappt 699 miljoner kronor. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. Därutöver föreslås en höjning av ramen med ytterligare 25 miljoner kronor för att täcka ökade kostnader för personskyddet av den centrala statsledningen samt engångsvisa medel om 21 miljoner kronor för att täcka ökade kostnader för personskyddet under riksdagsvalet år 2006. Drygt 2,6 miljoner kronor överförs till anslag 90:5 Regeringskansliet m.m. under utgiftsområde 1 för att finansiera att Regeringskansliet övertar bevakningsansvaret för statsministerbostaden. Vidare föreslås att det från det nyss nämnda anslaget överförs 500 000 kr till Säkerhetspolisen för att finansiera Säkerhetspolisens övertagande av kostnadsansvaret för vissa skyddsåtgärder för statsråden och deras bostäder. Anslaget minskas med knappt 3,9 miljoner kronor, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju508 (fp) förordas en höjning med 30 miljoner kronor. Resursförstärkningen skall användas till förbättrade hotbildsanalyser och ett utökat personskydd samt för att effektivisera terroristbekämpningen.

Åklagarmyndigheten

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Åklagarmyndigheten för år 2006.

Anslag till Åklagarmyndigheten

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
848 935	862 424	+40 000	+25 000	+40 000	+25 000

För år 2005 uppgår Åklagarmyndighetens anslag till närmare 849 miljoner kronor. Vid utgången av år 2004 hade åklagarorganisationen ett anslagssparande på knappt 16 miljoner kronor som ställts till regeringens disposition. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 837,5 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på 862 424 000 kr. Förslaget innehåller liksom förra året en förstärkning på 25 miljoner kronor för att Åklagarmyndigheten med bibehållen kvalitet skall kunna hantera den ökande ärendetillströmningen. I anslagsberäkningen har hänsyn vidare tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. Anslaget minskas med 5 093 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju559 (m) föreslås att anslaget till Åklagarmyndigheten skall höjas med 40 miljoner kronor. Dessa ytterligare medel skall möta kostnader för bl.a. fler åklagare och ökad kompetensutveckling.

En anslagsökning för Åklagarmyndigheten om 25 miljoner kronor förordas i motion Ju508 (fp). Dessa ytterligare medel skall användas till bl.a. fler åklagare och för att öka möjligheterna till utbildning och specialisering. Krav på ökad specialisering framförs också i motion Ju259 (fp) – avseende familjerelaterat våld – och i motion Ju376 (fp), samtidigt som det i sistnämnda motion påpekas att ett väl utvecklat nära samarbete med polisen är av vikt för bättre brottsutredningar och ett ökat antal lagföringar.

I motion Ju540 (kd) yrkas att anslaget till Åklagarmyndigheten skall höjas med 40 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för att åklagarna skall kunna arbeta offensivt brottsbekämpande, stödja polisen, delta i rättsutvecklingen samt förbättra kvaliteten och lagföringen inom prioriterade områden. I motion 436 (kd) framhålls vikten av fortsatt nyrekrytering och förstärkning av Åklagarmyndigheten samt begärs att det inrättas särskilda ungdomsrotlar.

I motion Ju502 (c) föreslås att anslaget till Åklagarmyndigheten skall höjas med 25 miljoner kronor. Dessa ytterligare medel skall användas för att bl.a. öka andelen åklagare med specialistkompetens, särskilt miljöåklagare, och höja lagföringen.

Ekobrottsmyndigheten

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Ekobrottsmyndigheten för år 2006.

Anslag till Ekobrottsmyndigheten*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
inkl. TB					
343 698	350 429	-	-	-	-

För år 2005 uppgår Ekobrottsmyndighetens anslag, inklusive tillskott på tilläggsbudget, till knappt 344 miljoner kronor. Vid ingången av året hade en anslagskredit om ca 450 000 kr utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 338 miljoner kronor.

Regeringen föreslår för år 2006 ett ramanslag till Ekobrottsmyndigheten på 350 429 000 kr. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. Då Ekobrottsmyndighetens pris- och löneomräkning automatiskt blir felräknad varje år, på grund av att kompensation för de poliser som arbetar på myndigheten finns i polisens pris- och löneomräkning, överförs 1 855 000 kr från anslaget för polisorganisationen. Anslaget minskas med 2 053 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

Domstolsväsendet m.m.

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Domstolsväsendet m.m. år 2006.

Anslag till Domstolsväsendet m.m.*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
inkl. TB					
4 231 980	4 074 140	+200 000	+105 000	+170 000	+100 000

Anslaget finansierar domstolarnas, hyres- och arrendenämndernas, Rätts- och hjälpsmyndighetens samt Domstolsverkets verksamhet. Från anslaget finansieras t.o.m. år 2005 även utgifter för bevisning, parter, tolk och god man, förvaltararvoden m.m. i konkurser, ersättning till likvidatorer och bouppteckningsförrättare m.m.

För år 2005 uppgår Domstolsväsendets anslag till drygt 4,2 miljarder kronor. Under år 2004 förbrukade Domstolsväsendet 48,5 miljoner kronor mer än vad som anslagits, vilket har lett till att anslagskrediten utnyttjats med knappt 63,6 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 4 miljarder kronor. Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på knappt 4,1 miljarder kronor.

För att kompensera Skatteverket för kostnaderna i samband med överflyttning av ärenden från domstolarna till Skatteverket med anledning av prop. 2004/05:88 Nya regler om dödförklaring överför regeringen 200 000 kr till utgiftsområde 3, anslag 3:1 Skatteverket. Domstolsväsendet behöver enligt regeringen tillföras ytterligare resurser som ett resultat av en ändring i lagen om offentlig upphandling vilken innebär att bl.a. leverantörer får möjlighet att ansöka om överprövning av tilldelningsbeslutet. Anslaget ökas därför engångsvis med 20 miljoner kronor. Regeringen anför vidare att det i regeringens sysselsättningspaket ingår ett förslag för att förbättra arbetsmarknaden för arbetslösa akademiker genom att förstärka beredningsorganisationen med en tillfällig ökning av antalet notarieplatser med 100. För detta ändamål tillförs domstolsväsendet 35 miljoner kronor. Anslagspost 4 Vissa domstolavgifter flyttas från anslaget för Domstolsväsendet. Med anledning av detta överförs knappt 164 miljoner kronor från anslaget till anslag 4:12 Rättsjälpkostnader m.m. Anslaget minskas med 24 282 000 kr motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju559 (m) föreslås en höjning av anslaget med 200 miljoner kronor eftersom satsningar på polis- och åklagarväsendet medför en ökad måltillströmning och därför att en satsning på rättsväsendet också kräver en satsning på domstolarna. Anslagsökningen skall dessutom täcka kostnaderna för en högre ersättning till nämndemännen. I motion Ju508 (fp) föreslås att anslaget ökas med 105 miljoner kronor för att stärka domstolsorganisationen till följd av en ökad måltillströmning. Av samma skäl föreslås i motion Ju540 (kd) en anslagshöjning om 170 miljoner kronor utöver regeringens förslag och i motion Ju502 (c) en ökning av anslaget om 100 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag.

Kriminalvården

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Kriminalvården år 2006.

Anslag till Kriminalvården

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
inkl. TB					
5 390 693	5 729 965	+545 000	+150 000	+300 000	+100 000

För år 2005 uppgår kriminalvårdens anslag, inklusive medel som föreslås tillföras på tilläggsbudget, till knappt 5,4 miljarder kronor. Vid ingången av året hade en anslagskredit om knappt 420 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 5,4 miljarder kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på drygt 5,7 miljarder kronor. För att ge kriminalvården förutsättningar att bl.a. fortsätta utbyggnaden av anstalts- och häkteskapaciteten samt för att förbättra säkerheten föreslår regeringen att anslaget tillförs 400 miljoner kronor. Av tillskottet

skall 40 miljoner kronor användas till en fortsättning på den särskilda narkotikasatsning inom kriminalvården som inleddes år 2002 (se prop. 2001/02:91). Anslaget tillförs vidare 250 miljoner kronor i enlighet med vad som aviserades i föregående års budgetproposition. I anslagsberäkningen har hänsyn även tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader.

I ett antal motioner yrkas att anslaget skall höjas i förhållande till regeringens förslag.

I motion Ju559 (m) begärs en höjning av anslaget med ytterligare 545 miljoner kronor för att dels öka antalet platser på häkten och anstalter, dels möjliggöra ett överförande av institutionsvården av unga lagöverträdare från Statens institutionsstyrelse till kriminalvården. Även i motion Ju410 (m) begärs att institutionsvården av unga lagöverträdare överförs till kriminalvården.

I motion Ju508 (fp) begärs en höjning av anslaget med ytterligare 150 miljoner kronor. Beloppet skall användas till en ökad utbyggnad av anstalts- och häktesplatser, till förbättrad säkerhet, till mer och bättre utbildad personal samt till en förbättrad behandlingsverksamhet och till bekämpande av narkotika på anstalterna. I motion Ju414 (fp) begär motionären att ett häkte skall lokaliseras i anslutning till Solna tingsrätt, och i motion Ju529 (fp) begär motionärerna fler anstalts- och häktesplatser med en målsättning om högst 90 % beläggning på anstalterna.

I motion Ju540 (kd) begärs en höjning av anslaget med ytterligare 300 miljoner kronor. De ökade medlen skall bl.a. användas till fler anstaltsplatser, till mer utbildningsinsatser för anställda som arbetar nära de intagna samt till att öka narkotikabekämpningen. I motion Ju459 (kd) begärs att kriminalvården skall ges tillräckliga resurser och att antalet häktesplatser skall utökas.

I motion Ju502 (c) begärs en höjning av anslaget med 100 miljoner kronor för att bl.a. kunna inrätta fler anstalts- och häktesplatser samt för att förbättra missbruksbehandling och övrig programverksamhet för de intagna.

Brottsförebyggande rådet

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Brottsförebyggande rådet år 2006.

Anslag till Brottsförebyggande rådet

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
59 550	60 116	-10 000	-10 000	–	–

För år 2005 uppgår BRÅ:s anslag till ca 59,5 miljoner kronor. Vid årets ingång fanns ett anslagssparande på knappt 2,2 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till knappt 59 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på drygt 60 miljoner kronor såvitt gäller BRÅ. Av detta anslag avser 12 miljoner kronor medel för fortsatt medlingsverksamhet. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. Anslaget minskas med 357 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju559 (m) föreslås att anslaget till BRÅ skall minskas med 10 miljoner kronor. Enligt motionärerna bör en tydligare akademisk frihet och ett bredare perspektiv inom det kriminalpolitiska området eftersträvas, varför verksamheten inom BRÅ bör minska.

I motion Ju508 (fp) föreslås också att anslaget till BRÅ skall minskas med 10 miljoner kronor.

Rättsmedicinalverket

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Rättsmedicinalverket för år 2006.

Anslag till Rättsmedicinalverket

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
228 571	227 312	+10 000	–	–	–

Vid utgången av år 2004 saknade Rättsmedicinalverket anslagssparande och utnyttjade i stället anslagskrediten med ett mindre belopp. För år 2005 uppgår anslaget till drygt 228,5 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 225 miljoner kronor.

I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. För att finansiera polisens ökade kostnader till följd av avgiftsfinansiering av rättsintyg överförs 5 miljoner kronor från Rättsmedicinalverkets anslag till anslaget till Polisorganisationen. Vidare minskas Rättsmedicinalverkets anslag med knappt 1,4 miljoner kronor, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju559 (m) yrkas en höjning av anslaget med 10 miljoner kronor. Dessa ytterligare medel skall användas till att finansiera stöd och utbildning för läkare inom sjukvården som utfärdar rättsintyg samt för forskning inom myndighetens område.

Gentekniknämnden

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Gentekniknämnden år 2006.

Anslag till Gentekniknämnden*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
3 796	3 843	-	-	-	-

Gentekniknämnden inrättades den 1 juli 1994. Nämnden skall bl.a. följa den nationella och internationella utvecklingen på genteknikområdet.

Vid utgången av år 2004 uppgick nämndens anslagssparande till 139 000 kr. För år 2005 uppgår Gentekniknämndens anslag till knappt 3,8 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till knappt 3,4 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag till Gentekniknämnden för år 2006 på drygt 3,8 miljoner kronor. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för bl.a. löner och lokaler. Anslaget minskas med 23 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

Brottsoffermyndigheten

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag för Brottsoffermyndigheten år 2006.

Anslag till Brottsoffermyndigheten*(Beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
27 012	27 449	+5 000	-	+5 000	-

För år 2005 uppgår Brottsoffermyndighetens anslag till drygt 27 miljoner kronor. Vid ingången av året uppgick anslagssparandet till knappt 2,3 miljoner kronor. Anslagssparandet har ställts till regeringens disposition. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 26,6 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på knappt 27,5 miljoner kronor. I anslagsberäkningen har hänsyn tagits till beräknade utgiftsökningar för löner, lokaler och övriga förvaltningskostnader. Vidare har anslaget minskats med 162 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju559 (m) begärs en höjning av anslaget med 5 miljoner kronor. Anslagshöjningen skall finansiera genomförandet av ett förslag som innebär att Brottsoffermyndigheten vid sin prövning av brottsskadeersättningens storlek skall vara bunden av domstols sakprövning av skadestånd i de fall en lagakraftvunnen dom föreligger.

I motion Ju540 (kd) begärs en höjning av anslaget med 5 miljoner kronor för att Brottsoffermyndigheten skall ha möjlighet att korta handläggningstiderna för brottsskadeärenden. I motionerna Ju306 och A370 (båda kd) begärs att handläggningstiden för brottsskadeärenden skall vara högst tre månader.

Ersättning för skador på grund av brott

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag till Ersättning för skador på grund av brott för år 2006.

Anslag till Ersättning för skador på grund av brott*(Beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
inkl. TB					
98 978	83 474	–	–	–	–

Från anslaget betalas ersättning av statsmedel enligt brottsskadelagen (1978:413) för skador på grund av brott. Utgifterna på anslaget är huvudsakligen beroende av antalet beviljade ansökningar om brottsskadeersättning och ersättningsarnas storlek. Anslaget disponeras av Brottsoffermyndigheten.

För år 2005 uppgår anslaget, efter tillskott på tilläggsbudget till denna proposition med 15 miljoner kronor, till nästan 99 miljoner kronor. Vid ingången av året hade en anslagskredit om drygt 5,8 miljoner kronor utnyttjats. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till 92,6 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på nästan 83,5 miljoner kronor. I anslaget ligger en minskning med 504 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006. Brottsoffermyndigheten har bedömt att belastningen på anslaget kommer att öka under de närmaste åren eftersom antalet ansökningar om brottsskadeersättning kan förväntas öka. Regeringen avser att noga följa utgiftsutvecklingen för anslaget.

Rättshjälpkostnader m.m.

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag till Rättshjälpkostnader m.m. år 2006.

Anslag till Rättshjälpkostnader m.m.*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
inkl. TB					
1 081 532	1 199 214	+10 000	+30 000	–	–

För år 2005 uppgår anslaget inklusive tillskott på tilläggsbudget, till drygt 1,08 miljarder kronor. Under 2004 förbrukades mer medel än vad som anslagits, vilket har lett till att utnyttjandet av anslagskrediten har ökat. Vid budgetårets slut hade anslagskrediten utnyttjats med 55,9 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till knappt 1,13 miljarder kronor. Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar ett ramanslag på knappt 1,2 miljarder kronor.

För att finansiera överföringen av rätten att överklaga beslut från Domstolsverket till Justitiekanslern (prop. 2004/05:41) föreslår regeringen att 1,9 miljoner kronor överförs till anslaget 46:2 Justitiekanslern. Anslagspost

4 Vissa domstolsutgifter flyttas från anslag 4:5 Domstolsväsendet m.m. till anslaget för rättshjälpskostnader. Med anledning av detta överförs knappt 164 miljoner kronor från anslaget till anslag 4:12 Rättshjälpskostnader m.m. Som kompensation för ökade priser och timkostnader föreslår regeringen en uppräknig av anslaget med drygt 9 miljoner kronor.

I motion Ju559 (m) yrkas en höjning av anslaget med 10 miljoner kronor för att möjliggöra att målsägandebiträde förordnas i alla de mål där brottsoffret varit utsatt för våldsbrott.

I motion Ju508 (fp) föreslås en höjning av anslaget med 30 miljoner kronor för att utöka möjligheten för den enskilde att få rättshjälp.

Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag för kostnader för vissa skaderegleringar m.m. år 2006.

Anslag för kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

(beloppen anges i tusental kronor)

Anslag 2005 inkl. TB	Prop. 2006	m	fp	kd	c
31 291	21 163	–	–	–	–

Från anslaget, som disponeras av Justitiekanslern, betalas statens kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Det rör sig bl.a. om ersättning till frihetsberövade enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder samt skadestånd enligt bestämmelserna om fel och försummelse vid myndighetsutövning i skadeståndslagen (1972:207). I anslutning till att sådan ersättning utbetalas kan ersättning även utgå för ombuds- och rättegångskostnader. Rättegångskostnader som tillfaller staten från motparter i sådana mål tillgodoräknas anslaget.

För år 2005 uppgår anslaget till knappt 21,3 miljoner kronor. Härtill kommer 10 miljoner kronor som tillförts på tilläggsbudget. Vid utgången av år 2004 redovisade anslaget ett överskott på drygt 1,2 miljoner kronor. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 31 miljoner kronor.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2006 anvisar ett raman-slag på knappt 21,3 miljoner kronor. Anslaget förblir härigenom oförändrat jämfört med innevarande budgetår, sånär som på att anslaget minskas med 128 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en generell åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

I nedanstående tabell återfinns regeringens förslag till anslag för avgifter till vissa internationella sammanslutningar år 2006.

Anslag för avgifter till vissa internationella sammanslutningar*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
3 600	3 578	-	-	-	-

Från anslaget betalas årsavgifter till Haagkonferensen för internationell privaträtt, Internationella institutet i Rom för unifiering av privaträtten (UNID-ROIT), Association Internationale des Hautes Juridictions Administratives, Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi (NSfK) samt Bernunionen (WIPO=World Intellectual Property Organization). Från anslaget betalas också bidrag till FN:s Crime Prevention and Criminal Justice Fund som stöd för aktiviteter inom Europeiska institutet för kriminalpolitik (HEUNI). Även bidrag till vissa andra internationella sammanslutningar med anknytning till Justitiedepartementets område betalas från anslaget.

För år 2005 uppgår anslaget till 3,6 miljoner kronor. Vid utgången av år 2004 redovisade anslaget ett överskott om 949 000 kr. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 3,4 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2006 på 3 578 000 kr. Anslaget förblir härigenom oförändrat jämfört med innevarande budgetår, sånär som på att anslaget minskas med 22 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en generell åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete

I nedanstående tabell återfinns en jämförelse av regeringens och oppositionens förslag till anslag för bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete år 2006.

Anslag för Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete*(beloppen anges i tusental kronor)*

Anslag 2005	Prop. 2006	m	fp	kd	c
7 200	7 157	-	-	+50 000	-

För år 2005 uppgår anslaget till Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete till 7,2 miljoner kronor. Vid ingången av året fanns ett mindre anslagssparande om 24 000 kr. Utgiftsprognosen för år 2005 är beräknad till drygt 7,1 miljoner kronor.

Regeringen föreslår ett ramanslag för år 2005 på knappt 7,2 miljoner kronor. Anslaget är oförändrat jämfört med innevarande budgetår, sånär som på att anslaget minskas med 43 000 kr, motsvarande 0,6 % av anslaget, som en generell åtgärd för att undvika överskridande av utgiftstaket för år 2006.

I motion Ju540 (kd) yrkas en höjning av anslaget med 50 miljoner kronor. Dessa ytterligare medel skall användas till det brottsförebyggande arbetet i kommunerna, till föräldrautbildning samt till bebyggelseinriktade åtgärder mot brott. I motion 2003/04: MJ63 (kd) begärs också mer resurser till lokalt brottsförebyggande arbete.

Utskottets ställningstagande

Som framgår ovan har riksdagen just beslutat om utgiftsramen för år 2006, ett beslut som utskottet tillstyrkte. Ett bifall till här aktuella yrkanden skulle innebära att utgiftsramen överskrids. Mot den bakgrunden föreslår utskottet att riksdagen avslår i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden, se *bilaga 4*. Utskottet tillstyrker alltså regeringens förslag till fördelning på anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet, se *bilaga 3*.

Kompetens och bemötande

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt behandlas ett stort antal motionsyrkanden rörande olika kompetenshöjande insatser inom rättsväsendets myndigheter samt om bemötande och information från rättsväsendets företrädare. Utskottet föreslår, bl.a. med hänvisning till att dessa frågor löpande uppmärksammas inom rättsväsendets myndigheter, att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Jämför de särskilda yttrandena 5 (m, fp, kd, c), 6 (v) och 7 (mp).

I ett stort antal motioner förespråkas olika åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter och för att myndigheternas företrädare bättre skall bemöta och lämna information till dem som i olika sammanhang kommer i kontakt med myndigheterna.

Sålunda anförs i motionerna Ju299 (c), Ju362 (fp), Ju418 (s), Ju446 (kd), Ju476 (c, kd, m, fp, v, mp), L292 (v), L340 (fp) och So647 (kd) att åtgärder bör vidtas för att förbättra barnkompetensen inom rättsväsendet. I motionerna Ju299, Ju418, L292, L340 och So647 preciseras yrkandet till att gälla domstolarna i allmänhet, och i motionerna Ju446 och Ju476 till dem som handlägger sexualbrott mot barn. I motion So467 framhålls vikten av specialkompetens hos dem som arbetar med förhör av barn.

I motion Ju309 (s) anförs att polisens kompetens behöver öka avseende faktorer som kan ligga till grund för egenmäktighet med barn.

I motion Ju533 (fp) förespråkas åtgärder för en ökad specialistkompetens bland åklagare och domare när det gäller ungdomsbrott.

I motionerna Ju306 (kd), Ju380 (fp), Ju381 (fp) och Ju483 (kd) påtalas vikten av ett bättre bemötande av och en ökad kompetens om brottsoffer inom rättsväsendet. I motion Ju380 preciseras yrkandet till att gälla brottsoffer vid sexualbrott.

Flera motionsyrkanden rör myndigheternas kunskap om våld mot kvinnor och behovet av genusutbildning. I motionerna Ju333 (v), Ju368 (v), Ju380 (fp), Ju402 (v), Ju422 (mp, -), Ju506 (c), Ju532 (c), Ju554 (s) och So471 (-) anförs att kompetensen inom rättsväsendet rörande bl.a. våld och sexualbrott mot kvinnor måste höjas. I motion So429 (m) efterfrågas en ökad kompetens beträffande grov brottslighet i s.k. hederskulturer.

En kompetenshöjning inom rättsväsendet rörande trafficking förespråkas i motionerna Ju383 (fp) och U340 (mp).

I motionerna Ju333 (v), Ju384 (mp, -), Ju562 (mp, -), L291 (fp), L342 (mp, -) och L375 (v) anförs att kompetensen inom rättsväsendet om brott mot och situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner måste öka samt att bemötandet av dessa personer bör förbättras. I motion Ju384 preciseras yrkandet till att avse domare, och i motion Ju562 till att avse kriminalvården. Vidare påtalas i motionerna Ju380 (fp), Ju444 (v) och L291 (fp) behovet av ökad kompetens om våld i samkönade relationer.

I motionerna Ju260 (fp), Ju349 (c), Ju368 (v) och Ju507 (c) betonas vikten av etiska riktlinjer och en sammanhängande värdegrund för polisen. I motion Ju229 (m) påtalas vikten av att tydligare koppla forskning inom polisområdet till personalen inom polisen. I motion Ju324 (m) efterlyses bl.a. bättre möjligheter till kompetensutveckling hos polisen. Vidare efterlyses bättre utbildning för polisen i flera motioner. I motion Ju360 (s) gäller det avancerad bilkörning, och i motionerna Ju381 (fp) och Ju386 (v) förhörsmetodik. I motion Ju358 (m) påtalas vikten av att polisens bemötande av bl.a. brottsoffer blir bättre, och i motion Ju399 (m) anförs att polisens kunskaper om brottslighet på Internet måste bli bättre. I motion Ju278 (m) förespråkas inrättandet av ett nationellt resurscentrum för brottsbekämpning i Linköpingsregionen.

I motionerna Sf336 (v) och Sf389 (kd) framhålls behovet av utbildning hos polisen rörande rasistisk brottslighet. I den förstnämnda motionen betonas även vikten av mångkulturell kompetens och tolerans inom polisen. I motion Sf383 (fp) påtalas behovet av utbildning i mångfald för domstolspersonal, och i motion Ju384 (mp, -) påtalas bl.a. behovet av utbildning om diskriminerande strukturer. Vidare anförs i motion So248 (m) att polisens kunskaper om brott mot funktionshindrade måste bli bättre.

I motion Ju436 (kd) efterfrågas bl.a. bättre möjligheter till kompetensutveckling inom åklagarorganisationen. I motion Ju548 (s) tas frågan om ökad arbetsmiljöbrottskompetens hos åklagare och poliser upp, och i motion Ju246 (m) anförs att kompetensen vad gäller tillämpningen av djurskyddslagen måste öka. I motion Ju437 (kd) påtalas vikten av en ökad miljöbrottskompetens hos domstolarna.

I motion Ju484 (kd) efterfrågas en systematisk utveckling och tillämpning av ny kunskap om brottsförebyggande arbete och, slutligen, i motion Ju440 (kd) påtalas behovet av bättre kunskap inom kriminalvården när det gäller neuropsykiatriska funktionshinder.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat liknande motionsyrkanden om bl.a. åtgärder för att öka kompetensen inom rättsväsendets myndigheter, senast hösten 2004 (bet. 2004/05:JuU1 s. 25 f.). Utskottet instämde då i vad som anfördes i motionerna om betydelsen av att de anställda inom rättsväsendets olika myndigheter har hög kompetens. Utskottet såg det också som självklart att de som kommer i kontakt med myndigheterna, t.ex. brottsoffer och vittnen, skall få ett korrekt och professionellt bemötande från myndighetsföreträdare. I bemötandet ingår att dessa personer skall erhålla relevant och lättförståelig information. Dessa frågor är av central betydelse för möjligheten för rättsväsendets myndigheter att fullgöra sin uppgift att värna den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet samt för det övergripande målet för kriminalpolitiken, att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Utskottet kunde samtidigt konstatera att det inom rättsväsendets olika myndigheter kontinuerligt vidtas omfattande åtgärder för att öka kompetensen hos all personal inom de i motionerna berörda områdena, som också i stor utsträckning handlar om prioriterad brottslighet. Myndigheterna uppmärksammar också betydelsen av goda rutiner och ett bra bemötande av dem som kommer i kontakt med rättsväsendets myndigheter. Även om mycket alltså har gjorts och görs ute på rättsväsendets myndigheter för att tillgodose dessa behov är det angeläget att ansträngningarna intensifieras under de kommande åren. Åtgärder för att höja kompetensen och uppfylla skyldigheter i detta avseende borde enligt utskottet prioriteras inom ramen för respektive myndighets anslag och vara ett självklart inslag i verksamheten. Arbetet skall bedrivas målmedvetet och vidtagna åtgärder redovisas. Utskottet fann mot denna bakgrund inte anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i dessa frågor, utan föreslog att riksdagen skulle avslå samtliga yrkanden.

Utskottet har inte ändrat sin tidigare inställning i frågan. Det är alltså alltjämt utskottets uppfattning att det inte finns anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande i dessa frågor. Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga i detta avsnitt behandlade motionsyrkanden, se *bilaga 5*.

Polisväsendet

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för polisväsendets resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet delar regeringens bedömning att verksamhetsmålet för det brottsförebyggande arbetet inte helt har uppnåtts. När det gäller utredning och lagföring anser utskottet däremot att verksamhetsmålet uppnåtts. I avsnittet tar utskottet också ställning till inriktningen för verksamheten under år 2006. Utskottet behandlar därutöver ett stort antal motionsyrkanden som i huvudsak rör polisens organisation, prioritering av olika slags brottslighet, polisförsörjningen samt resursfördelningen mellan myndigheterna. Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avslås av riksdagen. Jämför reservationerna 1 (m, fp, kd, c), 2 (m), 3 (fp), 4 (kd), 5 (c), 6 (kd) och 7 (v, mp) samt de särskilda yttrandena 8 (m, fp, kd, c), 9 (v), 10 (m, fp, kd, c), 11 (v), 12 (mp), 13 (mp), 14 (v), 15 (mp) och 16 (v).

Inledning

Polisens verksamhet syftar till att förebygga och beivra brott, upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.

Rikspolisstyrelsen (RPS) är central förvaltningsmyndighet för polisväsendet och har tillsyn över detta. Till Rikspolisstyrelsen hör Säkerhetspolisen, Rikskriminalpolisen och Polishögskolan. Styrelsen är chefsmyndighet för Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL). Rikspolisstyrelsen ingår också i samverkansområdena Spridning av allvarliga smittämnen, giftiga kemikalier och radioaktiva ämnen samt Skydd, undsättning och vård. Samverkansområdena redovisas under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet.

I varje län finns en polismyndighet som ansvarar för polisverksamheten där. Polismyndigheten leds av en polisstyrelse. Den består av myndighetens chef och det antal övriga ledamöter som regeringen bestämmer och även utser.

Resultatuppföljning

Polisorganisationen

I detta avsnitt redovisas polisorganisationens resultat under år 2004 såvitt avser den del av verksamheten som bedrevs inom ramen för politikområde Rättsväsendet. Polisen verkar här i princip inom tre verksamhetsgrenar, nämligen brottsförebyggande arbete, utredning och lagföring samt övrig verksamhet. I det följande tar utskottet endast upp de två förstnämnda verk-

samhetsgrenarna. Utskottet utgår i huvudsak från de uppgifter som lämnats i polisens årsredovisning för år 2004. Den bygger i sin tur på den nationella resultatmodellen som uppstår olika resultatområden. Dessa är våldsbrottslighet, ekonomisk brottslighet, narkotikabrottslighet, trafikbrott, tillgrepps- och skadegörelsebrottslighet samt övrig brottslighet.

Målet för verksamhetsgrenen *brottsförebyggande arbete* var att risken för att brott begås skulle minska.

Den brottsförebyggande verksamheten tog år 2004 i anspråk 1 980 årsarbetskrafter inom polisen, vilket motsvarar 10 % av den samlade arbetstiden. Fördelningen av det brottsförebyggande arbetet på de resultatområden som årsredovisningen bygger på framgår av följande tabell.

Årsarbetskrafter per resultatområde år 2004

Våldsbrott	Ekobrott ¹	Narkotikabrott	Trafikbrott	Tillgrepp	Övriga brott m.m.
377	6	244	916	262	177

¹ Omfattar inte Ekobrottsmyndighetens och Skatteverkets verksamhet.

Särskilda brottsförebyggande projekt har till övervägande del varit riktade mot våldsbrottslighet samt mot tillgreppsbrott som är relaterade till bostad eller fordon. Projekt har genomförts vid tio polismyndigheter. I särskild ordning genomförda insatser har riktats mot flera brottsområden samtidigt. Det gäller särskilt fokusområdena ungdomar och ”vaneförbrytare”. Insatsernas omfattning varierar dock mellan såväl brottsområden som polismyndigheter.

Det ligger nära till hands att vid bedömningen av om målet att *minska risken för att brott begås* uppnåtts utgå från brottsutvecklingen. Här kan konstateras att det år 2004 anmäldes nästan 1 249 000 brott, vilket utgör en marginell minskning jämfört med år 2003. Våldsbrotten ökade därvid med 4 % medan stöldbrotten och skadegörelsebrotten minskade med 3 %. Antalet rapporterade narkotikabrott ökade med hela 9 % jämfört med föregående år medan antalet rapporterade rattfylleribrott ökade med 6 %. Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att det brottsförebyggande arbetet har utvecklats metodmässigt under år 2004 men att det vid en nationell bedömning inte går att påvisa att risken för att brott begås skulle ha minskat till följd av polisens brottsförebyggande arbete.

Det som nu anförs talar i viss mån för att verksamhetsmålet inte uppnåtts. Som utskottet ser det kan man emellertid inte enbart utgå från den anmälda brottsligheten vid bedömningen av hur väl polisen lyckats med att förebygga brott. För vissa brottstyper säger utvecklingen mer om polisens aktiviteter än om brottsutvecklingen. Detta gäller exempelvis narkotikabrott och trafikbrott. Härtill kommer att brottsutvecklingen också påverkas av vad andra myndigheter, kommuner m.fl. gör eller inte gör i

fråga om de bakomliggande orsakerna till brott. Härav följer att man kan se brottsutvecklingen som ett resultat av samhällets samlade åtgärder för att minska brottsligheten.

Det anförda visar att det är svårt att med hjälp av brottsutvecklingen mäta hur väl verksamhetsmålet uppnåtts. En mer samlad bedömning av det brottsförebyggande arbetet kräver att man vid sidan av brottsutvecklingen även använder andra kriterier. Polismyndigheterna har fått göra egna bedömningar av sitt brottsförebyggande arbete utifrån ett antal kriterier, exempelvis i vilken utsträckning man styrt verksamheten i enlighet med brottsförebyggande strategier. Ett annat kriterium tar sikte på i vilken utsträckning man genomfört planlagda insatser mot konkreta problembilder i syfte att uppdaga brott. En sammanställning av dessa svar visar enligt Rikspolisstyrelsen att det skett en liten positiv utveckling för det planlagda brottsförebyggande arbetet. Flertalet myndigheter anser att man nått en godtagbar nivå.

Ett område som är av särskild betydelse när det gäller att förebygga brott är insatserna för ungdomar. Här kan noteras att antalet gånger någon person under 18 år registreras misstänkt för brott ökat med 8 % sedan år 2003 till drygt 50 000 gånger. Antalet individer under 18 år som misstänktes för brott under år 2004 uppgick till 28 715, vilket utgör en ökning med 10 % jämfört med föregående år. Det bör i sammanhanget även noteras att det totala antalet ungdomar i Sverige i åldern 12–17 år under samma period ökade med ca 3 %. Omfattningen av insatserna mot ungdomsbrottslighet är svåra att uppskatta eftersom insatser mot exempelvis våldsbrott också kan rikta sig mot ungdomar. När det gäller inriktningen på aktiviteter mot ungdomsbrott framgår av årsredovisningen att det vid de myndigheter där insatserna varit mer framgångsrika skett en fokusering på gängbrottslighet, underrättelselett arbete och en utvecklad samverkan med andra berörda i samhället. Genom kartläggning och samverkan har mer än hälften av polismyndigheterna (däribland de tre storstadsmyndigheterna) arbetat för att identifiera ungdomar i riskzonen. Några har haft fokus på gängbrottslighet. Den information som erhållits har använts för att informera skolor, sociala myndigheter och föräldrar. De aktiviteter som riktats mot ungdomar har oftast inte vänt sig till dem som är under 15 år, bl.a. eftersom polisens befogenheter att vidta åtgärder för denna grupp av ungdomar är begränsade. Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att flera undersökningar visar att det är angeläget att socialförvaltningarna intensifierar sitt arbete och vidtar adekvata åtgärder för ungdomar som visat tecken till en ogynnsam utveckling, bl.a. eftersom de beteenden som ofta leder till en kriminell karriär börjar långt tidigare än när man blir straffmyndig och därmed blir synlig i brottsstatistiken.

Regeringen anför i propositionen att den delar Rikspolisstyrelsens bedömning att verksamhetsmålet för det brottsförebyggande arbetet inte helt uppnåtts. Regeringen förväntar sig därför inom kort ett kraftigt förbättrat resultat på området. Det mer kortsiktiga förebyggande arbetet tycks fun-

gera väl medan det finns en stor utvecklingspotential när det gäller polismyndigheternas förmåga att genomföra planlagda insatser som skall pågå under en viss tidsperiod och som riktar sig mot den lokala problembilden. Regeringen ser allvarligt på att det mer långsiktiga arbetet fortfarande tycks få stå tillbaka för mer akuta verksamhetskrav. En bestående minskning av brottsligheten förutsätter långsiktiga polisiära brottsförebyggande åtgärder, som kan kompletteras med de mer omedelbara åtgärderna.

Utskottet delar regeringens bedömning att verksamhetsmålet för det brottsförebyggande arbetet inte helt har uppnåtts under år 2004. Som utskottet pekat på i det föregående är det svårt att med utgångspunkt i brottsutvecklingen identifiera klara tecken på att det brottsförebyggande arbetet har effekt. I stället måste man använda sig av andra kriterier, såsom att göra en uppskattning av hur olika polisiära aktiviteter påverkat risken för att brott begås. Det är härvid inte alldeles enkelt att avgöra vilka aktiviteter som är brottsförebyggande. Även om bilden alltså inte är alldeles entydig ser utskottet med oro på att det brottsförebyggande arbetet i varje fall inte synes ha lett till några märkbara minskningar av brottsligheten. Alldeles särskilt allvarligt är det att antalet brott av unga synes ha ökat under året. Här är det angeläget med snara åtgärder. Fokuseringen på gängbrottslighet, underrättelselett arbete och en utvecklad samverkan med andra berörda aktörer i samhället bör fortsätta och intensifieras. Som regeringen anför tycks det mer kortsiktiga förebyggande arbetet fungera väl medan det finns en stor utvecklingspotential när det gäller polismyndigheternas förmåga att genomföra mer planlagda och långsiktiga insatser.

Utskottet övergår härefter till att behandla verksamhetsgrenen *utredning och lagföring*. Målet för denna verksamhetsgren var att fler brott skulle leda till lagföring och att kvaliteten skulle höjas på brottsutredningsverksamheten. Med lagföring menas att någon blir dömd, godkänner föreläggande av ordningsbot eller strafföreläggande eller får en s.k. åtalsunderlåtelse. Sistnämnda åtgärd förutsätter att vederbörande erkänner brottet. I viss utsträckning kan polisen själv se till att lagföring äger rum. Detta sker genom att föreläggande om ordningsbot utfärdas, vilket i praktiken handlar om trafikbrott. Huvuddelen av polisens bidrag till verksamhetsmålet består dock av att efter genomförd utredning av brott redovisa ärendet till åklagare.

Av polisens totala antal årsarbetskrafter användes ca 6 300 till utredning och lagföring, vilket motsvarar 32 % av polisens totala arbetstid under år 2004. I årsredovisningen lämnas en utförlig redogörelse för varje resultatområde för utvecklingen av utredningsverksamheten. Fördelningen av utredningsresurser på respektive resultatområde framgår av följande tabell.

Utredningsresursernas fördelning på resultatområde år 2004

Våldsbrott	Ekobrott	Narkotikabrott	Trafikbrott	Tillgrepp m.m.	Övriga brott
35,6 %	1,7 %	12,2 %	7,1 %	27,9 %	15,5 %

Den brottskategori som tar mest resurser i anspråk är alltså våldsbrotten. Kostnaderna för utredning och lagföring av denna brottstyp har också ökat. Det beror enligt Rikspolisstyrelsen främst på att antalet inkomna ärenden blivit fler. Polisen har också bearbetat ett större antal ärenden och redovisat fler till åklagare. Såvitt gäller ekobrotten bör framhållas att polisen bara handlägger en del av de ärenden som gäller denna typ av brott. En stor del sköts av Ekobrottsmyndigheten. Dessutom har Skatteverket övertagit vissa enklare ärenden.

Till underlag för bedömningen av måluppfyllelsen finns det anledning att redovisa några nyckeltal. Utvecklingen av ett antal sådana nyckeltal framgår av följande tabell.

Utredningsverksamheten åren 1999–2004

År	Inkomna ärenden	Till åklagare	Genomströmningstider	Balans den 31 december	
				Totalt	varav >1 år
1999	1 153 103	172 331	48 dagar	160 566	30 895 (19 %)
2000	1 163 187	189 368	44 dagar	155 173	29 800 (19 %)
2001	1 141 912	187 244	43 dagar	136 996	22 555 (16 %)
2002	1 197 197	189 179	37 dagar	136 438	21 001 (15 %)
2003	1 227 578	194 671	37 dagar	142 820	20 582 (14 %)
2004	1 221 697	202 852	39 dagar	141 901	20 024 (14 %)

Av de resultatmått som tabellen innehåller är det framför allt uppgifterna om antalet ärenden som lämnats till åklagare som är intressanta när det gäller att bedöma om målet att öka lagföringen uppfyllts. Totalt sett ökade antalet ärenden som redovisades till åklagare med drygt 4 %, samtidigt som andelen redovisade ärenden i förhållande till antalet inkomna ärenden ökade något till 16,6 %, jämfört med 15,9 % år 2003. Även med bortseende från trafikbrottsärendena har antalet ökat. Här måste dock framhållas att balansavarbetningar som skett under perioden typiskt sett leder till att fler ärenden redovisas till åklagare. Ökningen kan också till en del vara ett resultat av det ökade inflödet av narkotikabrottsärenden, vilka ofta är ärenden som gäller innehav eller eget bruk, dvs. från utredningssynpunkt enklare ärenden.

Totalt sett har alltså antalet ärenden som lämnats till åklagare ökat. Av följande tabell framgår utvecklingen sedan år 2001 när det gäller antalet ärenden som lämnas till åklagare för respektive resultatområde. Inom parentes anges andelen i förhållande till antalet inkomna ärenden av samma slag.

Antal och andel ärenden redovisade till åklagare åren 2001-2004

År	Våldsbrott	Ekobrott	Narkotika- brott	Trafik- brott	Tillgrepp m.m.	Övriga brott
2001	24 145 (26 %)	599 (61 %)	17 011 (72 %)	69 018 (45 %)	49 723 (7 %)	26 748 (23 %)
2002	24 204 (25 %)	415 (43 %)	19 118 (68 %)	72 000 (43 %)	47 872 (6 %)	25 570 (21 %)
2003	24 494 (24 %)	496 (47 %)	21 228 (72 %)	71 841 (43 %)	50 828 (7 %)	25 784 (17 %)
2004	25 427 (24 %)	365 (45 %)	22 810 (70 %)	75 605 (40 %)	51 279 (7 %)	27 366 (19 %)

Av tabellen följer att antalet ärenden till åklagare ökade i samtliga kategorier utom när det gäller ekobrotten. När det gäller narkotikabrotten kan man notera att andelen som lämnas till åklagare minskat något.

Den totala upplklaringsprocenten var 30 % under år 2004, varav 16 % utgjordes av personupplklarade brott och 14 % var s.k. teknisk upplklärung där ingen gärningsman bundits till något enskilt brott.

Hur upplklaringsprocenten ser ut nedbruten på olika brott framgår av tabell intagen i *bilaga 8*.

Som framgått i det föregående kan polisen lagföra personer genom föreläggande av ordningsbot. Denna möjlighet användes i ökad utsträckning under år 2004. Antalet brott som ledde till lagföring genom ordningsbot ökade med drygt 9 % jämfört med år 2003 till 272 230. Antalet utfärdade ordningsförelägganden är i stor utsträckning beroende av hur polismyndigheterna prioriterar trafikövervakningsverksamhet, eftersom den verksamheten svarar för 99 % av alla utfärdade ordningsförelägganden. Ökningen beror enligt Rikspolisstyrelsen dels på en bättre styrning, dels på att nationella mål för utfärdande av ordningsbot ställts upp.

Det nu aktuella verksamhetsmålet går också ut på att kvaliteten i brottsutredningarna skall höjas. Kompetenshöjande åtgärder har vidtagits rörande förundersökningsledning, anmälningsmottagning och initiala utredningsåtgärder. Organisatoriska förändringar och inrättandet av kontaktcenter är andra åtgärder som lyfts fram. Vidare utbildas personal som i sin dagliga gärning kommer i kontakt med brottsoffer samt utvecklas samverkan med andra myndigheter och organisationer som hanterar brottsofferfrågor.

När det gäller utredning och lagföring avseende sexualbrott kan det noteras att Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten under hösten 2004 och vintern 2005 genomförde en gemensam inspektion av brottsutredningar om våldtäkt vid fyra polismyndigheter och med dem korresponderande fyra åklagarkammare. Granskningen omfattade samtliga utredningar avseende våldtäkt och grov våldtäkt från perioden oktober 2003 till september 2004 där offret var över 15 år. Resultatet av inspektionen presenterades i april 2005. I rapporten – som har tillställts samtliga polismyndigheter och åklagarkammare för de åtgärder rapporten föranleder – pekades på vissa möjliga förbättringar i utredningsarbetet, bl.a. vad gäller ytterligare utrednings-

åtgärder och att polis och åklagare bättre verkar för att det förordnas ett målsägandebiträde för brottsoffret. Rapporten följs upp av Rikspolisstyrelsen och Åklagarmyndigheten, bl.a. i form av ett gemensamt seminarium vid vilket bl.a. poliser och åklagare träffas för att diskutera vilka åtgärder som vidtagits och som kan vidtas ytterligare för att höja kvaliteten i brottsutredningar om våldtäkt. Vidare kommer det under år 2006 att genomföras ytterligare inspektioner.

Även beträffande mängdbrottslighet, såsom inbrottsstöld, fordonstillgrepp och skadegörelse, pågår ett arbete inom bl.a. polisen. På regeringens uppdrag inleddes sålunda under år 2004 en försöksverksamhet i Stockholm med syfte att effektivisera rättsväsendets handläggning av mängdbrott. Ambitionen är att förkorta tiden från polisanmälan till dom. Brottsförebyggande rådet har fått i uppdrag att följa och utvärdera försöksverksamheten. Vidare genomförs på initiativ av Rikspolisstyrelsen en nationell satsning bl.a. mot mängdbrott i syfte att öka uppkläringen av sådana brott. I det arbetet har två verktyg tagits fram. Det ena är ett nationellt utredningskoncept (benämnt PNU) enligt vilket åtgärder rörande bl.a. arbetsmetodik, ledarskap, kompetensutveckling samt genomförande och utveckling skall vidtas. Beträffande arbetsmetodiken enligt PNU skall brottsutredningar ske i nära anslutning till brotten och fler brottsplats- och kriminaltekniska undersökningar genomföras. Vidare skall fler poliser arbeta på kvällar, nätter och helger eftersom det är då de flesta brotten begås. Det andra verktyget är en särskild underrättelsemodell för ledning och styrning (benämnt PUM) som skall hjälpa chefer på olika nivåer att göra rätt prioriteringar, baserade på underrättelser och annan relevant kunskap. PNU planeras vara infört i slutet av år 2006 och PUM vid utgången av år 2007. Brottsförebyggande rådet har även fått i uppdrag att, i samverkan med Rikspolisstyrelsen, genomföra en nationell strategi för att minska antalet brott som riktas mot bilar. Strategin innebär att BRÅ under tre år skall genomföra konkreta åtgärder för att minska bilbrottsligheten.

Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att den anser att verksamhetsmålet rörande utredning och lagföring har uppnåtts.

Regeringen anför i budgetpropositionen att polisens utredningsverksamhet har utvecklats positivt under år 2004. Fortsatta insatser är dock viktiga för att den brottsutredande verksamheten kontinuerligt skall förbättras. Regeringen anför att det är positivt att personuppkläringen har ökat något. Regeringen anser dock att personuppkläringens andelen inte är tillräcklig. Därför är frågan om att på sikt kraftigt öka personuppkläringen av brott en av de viktigaste uppgifterna för polisen. De stora skillnaderna i personuppkläring mellan polismyndigheterna tyder på att det finns utrymme för effektiviseringar inom polisens brottsutredande verksamhet samt behov av fortsatt metodutveckling. En annan viktig åtgärd för att öka personuppkläringen av brott är att förebygga svårutredda mängdbrott som exempelvis stöld, skadegörelse och olika bilbrott. På så vis är det möjligt att frigöra utredningsresurser till brott som har bättre förutsättningar för personuppklä-

ring. För att ytterligare förbättra polisens förutsättningar att klara upp brott krävs att fler gör mer i den brottsutredande verksamheten, dvs. varje enskild polis som arbetar med händelsestyrd eller planlagd operativ verksamhet bör få bättre förutsättningar att genomföra fler delar i utredningsprocessen. Fler poliser bör få möjlighet att ansvara för utredningar av mängdbrottskaraktär från de inledande utredningsåtgärderna till att utredningen överlämnas till åklagare.

Utskottet delar regeringens uppfattning att polisens utredningsverksamhet har utvecklats positivt. Verksamhetsmålet rörande utredning och lagföring får anses ha uppnåtts. Som regeringen anför är det dock angeläget att den brottsutredande verksamheten fortsätter att utvecklas och att personupplikeringen ökar ytterligare. Utskottet ser positivt på att det vidtas olika metodutvecklingsinsatser, såsom de med Åklagarmyndigheten gemensamma insatserna för att öka kvaliteten i brottsutredningar avseende våldtäkt samt åtgärderna mot mängdbrottslighet.

Säkerhetspolisen

Säkerhetspolisen skall leda och bedriva polisverksamhet som syftar främst till att förebygga brott mot rikets säkerhet, i syfte att skydda demokratin, medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter, Sveriges politiska oberoende och den nationella säkerheten. Verksamheten inom Säkerhetspolisen har numera fem verksamhetsgrenar, nämligen kontrapionage, kontraterro- rism (terrorismbekämpning), författningsskydd, säkerhetsskydd samt personskydd.

Säkerhetspolisen har inte gett ut någon verksamhetsberättelse för år 2004. Verksamhetsberättelsen kommer att ersättas med en ny typ av publi- kation som beräknas vara klar någon gång efter årsskiftet. Säkerhetspoli- sen strävar efter att öka öppenheten och insynen i verksamheten. Nedanstående uppföljning av resultatet för år 2004 bygger på uppgifter hämtade från budgetpropositionen. Regeringen har i sin tur hämtat uppgif- terna från Säkerhetspolisens årsredovisning för år 2004, som är kvalificerat hemlig enligt 5 kap. 1 § andra stycket sekretesslagen (1980:100).

Under år 2004 var personskyddet en del av verksamhetsgrenen säkerhets- skydd och utgjorde således inte någon självständig verksamhetsgren. I nedanstående tabell redovisas dock resursfördelningen på de nuvarande fem huvudområdena. Inom parentes anges kostnadens andel av Säkerhetspo- lisens totala kostnader.

Resursanvändningen inom Säkerhetspolisen år 2004

Säkerhetsskydd	Personskydd	Författnings- skydd	Kontrapionage	Kontraterro- rism
74 mnkr (12 %)	191 mnkr (31 %)	53 mnkr (9 %)	103 mnkr (17 %)	168 mnkr (27 %)

Kontraterroism syftar till att förebygga och avslöja terrorism som riktas mot Sverige eller utländska intressen i landet. Dessutom skall terrorismbekämpningen bidra till att förebygga och avslöja terroristhandlingar i andra länder samt förebygga uppkomst och avslöja förekomst av internationella terroristnätverks förgreningar i Sverige. Inom Säkerhetspolisens verksamhet för kontraterroism finns även en särskild hotbildsfunktion som ansvarar för analyser av hot som riktar sig mot enskilda personer och institutioner av olika slag. Hotbildsanalyserna utgör grunden för de åtgärder som Säkerhetspolisen vidtar. Även andra polismyndigheter använder Säkerhetspolisens hotbildsanalyser för att anpassa sina insatser.

Säkerhetspolisens kontraterroismarbete har under år 2004 präglats av såväl operativa åtgärder som ett omfattande underrättelsearbete med inhämtning, bearbetning, analys och delgivning av underrättelser inom terrorismområdet. Såväl det nationella som det internationella samarbetet har ökat. På nationell nivå har Säkerhetspolisen bl.a. bedrivit öppen kontaktverksamhet vid moskéer och muslimska organisationer i Sverige. Säkerhetspolisen har också inlett en samverkan med Finanspolisen och några av de större bankerna i syfte att effektivisera den brottsförebyggande verksamheten mot finansiering av terrorism. Vidare verkar Säkerhetspolisen för att utländska medborgare som är aktiva i organisationer som utövar politiskt våld avvisas eller utvisas från Sverige, bl.a. genom yttranden till Migrationsverket, Utlänningsnämnden och regeringen i ärenden rörande uppehållstillstånd och medborgarskap. Säkerhetspolisen har under 2004 varit remissinstans i ca 3 500 sådana ärenden.

Kontraspionaget har till huvudsaklig uppgift att förebygga och avslöja spioneri, olovlig underrättelseverksamhet, spridning av massförstörelsevapen och andra brott mot Sverige och svenska intressen.

Den information som Säkerhetspolisen har om främmande underrättelseverksamhet mot svenska intressen har använts förebyggande i form av s.k. omvänd målsökning, genom att Säkerhetspolisen har lämnat information till särskilt skyddsvärda företag och områden inom de delar av svenskt näringsliv där risken bedöms som stor att främmande underrättelsetjänster riktar sitt intresse. Samma metodik har också tillämpats vid riksdagen samt vid departement och försvarsmyndigheter i syfte att uppmärksamma personer i nyckelpositioner på risken att exponeras för underrättelseverksamhet. Inom ramen för verksamhetsgrenen kontraspionage har Säkerhetspolisen ett ansvar för att förebygga och avslöja flyktingspionage och annan förföljelse av utlänningar i Sverige från utländska regimer eller organisationer som förknippas med politiskt motiverat våld. Säkerhetspolisen har under 2004 genom operativa åtgärder konstaterat att det bedrivs en omfattande förföljelse av flyktingar i Sverige från regimer som på olika sätt förföljer oppositionella i Sverige. De motåtgärder som Säkerhetspolisen vidtagit har varit framgångsrika.

Författningsskyddsverksamheten syftar till att förebygga och avslöja brott mot rikets inre säkerhet, dvs. olaglig verksamhet som syftar till att med våld, hot eller tvång ändra vårt statskicks, förmå politiska organ eller myndigheter att fatta beslut i viss riktning eller hindra enskilda medborgare från att utöva sina grundlagsfästa fri- och rättigheter.

Detta arbete har främst handlat om fortsatt kartläggning och uppföljning av inhemska extremistmiljöer som riskerar att utgöra ett hot mot rikets inre säkerhet. Det långsiktiga underrättelsearbetet har gett resultat i form av aktuell och fördjupad kunskap om de extremistiska miljöerna, dess ideologi, aktörer och tillvägagångssätt. Arbetet har skett i nära samverkan med den öppna polisen.

Verksamheten inom *säkerhetsskyddet*, undantaget personskyddet, innefattar rådgivning till och kontroll av myndigheter och företag som omfattas av säkerhetsskyddslagstiftningen. Syftet med verksamheten är att skapa och vidmakthålla ett tillfredsställande säkerhetsskydd. Med säkerhetsskydd avses informationssäkerhet, tillträdesbegränsning, säkerhetsprövning, utbildning och kontroll. Säkerhetsskyddsrådgivning lämnas även till den centrala statsledningen.

Kontroll- och rådgivningsverksamheten har under verksamhetsåret utgått från Säkerhetspolisens strategiska och taktiska hotbilda- och bedömningar. Det övergripande målet har varit att nå myndigheter inom totalförsvaret och andra organisationer, vilka hanterar skyddsvärd information eller bedriver verksamhet som särskilt behöver ett skydd mot terrorism. Informationssäkerhet och teknisk sårbarhet har varit prioriterat. Under år 2004 har Säkerhetspolisen vidtagit olika former av säkerhetsskyddsåtgärder vid fler än 350 myndigheter och företag. Registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagstiftningen har gjorts av ca 66 000 personer.

Personskyddsverksamheten, som alltså fr.o.m. år 2005 utgör en egen verksamhetsgren, omfattar det bevaknings- och säkerhetsarbete som avser den centrala statsledningen, kungafamiljen, utländsk diplomatisk personal eller statsbesök och liknande händelser.

Under år 2004 har inte någon skyddsperson blivit skadad eller på annat sätt kränkt till följd av sitt uppdrag. Fler skyddspersoner än tidigare har antingen haft permanent skydd under längre tider eller temporära skyddsinsatser under kortare tid. Samverkan med såväl Regeringskansliet som de politiska partierna har utvecklats ytterligare under året. Även samverkan med den öppna polisen har förstärkts under året, främst under valrörelsen inför valet till Europaparlamentet. Säkerhetspolisen har ökat sin fokusering på abstrakta eller latent hot, vilket bl.a. inneburit att skyddet har kommit att omfatta fler personer och fler tidpunkter än under tidigare år.

Regelverket och rutinerna för personskyddet har varit föremål för översyn av en särskild utredare. I betänkandet Personskyddet för den centrala statsledningen (SOU 2004:108) föreslås bl.a. att det vid hotbilda- och bedömningar inte bara bör tas hänsyn till kända hot utan också till eventuella

och latent hot. Vidare föreslås att Regeringskansliet skall strama upp rutiner för hantering av inkomna hot samt inträffade incidenter. Utredaren bedömer att livvaksstyrkan behöver utökas rejält.

Regeringen anför beträffande Säkerhetspolisens resultat för år 2004 bl.a. följande. Trots svårigheter att mäta och följa upp resultat inom verksamhetsgrenen *kontraspiration* anser regeringen att Säkerhetspolisens redovisning för 2004 ändå ger vid handen att myndigheten har stor kunskap om de främmande nationer och individer som bedriver underrättelseverksamhet i Sverige. Genom olika insatser har Säkerhetspolisen också aktivt lyckats förebygga och avbryta olaglig underrättelseverksamhet mot Sverige och svenska intressen. Det är enligt regeringen angeläget att Säkerhetspolisen utvecklar metoder för att kunna presentera analyser av exempelvis vilka arbetsmetoder Säkerhetspolisen bedömer har haft bäst effekt och hur man avser att utveckla dessa för att på så sätt kunna ge en mer tydlig bild av vilka resultat som uppnåtts för det brottsförebyggande arbetet. Verksamheten för *kontraterrorism* har de senaste åren lett till flera positiva resultat, dels i form av framgångsrika förebyggande åtgärder, dels i konkreta ärenden som lett till åtal och fällande dom. Regeringen anser det vara prioriterat att Säkerhetspolisen även fortsättningsvis deltar aktivt i det internationella samarbetet med brottsbekämpande myndigheter och säkerhets- och underrättelsetjänster. Inom *författningsskyddet* har Säkerhetspolisens arbete lett till att man i dag har en god bild av den politiska extremismens struktur och arbetssätt. Författningsskydd är en verksamhetsgren som under en följd av år fått minskade resurser till förmån för i första hand terrorismbekämpning och personskydd. Därutöver har den lagmässiga grunden för informationsinhämtning förändrats på senare tid. Det är enligt regeringen angeläget att Säkerhetspolisen i sitt arbete med att utveckla metoder hittar vägar att trots detta säkerställa en god uppföljning även på området. De ökade resurserna till *personskyddet* och organisatoriska förändringar som genomförts innebär en betydande förstärkning av verksamheten. Den centrala statsledningens möjlighet att utföra sina uppgifter under lugna och trygga former är ytterst en förutsättning för det demokratiska styrelseskicket i Sverige och det är därför enligt regeringen angeläget att kvaliteten i hotbilsbedömningar kan upprätthållas och att samarbetet med den öppna polisen ytterligare fördjupas.

Utskottet har inget underlag för och ingen anledning att göra någon annan bedömning än regeringen rörande Säkerhetspolisens resultat för år 2004. Utskottet noterar att Säkerhetspolisen inför år 2006, som är valår, föreslås få ytterligare budgetmedel för personskyddsverksamheten och välkomnar en sådan satsning.

Personal

Den 31 december 2004 fanns det 23 644 anställda inom polisen (se tabell nedan).

Anställda inom polisen åren 1999–2004

År	Antalet anställda den 31 december	Därav poliser	Därav civilanställda
1999	22 009	16 201	5 808
2000	22 294	16 089	6 205
2001	22 708	16 120	6 588
2002	22 918	16 149	6 769
2003	23 062	16 292	6 770
2004	23 644	16 891	6 753

Av det totala antalet anställda var 16 891 poliser och 6 753 civilanställda. Det innebär en nettoökning med 599 poliser under året och en minskning med 17 civilanställda.

Medelåldern bland poliserna var 46 år. Personalomsättningen var låg. Under året slutade 361 poliser. Av dessa slutade bara 83 poliser av annat skäl än ålder och ohälsa.

Den totala sjukfrånvaron inom polisen fortsatte att minska och uppgick under år 2004 till 4,7 %. Sjukfrånvaron för kvinnor var högre än den för män både bland poliser och bland civilanställda. Av den totala sjukfrånvaron utgjorde långtidssjukfrånvaron, definierat som sjukfrånvaro 60 dagar eller mer, 69,3 %.

Andelen kvinnor bland poliserna var 19,6 %, vilket innebar en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med år 2003. Andelen kvinnor i ledningskompetensen uppgick till 15,6 %, jämfört med 11,9 % år 2003. Andelen kvinnor bland de antagna till polisutbildningarna uppgick till 34 %, vilket utgör en minskning med 2 procentenheter jämfört med år 2003. Rikspolisstyrelsen anför i årsredovisningen att polisen bedriver ett strategiskt och målinriktat jämställdhetsarbete som resulterar i att andelen kvinnliga poliser stadigt ökar. Allt fler kvinnor söker chefs- och ledarbefattningar. Aktiviteter som ledarskapsprogram, chefsförsörjningsprogram, stabs- och bredvidtjänstgöring kan enligt Rikspolisstyrelsen ha ökat kvinnornas intresse för dessa befattningar.

Av dem som antogs till polisutbildningarna år 2004 hade 15 % annan etnisk eller kulturell bakgrund än svensk. Strävandena att öka den etniska mångfalden inom polisen har genomsyrat myndigheternas rekryteringsarbete. En del myndigheter anger i platsannonser att de gärna ser sökande med annan etnisk och kulturell bakgrund än svensk. De flesta myndigheterna har kontakter med invandrarföreningar och en del myndigheter ordnar öppet hus samt informationsinsatser i köpcenter och skolor. Olika myndigheter bedriver också aktiva stödåtgärder för att förmå personer med utomnordisk bakgrund att – om nödvändigt – skaffa sig behörighet samt att söka till polisutbildningen.

Regeringen anför i budgetpropositionen att det är glädjande att sjukfrånvaron inom polisen fortsätter att sjunka och regeringen ser positivt på att polisen arbetar så aktivt med arbetsmiljöfrågor. Det är dock viktigt att polisen följer upp och analyserar skillnaderna mellan kvinnors och mäns

sjukfrånvaro och regeringen kommer att följa utvecklingen i denna fråga. Vidare anser regeringen att det är positivt att andelen kvinnor inom polisen ökat. Regeringen noterar dock att andelen kvinnor som antogs till polisutbildningen har minskat något jämfört med föregående år. Regeringen förutsätter att polisen vidtar åtgärder för att vända denna utveckling. Regeringen anser det vidare glädjande att antalet kvinnor i ledningskompetens ökade under året. Beträffande etnisk mångfald inom polisen understryker regeringen att det är angeläget att insatserna på detta område fortsätter och intensifieras. Det är en förutsättning också för att förhindra och motverka att diskriminering förekommer i verksamheten. För polisens legitimitet är det av vikt att polisens sammansättning speglar befolkningen i samhället. Regeringen framhåller också vikten av att anställda med utländsk bakgrund, i likhet med övriga anställda, erbjuds utvecklingsmöjligheter i sitt arbete. Det är t.ex. angeläget att andelen personer med utländsk bakgrund ökar i ledningskompetensen. Enligt regeringens bedömning bör det finnas utrymme för polisen att vidta ytterligare åtgärder för att uppmuntra och inspirera personer med utländsk bakgrund att söka sig till polisyrket.

Utskottet instämmer med regeringen att det är positivt att sjukfrånvaron inom polisen fortsatt att sjunka och delar samtidigt regeringens uppfattning att skillnader i sjukfrånvaro mellan könen bör följas upp och analyseras. Utskottet noterar att andelen kvinnor som antogs till polisutbildningen minskade under år 2004. Enligt utskottets mening krävs åtgärder för att analysera detta och, om erforderligt, vidta åtgärder för att stimulera fler kvinnor med rätt kompetens att söka sig till polisyrket. Det är också angeläget att insatserna för att rekrytera fler personer med annan etnisk eller kulturell bakgrund än svensk till polisyrket intensifieras.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har, som framgått under rubriken Utgiftsramen och anslagen, tillstyrkt regeringens förslag till anslag för år 2006 med närmare 15,7 miljarder kronor till Polisorganisationen och knappt 700 miljoner kronor till Säkerhetspolisen.

För år 2006 gäller som övergripande mål för de verksamhetsområden där polisorganisationen är verksam att brott skall förebyggas, att utredningsverksamheten skall bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet och kvalitet, att fler brott skall leda till lagföring samt att de arbetsuppgifter som inte är brottsbekämpande skall utföras med utgångspunkt från medborgarnas behov. Härutöver uttalar sig regeringen i budgetpropositionen om inriktningen av verksamheten inom polisen. I detta avseende kan bl.a. följande noteras.

Det är sammantaget angeläget att Rikspolisstyrelsen fortsätter att utveckla polisorganisationens förmåga att bedriva planlagd brottsförebyggande verksamhet som grundas på kunskap och kriminalunderrättelser,

dvs. underrättelseledd polisverksamhet. Särskilt fokus måste därvidlag läggas på situationella brottsförebyggande aktiviteter som i största möjliga utsträckning skall planeras och genomföras i samverkan med andra samhällsaktörer. Därigenom kan Rikspolisstyrelsen säkerställa att planlagda insatser innehåller dels förebyggande, dels repressiva delar.

En av de viktigaste uppgifterna för polisen är att öka brottsuppläkningen. Att bli bättre på att utreda och därmed klara upp fler av de anmälda brotten är en självklar del i det. Men det är också viktigt att förebygga de kategorier av brott som är särskilt svåra att klara upp. Av den anmälda brottsligheten utgör brott av typen cykelstölder, tillgrepp av fordon och inbrott en stor andel. Endast en liten del av dem klaras upp. Om polisen, gärna i samverkan med andra, i högre grad lyckas förebygga dessa brott kommer den anmälda brottsligheten i större utsträckning att bestå av brott som polisen har bättre förutsättningar att klara upp. Därmed ökar andelen upplärade brott.

För att ytterligare förbättra polisens förutsättningar att klara upp brott krävs att fler gör mer i den brottsutredande verksamheten, dvs. varje enskild polis som arbetar med händelsestyrd eller planlagd operativ verksamhet bör få bättre förutsättningar att genomföra fler delar i utredningsprocessen. Fler poliser bör få möjlighet att ansvara för utredningar av mängdbrottskaraktär från de inledande utredningsåtgärderna till att utredningen överlämnas till åklagare. Polisens brottsutredande verksamhet bör kunna förbättras såväl vad gäller kvalitet som genomströmningstider.

Ökningen i anmälda våldsbrott är oroande. Det är därför nödvändigt att polisen intensifierar sina insatser på området för att möta den ökningen. Det är viktigt att myndigheternas höga ambitionsnivå beträffande våld mot kvinnor och barn ligger fast och det är angeläget att polisen fortsätter att vidta åtgärder för att effektivisera verksamheten när det gäller dessa brotstyper. Det är också viktigt att arbetet mot narkotikabrott fortsatt håller en hög nivå och att narkotikabekämpningen sker på alla nivåer från eget bruk över gatulangningen till de grova brotten samt att det finns kompetens och organisatoriska förutsättningar att göra detta i hela landet. Det är angeläget att ekobrottsbekämpningen vidareutvecklas även på de orter som inte omfattas av Ekobrottsmyndighetens verksamhet och att polisen upprätthåller en hög kompetens på området. Det aktiva arbetet mot hatbrott skall fortsätta inom polisen. Vikten av att kompetensutvecklings- och kvalitetsarbetet i dessa frågor fortsätter inom polisen understryks. Regeringen anser att det är angeläget att de rättsvårdande myndigheterna fortsätter att utveckla och rationalisera sina insatser mot ungdomsbrottsligheten för att förhindra nyrekrytering till s.k. kriminella karriärer. Samhället måste med kraft i ett tidigt skede ingripa mot ungdomar som begår brott. Det är viktigt att polismyndigheterna i högre grad än hittills sätter mål för hur lång tid det skall ta att redovisa en ungdomsutredning till åklagare och att myndigheterna följer upp måluppfyllelsen. För att kunna säkra bevisning och öka lagföringen av människohandelsbrott är det viktigt att polisen fortsätter att

utveckla sitt samarbete, såväl nationellt som internationellt. Ansvar för att bekämpa mängdbrottslighet är en av polisens kärnuppgifter. En förutsättning för att polisen skall klara av att höja den totala andelen personupplärade brott är att polisen bl.a. fortsätter att utveckla det brottsförebyggande arbetet samtidigt som utredningsverksamheten utvecklas. Trafikövervakningen bör även fortsättningsvis utvecklas mot ett mer effektivt förfarande. Miljöbrottsbekämpningen bör även fortsatt bedrivas effektivt och framgångsrikt.

Det är angeläget att polisen aktivt fortsätter att utveckla den brottsutredande verksamheten. Goda erfarenheter av samverkan mellan myndigheter måste tas till vara och i tillämpliga delar användas även i övrig operativ verksamhet.

Beträffande Säkerhetspolisens verksamhet anför regeringen bl.a. följande. Kontrattterrorism är ett fortsatt prioriterat område för Säkerhetspolisen. Det är därför angeläget att Säkerhetspolisen även fortsättningsvis deltar aktivt i det internationella samarbetet med brottsbekämpande myndigheter och säkerhets- och underrättelsetjänster. När det gäller författningsskyddsverksamheten är det angeläget att Säkerhetspolisen i sitt arbete med att utveckla metoder hittar vägar att säkerställa en god uppföljning, även om resurser överförs från författningsskyddet till andra ansvarsområden för Säkerhetspolisen. För uppdraget att skydda den centrala statsledningen är det angeläget att kvaliteten i hotbilsbedömningar kan upprätthållas och att samarbete med den öppna polisen ytterligare fördjupas.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens bedömningar i denna del. Till frågan om prioriteringar av olika slags brott återkommer utskottet i det följande.

Övriga frågor

Resursfördelningen mellan myndigheterna m.m.

Inom anslaget till polisorganisationen skall Rikspolisstyrelsen tilldela polismyndigheterna medelsramar.

Rikspolisstyrelsen har härvid genomfört arbetsmöten, resultatdialoger och temadagar med polismyndigheterna. Detta har utgjort viktiga instrument för att bl.a. fördela resurserna på ett sätt som säkerställer en rationell polisverksamhet i hela landet.

Arbetsmötena har årligen genomförts med polismyndigheterna i Stockholm, Västra Götaland och Skåne samt vartannat år med övriga myndigheter. Vid dessa möten har representanter för Rikspolisstyrelsens arbetsenheter diskuterat verksamhetens resultat samt personal- och ekonomifrågor med sina motsvarigheter på myndigheterna.

Resultatdialoger har genomförts årligen med ett urval av myndigheter. Rikspolischefen och överdirektören har därvid mött respektive myndighetschef tillsammans med deras medarbetare och diskuterat verksamhetens resultat och konsekvenser för de kommande åren.

I samband med det nya budgetsystemet år 1992 infördes en fördelningsmodell. Enligt den modellen skulle invånarantalet för respektive län beaktas, liksom att det i vissa län bedrivs speciella typer av verksamhet. Som exempel på det sistnämnda kan nämnas fjällräddning och gränskontroll. Härtill kom en särskild storstadsfaktor. Denna modell har aldrig tillämpats fullt ut. Bakgrunden till det är att en exakt tillämpning skulle ha inneburit stora förändringar i den etablerade organisationen. Vissa ansträngningar har gjorts i syfte att anpassa sig till modellen. Dessa ansträngningar frystes i samband med det besparingskrav som ålades polisen budgetåret 1995/96. Under senare år, t.o.m. 2004, har utgångspunkten varit den fördelning som ägde rum 1995/96 med de tillägg och ändringar som bl.a. motiveras av förändringar beträffande verksamheten. Hur detta skall ske avgörs genom den ovan beskrivna processen med arbetsmöten, resultatdialoger och temadagar.

Sedan Rikspolisstyrelsen fördelat polisens resurser mellan polismyndigheterna sker en fördelning inom respektive län. Denna fördelning görs av länspolismästaren. Rikspolisstyrelsen har inte någon möjlighet att bestämma fördelningen av resurserna inom en myndighet.

Vid Rikspolisstyrelsen pågår för närvarande en översyn av principerna för medelsfördelning mellan och formerna för budgetdialog med polismyndigheterna. Mot bakgrund av detta pågående arbete genomfördes inga mål- och resultatdialoger avseende medelstilldelningen för innevarande år.

I ett stort antal motioner ifrågasätts det rådande systemet för fördelning av resurser mellan olika polismyndigheter.

I motionerna Ju241 (fp), Ju312 (fp), Ju322 (kd), Ju345 (m), Ju358 (m), Ju368 (v), Ju379 (fp), Ju407 (s), Ju500 (s), N304 (fp) och N309 (m) föreslås olika åtgärder som syftar till att säkerställa en polisiär närvaro också i glesbygdsområden.

I några motioner yrkas ökade resurser till ett visst särskilt angivet län eller annat geografiskt område. I motion Ju237 (m) yrkas sålunda att ytterligare resurser skall tillföras Dalarna, i motion Ju267 (fp) Jönköpings län, i motionerna Ju344 (m) och Ju441 (kd) Halland, i motion Ju359 (m) Östergötland, i motion Ju377 (fp) Västsverige, i motion Ju433 (c) Kalmar län, i motion Ju481 (kd) Västmanlands län, i motionerna Ju510 (kd), N302 (m) och N443 (fp) Stockholms län, i motion T279 (fp) Norrtälje kommun, i motion T498 (fp) Södertörn, i motion N380 (m) Skaraborgs län samt i motion N474 (m, fp, kd, c) Skåne.

I motionerna Ju368 (v), Ju468 (kd), Ju483 (kd) och Ju507 (c) anförs att det bör finnas fler poliser i yttre tjänst och närvarande i samhället. I motion Sf383 (fp) begärs att socialt utsatta områden skall beaktas särskilt vid fördelningen av resurser och att det bör finnas närpoliser i varje sådant område.

I motionerna Ju358 (m) och Ju514 (fp) påtalas behovet av mer resurser för utbyggnad av RAKEL-systemet i hela Sverige. I motion Ju314 (kd) förespråkas att resurser anslås för teknikutveckling medan det i motionerna

Ju358 (m) och Ju510 (kd) påtalas att polisens IT-verktyg bör förbättras. I motionerna Ju261 (fp) och N443 (fp) förordas mer resurser till sjöpolisverksamheten.

Utskottet anser att det är angeläget att kontinuerligt pröva och utvärdera olika metoder för att öka den polisiära närvaron i samhället i stort, inte minst gäller det i glesbygd, där bl.a. långa avstånd skapar särskilda utmaningar. Satsningen på att utbilda 4 000 nya poliser under mandatperioden leder till en förstärkning och förnyring också av polisen i glesbygden. När det sedan gäller motionsönskemålen rörande resursfördelningen håller utskottet fast vid den uppfattning som utskottet tidigare gett uttryck för (se senast bet. 2004/05:JuU1 s. 44 f.), nämligen att det även i fortsättningen bör vara en fråga för Rikspolisstyrelsen att fördela polisorganisationens anslag mellan de olika polismyndigheterna. Utskottet ser härvid positivt på det arbete som bedrivs inom Rikspolisstyrelsen för att förbättra beslutsunderlaget för resursfördelningen. Därigenom torde möjligheterna att beakta de speciella förhållanden som råder på olika håll, t.ex. i glesbygdsområdena och i storstadsregionerna, öka ytterligare. Sammanfattningsvis anser utskottet alltså att riksdagen inte bör uttala sig med anledning av de nu aktuella motionsönskemålen. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju237, Ju241, Ju261, Ju267, Ju312, Ju314, Ju322, Ju344, Ju345, Ju358, Ju359, Ju368, Ju377, Ju379, Ju407, Ju433, Ju441, Ju468, Ju481, Ju483, Ju500, Ju507, Ju510, Ju514, Sf383, T279, T498, N302, N304, N309, N380, N443 och N474 i nu behandlade delar.

Utskottet övergår till att behandla några motionsyrkanden som har sin bakgrund bl.a. i de ökade kostnader som uppkom för Polismyndigheten i Västra Götaland i samband med EU-toppmötet i Göteborg i juni 2001. I motionerna Ju224 (m), Ju300 (c) och Ju463 (kd) förordas en ordning innebärande att särskilda medel skall avsättas för extraordinära händelser liknande EU-toppmötet i Göteborg.

Göteborgskommittén uttalade bl.a. följande om Rikspolisstyrelsens samordningsansvar vid särskilda händelser. En av Rikspolisstyrelsens huvuduppgifter är att verka för samordning inom polisväsendet. Det innebär att Rikspolisstyrelsen skall svara för samordningen av polisens planering för sådana särskilda händelser där intresset av samordnade insatser är särskilt framträdande (3 § 3 förordningen [1989:773] med instruktion för Rikspolisstyrelsen). Enligt Rikspolisstyrelsens föreskrift (FAP 201-1) är en särskild händelse en befärad eller inträffad händelse, som innefattar brott eller annan störning av den allmänna ordningen eller säkerheten, och som är så omfattande eller allvarlig att polisen för att kunna lösa sina uppgifter måste organisera, leda och använda sina resurser i särskild ordning. En särskild händelse är alltså av en sådan karaktär att polisinsatserna inte kan genomföras inom den vanliga linjeorganisationen. Polismyndigheterna brukar dock normalt klara sådana situationer utan Rikspolisstyrelsens inblandning (SOU 2002:122 s. 293). Kommittén föreslog i denna del sammanfatt-

ningsvis att Rikspolisstyrelsen måste ta ett större ansvar för samordningen av planeringen inför stora internationella evenemang där flera polismyndigheter kommer att vara inblandade (SOU 2002:122 s. 675 f.).

Det pågår enligt vad utskottet inhämtat alltjämt ett arbete med att ta fram riktlinjer för hur intern debitering skall ske när en polismyndighet lämnar förstärkning till en annan myndighet.

Utskottet anförde i budgetbetänkandet för år 2005 i huvudsak följande i den principiella frågan om hur kostnaderna för särskilda händelser skall bäras. Det kan naturligtvis framstå som en enkel lösning att det avsätts särskilda medel för sådana händelser. Utskottet inser emellertid att en sådan ordning har sina begränsningar eftersom det inte alltid går att förutse behoven. I viss mån kan frågan om kostnaderna vid stora evenemang beaktas vid den reguljära resursfördelningen inom polisen. Utskottet utgår från att detta sker när det är möjligt. Ansvaret för den ligger på Rikspolisstyrelsen. Utskottet vill också framhålla att en del av de kostnader som uppkommer vid stora evenemang är resultatet av förstärkning som lämnats från andra polismyndigheter. Vilka regler som skall gälla för fördelningen av dessa kostnader är en fråga för Rikspolisstyrelsen (bet. 2004/05:JuU1 s. 45 f.).

Utskottet har inte ändrat sin uppfattning i denna fråga. Motionerna Ju224, Ju300 och Ju463 bör avslås av riksdagen.

Polisförsörjningen m.m.

En ny polisiär grundutbildning startade vid Polishögskolan i Solna år 1998. Polisutbildning startades dessutom i Umeå år 2000 och i Växjö under år 2001. År 2002 antogs 770 studerande till polisutbildningen. Under år 2003 var motsvarande siffra 840, och under år 2004 antogs 1 056 studerande. Av dessa antogs 480 till Polishögskolan i Solna, 192 till polisutbildningen vid Umeå universitet och 288 till polisutbildningen vid Växjö universitet. Härutöver antogs 96 elever till den distansutbildning som sedan år 2002 bedrivs vid ett antal polismyndigheter.

I årsredovisningen anger Rikspolisstyrelsen att den planerar för en årlig antagning till polisutbildningarna om 1 056 elever under åren 2005 och 2006 för att åren 2007 och 2008 begränsa antagningen till 504 elever per år.

I ett stort antal motioner framhålls behovet av ytterligare en polisutbildning, och framförs önskemål om var den skall förläggas. Här rör det sig om Dalarna i motionerna Ju204 (m) och Ju250 (c), Värmland (Karlstad respektive Karlskoga) i motionerna Ju253 (m), Ju499 (s), T561 (m, fp, kd, c) och N245 (fp), Borås i motionerna Ju230 (m), Ju234 (fp), Ju290 (kd), Ju301 (c) och Ju473 (s), Skövde i motion Ju430 (m, fp, kd, c), Gävleborgs län i motionerna Ju240 (fp) och Ju320 (kd), Malmö (Rosengård) i motion Ju319 (m) samt Gotland i motion Ju454 (s).

Utskottet har tidigare uttalat sig om liknande motionsyrkanden, senast i samband med behandlingen av budgetpropositionen för år 2005 (bet. 2004/05:JuU1 s. 46 f.). Utskottet höll då med motionärerna om att det behövs fler poliser, och anförde utskottet att då föreslagna resursförstärkningar till polisen också möjliggjorde att under mandatperioden utbilda 4 000 nya poliser. Vidare påpekade utskottet att det är en uppgift för Rikspolisstyrelsen att sköta personalförsörjningen inom polisväsendet.

Justitieministern besvarade den 10 juni 2005 flera interpellationer (2004/05:618, 635 och 638) rörande bl.a. antalet polishögskolor och deras lokalisering. I interpellationsdebatten anförde justitieministern bl.a. att han avser att låta utreda den framtida polisutbildningen, där en del i utredningen skall behandla lokaliseringsfrågan, och att han därför inte ville föregå processen genom att ange antal utbildningar eller var de skall lokaliseras. I det sammanhanget anförde ministern vidare att polisutbildningen bättre bör anpassas till övriga studier på universitet och högskolor och ytterligare närmas akademiska studier (riksdagens protokoll 2004/05:137, anf. 51 och 55). Utskottet har inhämtat från Justitiedepartementet att arbete med utformning av utredningsdirektiv pågår och att ett regeringsbeslut i frågan är att vänta i närtid.

Utskottet har inte ändrat sin inställning sedan förra året. Härtill kommer att det planerade utredningsarbetet rörande den framtida polisutbildningen inte bör föregripas. Motionerna Ju204, Ju230, Ju234, Ju240, Ju250, Ju253, Ju290, Ju301, Ju319, Ju320, Ju430, Ju454, Ju473, Ju499, T561 och N245 bör således avslås av riksdagen i nu behandlade delar.

Prioritering av olika slags brottslighet

I budgetpropositionen (s. 38 f.) uttalar regeringen att vissa brottstyper på grund av sin karaktär skall uppmärksammas särskilt av polisen.

Polisens arbete med att vidareutveckla förmågan att bekämpa vålds- och narkotikabrottslighet, hatbrott, ekonomisk brottslighet samt brott mot miljö skall fortsätta med oförminskad kraft. En viktig fråga för regeringen är att minska risken för att människor utsätts för våldsbrott. Våld mot kvinnor, barn och äldre skall uppmärksammas särskilt. Det är också viktigt att med kraft förhindra olika typer av brott riktade mot människor med funktionshinder samt gamla människor. Vidare skall ungdomsbrott ägnas särskild uppmärksamhet, bl.a. för att förhindra nyrekrytering av kriminella.

Hur polisens och åklagarväsendets resurser närmare skall fördelas mellan olika brottstyper bör enligt regeringen i huvudsak bestämmas på lokal nivå, utifrån den problembild som finns och de förutsättningar som i övrigt råder. Det gäller också för annan polisverksamhet än den brottsutredande.

Frågan om prioritering av olika slags brottslighet lyfts fram i ett stort antal motioner. I motionerna Ju298 (kd), Ju383 (fp), Ju531 (fp) och Ju532 (c) gäller det människohandel samt köp av sexuella tjänster. I motion Ju483 (kd) handlar det om övergrepp mot barn medan det i motionerna

Ju475 (m, fp, kd, v, c, mp) och So557 (kd) anförs att kampen mot barnpornografibrott bör prioriteras högre. I motionerna Ju463 (kd) och Ju507 (c) anförs att hatbrott bör bekämpas intensivare medan det i motionerna 2002/03:U236 (m, kd), 2004/05:Kr221 (kd), Ju455 (kd) och Kr289 (fp) påtalas brister i insatserna mot brott mot judiska församlingar och institutioner. I motion L341 (c) efterfrågas ökade insatser för att bekämpa brott mot homo- och bisexuella samt transpersoner. I motion N443 (fp) anförs att brott med politiska förtecken bör bekämpas mer intensivt. I motion Ju532 (c) uppmärksammas grov brottslighet i allmänhet. Kraftfullare åtgärder mot ungdomsbrottslighet efterfrågas i motionerna Ju533 (fp) och N443 (fp) medan det i motionerna So315 (c) och So642 (m) anförs att brott mot äldre måste uppmärksammas mer. I motionerna Ju379 (fp), Ju463 (kd) och Ju514 (fp) efterfrågas ökade satsningar mot mängdbrottsligheten. I motion So634 (kd) anförs att narkotikabrott på Internet bör prioriteras medan det i motionerna Ju332 (fp), So250 (fp) och So637 (kd) påtalas ett behov av ökade satsningar för att bekämpa brott mot alkohollagen, bl.a. langning. I motionerna 2004/05:So431 (mp), 2004/05:T465 (fp), Ju382 (fp) och Sk385 (mp) förespråkas fler alkoholkontroller i trafiken medan det i motionerna 2004/05:T465 (fp), Ju302 (kd, c), T380 (fp) och T562 (mp, -) framhålls mer allmänt ett behov av att prioritera trafikövervakning. Ytterligare en kategori brott mot vilken det begärs särskilda insatser är brott som begåtts av s.k. djurrättsaktivister. Detta gäller motionerna Ju238 (fp), Ju412 (m) och Ju488 (c). I motionerna Ju384 (mp, -) och Ju420 (v) anförs att miljöbrottsbekämpningen bör prioriteras. I motion Ju497 (m) förespråkas ökade insatser mot bidragsfusk. I motion Ju521 (kd) anförs att utredning av krigsförbrytelser bör prioriteras. I motion Kr254 (kd) påtalas behovet av att bekämpa brott med illegala spelautomater.

I samband med behandlingen av budgetpropositionen har utskottet årligen haft att ta ställning till en mängd yrkanden om polisens prioriteringar av olika brott. Utskottet har under senare år delat regeringens uppfattning när det gäller vilka typer av brott som skall ägnas särskild uppmärksamhet samt att flera av de brottstyper som lyfts fram i motionerna omfattas av dessa. Att olika brottstyper skall ägnas särskild uppmärksamhet innebär inte att annan brottslighet skall läggas åt sidan. Hur avgränsningarna i fråga om insatser mot olika typer av brottslighet skall göras har utskottet framhållit bör avgöras lokalt ute i polismyndigheterna inom ramen för statsmaktens prioriteringar. Utskottet har i det sammanhanget erinrat om att det följer av 3 kap. 1 § polisförordningen (1998:1558) att polisstyrelserna skall se till att polisarbetet bedrivs i enlighet med de prioriteringar och riktlinjer som riksdagen och regeringen lagt fast för polisverksamheten.

Utskottet kan konstatera att dessa överväganden är gällande även inför år 2006. Utskottet delar således regeringens uppfattning, såsom den uttrycks i propositionen, rörande vilka typer av brott som bör ägnas särskild uppmärksamhet. I likhet med vad utskottet anfört tidigare år innebär

det inte att annan brottslighet skall läggas åt sidan, utan överväganden rörande den närmare resursanvändningen på olika brottstyper bör avgöras ute i polismyndigheterna.

När det särskilt gäller yrkandena i motionerna 2002/03:U236, 2004/05:Kr221, Ju455 och Kr289 om insatser mot brott mot judiska församlingar och institutioner kan utskottet konstatera att det här rör sig om en mycket allvarlig form av brottslighet, bl.a. eftersom den riktar sig mot en viss etnisk eller religiös minoritets möjligheter att verka i samhället och i trygghet utöva sin kultur och religion. På motsvarande sätt är det mycket allvarligt att t.ex. muslimska församlingar och grupper utsätts för liknande brott, t.ex. genom attentat mot moskéer. Här har samhället tveklöst ett ansvar för att tillse att dessa olika minoritetsgrupper kan verka oförhindrat i det svenska samhället. Det är angeläget att både den öppna polisen och Säkerhetspolisen arbetar målmedvetet brottsförebyggande samt att de brott som begås mot etniska och religiösa minoriteters organisationer och samfund utreds och beivras. Det brottsförebyggande arbetet bör självklart bedrivas i samarbete med berörda organisationer och samfund. Att som det föreslås i flera av motionerna ge löpande statsbidrag till judiska institutioner och samfund för egna säkerhetsåtgärder skulle emellertid enligt utskottets mening föra för långt.

Motionerna 2002/03:U236, 2004/05:So431, 2003/04:Kr221, 2004/05:T465, Ju238, Ju298, Ju302, Ju332, Ju379, Ju382, Ju383, Ju384, Ju412, Ju420, Ju455, Ju463, Ju475, Ju483, Ju488, Ju497, Ju507, Ju514, Ju521, Ju531, Ju532, Ju533, Sk385, L341, So250, So315, So557, So634, So642, So637, Kr254, Kr289, T380, T562, och N443 bör således avslås av riksdagen.

I motion Ju413 (fp) anförs att Säkerhetspolisen bör öka sina insatser mot flyktingspionage.

Som nämnts ovan har Säkerhetspolisen, inom ramen för verksamhetsgrenen kontraspionage, ett ansvar för att förebygga och avslöja flyktingspionage och annan förföljelse av utlänningar i Sverige från utländska regimer eller organisationer som förknippas med politiskt motiverat våld. Säkerhetspolisen har under 2004 genom operativa åtgärder konstaterat att det bedrivs en omfattande förföljelse av flyktingar i Sverige från regimer som på olika sätt förföljer oppositionella i Sverige. De motåtgärder som Säkerhetspolisen vidtagit har enligt vad regeringen anför i budgetpropositionen varit framgångsrika.

Utskottet anser även beträffande Säkerhetspolisen att dess överväganden om prioriteringar i så stor utsträckning som möjligt bör göras ute i verksamheten. Utskottet avstyrker bifall till motion Ju413 i nu behandlad del.

Polisens organisation och styrningen av polisen m.m.

I motion Ju514 (fp) anförs att den politiska styrningen av polisväsendet bör bli tydligare. I motion Ju480 (fp) förordas att den högsta styrningen av rättsväsendets myndigheter samordnas och att regleringsbrev till myndigheterna görs mer enhetliga.

I motionerna Ju358 (m) och Ju410 (m) förordas en organisation av polisen med en myndighet för hela verksamheten. I motion Ju514 (fp) anförs att strukturella brister inom polisorganisationen bör identifieras bättre och att organisationen av polisen bör bli mer enhetlig. I motionerna Ju315 (kd), Ju346 (c) och Ju348 (c) förespråkas att delar av polisens verksamhet kommunaliseras. I motionerna Ju463 (kd) och Ju510 (kd) anförs att de lokala polisstyrelsernas och kommunernas inflytande över polisen bör öka. I motion Ju347 (c) förordas en mer decentraliserad polis.

I motionerna 2004/05:Ju350 (v), Ju368 (v) och Ju463 (kd) påtalas att de civilanställda inom polisen bör användas mer effektivt medan det i motionerna 2004/05:Ju350 (v) och Ju368 (v) förespråkas inrättandet av en central inköpsfunktion för polisen.

Som anförts i inledningen till detta avsnitt är Rikspolisstyrelsen central förvaltningsmyndighet för polisväsendet och har tillsyn över detta. I varje län finns en polismyndighet som ansvarar för polisverksamheten där. Varje polismyndighet leds av en polisstyrelse. Den består av myndighetens chef och det antal övriga ledamöter som regeringen bestämmer och även utser.

Göteborgskommittén anförde i sitt slutbetänkande (SOU 2002:122) att bl.a. samordning är ett av de områden som polisen behöver förbättra. Kommittén konstaterade vidare att det finns brister i polisens utbildning och utrustning. Kommittén framförde också att de brister som den hade funnit vid polisens insatser för att förebygga och bekämpa allvarliga ordningsstörningar föreföll finnas inom polisen som helhet.

Med anledning av Göteborgskommitténs uttalanden har det inom Justitiedepartementet genomförts ett arbete som utmynnat i departementspromemorian Strukturella brister inom polisen (Ds 2004:34). I promemorian lämnas flera förslag på åtgärder. Här handlar det bl.a. om att Rikspolisstyrelsen bör ta ett större ansvar för grundutbildningen av poliser och att regeringen bör överväga en grundläggande polischefsutbildning. Också frågor om vidareutbildning inom polisen tas upp i promemorian. Det finns enligt vad som anförs i promemorian anledning för Rikspolisstyrelsen att utöva en fastare styrning på flera områden som den förfogar över, exempelvis när det gäller utbildning och utrustning. Promemorian bereds för närvarande i Justitiedepartementet.

Rikspolisstyrelsen hade redan före överlämnandet av Göteborgskommitténs betänkande identifierat flera av de brister som kommittén redovisar, t.ex. inom ramen för det arbete som sedan år 2002 bedrivs inom polisorganisationen under benämningen En nationell polis. Det är ett förändrings- och utvecklingsarbete som berör hela polisverksamheten och som utgår från ett nationellt helhetsperspektiv på verksamheten.

Grundtanken är att polisens sammanlagda resurser och samlade kompetens skall ses som gemensamma. Det operativa polisarbetet skall även fortsättningsvis huvudsakligen bedrivas lokalt, men med ökat samarbete över geografiska och organisatoriska gränser. Exempel på frågor som ingår i En nationell polis och som alltjämt bearbetas är följande: trafikpolisverksamheten, ekonomi- och personaladministration, utbildning och kompetensutveckling, gemensamma kommunikationscentraler, utredningsverksamheten och taktikutveckling. Rikspolisstyrelsen har det övergripande ansvaret för En nationell polis men det egentliga utvecklings- och förändringsarbetet utförs vid de polismyndigheter och på de arbetsenheter som normalt har ansvaret.

Ett antal områden inom En nationell polis har redan genomförts. Här handlar det exempelvis om inrättande av ett nationellt kontaktcentrum med ett gemensamt telefonnummer till polisen, gemensam drift- och teknikorganisation inom IT-området, kriminalunderrättelseverksamhet, kriminalteknik och koncentrerings av sjöpolisverksamheten.

Det kan också noteras att Rikspolisstyrelsen beslutat att fr.o.m. år 2006 inrätta en central upphandlingsorganisation. Avsikten är att stärka samordningen och att utveckla kompetensen inom polisens inköps- och upphandlingsverksamhet samt tillgodose kravet på en kontinuerlig uppföljning. Den centrala upphandlingsorganisationen skall ansvara för all upphandling av varor, tjänster och byggtreprenader för polisen.

I detta sammanhang kan också nämnas att Riksrevisionen den 23 november 2005 avgav en rapport efter genomförd effektivitetsgranskning av polisen. I rapporten Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna (RiR 2005:18) anför Riksrevisionen att det finns stora brister i Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna. Rikspolisstyrelsen har inte använt instruktionens styrinstrument för en effektiv styrning av polisen. Härvid pekar Riksrevisionen bl.a. på att riksdagens och regeringens mål för polisväsendet – och därvid särskilt avseende det brottsförebyggande arbetet – bara delvis preciserats och därmed inte slagit igenom hos de 21 polismyndigheterna, att uppföljningen av om målen följs ute i organisationen inte har varit konsekvent och systematisk, att Rikspolisstyrelsen inte har meddelat föreskrifter för planering och uppföljning samt att fördelningen av medel till polismyndigheterna grundats i huvudsak på föregående årsanslagsförbrukning i stället för att kopplas till resultat och arbetsvolym. Riksrevisionens granskning omfattar huvudsakligen perioden 2002–2005 och särskilt verksamhetsåret 2004. Riksrevisionen pekar samtidigt i rapporten på att Rikspolisstyrelsen under år 2005 har definierat det brottsförebyggande arbetet och påbörjat ett arbete för att förbättra mål- och resultatstyrningen för polisen.

När utskottet i budgetbetänkandet för år 2005 behandlade liknande motionsyrkanden uttalade utskottet sitt stöd för grundtanken bakom det arbete som bedrivs inom ramen för En nationell polis, dvs. att polisens sammanlagda resurser och samlade kompetens skall ses som gemensamma samt att det operativa polisarbetet skall bedrivas huvudsakligen lokalt.

Utskottet ansåg det angeläget att polisens resurser används på ett effektivt sätt, särskilt mot bakgrund av det ansträngda ekonomiska läget. Vidare var det angeläget att det finns en nationell samordning kring frågor om utbildning och kompetensutveckling. Utskottet framhöll också att det är en fördel att det endast finns *en* polisorganisation i Sverige. Beträffande frågan om en mer decentraliserad polisorganisation anförde utskottet att en polismyndighet kan besluta att dela upp verksamheten inom myndigheten i olika polisområden. Det är i så fall polisstyrelsen som fattar ett sådant beslut och att frågan om i vilken utsträckning en polismyndighet skall inrätta polisområden för ett mindre område inom distriktet eller inte är en fråga som myndigheterna själva förfogar över. Utskottet anförde att det utgick från att polisstyrelserna gör noggranna överväganden vid beslut i dessa frågor (bet. 2004/05:JuU1 s. 40 f.).

Utskottet har ingen annan uppfattning i dessa frågor nu. Beträffande yrkandena i motionerna Ju368 och Ju463 om effektivt användande av civilanställda utgår utskottet från att man inom polismyndigheterna löpande överväger vilka uppgifter som kan utföras av civil personal. När det gäller yrkandena i motionerna 2004/05:Ju350 och Ju368 om en central upphandlingsfunktion kan konstateras att ett sådant arbete pågår, varför de motionsyrkandena får anses i huvudsak tillgodosedda. Riksdagen bör således avslå motionerna 2004/05:Ju350, Ju315, Ju346, Ju347, Ju348, Ju358, Ju368, Ju410, Ju463, Ju480, Ju510, Ju514 i nu behandlade delar.

Sammansättningen i registernämnden m.m.

I motion Ju419 (v) anförts att sammansättningen i registernämnden bör spegla riksdagens sammansättning samt att nämnden bör ges i uppgift att även kontrollera uppgifter om enskilda som lämnas ut till myndigheter i en annan stat.

Registernämnden har till uppgift att i ärenden om registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen (1996:627) pröva frågor om utlämnande av uppgifter från register som omfattas av lagen (1998:620) om belastningsregister, lagen (1998:621) om misstankeregister och polisdatalagen (1998:622) samt övriga uppgifter som Rikspolisstyrelsen eller Säkerhetspolisen behandlar enligt polisdatalagen om de inte ingår i en förundersökning eller särskild undersökning i kriminalunderrättelseverksamhet. Nämnden skall även pröva frågor om utlämnande av uppgifter i sådana fall som avses i 10 § förordningen (1989:149) om bevakningsföretag m.m. Nämnden skall vidare granska Säkerhetspolisens behandling av uppgifter enligt polisdatalagen (1998:622), särskilt med avseende på 5 § polisdatalagen (uppgifter om en persons etniska ursprung, politiska åsikter, sexuella läggning m.m.).

Registernämnden består för närvarande av sex ledamöter, varav två är riksdagsledamöter (en ledamot från vardera Socialdemokraterna och Moderaterna). Säkerhetspolisen tillhandahåller nämnden kanslifunktioner, sammanträdeslokaler och föredragande.

Utskottet instämmer i motionärernas synpunkt att registernämnden bör ha en god förankring i riksdagen. Den parlamentariska insynen i ärenden om registerkontroll är mycket viktig. En sådan insyn har också säkerställts genom att det i nämnden sitter två riksdagsledamöter. Enligt utskottets mening avspeglas också sammansättningen i riksdagen tillfredsställande i nämnden genom att företrädare finns för såväl gruppen av regeringsstödande partier som oppositionen i riksdagen. En sådan sammansättning som motionärerna efterfrågar skulle förutsätta ett stort antal politiskt utsedda ledamöter i nämnden. Utskottet är inte berett att verka för att registernämnden får en sådan sammansättning. Utskottet anser inte heller att registernämnden för närvarande bör ges ytterligare uppgifter. Motion Ju419 bör avslås av riksdagen.

Åklagarväsendet

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för åklagarväsendets resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet delar regeringens bedömning att åklagarväsendet i stort nått sina verksamhetsmål. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilken inriktning åklagarväsendet bör ha under år 2006. Utskottet behandlar också motionsyrkandena rörande prioriteringar för Åklagarmyndigheten, Eurojust samt Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet. Utskottet avstyrker motionsyrkandena. Jämför reservationerna 8 (kd), 9 (fp), 10 (kd), 11 (fp), 12 (m) och 13 (kd) samt de särskilda yttrandena 17 (mp) och 18 (v).

Inledning

Åklagarens huvuduppgifter är att leda förundersökningar, fatta beslut i åtalsfrågor och föra talan vid domstol. Inom ramen för förundersökningsledningen beslutar åklagaren om personella och reella tvångsmedel av integritetskränkande natur såsom anhållande, kroppsbesiktning, reseförbud och husrannsakan. Åklagaren kan också begränsa eller lägga ned en förundersökning. Andra viktiga uppgifter som ankommer på åklagaren är att under vissa förutsättningar utfärda strafförelägganden och besluta om åtalsunderlåtelse.

Sedan den 1 januari 2005 har åklagarväsendet en ny organisation. Den centrala förvaltningsmyndigheten Riksåklagaren och de sex regionala åklagarmyndigheterna inom åklagarorganisationen avvecklades då och bildade en ny myndighet, Åklagarmyndigheten. Åklagarmyndigheten är central förvaltningsmyndighet för åklagarväsendet och leds av riksåklagaren.

Myndighetens centrala ledningsnivå består av riksåklagarens kansli och fyra utvecklingscenter lokaliserade i Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. På lokal operativ nivå bedrivs verksamheten vid 43 åklagarkammare.

Ekobrottsmyndigheten är en åklagarmyndighet inom åklagarväsendet för bekämpning av ekonomisk brottslighet. Myndigheten, som inte omfattades av organisationsförändringarna den 1 januari 2005, svarar för ekobrottsbekämpningen i Stockholms län, Skåne län, Västra Götalands län, Hallands län, Gotlands län och Blekinge län.

En särskild utredare har i uppdrag att se över Ekobrottsmyndigheten och dess verksamhet (dir. 2005:92). Uppdraget skall redovisas senast den 31 januari 2007.

Resultatuppföljning

Inledning

Åklagarväsendets resultat för år 2004 skall ses mot bakgrund av de mål och prioriteringar som gällde för verksamheten. Enligt dessa skulle lagföringen öka samt kvaliteten på brottsutredningsverksamheten och processföringen höjas. För Ekobrottsmyndigheten, som bl.a. skall driva utvecklingen av det brottsförebyggande arbetet inom ekobrottsområdet, var målet även att minska risken för att brott begås.

I det följande beskrivs först åklagarorganisationens resultat jämte regeringens bedömning med fokus på de nu angivna målen. Därefter beskrivs Ekobrottsmyndighetens resultat på motsvarande sätt. Avslutningsvis redovisar utskottet sin uppfattning.

Åklagarorganisationen

Som nämnts ovan omorganiserades åklagarväsendet vid årsskiftet 2004/05. När verksamhetsresultaten för 2004 beskrivs används därför genomgående beteckningen åklagarorganisationen och för tiden från den 1 januari 2005 Åklagarmyndigheten.

Av årsredovisningen för år 2004 framgår bl.a. följande.

Åklagarorganisationen har liksom tidigare år använt stora resurser till att bekämpa vålds- och narkotikabrott, ekonomisk brottslighet och miljöbrottslighet. Dessa brottstyper utgjorde sammanlagt 24 % av det totala antalet avslutade ärenden. Åklagarorganisationen förbrukade 51 %, eller 425 miljoner kronor, av de tillgängliga resurserna för att bekämpa dessa brottstyper.

Åklagarmyndighetens balans delas traditionellt in i tre grupper – polis-, åklagar- och domstolsbalans – vilka speglar de tre processtegen i åklagarverksamheten, dvs. förundersökningsledning, beslut i åtalsfrågan och processföring. Under år 2004 ökade det totala antalet balanserade ärenden med knappt 1 300, vilket motsvarar ca 2 % (se tabell).

Åklagarorganisationens balanser åren 2000–2004

År	Polisbalans	Åklagarbalans	Domstolsbalans	Total balans
2000	22 015	7 486	25 227	54 728
2001	22 374	6 768	24 978	54 120
2002	23 017	7 081	23 319	53 417
2003	22 994	7 327	23 803	54 124
2004	22 651	6 402	26 338	55 391

Som framgår berodde ökningen på att domstolsbalansen ökade; såväl polisbalansen som åklagarbalansen minskade.

Antalet inkomna och avslutade ärenden ökade jämfört med föregående år. Under år 2004 avslutade åklagarna 3 617 fler ärenden än vad som kom in, vilket i stort sett ligger i linje med utvecklingen under år 2003 (se tabell).

Åklagarorganisationens ärendeutveckling åren 2000–2004

År	Inkomna ärenden	Avslutade ärenden
2000	167 899	180 034
2001	166 798	171 923
2002	170 908	174 939
2003	178 363	181 674
2004	185 710	189 327

Antalet lagförda misstänkta personer ökade med 5 % eller ca 6 000 sedan föregående år. När det gäller andelen misstänkta som blivit lagförda i förhållande till samtliga misstänkta som blivit föremål för beslut (exklusive ekobrott) var resultatet något bättre än år 2003.

Antal misstänkta personer som lagförts åren 2000–2004

År	Misstänkta	Lagförda	Andel
2000	187 159	115 832	62 %
2001	180 445	108 597	60 %
2002	182 280	108 351	59 %
2003	188 318	113 491	60 %
2004	195 469	119 327	61 %

Den genomsnittliga genomströmningstiden från färdig förundersökning till beslut i åtalsfrågan (inklusive ekobrott) uppgick till 23 dagar (se tabell). Hälften av brottsmisstankarna avgjordes dock redan inom 6 dagar. Resultatet är bättre än de två föregående åren (26 dagar).

Genomströmningstid åren 2000–2004

År	Genomströmningstid från det att förundersökningen blev åklagarledd till avslutande beslut av åklagare	Genomströmningstid avseende tid från färdig förundersökning till beslut i åtalsfrågan
2000	116 dagar	48 dagar
2001	112 dagar	29 dagar
2002	96 dagar	26 dagar
2003	98 dagar	26 dagar
2004	99 dagar	23 dagar

Andelen beslut som medför lagföring (väckt åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse) av det totala antalet beslut som fattades om brottsmisstankar i färdiga förundersökningar uppgick under år 2004 till 89 %, vilket var 1 procentenhet högre än under de två föregående åren. Antalet brottsmisstankar som avslutades med lagföring ökade jämfört med år 2003 med 11 817 eller 5 %.

Lagföring åren 2000–2004

År	Åtal väckt	Strafföreläggande	Åtalsunderlåtelse	Åtal ej väckt	Beslut om brottsmisstankar ¹
2000	167 280	49 340	32 492	48 601	297 713
2001	166 152	44 037	28 276	37 261	275 726
2002	164 102	42 918	25 381	32 182	264 583
2003	169 114	45 701	25 214	31 270	271 299
2004	179 387	47 731	24 728	29 792	281 638

¹ Totalt antal beslut i färdiga förundersökningar.

Med brottsmisstankar menas en till åklagaren inkommen misstänke om en lagöverträdelse. Ett ärende kan innehålla en eller flera misstänkta och en eller flera brottsmisstankar. Om två personer är misstänkta för samma lagöverträdelse registreras två brottsmisstankar. Totalt fattades 415 800 beslut om brottsmisstankar år 2004. Denna siffra inkluderar beslut enligt tabellen ovan och dessutom beslut under förundersökningen som innebär att misstanken inte utreddes vidare. Detta skedde i drygt 134 000 fall.

Det totala antalet brottsmisstankar som polisen överlämnade till åklagarorganisationen uppgick till knappt 491 000. Det var en ökning med ca 16 700 brottsmisstankar. Samtidigt avslutade åklagarna knappt 8 900 fler brottsmisstankar än vad som kom in, vilket i stort sett ligger i linje med utvecklingen under år 2003.

Regeringen anför att det är positivt att åklagarna har kunnat förbättra de senaste årens goda resultat trots att ärendeflödet från polisen har ökat. Det kan enligt regeringen inte anses ändamålsenligt att åklagarna ytterligare förkortar sina genomströmningstider, men att det dock är angeläget att det goda resultatet bibehålls.

Åklagarorganisationens lagföring har under år 2004, liksom cirka tio år tillbaka i tiden, legat omkring 60 %. Antalet lagförda personer har dock även år 2004 ökat något trots att åklagarnas arbetsbelastning ökat i form av ett högre antal ärenden. Den målsättning som regeringen ställt upp för åklagarorganisationen för år 2004 är uppfylld. Regeringen uttalar dock, som tidigare, att en lagföringsandel på omkring 60 % är ett alltför lågt resultat, och anför att Åklagarmyndighetens arbete med att öka lagföringsandelen därför måste fortsätta med oförminskad styrka.

Ett av målen för verksamheten var att höja kvaliteten på brottsutredningsverksamheten och processföringen.

Det största utvecklingsprojektet som bedrivits under år 2004 var att inrätta den nya organisationen som bl.a. har till syfte att öka kvaliteten i åklagarverksamheten. Andra åtgärder som vidtagits är bl.a. att Riksåklagaren under år 2004 anordnat rättsliga specialistseminarier samt presenterat resultaten av två projekt, det ena rörande kvaliteten i de olika leden i brottmålsprocessen och det andra rörande strategisk processföring och retorik.

Efter initiativ av Riksåklagaren trädde en lagändring i kraft den 1 juli 2004 som medfört att även Riksåklagaren måste beviljas prövningstillstånd av Högsta domstolen för att få ett överklagande prövat där. Det nya systemet ger Riksåklagaren en friare roll och kan antas leda till fler överklaganden till Högsta domstolen. I en rättsutvecklingsplan har Riksåklagaren identifierat de viktigaste brottstyperna för vilka det är angeläget att på olika sätt få vägledning av Högsta domstolen. Bland dessa ingår påföljderna för grova våldsbrott och brott begångna av ungdomar, hatbrott, narkotikabrott, miljöbrott samt ekonomisk brottslighet. Planen revideras löpande i takt med de analyser som görs av utvecklingscentrum, operativa åklagare samt företrädare för övriga delar av rättsväsendet. Under år 2004 överklagade Riksåklagaren 20 mål till Högsta domstolen, vilket var samma antal som föregående år.

Regeringen gör bedömningen att åklagarorganisationen även under år 2004 gjort ändamålsenliga prioriteringar i kvalitetsarbetet, och att organisationsförändringen skapat goda förutsättningar för ytterligare kvalitetsutveckling. För att kunna följa upp och bedöma de konkreta resultaten bör Åklagarmyndigheten enligt regeringen fortsätta arbetet med att ta fram bestämda kvalitetsmått för olika delar av åklagarverksamheten.

Slutligen bör nämnas att Riksåklagaren samordnar åklagarverksamheten som avser internationellt rättsligt samarbete. Arbetet sker i nära samverkan med centralmyndigheten för det straffrättsliga samarbetet vid Justitiedepartementet. Riksåklagaren samordnar också den svenska delen av det europeiska rättsliga nätverket (EJN) och den svenska delen av Eurojust. Vid varje internationell åklagarkammare finns kontaktpunkter i det europeiska rättsliga nätverket, vilka också har ett nära samarbete med Eurojust.

Åklagarorganisationens personal

Vid slutet av år 2004 fanns 748 åklagare inom åklagarorganisationen. Motsvarande siffra från åren 2002 och 2003 var 706 respektive 718. Antalet åklagare hade således ökat med 30. Antalet anställda för ledning och administration uppgick år 2004 till 316, vilket var en minskning med 3.

Trots ett aktivt arbete med rehabiliteringsinsatser under år 2004 för att minska sjukfrånvaron ökade denna något (med 0,5 procentenheter) till 4,0 %.

Av alla åklagare var 48 % kvinnor medan andelen kvinnliga chefer var 34 %. Åklagarmyndigheten arbetar aktivt vid varje chefsanställning för att jämställdheten skall öka. Myndigheten arbetar också för att fler personer med utländsk bakgrund skall kunna anställas.

Regeringen ser positivt på det arbete som Åklagarmyndigheten genomfört vad gäller jämställdhet och för att öka den etniska mångfalden men anser det vara angeläget att myndigheten fortsätter att vidta åtgärder. När det gäller sjukfrånvaron uttrycker regeringen att utvecklingen givetvis är negativ men att de åtgärder som vidtagits – en fortsatt satsning på friskvård samt under år 2005 ett särskilt fokus på rehabiliteringen av långtids-sjukskrivna – bör vara tillräckliga för att vända den negativa trenden.

Ekobrottsmyndigheten

Ekobrottsmyndighetens resultat för år 2004 skall ses mot bakgrund av de mål och prioriteringar som gällde för verksamheten. Enligt dessa skulle risken för att brott begås minska, fler brott leda till lagföring och kvaliteten höjas på brottsutredningsverksamheten och processföringen.

Såvitt gäller det brottsförebyggande arbetet har Ekobrottsmyndigheten under år 2004 fortsatt att utveckla formerna för detta, bl.a. genom en nyinrättad kriminalunderrättelsetjänst som under året kartlagt problemområden och etablerat kontakt med olika samarbetspartner på nationell och regional nivå. Det brottsförebyggande arbetet har i övrigt framför allt drivits i form av samverkan med bl.a. andra myndigheter och genom informationsinsatser.

Regeringen anser att Ekobrottsmyndighetens brottsförebyggande arbete har utvecklats i positiv riktning under året och att det har förutsättningar att utvecklas och förbättras ytterligare. Vidare anser regeringen det vara viktigt att detta arbete fortsätter att ha en framträdande plats i myndighetens verksamhet.

Ekobrottsmyndigheten avslutade 3 763 ärenden under år 2004, vilket var något fler än föregående år. Den ökade ärendetillströmningen och koncentrationen på allvarigare ekonomisk brottslighet ledde till att det totala antalet balanserade ärenden ökade, från 3 848 år 2003 till 4 375 år 2004. Antalet inkomna ärenden ökade från 3 737 år 2003 till 4 145 år 2004, dvs. med 11 %. Konkursförvaltare och skattemyndigheter stod för närmare 70 % av alla ärenden som kom in till Ekobrottsmyndigheten år 2004.

Av tabellen nedan framgår utvecklingen av inkomna och avslutade ärenden samt myndighetens totala balans.

Ekobrottsmyndighetens ärendeutveckling 2000–2004

År	Inkomna ärenden	Avslutade ärenden	Total balans
2000	2 440	2 744	3 442
2001	3 019	2 791	3 702
2002	3 475	3 355	3 845
2003	3 737	3 758	3 848
2004	4 145	3 763	4 375

Ekobrottsmyndighetens lagföringsandel ökade, jämfört med året innan, från 28 till 31 % av det totala antalet avslutade ärenden. Lagföringsandelen när det gäller de särskilt krävande ärendena ökade något, från 46 % år 2003 till 48 % år 2004.

Av tabellen nedan framgår utvecklingen av lagföringen (åtal, strafföreläggande och åtalsunderlåtelse) samt beslut som innebär att lagföring inte sker hos Ekobrottsmyndigheten.

Ekobrottsmyndighetens lagföring 2000–2004

År	Åtal	Strafföreläggande	Åtalsunderlåtelse	Beslut som innebär att lagföring inte sker	Totalt antal beslut om brottsmisstankar
2000	1 604	480	60	5 594	8 909
2001	1 168	307	21	5 044	7 897
2002	1 822	337	19	6 095	9 591
2003	1 524	392	20	6 437	9 836
2004	2 076	453	22	7 323	11 447

Med beslut som innebär att lagföring inte sker avses beslut som innebär att förundersökning inte inleds (3 190) respektive läggs ned (3 619) eller att åtal inte väcks (514). Siffrorna inom parentes avser år 2004. I det totala antalet beslut om brottsmisstankar som redovisas i tabellen ovan ingår även beslut som inte avser lagföring, t.ex. beslut om överlämnande av ärende till annan åklagarmyndighet, och som således inte skall ingå i underlaget för beräkning av lagföringsandelen. Lagföringsandelen vad gäller avslutade brottsmisstankar uppgick till 26 % under år 2004. Motsvarande siffra för år 2003 var 23 %.

Det genomsnittliga medelvärdet för genomströmningstiden från brottsanmälan till beslut i åtalsfrågan avseende hela Ekobrottsmyndigheten minskade från 496 till 491 dagar. Om mediantiden i stället beräknas, minskade genomströmningstiden från 294 dagar till 273 dagar. Det bör påpekas att dessa siffror inte är jämförbara med dem för det övriga åklagarväsendet som mäter genomströmningstid från färdigt förundersökningsprotokoll och inte från brottsanmälan.

I tabellen nedan framgår utvecklingen av medelvärdet för genomströmningstiden för tiden från anmälan till beslut och för tiden från färdigt förundersökningsprotokoll till beslut avseende brottsmisstankar.

Ekobrottsmyndighetens genomströmningstider 2000–2004

År	Från anmälan till beslut rörande brottsmisstanke	Från färdigt förundersökningsprotokoll till beslut
2000	528 dagar	199 dagar
2001	533 dagar	130 dagar
2002	523 dagar	249 dagar
2003	496 dagar	181 dagar
2004	491 dagar	127 dagar

Ekobrottsmyndigheten ansvarar för samordningen av de nationella åtgärderna mot EU-bedrägerier, och är bl.a. kontaktmyndighet till EU-kommissionens bedrägeribekämpningsbyrå (OLAF). Antalet anmälda fall av EU-bedrägeri har ökat i viss mån till 35 brottsanmälningar, och under året beslutades om tre åtal och två strafförelägganden.

Regeringen anför att det är angeläget att Ekobrottsmyndigheten även i fortsättningen arbetar för att minska balanserna. Målet att lagföringen skall öka har uppfyllts, och regeringen anser att det är angeläget att myndigheten fortsätter att fokusera på att höja sin lagföringskapacitet. Vad gäller handläggningstiderna har dessa minskat och regeringen ser positivt på att genomströmningstiderna i de särskilt krävande utredningarna förkortats. Myndigheten bör enligt regeringen vidta ytterligare åtgärder för att mera märkbart minska genomströmningstiderna i alla slags ekobrottsutredningar. Slutligen konstaterar regeringen att eftersom antalet anmälda svenska fall av fusk med EU-bidrag ökar är det viktigt att myndigheten med kraft fortsätter sitt arbete på detta område.

När det gäller kvaliteten i brottsutredningsverksamheten och processföringen kan följande nämnas.

Ekobrottsmyndigheten har under år 2004 infört bättre rutiner för uppföljning, anordnat en seminarieserie som bl.a. syftat till att uppnå en mer enhetlig rättstillämpning inom myndigheten, genomfört utbildningar för andra myndigheter för att öka kvaliteten på brottsanmälningarna samt fortsatt Ekobrottsmyndighetens utbildningsprogram. Vidare har myndigheten fortsatt utvecklingen av en kunskaps- och erfarenhetsbank som ett stöd i det operativa arbetet, Ekobanken.

Regeringen ser positivt på de åtgärder som vidtagits under år 2004 och anser det vara angeläget att myndighetens kvalitetsarbete fortsätter att ha en framträdande plats under kommande verksamhetsår.

Ekobrottsmyndighetens personal

I slutet av år 2004 var det genomsnittliga antalet anställda vid Ekobrottsmyndigheten 425 personer. Av dessa var 30 chefer, 83 åklagare, 183 poliser, 40 ekorevisorer, 57 administratörer och 32 övriga.

Andelen kvinnliga chefer var 33 %, vilket var en ökning med 3 % jämfört med året innan. Andelen kvinnliga åklagare var 41 % medan andelen inom poliskåren var 22 %, en ökning i båda fall. Inom administratörgruppen var andelen kvinnor 87 %. Jämställdhetsfrågorna behandlas i den

centrala arbetsmiljökommittén och dess beredningsgrupp. Där behandlas även mångfaldsfrågorna. Myndigheten har under år 2005 fastställt en mångfaldsplan.

För Ekobrottsmyndigheten var den totala sjukfrånvaron under år 2004 3,3 %, eller cirka sju dagar, vilket var i stort sett oförändrat sedan år 2003.

Regeringen konstaterar att myndigheten driver ett aktivt jämställdhetsarbete, samt anför att det är angeläget att det fortgår liksom utvecklingen av arbetet med integrationsfrågor. Vidare anser regeringen det angeläget att myndigheten fortsätter sitt arbete för en god arbetsmiljö och att ytterligare åtgärder vidtas för att minska sjukfrånvaron.

Utskottets överväganden

Utskottet kan i likhet med regeringen konstatera att åklagarorganisationen i stort uppfyllt de mål för verksamheten som ställts upp. Trots ett ökat antal inkommande ärenden har åklagarorganisationen avslutat fler ärenden än vad som kom in under år 2004. Åklagarbalanserna liksom genomströmningstiderna har minskat och lagföringsandelen har ökat. Arbetet med att vidareutveckla insatserna för att bekämpa vissa prioriterade typer av brott har fortsatt.

Även Ekobrottsmyndigheten har enligt regeringens bedömning nått upp till flertalet av de uppsatta målen. Bland annat har genomströmningstiden från brottsanmälan till beslut fortsatt att minska och lagföringsandelen ökat. Till följd av den ökade ärendetillströmningen och koncentrationen på allvarligare ekonomisk brottslighet har antalet balanserade ärenden fortsatt att öka.

Sammanfattningsvis har utskottet inte funnit något som motsäger regeringens bedömning av myndigheternas resultat.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag för Åklagarorganisationen med ca 862,5 miljoner kronor och för Ekobrottsmyndigheten med ca 350,5 miljoner kronor.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2006 uppställt mål för sex olika verksamhetsområden. För åklagarväsendet är det verksamhetsområde 2 Utredning och lagföring som är relevant. Regeringen anger här som mål att verksamheten skall bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet och kvalitet och att fler brott skall leda till lagföring. Polisen och åklagarverksamheten svarar tillsammans för merparten av verksamheten inom verksamhetsområdet.

I budgetpropositionen anføres att brottsutredningsverksamheten skall förbättras. För att åstadkomma detta är det angeläget att samarbetet mellan polisen och åklagarna vidareutvecklas liksom deras roller och funktioner.

Allmänt gäller att ett totalt rättskedjersperspektiv skall få större genomslag för att säkerställa att de totala handläggningstiderna för brottmålsärenden kortas. För att utvecklingen skall fortsätta krävs enligt regeringen att myndigheterna fortsätter att vidta konkreta åtgärder för att förstärka samordningen inom rättsväsendet.

Vissa brottstyper skall på grund av sin karaktär uppmärksammas särskilt av Åklagarmyndigheten, nämligen vålds- och narkotikabrottslighet, hatbrott, ekonomisk brottslighet samt brott mot miljön. Det sedan åtskilliga år inledda arbetet med att vidareutveckla förmågan att bekämpa dessa brottstyper skall fortsätta med oförminskad kraft. Ungdomsbrottsligheten skall uppmärksammas särskilt.

Bekämpningen av den grova gränsöverskridande brottsligheten har blivit en allt viktigare och större uppgift och det är enligt regeringens mening därför av grundläggande betydelse att kunskap om de internationella rättsinstrumenten och de närmare förutsättningarna för internationellt samarbete kommer alla som arbetar med brottsbekämpning – såväl på central som lokal nivå – till del. Vidare är det angeläget att samarbetet i Eurojust utvecklas för att ytterligare förstärka brottsutredningsverksamheten som åklagare och poliser ansvarar för i respektive medlemsland i EU.

För Ekobrottsmyndigheten gäller också verksamhetsområde 1 Brottsförebyggande arbete med målet att brott skall förebyggas. Arbetet med den år 2004 av regeringen fastställda handlingsplanen mot den ekonomiska brottsligheten fortsätter. När det gäller utredning och lagföring anför regeringen att det är angeläget att Ekobrottsmyndigheten med kraft fortsätter att vidareutveckla sin kapacitet och effektivitet för att i samverkan med andra myndigheter och övriga aktörer ytterligare intensifiera bekämpningen av den grova ekonomiska brottsligheten.

Utskottet har inget att invända mot vad regeringen anför.

Övriga frågor

Prioriteringar inom Åklagarmyndigheten

I budgetpropositionen (utg.omr. 4, avsnitt 3.4.3) uttalar regeringen att vissa brottstyper på grund av sin karaktär skall uppmärksammas särskilt av åklagarväsendet. En sådan typ av brott är våldsbrott, och särskilt våld mot utsatta grupper. Våldsbrott mot kvinnor, barn och gamla skall följaktligen uppmärksammas särskilt. Vidare skall ungdomsbrott ägnas särskild uppmärksamhet, liksom narkotikabrottslighet. Ytterligare en typ av brottslighet som nämns i detta sammanhang är den ekonomiska brottsligheten, som utgör ett hot mot samhällsekonomin, mot näringslivet och mot tillväxten. För att klara omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle är också arbetet mot miljöbrott av stor betydelse. Slutligen framhåller regeringen att det är grundläggande för ett demokratiskt samhälle att motverka främlingsfientlighet och annan särbehandling av utsatta grupper. Regeringen anser

därför att bekämpningen av brottslighet med rasistiska, främlingsfientliga, antisemitiska eller homofobiska inslag samt olaga diskriminering skall uppmärksammas särskilt av Åklagarmyndigheten.

Frågan om prioritering av olika slags brottslighet lyfts fram i några motioner. I motion Ju384 (mp) framhålls att det bör finnas särskild kompetens rörande familjevåld, sexualbrott, miljö- och ekobrott, experter på internationell organiserad brottslighet samt åklagare som arbetar med bekämpning av hatbrott. I motion Ju436 (kd) anförs att brott mot barn och andra med begränsad autonomi skall vara det mest prioriterade området för Åklagarmyndigheten.

Utskottet kan konstatera att de brottstyper som framhålls i motionerna omfattas av de prioriteringar regeringen ställt upp. Vidare vill utskottet peka på att det i samband med omorganisationen den 1 januari 2005 av Åklagarmyndigheten bildades fyra utvecklingscentrum, vilka ingår i myndighetens centrala ledning men som är utlokaliserade till fyra orter – Stockholm, Göteborg, Malmö och Umeå. Varje utvecklingscentrum har ett preciserat verksamhetsområde relaterat till olika brottskategorier. Inom detta område svarar varje utvecklingscentrum för rättslig tillsyn, kontroll och utveckling, metodutveckling, analys och uppföljning, kunskapsuppbyggnad, intern och extern information, internationella frågor, samverkan med andra myndigheter och utveckling av brottsbekämpningen. Utvecklingscentrum Stockholm har inriktning på bl.a. förmögenhetsbrott – inklusive ekobrott – skattebrott, narkotikabrott, miljöbrott och människohandel, Utvecklingscentrum Göteborg på bl.a. våldsbrott – inklusive fridskränkning och olaga hot – sexualbrott och besöksförbud, Utvecklingscentrum Malmö på bl.a. hatbrott och Utvecklingscentrum Umeå på bl.a. brottsofferfrågor. Utskottet anser att motionerna får anses tillgodosedda. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju384 och Ju436 i nu behandlade delar.

Större befogenhet för Eurojust, m.m.

I motion Ju376 (fp) understryks behovet av ett intensifierat internationellt åklagarsamarbete bl.a. genom att Eurojust ges ökade befogenheter för att kunna beordra – inte bara uppmana – medlemsländerna att vidta åtgärder. I motion Ju436 (kd) anser motionärerna att regeringen skall verka för införandet av ett europeiskt åklagarämbete.

I konventet om EU:s framtid föreslogs en viss utvidgning av Eurojusts befogenheter samt, under förutsättning av enhälligt beslut och Europaparlamentets godkännande, att en särskild rättslig grund skulle införas som skulle möjliggöra inrättandet av en europeisk åklagare. I sitt yttrande till konstitutionsutskottet över skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid anförde justitieukskottet i huvudsak följande.

Utskottet kan för närvarande inte se något behov av en europeisk åklagare. Utöver vissa straffprocessrättsliga problemen kan pekas på den grundläggande principen att unionen inte skall ha förvaltning på nationell eller

lokal nivå. Inrättandet av ett nytt unionsorgan – i synnerhet på straffrättens område – är också en fråga av stor principiell betydelse. Det kan få svåröverblickbara konsekvenser. Enligt utskottets mening finns det sålunda skäl som talar för att det inte bör införas en rättslig grund som möjliggör inrättandet av en europeisk åklagare. Under alla förhållanden bör inte frågan om en europeisk åklagare aktualiseras innan verksamheten i Eurojust utvärderats. Det är inte heller självklart att en eventuell europeisk åklagare bör ges en sådan utformning som konventet föreslår. Förslagets krav på enhälligt beslut bör inte efterges (bet. 2003/04:JuU1y).

Det i oktober 2004 av stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet undertecknade fördraget om upprättande av en konstitution för Europa möjliggör en förstärkning och fördjupning av åklagarsamarbetet inom Eurojust. Det öppnas även en möjlighet att i framtiden inrätta en europeisk åklagarmyndighet utifrån Eurojust, ett beslut som förutsätter enhällighet i rådet och Europaparlamentets samtycke. Frågan om fördraget har behandlats i departementspromemoria Ds 2004:52 Fördraget om upprättande av en konstitution för Europa.

Utskottet konstaterar att den svenska regeringen mot bakgrund av resultaten av folkomröstningarna i Frankrike och Nederländerna valt att för närvarande inte gå vidare med en proposition om en svensk ratifikation av fördraget. Utskottet vidhåller sin ovan redovisade inställning och föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju376 och Ju436.

Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet

Regeringen har nyligen tillkallat en särskild utredare som skall göra en översyn av Ekobrottsmyndigheten och dess verksamhet (dir. 2005:92). De överväganden som görs skall ske mot bakgrund av dels en grundlig analys av Ekobrottsmyndighetens uppgifter, organisation och utformning i övrigt, dels en utvärdering av de verksamhetsresultat som myndigheten har uppnått. Utgångspunkten för regeringen är enligt direktiven att Ekobrottsmyndigheten bör finnas kvar. Utredaren är dock fri att föreslå den organisatoriska lösning som utredaren bedömer vara den bästa. Det grundläggande syftet skall vara att åstadkomma en så effektiv ekobrottsbekämpning som möjligt.

I uppdraget ingår också att om utredaren stannar för att inte föreslå några mer genomgripande förändringar i myndighetsstrukturen för ekobrottsbekämpningen bl.a. göra överväganden om Ekobrottsmyndighetens sakliga och geografiska ansvarsområden i ekobrottsbekämpningen och dess personalsammansättning. Uppdraget skall redovisas senast den 31 januari 2007.

Frågan om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet berörs i ett antal motioner. I motion Ju221 (m) anser motionärerna att Ekobrottsmyndighetens verksamhet bör omfatta hela landet, och i motion Ju436 (kd) all avancerad ekonomisk brottslighet. Enligt motion Ju420 (v) bör myndigheten få ställning som nationellt utvecklingscentrum för bekämpning av ekonomisk brottslighet. I motion Ju376 (fp) föreslås att Ekobrotts-

myndigheten avskaffas och att ärenden om ekonomisk brottslighet handläggs inom Åklagarmyndigheten. Slutligen pekas i ett par motioner på inriktningen av verksamheten: I motion Ju536 (s) anser motionären att Ekobrottsmyndigheten bör möta upp satsningen på att upptäcka skattebedrägerier och i motion Ju557 (s) att insatserna mot ekonomisk brottslighet bör förstärkas, bl.a. genom att i förebyggande syfte påvisa de negativa effekterna av denna typ av brottslighet.

Frågan om Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet är som framgått ovan föremål för översyn. Enligt utskottet mening bör detta arbete inte föregripas. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju221, Ju376, Ju420, Ju436, Ju536 och Ju557 i här aktuella delar.

Domstolsväsendet m.m.

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogör utskottet för domstolsväsendets resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att domstolsväsendets sammantagna verksamhetsresultat är godtagbart.

I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilka prioriteringar som bör ligga till grund för domstolsväsendets verksamhet år 2006. Utskottet behandlar också ett antal motionsyrkanden om Domstolsverkets ställning, sammanläggning av Högsta domstolen och Regeringsrätten samt motioner med anknytning till arbetet med att reformera tingsrättsorganisationen. Utskottet hänvisar huvudsakligen till tidigare ställningstaganden och föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden. Jämför reservationerna 14 (m, fp, kd, c), 15 (fp), 16 (kd), 17 (fp), 18 (kd), 19 (kd), 20 (kd) och 21 (m, fp) samt de särskilda yttrandena 19 (m, fp, kd, c) och 20 (m).

Inledning

Domstolsväsendets uppgift är att utöva rättskipning. Härtill kommer ett antal avgränsade uppgifter av mera rättsvårdande natur.

Domstolsverket (DV) är central förvaltningsmyndighet för de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, hyres- och arrendenämnderna samt Rättshjälpsmyndigheten.

Resultatuppföljning

I detta avsnitt behandlas resultatet av verksamheten inom domstolsväsendet under år 2004.

Målet för politikområde Rättsväsendet är den enskildes rättstrygghet och rättssäkerhet. Verksamheten skall utgå från medborgarnas intresse. I detta ligger bl.a. att förkorta tiden från brottsanmälan till dom och straffverkställighet. För domstolsväsendet gäller att avgöra mål och ärenden på ett rättssäkert och effektivt sätt. För att kunna göra en bedömning av om mål och ärenden avgjorts på ett rättssäkert och effektivt sätt redovisar regeringen ett antal resultatindikatorer, bl.a. antalet inkomna, avgjorda och balanserade mål samt omloppstider och balansernas åldersstruktur.

År 2004 var det sjätte året som regeringen fastställde verksamhetsmål för hovrätterna, kammarrätterna, tingsrätterna och länsrätterna. De verksamhetsmål som avser omloppstider och balanser för olika målkategorier (brottmål, tvistemål och förvaltningsmål) är nio till antalet och hänför sig till medianåldern på avgjorda mål, total balans, balanserade mål äldre än sex månader och balanserade mål äldre än tolv månader. Verksamhetsmålen för år 2004 var oförändrade i förhållande till de som gällde för år 2003. De två högsta domstolsinstanserna, dvs. Högsta domstolen och Regeringsrätten, fastställde själva verksamhetsmålen för vissa mål- och ärendekategorier. De uppställda verksamhetsmålen för tingsrätterna, hovrätterna, länsrätterna och kammarrätterna samt domstolarnas resultat framgår av tabell 3.3 i budgetpropositionen, utgiftsområde 4, avsnitt 3.5.3. Tabellen återges i *bilaga 9*. I det följande kommenteras arbetsbelastningen och resultaten för respektive domstolsslåg.

För *tingsrätternas* del ökade såväl antalet inkomna mål som antalet avgjorda mål under år 2004. Antalet mål i balans ökade också (se tabell).

Tingsrätternas målutveckling 1999–2004

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
1999	128 361	130 821	61 994
2000	129 847	129 202	62 639
2001	128 095	128 802	61 898
2002	129 924	131 168	60 351
2003	133 963	132 963	61 170
2004	138 179	133 610	65 812

Av antalet balanserade mål var 18 % äldre än ett år, vilket är samma resultat som föregående år.

Tingsrätterna gemensamt har inte uppnått något av de nio verksamhetsmål som avser balanserade mål. I förhållande till föregående år har resultatet förbättrats för fem (bl.a. den totala balansen av FT-mål, andelen balanserade FT-mål respektive Övriga tvistemål exklusive familjemål äldre än sex månader samt andelen Brottmål exklusive notariemål äldre än tolv månader) och försämrats för två verksamhetsmål (den totala balansen av Övriga tvistemål exklusive familjemål och den totala balansen Brottmål exklusive notariemål). Resultatet är oförändrat för två verksamhetsmål (andelen balanserade Brottmål exklusive notariemål äldre än sex månader samt andelen balanserade FT-mål äldre än tolv månader). Andelen tingsrät-

ter som uppnår verksamhetsmålen avseende balanserade mål har minskat för fem av nio verksamhetsmål. Resultaten varierar stort mellan de enskilda tingsrätterna, och vid vissa tingsrätter ligger resultaten långt ifrån målen.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att verksamhetsresultatet avseende balanserade mål får anses godtagbart. Den försämrade balanssituationen vid tingsrätterna väcker dock oro inför kommande år. Regeringen förutsätter att lämpliga åtgärder för att möta balanssituationen vidtas.

Vad gäller *hovrätterna* ökade antalet inkomna mål. Antalet avgjorda mål minskade något. Den totala andelen balanserade mål var oförändrad (se tabell).

Hovrätternas målutveckling 1999–2004

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
1999	23 216	24 188	7 553
2000	22 170	22 287	7 436
2001	21 815	21 369	7 882
2002	22 342	21 926	8 117
2003	22 659	23 561	7 151
2004	23 318	23 294	7 152

Av antalet balanserade mål var 10 % äldre än ett år, vilket är en förbättring med 2 procentenheter jämfört med föregående år.

År 2004 har hovrätterna gemensamt uppnått tre av regeringens sex uppställda verksamhetsmål för balanser (den totala balansen av Tvistemål samt andelen balanserade Tvistemål respektive Brottmål äldre än tolv månader). Under år 2004 har fyra av verksamhetsmålen förbättrats jämfört med föregående år. Sammantaget gör regeringen bedömningen att verksamhetsresultatet såvitt avser verksamhetsmålen för balanserade mål måste anses godtagbart.

För *länsrätternas* del konstateras att antalet inkomna mål och avgjorda mål ökade kraftigt liksom antalet balanserade mål (se tabell).

Länsrätternas målutveckling 1999–2004

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
1999	88 308	100 487	34 876
2000	86 809	89 879	31 581
2001	84 626	84 833	31 374
2002	90 036	88 807	32 713
2003	94 024	91 922	34 939
2004	104 526	97 889	41 615

Av antalet balanserade mål var 12,5 % äldre än ett år, vilket är en marginell förbättring jämfört med föregående år.

Länsrätterna gemensamt uppnår verksamhetsmålet andel balanserade Skattemål äldre än tolv månader. Länsrätterna uppnår inte något av de tre verksamhetsmålen för balanserade Socialförsäkringsmål. Resultatet har försämrats för verksamhetsmålen total balans och andel balanserade mål äldre än tolv månader. Resultatet för verksamhetsmålet andel balanserade mål äldre än sex månader är detsamma som för år 2003. Såvitt gäller gruppen Övriga mål uppnår länsrätterna verksamhetsmålen för total balans och för andelen mål äldre än sex månader. Resultatet för andelen Övriga mål äldre än tolv månader är oförändrat i förhållande till föregående år.

Regeringen gör sammantaget bedömningen att verksamhetsresultatet avseende balanserade mål får anses godtagbart. De kraftigt ökade balanserna vid länsrätterna väcker dock oro inför kommande år, och regeringen förutsätter att lämpliga åtgärder för att möta balanssituationen vidtas.

När det gäller *kammarrätterna* ökade både antalet inkomna mål och antalet avgjorda mål något. Antalet balanserade mål minskade (se tabell).

Kammarrätternas målutveckling 1999–2004

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
1999	26 497	27 423	22 166
2000	24 411	26 577	19 827
2001	22 014	24 308	17 568
2002	22 466	22 659	17 375
2003	23 191	23 832	16 578
2004	23 354	24 067	15 830

Av antalet balanserade mål var 29 % äldre än ett år, vilket är en försämring med 1 procentenhet jämfört med föregående år.

Kammarrätterna gemensamt har nått målet både för den totala balansen av Skattemål och balanserade Skattemål äldre än tolv månader. Resultaten för Socialförsäkringsmål har förbättrats vad gäller samtliga verksamhetsmål. Kammarrätterna har nu gemensamt nått målet vad gäller balanserade Socialförsäkringsmål äldre än tolv månader. För gruppen Övriga mål nådde kammarrätterna gemensamt målet för den totala balansen och balanserade mål äldre än tolv månader. Målet för andelen mål äldre än sex månader är mycket nära att uppnås. År 2004 har kammarrätterna uppnått fem av regeringens nio uppställda verksamhetsmål för balanser.

Regeringen konstaterar att det är positivt att antalet balanserade mål fortsätter att minska och att resultatet för balanserna avseende Skattemål har förbättrats. Arbetsituationen vid kammarrätterna är dock fortfarande bekymmersam, och regeringen förutsätter att arbetet med att förbättra balanssituationen fortsätter.

Vad gäller *Högsta domstolen* ökade antalet inkomna mål och antalet avgjorda mål. Antalet balanserade mål ökade också något (se tabell).

Målutvecklingen i Högsta domstolen 1999–2004

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
1999	5 461	5 382	1 441
2000	4 862	5 165	1 138
2001	4 691	5 005	823
2002	4 717	4 487	1 050
2003	5 041	4 955	1 136
2004	5 318	5 205	1 247

Av antalet balanserade mål var 12 % äldre än 12 månader. Domstolen har liksom föregående år haft ambitionen att öka antalet dispenserade mål.

Högsta domstolen har fastställt verksamhetsmålen för målbalansernas åldersfördelning (antal balanserade mål äldre än sex månader, antal balanserade mål äldre än tolv månader och totalt antal balanserade mål). För år 2004 har domstolen i vissa fall mildrat dessa något. Domstolen uppnådde tre av åtta verksamhetsmål avseende målbalansernas åldersfördelning. Högsta domstolen har länge haft ambitionen att minska antalet mål. Domstolen har lyckats i denna ambition särskilt när det gäller de äldre målen.

Enligt regeringen har den försämrade balanssituationen skett från en förhållandevis låg nivå och kan också ses som ett resultat av Högsta domstolens strävan att öka antalet dispenserade mål. Regeringen anser att verksamhetsresultatet sammantaget måste anses tillfredsställande.

När det slutligen gäller *Regeringsrätten* ökade såväl antalet inkomna mål som antalet avgjorda mål. Antalet balanserade mål minskade dock (se tabell).

Målutvecklingen i Regeringsrätten 1999–2004

År	Inkomna	Avgjorda	Balanserade
1999	8 666	8 393	8 875
2000	8 504	9 002	8 173
2001	7 691	8 561	7 246
2002	7 227	8 062	6 411
2003	7 046	7 098	6 359
2004	7 666	7 917	6 148

Av antalet balanserade mål var 24 % äldre än tolv månader.

Regeringsrätten har överlämnats att själv sätta mål för omloppstider och åldersstruktur av målbalans för Skattemål och gruppen Övriga mål samt för omloppstid för dispensfrågan i mål där prövningstillstånd krävs. Domstolen har nått fem av sina nio uppsatta mål. Regeringen anser att målbalansen för Regeringsrätten är för stor. Domstolen har prövat vissa effektivitetshöjande åtgärder för att förbättra arbetsläget och kommer att vidta ytterligare åtgärder för att effektivisera målens handläggning och för att utveckla arbetsmetoderna. Enligt regeringen får verksamhetsresultatet anses godtagbart men regeringen förutsätter att arbetet med att förbättra balanssituationen fortsätter.

En sammanställning av tingsrätternas, hovrätternas, länsrätternas och kammarrätternas måluppfyllelse visar att de endast uppnår 12 av de 43 fastställda verksamhetsmålen. År 2004 kan emellertid inte medianåldern för avgjorda mål vid tingsrätterna och hovrätterna mätas på grund av övergången till ett nytt statistiksystem. Fem verksamhetsmål blir på detta sätt inte mätbara, och regeringen har inte heller något återrapporteringskrav för dessa verksamhetsmål.

Utskottet anser att de uppsatta verksamhetsmålen och redovisningen av måluppfyllelsen är ett värdefullt beslutsunderlag för riksdagen. Det är mot bakgrund härav olyckligt att det inte varit möjligt att redovisa vissa resultat. Utskottet konstaterar vad avser måluppfyllelsen att denna sammantaget ökat under år 2004 jämfört med år 2003.

Såvitt gäller tingsrätter och hovrätter finns det enligt utskottets mening ingenting som motsäger regeringens bedömning att domstolarnas sammanlagda resultat för år 2004 får anses godtagbart, även om resultaten för vissa verksamhetsmål försämrats. I sammanhanget bör beaktas att för båda instanserna har antalet inkomna mål ökat. Den pågående omorganisationen av tingsrättsorganisationen påverkar det dagliga arbetet.

Utskottet utgår från att de variationer i resultaten som föreligger mellan olika domstolar noga analyseras liksom vilka åtgärder som bör vidtas. Detta gäller inte minst tingsrätterna, där vissa domstolar ligger långt från de uppsatta målen.

Inte heller för länsrätternas del finns det enligt utskottets mening någonting som motsäger regeringens bedömning att domstolarnas sammanlagda resultat för år 2004 får anses godtagbart. Antalet balanserade mål har visserligen ökat, men såväl antalet inkomna som avgjorda mål har också ökat.

Som regeringen anför är situationen vid kammarrätterna mer bekymmersam. Det är positivt att antalet balanserade mål fortsätter att minska och att kammarrätterna år 2004 uppnått fem av de nio uppställda verksamhetsmålen för balanser. Motsvarande måluppfyllelse för år 2003 var tre av nio. Medianåldern för avgjorda skattemål på 15,6 månader är visserligen en förbättring jämfört med år 2003 men är inte tillfredsställande. Utskottet uttalade i samband med behandlingen av förra årets budgetproposition att medborgarperspektivet kräver att det vidtas åtgärder för att komma till rätta med långa handläggningstider (bet. 2004/05:JuU1 s. 67).

Sammantaget konstaterar utskottet också att den redovisade statistiken närmast tyder på att underrätterna har svårigheter att hålla jämn takt med det ökande inflödet av mål. Detta får till följd att balanserna ökar trots att också avverkningstakten gör det.

När det gäller de högsta instanserna är deras uppgift i instansordningen huvudsakligen begränsad till att svara för rättsbildningen. Resultatet av verksamheten i dessa organ bör snarast bedömas utifrån andra utgångspunkter än hur snabbt målen avgörs, även om tidsfaktorn inte kan frånkännas betydelse även i dessa fall.

Sammanfattningsvis är helhetsintrycket positivt, även om det främst beträffande de allmänna förvaltningsdomstolarna finns vissa problem.

Rättshjälpsmyndigheten skall snabbt och korrekt hantera rättshjälpsfrågor. Antalet ansökningar hos myndigheten var ca 2 000 vilket är i princip oförändrat i förhållande till föregående år. Balansen beträffande ansökningar om rättshjälp uppgick vid utgången av år 2004 till 40 ärenden, varav 38 var föremål för komplettering.

Regeringen anser att målet för Rättshjälpsmyndigheten, att handläggningen skall vara rättssäker och effektiv, är väl uppfyllt.

Det finns enligt utskottets mening ingenting som motsäger denna bedömning.

När det gäller *hyres- och arrendenämnderna* ökade inkommande ärenden medan antalet avgjorda ärenden i princip var oförändrat i förhållande till föregående år. Detta innebär att balanserna ökade med drygt 9 %. Närmare två tredjedelar av balansökningen härrör från Hyresnämnden i Stockholm, där den hårt pressade bostadsmarknaden har lett till att antalet ärenden ökat kraftigt under en längre tid och nått sin högsta nivå under år 2004. Under perioden 1997–2004 har antalet inkomna ärenden i Stockholm ökat med 56,5 %.

Regeringen anser att även om antalet balanserade ärenden ökat något under år 2004 har målet för hyres- och arrendenämnderna – att handläggningen skall vara rättssäker och effektiv – uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.

Det finns enligt utskottets mening ingenting som motsäger denna bedömning.

Domstolsverket skall i administrativt hänseende leda och samordna verksamheten inom domstolsväsendet. Utvecklingsarbetet koncentreras på åtta prioriterade områden. Det gäller vidareutveckling av Vera, organisation, administration, kompetensförsörjning (generationsväxling), teknik i domstol, resursfördelning, information och IT-strategi samt IT-säkerhet. För att bl.a. tydliggöra och utveckla sin roll som stödfunktion till domstolarna i arbetet med att bygga upp starka administrationer initierade Domstolsverket under våren 2004 ett övergripande administrativt projekt. Projektet skall utvärderas efter två år och avslutas ett år efter det att utvärderingen har gjorts. Domstolsverket har haft regeringens uppdrag att undersöka vilka åtgärder som bör vidtas för att förbättra och påskynda skattemålshandlingen i länsrätterna och i kammarrätterna. Uppdraget redovisades i en rapport i maj 2004 (DV 2004:4). I rapporten behandlas både åtgärder som domstolarna själva kan vidta inom befintligt regelverk och förslag till författningsändringar. Rapporten, som har remissbehandlats, bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet konstaterar att Domstolsverket har en viktig uppgift vad gäller att stödja, utveckla och effektivisera verksamheten inom domstolsväsendet.

Personal

Under år 2004 var antalet årsarbetskrafter inom domstolsväsendet 4 278 personer, vilket var en minskning med 8 % jämfört med år 2003. Därutöver förekommer det inom domstolsväsendet att ordinarie domare som gått i pension förordnas att delta i handläggningen av ett visst mål eller att under viss tid tjänstgöra vid domstol. Omfattningen av de pensionerade domarnas insatser minskade för tredje året i rad (se tabell).

Antalet årsarbetskrafter inom domstolsväsendet 1999–2004

År	Ordinarie domare	Icke ord. domare	Notarier	Övrig personal	Pensionerade domare	Totalt ¹
1999	952	594	722	2 612	20	4 880
2000	936	569	713	2 482	22	4 700
2001	960	539	737	2 493	30	4 729
2002	958	528	688	2 365	26	4 539
2003	980	568	699	2 378	25	4 625
2004	908	510	577	2 283	17	4 278

¹Exklusive pensionerade domare.

Domstolsväsendets åldersstruktur visar på en hög medelålder inom samtliga personalgrupper. Det kommer att bli stora pensionsavgångar under åren 2005 till 2011. Med en återbesättning av framför allt yngre personal med hög kompetens kan kompetensförsörjningen säkras och åldersstrukturen förändras på önskvärt sätt. Domstolsverket arbetar aktivt med generationsväxlingen.

Av domstolscheferna är 88 % män. Bland övriga chefsdomare är liksom föregående år 75 % män. Av de nya chefsdomare som utnämndes år 2004 var 42 % kvinnor. För gruppen ordinarie domare är förhållandet 72 % män och 28 % kvinnor, vilket är en ökning av andelen kvinnor med 1 procentenhet sedan föregående år. Domstolsverket har under år 2004 analyserat domstolarnas och hyresnämndernas jämställdhetsplaner för att hitta goda exempel och för att kunna identifiera behov av fortsatta insatser.

Domstolsverket har under hösten 2004 initierat ett arbete med att ta fram en handlingsplan för mångfald inom domstolsväsendet som skall utgöra ett stöd för domstolarna och hyresnämnderna att arbeta strategiskt med frågor om diskriminering och mångfald.

Den totala sjukfrånvaron minskade under år 2004. Minskningen gäller både kvinnor och män (se tabell).

Sjukfrånvaro inom domstolsväsendet 2001–2004

År	Total årsarbetstid	Sjukfrånvaro i procent		
		Totalt	Män	Kvinnor
2001	4 729	4,19	2,38	5,05
2002	4 539	4,14	2,24	5,05
2003	4 625	4,21	1,95	5,29
2004	4 278	3,88	1,88	4,84

Utskottet anser att den ojämna könsfördelningen av personalsammansättningen inom domstolsväsendet, särskilt hos chefer, gör att jämställdhetsfrågorna måste ha fortsatt hög prioritet i utvecklingsarbetet. Utskottet välkomnar därför det arbete som pågår bl.a. i Domstolsverket.

För att arbetet mot diskriminering och för mångfald skall vara framgångsrikt måste det bedrivas med uthållighet och systematik. Utskottet välkomnar därför det arbete med att ta fram en handlingsplan för mångfald inom domstolsväsendet som Domstolsverket har initierat. Det är samtidigt viktigt att arbetet mot diskriminering och för mångfald så långt det är möjligt integreras med den löpande verksamheten inom olika områden.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag till Domstolsväsendet m.m. för år 2006 med drygt 4 miljarder kronor.

Enligt regeringen skall målet för verksamhetsområdet Dömande verksamhet vara att mål och ärenden skall handläggas på ett rättssäkert och effektivt sätt. Det innebär att handläggningen skall vara korrekt, snabb och genomföras utan onödiga resursinsatser. Det är angeläget att generellt minska omloppstiderna för samtliga målkategorier. Målbalanserna och målbalansernas åldersstruktur skall förbättras och på sikt återspegla omloppstiderna. Domstolsverket skall skapa förutsättningar för domstolarna att uppfylla målet för verksamhetsområdet bl.a. genom en effektiv och ändamålsenlig resursfördelning. Reformarbetet som pågår sedan några år skall fortsätta. Detta arbete kan delas upp i fyra huvudområden – förändringar av den yttre organisationen, förändringar av den inre organisationen, renodling av verksamheten samt förbättringar av det processuella regelverket. För att reformarbetet skall kunna utveckla och effektivisera domstolsväsendet på ett ändamålsenligt sätt behövs samordnade satsningar inom de fyra huvudområdena.

Den del av budgetpropositionen som berör reformeringen av den yttre tingsrättsorganisationen behandlas nedan under rubriken Regionala projekt.

Utskottet har inget att invända mot vad regeringen anför.

Övriga frågor

Domstolsverkets ställning

I motion Ju342 (kd) begärs en utredning om behovet av en särskild utvärdering om, och hur, Domstolsverket lever upp till rollen att tillhandahålla kvalificerad service åt domstolarna i administrativa frågor. I motion Ju376 (fp) yrkas att Domstolsverkets ställning och funktion utreds för att åstadkomma ett mer oberoende domstolsväsende. Denna begäran återkommer också i motion Ju410 (m).

Utskottet har behandlat motionsyrkanden motsvarande de nu aktuella vid ett flertal tidigare tillfällen, senast vid behandlingen av budgetpropositionen för år 2005 (bet. 2004/05:JuU1 s. 71 f.). För en utförlig redogörelse för den självständighetsprincip som råder för domstolarna, de överväganden som gjordes inför inrättandet av Domstolsverket år 1975, för innehållet i Domstolsverkets instruktion samt för den danska domstolsstyrelsen hänvisas till budgetbetänkandet för år 2003 (bet. 2002/03:JuU1 s. 68 f.).

När utskottet senast behandlade frågan hänvisades till de uttalanden som utskottet tidigare gjort. Av dessa följer att Domstolsverkets verksamhet inte i något hänseende får inkräkta på domstolarnas självständighet i deras rättstillämpande och dömande verksamhet. Domstolsverkets uppgift är i stället att tillhandahålla kvalificerad service åt domstolarna i administrativa frågor. Visserligen bör Domstolsverket eftersträva att domstolsorganisationen är effektiv, men utskottet har understrukit att strävan efter effektivitet inte får gå ut över rättssäkerheten. Det har varit utskottets uppfattning att det nu redovisade synsättet också väl kommer till uttryck i Domstolsverkets instruktion. Mot denna bakgrund har utskottet under senare år inte funnit skäl att förorda en utredning om Domstolsverkets ställning i förhållande till domstolarna.

Utskottet vidhåller denna uppfattning och föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju342, Ju376 och Ju410 i nu behandlade delar.

En enda högsta domstolsinstans

I motion Ju376 (fp) föreslås en utredning om frågan att lägga samman Högsta domstolen och Regeringsrätten till en enda högsta instans.

Utskottet behandlade denna fråga senast hösten 2004 (se bet. 2004/05:JuU1 s. 72). Utskottet framhöll då att enligt 11 kap. 1 § regeringsformen är Högsta domstolen högsta allmänna domstol och Regeringsrätten högsta förvaltningsdomstol. Utskottet fann vid sin behandling inte att några skäl för att slå samman Högsta domstolen och Regeringsrätten hade framkommit.

Utskottet gör alltså denna bedömning och föreslår att riksdagen avslår motion Ju376 i denna del.

Domstolsorganisationen i övrigt

Regeringen inledde för några år sedan en omfattande reformering av domstolsväsendet. När det gäller den yttre tingsrättsorganisationen rör dessa reformer i stor utsträckning frågor som regeringen själv kan besluta om. Regeringen har återkommande för riksdagen redogjort för det pågående och planerade arbetet med att förändra tingsrätternas yttre organisation. Senast skedde det i skrivelsen Reformeringen av tingsrättsorganisationen fortsätter (skr. 2003/04:153). För en närmare redovisning av arbetet med reformeringen av tingsrätternas yttre organisation vill utskottet hänvisa till betänkande 2004/05:JuU6.

Regeringen har redovisat ytterligare planerade förändringar av tingsrättsorganisationen i den nu aktuella budgetpropositionen för år 2006 (se nedan).

Domkretsindelningen

I motion Ju437 (kd) begärs att regeringen utreder huvudmannaskapet för domstolarna i syfte att ge riksdagen rätt att fastställa domstolsorganisationen.

Enligt 11 kap. 4 § regeringsformen gäller bl.a. att föreskrifter om huvudragen av domstolarnas organisation meddelas i lag. I 1 kap. 1 § rättegångsbalken stadgas inledningsvis att tingsrätt är allmän underrätt och, om ej annat är föreskrivet, första domstol. Av paragrafens andra stycke framgår att domsaga är tingsrättens domkrets och att regeringen förordnar om indelningen i domsagor. Tingsrätternas domkretsar bestäms genom förordning (1982:996) om rikets indelning i domsagor.

Utskottet har under de senaste åren återkommande behandlat den aktuella frågan. Senast skedde detta hösten 2004 (se bet. 2004/05:JuU6). Utskottet hänvisade då till tidigare ställningstaganden, som sammanfattningsvis innebär att det inte finns anledning att lagreglera domkretsindelningen eller på annat sätt överföra beslutanderätten till riksdagen. Utskottet förordade den nuvarande ordningen där regeringen informerar riksdagen om kommande förändringar. Att regeringen i sina överväganden beaktar vad riksdagen uttalat om principerna för domstolsorganisationen ansåg utskottet vara en självklarhet.

Utskottet vidhåller sin tidigare inställning och avstyrker motion Ju437 i nu behandlad del.

Det fortsatta reformarbetet

I ett flertal motioner yrkas att reformarbetet utreds. Enligt motion Ju286 (m, fp, kd, c) behövs en helhetssyn och en långsiktig plan för den framtida tingsrättsorganisationen. Samma uppfattning framförs i motion Ju376 (fp) i vilken motionärerna dessutom begär att en redovisning av de ekonomiska konsekvenserna av förändringarna i tingsrättsorganisationen skall ske innan förändringarna genomförs. Motionärerna efterlyser också en parlamentariskt tillsatt utredning av hela den framtida domstolsorganisationen. Också enligt motion Ju377 (fp) behövs en utredning om hela tingsrättsor-

ganisationen innan beslut om förändringar bl.a. i Västsverige fattas. En liknande begäran framförs i motion Ju549 (fp) i vilken motionärerna efterlyser helhetsgrepp och en plan på längre sikt för den framtida tingsrättsorganisationen innan regeringen går vidare i det reformarbete som skulle kunna påverka verksamheten vid Katrineholms tingsrätt. Slutligen begär motionärerna i motion Ju437 (kd) att inga beslut om nedläggning av tingsrätter skall fattas innan ytterligare konsekvensanalyser genomförts av hittills genomförda nedläggningar.

Vid behandlingen av regeringens skrivelse med uppföljning av handlingsplanen för reformeringen av domstolsväsendet framhöll utskottet vikten av en snar utvärdering av genomförda förändringar (bet. 2000/01:JuU29 s. 9).

Regeringen gav en särskild utredare i uppdrag att genomföra en utvärdering av de förändringar av tingsrättsorganisationen som genomförts under åren 1999–2001 (Ju 2002:11). Utredningen biträdades, förutom av ett antal experter, av en referensgrupp bestående av representanter för riksdagspartierna.

För att ge utredningen ett underlag när det gällde att bedöma effekterna av reformarbetet gav regeringen i december 2001 Riksrevisionsverket i uppdrag att granska bl.a. om de förändringar av tingsrättsorganisationen som genomförts under den aktuella tidsperioden skapat större förutsättningar för att uppnå de mål som regeringen ställt upp för reformeringen av tingsrättsorganisationen. Riksrevisionsverket redovisade sitt uppdrag till regeringen i maj 2002 i rapporten Tingsrätter i förändring – Granskning av tolv sammanlagda tingsrätter 1999–2001 (RRV 2002:9).

Utredningen redovisade sitt uppdrag i början av år 2003 genom överlämnandet av betänkandet Förändringar i tingsrättsorganisationen – En utvärdering av sammanläggningar av tingsrätter 1999–2001 (SOU 2003:5). Sammanfattningsvis konstaterade utredningen följande.

Målet att bibehålla tingsrätternas tillgänglighet har i allt väsentligt uppnåtts, samtidigt som den geografiska samordningen med rättsväsendets övriga myndigheter generellt har förbättrats. Vidare har tingsrätterna fått bättre förutsättningar att skapa stärkta beredningsorganisationer och låta personalen delta i olika former av kompetensutveckling, även om möjligheterna inte fullt ut tagits till vara. Däremot kunde utredningen inte konstatera några nämnvärda effekter på rekryteringen och förutsättningarna för specialisering. De granskade sammanläggningarna har dock genomförts relativt nyligen. Enligt utredningen är det därför inte möjligt att göra några säkra bedömningar, och utredningens överväganden måste ses mot den bakgrunden. Vad gäller konsekvenser för andra än tingsrätterna upplever berörda kommuner bl.a. att kommunen har förlorat en kvalificerad arbetsplats med ett stort symbolvärde. Det är vidare utredningens uppfattning att arbetet med att skapa större och mindre sårbara tingsrätter bör fortsätta, även om de mål som regeringen har ställt upp för de berörda sammanläggningarna hittills endast delvis har uppnåtts. Slutligen anser utredningen att

den s.k. flerortsmodellen inte bör användas vid det fortsatta reformarbetet. Om det rör sig om större geografiska avstånd är inrättandet av tingsställen (där verksamhet bedrivs vid behov) att föredra.

I skrivelsen Fortsatt reformering av tingsrättsorganisationen (skr. 2002/03:126) redovisade regeringen sina slutsatser med anledning av utvärderingen. Enligt regeringens bedömning uppnåddes målen med reformeringen av tingsrättsorganisationen i allt väsentligt genom sammanläggningarna. Reformarbetet borde därför gå vidare. De fastställda målen för reformeringen borde även i framtiden vara utgångspunkt för arbetet. Sammanläggningarna borde även fortsättningsvis ske region för region men inte avse alltför begränsade geografiska områden. Mot bakgrund av vad utredningen uttalat om den s.k. flerortsmodellen, där en tingsrätt har kansliort på flera orter, gjorde regeringen bedömningen att den i framtiden bör användas endast om det är särskilt påkallat av omständigheterna i det enskilda fallet eller om det föreligger regionalpolitiska, arbetsmarknadspolitiska eller andra liknande skäl.

Utskottet har vid flera tillfällen tidigare understrukit vikten av att de förändringar i tingsrättsorganisationen som genomförs följs upp och utvärderas. Så har också skett såvitt avser perioden 1999–2001. Utskottet har vid tidigare behandling av frågorna utgått från att de förändringar som sker och har skett i tingsrättsorganisationen även i fortsättningen noggrant kommer att följas upp och utvärderas, varför det inte funnits anledning att avbryta reformarbetet i avvaktan på ytterligare utvärderingar.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Ju286, Ju376, Ju377, Ju437 och Ju549 i de delar de nu behandlats.

Regionala projekt

I det följande behandlar utskottet enskilda domstolar i tingsrättsorganisationen.

Enligt budgetpropositionen gör regeringen bedömningen att Västmanlands tingsrätt bör ha kansliort enbart i Västerås. Regeringen anför att Domstolsverket har presenterat en rapport om Västmanlands tingsrätts organisation. Rapporten är föranledd av en av tingsrätten upprättad promemoria om vissa problem med dess nuvarande organisation. I rapporten framhålls att systemet med verksamhet på flera kansliorter medför flera nackdelar för tingsrätten. Enligt rapporten bör tingsrättens kansliorter i Köping och Sala dras in. Med hänsyn till vad som framkommit om verksamheten vid Västmanlands tingsrätt instämmer regeringen i bedömningen att tingsrätten endast bör ha kansliort i Västerås. Enligt regeringen bör organisationsförändringen genomföras när tingsrätten kan ta lokaler i anspråk i Västerås för den verksamhet som för närvarande bedrivs i Köping och Sala, dock senast den 1 november 2007.

I ett flertal motionsyrkanden argumenterar motionärerna för olika lokala tingsrätter och tingsorter. Enligt motion Ju265 (fp) bör ett tingsställe inrättas i Bollnäs. I motion Ju329 (m, fp, kd, c) begärs att beslutet att lägga

ned Värnamo tingsrätt upphävs och organisationen i Värnamo återställs. Enligt motion Ju447 (kd) bör Stenungsunds tingsrätt vara kvar som en självständig domstol. I motion Ju437 (kd) pekar motionärerna på möjligheten att åter inrätta tingsrätter som tidigare lagts ned.

Som anförts ovan behandlade utskottet förslag om förändringar i tingsrättsorganisationen senast hösten 2004 (se bet. 2004/05:JuU6 s. 10 f.). Vid det tillfället berördes bl.a. Värnamo och Stenungsunds tingsrätter. Utskottet prövade då om de då aktuella förändringarna i tingsrättsorganisationen skulle innebära något avsteg från de riktlinjer som gäller för reformeringen av tingsrättsorganisationen och som riksdagen ställt sig bakom, dvs. om behovet av lokal förankring och de geografiska förhållandena på varje ort hade beaktats av regeringen. Utskottet sade sig också utgå från att de planerade förändringarna, liksom även tidigare genomförda förändringar, noga kommer att följas upp och utvärderas, varför något särskilt uttalande inte kunde anses motiverat.

Mot bakgrund härav föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna Ju265, Ju329, Ju437 och Ju447 i nu behandlade delar.

I två motioner tar motionärerna upp domstolar som inte är föremål för organisatoriska överväganden i budgetpropositionen. I motion Ju321 (kd) argumenteras för att Lycksele och Skellefteå tingsrätter skall bevaras. Enligt motion Ju268 (fp) bör Göta hovrätt bevaras.

Utskottet har tidigare ansett att det följer av den principiella inställningen till reformarbetet inom domstolsväsendet som riksdagen intagit att den inte bör ta ställning till motionsyrkanden rörande enskilda tingsrätter för vilka regeringen för närvarande inte planerar någon förändring. I den mån de aktuella tingsrätterna skulle komma att beröras av nedläggningar eller sammanläggningar kommer riksdagen att få tillfälle att ta ställning därtill när regeringen anmäler sådana organisationsförändringar (se bet. 2003/04:JuU4 s. 13 och bet. 2004/05:JuU6 s. 10 f.). När det gäller Göta hovrätt vill utskottet tillägga att frågan om vilka hovrätter som skall finnas regleras i 2 kap. 6 § rättegångsbalken. Till skillnad mot den yttre tingsrättsorganisationen är detta således inte en fråga som regeringen själv kan besluta om.

Utskottet har inte ändrat uppfattning i frågan, och utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna Ju268 och Ju321.

Allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar

Enligt motion Ju437 (kd) bör tingsrätter och länsrätter på sikt läggas samman för att på så vis öka möjligheterna för de små tingsrätterna att bevaras.

Utskottet har vid flera tillfällen haft att ta ställning till liknande motionsyrkanden. I den principiella frågan om sammanläggning har utskottet anfört att det för sin del inte vill bestrida att det kan finnas vissa fördelar med en sammanläggning av de båda domstolsorganisationerna. En sådan ordning skulle enligt utskottet antagligen framstå som lättare att överblicka för enskilda. Medborgarperspektivet skulle alltså tjäna på det. Mot en

sådan ordning har utskottet dock ansett att man måste ställa nackdelar som också de har sitt samband med just medborgarperspektivet. En viktig fråga i det sammanhanget har enligt utskottet varit att allmänhetens berättigade krav på en kompetent rättskipning kräver specialisering. En förändring mot en sammanläggning av domstolsslagen skulle kunna leda till att specialiseringen tunnas ut. Utskottet har vidare konstaterat att de övriga fördelar som en sammanläggning skulle kunna erbjuda också kan tas till vara inom ramen för en sådan inriktning av reformarbetet som regeringen tagit upp i sin handlingsplan för reformeringen av domstolsväsendet, dvs. mot gemensam ledning och administrativ samverkan. Senast utskottet behandlade frågan om sammanläggning av de allmänna domstolarna och förvaltningsdomstolarna var hösten 2004. Utskottet gjorde då samma bedömning som regeringen tidigare redovisat, att ett sätt att stärka domstolsorganisationen som visat sig fungera väl är att mindre tingsrätter och länsrätter samverkar. Den samverkan som bedrivs i ett antal domstolar innebär att domstolarna har gemensam chef och i övrigt samverkar i administrativa frågor. Det är regeringens avsikt att fler tingsrätter och länsrätter där det bedöms lämpligt skall samverka på detta sätt (prop. 2004/05:1 utgiftsområde 4 s. 43). Utskottet instämde i att reformarbetet borde, i varje fall för närvarande, inriktas på administrativ samverkan mellan domstolsslagen. Utskottet kunde mot denna bakgrund inte ställa sig bakom ett önskemål om sammanläggning motsvarande det nu aktuella (se bet. 2004/05:JuU6 s. 13 f.). I budgetpropositionen för år 2006 (s. 40 f.) påpekar regeringen att det sedan några år har bedrivits en administrativ samverkan mellan mindre tingsrätter och länsrätter på ett antal orter och att det nu finns anledning att utvärdera den samverkansformen och också mer långsiktigt överväga länsrättsorganisationen. Regeringen planerar därför att under hösten 2005 låta en utredare utvärdera den administrativa samverkan och belysa alternativa organisatoriska lösningar för länsrättsorganisationen.

Med det anförda avstyrker utskottet motion Ju437 i nu behandlad del.

Specialdomstolar, m.m.

I motionerna 2004/05:Ju339 (fp) och Ju376 (fp) föreslås att partssammansatta specialdomstolar avskaffas. Som exempel anger motionärerna Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen. Motionärerna anser att objektiviteten kan ifrågasättas i sådana domstolar.

De helt fristående specialdomstolarna som finns i dag är Patentbesvärsrätten, Marknadsdomstolen och Arbetsdomstolen. Under början av 1990-talet avvecklades flera specialdomstolar, nämligen försäkringsrätterna, Försäkringsöverdomstolen och Bostadsdomstolen.

Utskottet har intagit en restriktiv hållning till specialdomstolar. Våren 1994 uttalade sålunda utskottets dåvarande majoritet att specialdomstolar i möjligaste mån borde avskaffas (bet. 1993/94:JuU31 s. 9). I en reservation

anförde dock den socialdemokratiska minoriteten att varje specialdomstols fortsatta verksamhet borde bedömas efter dess egna meriter och inte utifrån principiella ståndpunkter.

Våren 1998 behandlade utskottet en motion liknande den nu aktuella om avveckling av specialdomstolarna (bet. 1997/98:JuU24 s. 12 f.). Utskottet ansåg då att det fanns anledning att se mera nyanserat på frågan om specialdomstolar. Dessa fick nämligen anses besitta en särskild kompetens som leder till att målen behandlas skickligt, snabbt och ekonomiskt effektivt. De återstående specialdomstolarnas fortsatta verksamhet borde bedömas efter sina egna meriter och inte endast utifrån principiella utgångspunkter. Några skäl att förorda ett avskaffande av Marknadsdomstolen eller Arbetsdomstolen kunde utskottet inte finna. Utskottet avstyrkte den då aktuella motionen. Detta uttalande har utskottet senare hänvisat till (se senast bet. 2003/04:JuU14).

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna 2004/05:Ju339 och Ju376 i nu aktuella delar.

Enligt motion Ju437 (kd) bör det inrättas ekobrottsrotlar på de större domstolarna.

Bekämpningen av den ekonomiska brottsligheten är sedan åtskilliga år ett prioriterat område. Det är en viktig del i ett väl fungerande domstolsväsende att handläggningen av alla måltyper, däribland mål med anknytning till ekonomisk brottslighet, inte onödigt uppehålls utan avgörs i den takt de kommer in. Det är dessutom viktigt att arbetsuppgifterna och arbetsmomenten fördelas på bästa sätt mellan de olika personalkategorierna inom domstolarna.

Reglerna för tingsrätternas organisation m.m. återfinns i förordning (1996:381) med tingsrättsinstruktion. Grunderna för fördelningen av arbetsuppgifterna och de övriga bestämmelser som behövs för verksamheten i tingsrätten skall framgå av tingsrättens arbetsordning (8 §). Målen och ärendena fördelas mellan de organisatoriska enheter vid tingsrätten som anges i arbetsordningen (9 §). Utskottet har inhämtat att de tre största tingsrätterna, Stockholms, Göteborgs och Malmö tingsrätt, har organiserat arbetet så att mål om ekonomisk brottslighet lottas på särskilda rotlar. På dessa rotlar är den huvudsakliga måltypen eller i varje fall en betydande andel av målen just mål om ekonomisk brottslighet.

Utskottet avstyrker motion Ju437 i aktuell del i den mån den inte kan anses tillgodosedd med det anförda.

Kriminalvården

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för kriminalvårdens resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet granskar kriminalvårdens resultat för år 2004 mot bakgrund av de mål som uppställts för verksamheten. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilka prioriteringar som bör ligga till grund för kriminalvårdens verksamhet under år 2006.

Inledning

Kriminalvårdens huvuduppgifter är att verkställa påföljderna fängelse, skyddstillsyn och villkorlig dom med samhällstjänst, att ansvara för övervakningen av de från fängelsestraff villkorligt frigivna och de som står under intensivövervakning med elektronisk kontroll samt att utföra särskilda personutredningar i brottmål. Kriminalvården ansvarar dessutom för verksamheten vid häktena samt sköter transporter såväl för den egna verksamheten som av frihetsberövade personer som skall avvisas eller utvisas från Sverige.

Kriminalvårdsstyrelsen är central förvaltningsmyndighet för all kriminalvårdsverksamhet. Den är också chefsmyndighet för de lokala kriminalvårdsmyndigheterna och för Transporttjänsten. I administrativt hänseende är Kriminalvårdsstyrelsen chefsmyndighet även för Kriminalvårdsnämnden och för övervakningsnämnderna.

Från och med den 1 januari 2006 kommer de nuvarande lokala myndigheterna, Transporttjänsten och Kriminalvårdsstyrelsen att organiseras som en myndighet, Kriminalvården (prop. 2004/05:176, bet. 2005/06:JuU2, rskr. 2005/06:21).

Resultatuppföljning

Kriminalvårdens resultat för år 2004 skall bedömas mot bakgrund av de mål som uppställts för verksamheten avseende det nämnda året.

Det övergripande målet för Kriminalvården var att verkställa utdömda påföljder på ett säkert och humant sätt samt att minska antalet återfall i brott. Målen för verksamhetsgrenen Anstalt var att anstalternas totala platskapacitet skulle utnyttjas effektivt, att verkställighetsplaner skulle upprättas för alla intagna, att antalet enheter med självförvaltning skulle öka samt att antalet avvikelser i samband med transporter och bevakade utevistelser skulle minska. För verksamhetsgrenen Frivård var målen att verkställighetsplaner skulle upprättas för alla klienter. För verksamhetsgrenen Transporttjänsten var målet att samarbetet med uppdragsgivande myndigheter skulle fortsätta att utvecklas i syfte att öka effektiviteten.

Målen för verksamhetsgrenen Häkte (som inte likt övriga verksamhetsgrenar ingår i verksamhetsområde 4, Verkställighet av påföljd, utan i verksamhetsområde 2, Utredning och lagföring) var att antalet intagna i häkte med verkställbar dom skulle minska samt att insatserna för att motivera intagna till olika åtgärder för att komma ifrån kriminalitet och droger skulle ha fortsatt hög prioritet.

I det följande beskrivs kriminalvårdens resultat med fokus på de angivna målen. Avslutningsvis redovisar utskottet sin uppfattning.

För möjligheten att uppnå de uppställda målen är bl.a. *beläggningssituationen* av väsentlig betydelse. I denna del kan följande noteras.

Medelbeläggningen vid landets kriminalvårdsanstalter framgår av nedanstående tabell. Under år 2004 var medelantalet intagna i anstalt knappt 6 % högre än föregående år. Trots att medelantalet anstaltsplatser ökade under året räckte denna utbyggnad inte till för att möta tillskottet av intagna. Detta ledde till att medelbeläggningen översteg antalet tillgängliga platser år 2004.

Beläggning på kriminalvårdsanstalter, totalt

År	Medelantal tillgängliga platser	Medelbeläggning	Beläggning i procent av tillgängliga platser
1999	4 085	3 596	88 %
2000	4 125	3 712	90 %
2001	4 228	3 892	92 %
2002	4 346	4 121	95 %
2003	4 498	4 460	99 %
2004	4 619	4 712	102 %

På de slutna anstalterna ökade den genomsnittliga beläggningen med 4 procentenheter.

Vad gäller de öppna anstalterna var den genomsnittliga beläggningen under år 2004 100 %. Under hösten 2004 minskade beläggningsgraden bl.a. till följd av att Kriminalvården inrättade ett stort antal öppna platser som inledningsvis inte var belagda till fullo. I december 2004 var beläggningen 84 % på de öppna anstalterna.

Beläggning på kriminalvårdsanstalter, slutna och öppna anstalter

År	Medelantal tillgängliga platser		Medelbeläggning		Beläggning i procent av tillgängliga platser	
	Slutna	Öppna	Slutna	Öppna	Slutna	Öppna
1999	2 942	1 143	2 625	971	89 %	85 %
2000	2 983	1 142	2 766	945	93 %	83 %
2001	3 073	1 155	2 911	981	95 %	85 %
2002	3 178	1 167	3 108	1 013	98 %	87 %
2003	3 281	1 217	3 237	1 223	99 %	101 %
2004	3 262	1 357	3 352	1 360	103 %	100 %

I december 2004 var antalet slutna platser 3 476 och antalet öppna platser 1 663. Av dessa var 187 respektive 160 s.k. beredskapsplatser. Beredskapsplatser är platser med dubbelbeläggning av mer permanent karaktär som är tänkta att användas i tider av hög beläggning. De har en cellindelning med möblemang, utrustning och ventilation anpassat för två personer. Hittills under innevarande år har ytterligare ca 200 ordinarie anstaltsplatser inrättats samtidigt som antalet beredskapsplatser minskat med ca 140 platser.

För att kunna komma till rätta med den akuta situationen med hög beläggning på anstalterna tillämpar kriminalvården också viss överbeläggning.

Medelbeläggningen vid landets häkten framgår av nedanstående tabell. Antalet personer i häkte fortsatte att öka under år 2004, en ökning med 10 % jämfört med föregående år. Medelantalet tillgängliga häktesplatser var 160 fler år 2004 jämfört med år 2003. Medelbeläggningen motsvarade år 2004 drygt 101 % av medelantalet tillgängliga platser, vilket i sig är en ökning med 2 procentenheter från föregående år.

Antal häktesplatser och medelbeläggning på häkte

År	Medelantal tillgängliga platser	Medelbeläggning	Beläggning i procent av tillgängliga platser
1999	1 480	1 276	86 %
2000	1 521	1 367	90 %
2001	1 601	1 507	94 %
2002	1 681	1 652	98 %
2003	1 771	1 762	99 %
2004	1 931	1 947	101 %

Den 1 januari 2005 fanns det 2 035 häktesplatser, varav 300 utgjordes av tillfälliga platser, bl.a. i polisarrester. Hittills under innevarande år har ytterligare ca 125 ordinarie platser inrättats samtidigt som ca 80 tillfälliga platser försvunnit.

Medelantalet *verkställighetsfall i häkte* framgår av nedanstående tabell. Verkställighetsfallen ökade under år 2004 i takt med att medelantalet fängelsedömda som väntar på anstaltsplats ökade kraftigt under året.

Medelantal verkställighetsfall på rikets häkten

År	Medelantal verkställighetsfall på häkte	Därav fängelsedömda som väntar på anstaltsplats
1999	201	146
2000	206	153
2001	329	277
2002	350	307
2003	363	310
2004	465	400

En förklaring till det under år 2004 stora antalet verkställighetsfall i häkte är enligt Kriminalvårdsstyrelsen – i likhet med tidigare år – platsbristen inom anstaltsorganisationen med åtföljande problem att placera ut intagna med verkställbara domar i anstalt. I syfte att minska belastningen på häktena har kriminalvården den 1 november 2004 tagit i anspråk 398 tillfälliga anstaltsplatser. Från samma datum har kriminalvården en gemensam placerarorganisation för att effektivare utnyttja platsutbudet på anstalterna.

Kostnaden per producerat vårddygn på anstalt och häkte framgår av nedanstående tabell. Det kan konstateras att kostnaden per vårddygn år 2004 minskade för slutna anstaltsplatser samtidigt som den ökade något för öppna platser. Dygnskostnaden per producerat vårddygn på häkte minskade också år 2004. Enligt Kriminalvårdsstyrelsen berodde de minskade dygnskostnaderna främst på att produktiviteten ökade som ett resultat av den höga beläggningen.

Genomsnittlig kostnad per producerat vårddygn på anstalt och häkte

År	Alla anstalter	Slutna anstalter	Öppna anstalter	Häkte
1999	1 836 kr	2 028 kr	1 340 kr	1 925 kr
2000	1 737 kr	1 896 kr	1 327 kr	1 809 kr
2001	1 684 kr	1 835 kr	1 275 kr	1 809 kr
2002	1 685 kr	1 818 kr	1 325 kr	1 874 kr
2003	1 773 kr	1 988 kr	1 242 kr	1 936 kr
2004	1 691 kr	1 866 kr	1 285 kr	1 867 kr

Av betydelse såväl för beläggningssituationen som för kriminalvårdens kostnader är strävandena att tillse att utvisningsdömda personer i så stor utsträckning som möjligt kan verkställa fängelsestraff i hemlandet. Under år 2004 gjordes 16 framställningar med stöd av den s.k. överförandekonventionen (egen ansökan från den intagne) och 50 framställningar med stöd av det år 2000 av Sverige tillträdde tilläggsprotokollet till nämnda konvention (överförande mot den dömdes vilja). Under året förekom 18 fall av överföring på begäran av den intagne själv och 45 fall av överföring mot den dömdes vilja.

Antalet avvikelser direkt från slutna anstalter minskade något år 2004, medan avvikelser i samband med permission eller annan utevistelse ökade. Antalet direktavvikelser från öppna anstalter låg på samma nivå år 2004 som under föregående år, samtidigt som avvikelserna i samband med permission eller annan utevistelse ökade markant (se tabell).

Antalet avvikelser

År	Slutna anstalter		Öppna anstalter	
	Avvikelse direkt från anstalt ¹	Vid permission eller annan utevistelse	Avvikelse direkt från anstalt ¹	Vid permission eller annan utevistelse
1999	42	120	119	12
2000	44	226	141	61
2001	29	225	120	62
2002	50	193	136	53
2003	45	172	239	54
2004	40	203	236	82

¹ Inklusive i samband med transport.

Under år 2004 genomfördes fyra uppmärksammade grupprymningar och fritagningar från några av de säkraste anstalterna – Kumla, Hall, Norrtälje och Mariefred. Rymningarna från Kumla- och Norrtäljeanstalterna genomfördes med hjälp av fritagningar utifrån, medan rymningen från Hall skedde med hjälp av insmugglade vapen. Vid Mariefredsanstalten togs en vårdare som gisslan, medfördes i flyktbilen och återfanns först ett dygn senare. Bland annat mot bakgrund av dessa rymningar gav regeringen Kriminalvårdsstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till utformningen av en säkerhetsanstalt. Kriminalvårdsstyrelsen lämnade i december 2004 förslag på utformning och lokalisering av en säkerhetsanstalt samt ytterligare säkerhetsplatser (dnr 2004-10163). Sammanfattningsvis föreslår Kriminalvårdsstyrelsen att en ny säkerhetsanstalt inrättas på anstalten Saltvik samt att antalet säkerhetsplatser ökas på anstalterna Kumla, Hall och Tidaholm.

Kriminalvårdsstyrelsen redovisar i årsredovisningen uppgifter om antalet avvikelser i samband med transport och bevakade utevister under år 2004. Det anges att sju intagna avvek i samband med rättegångar och att nio avvek i samband med sjukhusbesök. Vidare anges att i ett par fall har fångar fritagits i samband med sjuktransporter. Den försiktigt positiva trend som redovisades för år 2003 har enligt Kriminalvårdsstyrelsen inte vänt men väl planat ut. Avvikelse under transport eller i samband med utevistelse är alljämt en prioriterad fråga, och Kriminalvårdsstyrelsen gör bedömningen att riskbedömningar inför och vid genomförande av transporter bör kunna förbättras.

I nedanstående tabell redovisas antalet påbörjade normalpermissioner enligt 32 § första stycket lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt samt andelen av dessa som missköts genom uteblivande.

Påbörjade normalpermissioner vid anstalt

År	Slutna anstalter			Öppna anstalter		
	Normal- permissioner	Misskötta genom uteblivande		Normal- permissioner	Misskötta genom uteblivande	
		Antal	Andel		Antal	Andel
1999	10 329	189	1,83 %	9 605	66	0,69 %
2000	9 364	124	1,32 %	8 088	48	0,59 %
2001	7 237	134	1,85 %	6 420	48	0,75 %
2002	7 228	107	1,48 %	8 060	42	0,52 %
2003	6 941	95	1,37 %	10 170	41	0,40 %
2004	7 372	79	1,07 %	11 745	67	0,57 %

Av tabellen kan utläsas att antalet normalpermissioner vid de slutna anstalterna ökade under år 2004 efter att i flera år ha minskat. Antalet av dessa som missköttes genom uteblivande fortsatte emellertid att minska för tredje året i rad.

Antalet *enheter med självförvaltning* ökade under år 2004. För att skilja på olika grader av självförvaltning införde kriminalvården under år 2004 begreppen självförvaltning och självförvaltningsträning. Det senare innebär att intagna har ansvaret för vissa sysslor i det dagliga livet, t.ex. när det gäller boende, klädvård, vardagskunskap, arbete och fritid, medan inga eller bara enstaka måltider lagas av de intagna. Självförvaltning innebär att intagna själva lagar alla måltider alla veckans dagar samt ansvarar för sysslor som tillhör det dagliga livet när det gäller boende, samhälle, arbete och fritid. Enligt Kriminalvårdsstyrelsen innebär den skarpere definitionen sannolikt att en del av de verksamheter som i återrapporteringen för år 2003 beskrevs som självförvaltning under år 2004 hänfördes till självförvaltningssträning. Totalt fanns det 1 571 platser med självförvaltning eller självförvaltningsträning per den 1 januari 2005, vilket kan jämföras med 1 031 platser per den 1 januari 2004. Av dessa platser avsåg 859 respektive 437 självförvaltning enligt den definition som infördes år 2004.

Enligt Kriminalvårdsstyrelsen är både personal och intagna positiva till självförvaltning. Det blir en trevligare stämning på avdelningarna, och de intagna lär sig mycket som är användbart i det fria vardagslivet. De intagna förbereds härigenom inför frigivningen genom ett ökat ansvarstagande samtidigt som institutionaliseringens negativa effekter minskar. Det finns dock även vissa problem. Verksamheten är personalkrävande och har enligt Kriminalvårdsstyrelsen inte lett till någon kostnadsminskning, utan på kort sikt har det snarare blivit dyrare än väntat. Enligt Kriminalvårdsstyrelsen görs på många håll förebereelser för verksamhet med självförvaltning vid öppnandet av nya platser.

Den totala sysselsättningsgraden för de intagna i anstalt sjönk under år 2004 till 69 %, att jämföras med 72 % föregående år. Sysselsättningsgraden bland de intagna i anstalt har minskat kontinuerligt de senaste åren (se nedanstående tabell).

Fördelningen av sysselsättning vid anstalt (tusental tim.)

År	Arbets- drift	Utbild- ning	Intern service	Program- verksamhet	Övrig syssel- sättning	Outnyttjad tid
1999	2 045	845	1 312	526	991	1 234
2000	2 062	872	1 425	402	1 018	1 355
2001	2 073	898	1 483	384	1 156	1 561
2002	2 065	957	1 505	390	1 189	1 802
2003	2 365	1 082	1 610	452	1 186	2 643
2004	2 214	1 123	1 658	480	1 280	3 083

Enligt Kriminalvårdsstyrelsen beror den fallande sysselsättningsgraden bl.a. på att lokalerna är dimensionerade för färre intagna. Beträffande de enskilda sysselsättningsformerna kan särskilt noteras att brotts- och missbruksprogrammen ökat under flera år men att andelen sådan verksamhet alltfjämt är låg jämfört med förhållandena för fem år sedan.

Beträffande målen om fortsatta insatser på anstalterna och inom frivården för att *utveckla behandlingsplaneringen* samt för att ge fortsatt hög prioritet till insatser för att *motivera intagna på häkte* till åtgärder för att komma ifrån kriminalitet och droger kan följande noteras.

Andelen narkotikamissbrukare i anstalt har ökat under de senaste åren. År 2004 minskade visserligen andelen narkotikamissbrukare, men samtidigt ökade andelen blandmissbrukare. Den 1 oktober 2004 var andelen intagna som klassificerats som antingen narkotikamissbrukare eller blandmissbrukare nästan 57 %, en ökning med 3 procentenheter jämfört med samma datum föregående år (se tabell). Det bör här påpekas att detta inte innebär att mer än hälften av de intagna missbrukar under anstaltstiden; innebörden är att drygt hälften av de intagna bedömdes vara aktiva missbrukare när de togs in.

Drogmissbrukare inskrivna i anstalt per den 1 oktober åren 1999–2004

År	Totalt antal intagna	Narkotikamissbrukare		Blandmissbrukare		Alkoholmissbrukare	
		Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel
1999	3 536	1 025	29,0 %	634	17,9 %	551	15,6 %
2000	3 633	1 215	33,4 %	624	17,2 %	479	13,2 %
2001	3 708	1 279	34,5 %	555	15,0 %	468	12,6 %
2002	4 188	1 427	34,1 %	762	18,2 %	523	12,5 %
2003	4 298	1 680	39,1 %	628	14,6 %	507	11,8 %
2004	4 306	1 617	37,6 %	821	19,1 %	499	11,6 %

Bland frivårdsklienterna var andelen med känt missbruk i princip oförändrad. Den 1 april 2004 uppgick andelen frivårdsklienter med känt narkotika- eller blandmissbruk till knappt 45 %, samma som föregående år. För tio år sedan var motsvarande siffra 29 %.

Andelen klienter för vilka verkställighetsplaner upprättats uppgick under år 2004 till 39 % (4 427 av 11 288 intagna). Därutöver har ytterligare ett antal planer upprättats för intagna som påbörjade sin verkställighet under slutet av år 2003. Antalet klienter för vilka plan upprättats ökade kontinuerligt under året. Kriminalvårdsstyrelsens regionkontor genomförde under våren 2004 tillsyn, vilken visade att det på vissa håll alltjämt fanns avsevärda brister, såväl när det gäller antalet upprättade planer som kvaliteten i dessa. En stödsats i form av kompletterande utbildning erbjöds ett antal myndigheter under hösten 2004.

När det gäller insatser för att motivera intagna i häkte till behandling anger Kriminalvårdsstyrelsen att de särskilda uppsökare som inrättats inom ramen för kriminalvårdens narkotikauppdrag har haft stor betydelse för att motivera häktade att komma ifrån kriminalitet och droger. Det har under året funnits tillgång till sådana uppsökare vid 18 av landets 30 häkten. De har dokumenterat ca 1 800 förstagångssamtal med klienter. I övrigt har viss programverksamhet och andra skräddarsydda motivationsprogram för häkte genomförts. Flera häkten rapporterar att man regelbundet har haft information för häktade från olika behandlingshem, AA, NA och Kris (Kriminalellas revansch i samhället). Antalet intagna på behandlingsavdelning var under året ca 800. Av dessa var ca 440 (55 %) intagna som kom direkt från häkte.

Beträffande *verksamheten inom frivården* kan noteras att det genomsnittliga antalet frivårdsklienter, inklusive personer dömda till villkorlig dom med samhällstjänst och klienter i anstalt med förordnad övervakare, fortsatte att öka år 2004. Den största procentuella ökningen av klienter återfinns bland personer som avtjänar kortare fängelsestraff i form av intensivövervakning med elektronisk kontroll, se tabell i *bilaga 10*.

Antalet utförda personutredningar under år 2004 uppgick till 26 155, vilket är en ökning med drygt 3 % jämfört med föregående år. För de personutredningar som redovisades under perioden var den genomsnittliga handläggningstiden 30 dagar, en ökning med 1 dag sedan föregående år och med 3 dagar sedan år 2002.

Antalet lekmanövervakare var 4 400 den 1 januari 2005, vilket är en minskning med drygt 4 % jämfört med samma datum ett år tidigare. Andelen klienter med lekmanövervakare är 42 %, vilket är 1 procentenhet mindre än föregående år.

Regeringen konstaterar i sin analys av kriminalvårdens resultat år 2004 bl.a. följande.

Den höga beläggningen har påverkat kriminalvården även under år 2004. Platsutbyggnaden av anstalter har inte kunnat ske i den takt som motsvarat behoven, vilket lett till att temporära lösningar fått tillgripas. Regeringen ser dock positivt på kriminalvårdens arbete med att finna lösningar på platsbristen genom ett effektivare resursutnyttjande, permanenta beredskapsplatser m.m. Större insatser krävs dock för att minska obalansen i beläggningen mellan slutna och öppna anstalter.

Beträffande insatserna för att förebygga återfall i brott konstaterar regeringen att kriminalvården inte i tillräcklig utsträckning lyckats upprätta verkställighetsplaner för de intagna och att kvaliteten i vissa avseenden varit bristfällig. Regeringen anser att kriminalvården måste öka ansträngningarna på detta område.

Utvecklingen med fler platser för självförvaltning ser regeringen som mycket positiv, ur både ett återanpassnings- och effektivitetsperspektiv. Regeringen betonar vikten av att anstaltsvistelsen i den utsträckning det är lämpligt, mot bakgrund bl.a. av säkerhetsmässiga hänsyn, utformas så att de intagna förbereds för livet utanför fängelset. Inriktningen på programverksamheten, där kvalitet snarare än kvantitet prioriterats, är värdefull och detta arbete bör fortsätta. Regeringen understryker vidare vikten av att kriminalvården utarbetar ett system till stöd för att goda arbetsmetoder skall få spridning i organisationen.

När det gäller insatserna för att bekämpa narkotikamissbruk ser regeringen mycket positivt på att kriminalvården lyckats vända en negativ utveckling, vad avser såväl särskild verksamhet mot narkotikamissbruk bland de intagna på anstalt som på antalet s.k. § 34-placeringar. Regeringen understryker vikten av att arbetet med att bekämpa narkotikamissbruk ges fortsatt hög prioritet. Det är viktigt att kriminalvårdens åtgärder är effektiva och att ansträngningar görs för att mäta resultaten. Satsningen på att bekämpa narkotikamissbruket bland kriminalvårdens klienter skall fortsätta.

Beträffande säkerhetsarbetet inom kriminalvården konstaterar regeringen att de rymningar som genomfördes under år 2004 visar på brister i säkerheten. Det är grundläggande för kriminalvården att förhindra rymningar från och brottslighet i anstalterna, och det är uppenbart att situationen inom den slutna kriminalvården med ett allt tyngre och mer svårhanterligt klientel kräver förstärkningar av säkerhetsarbetet. Regeringen delar kriminalvårdens uppfattning i fråga om lämplig lokalisering av en säkerhetsanstalt och ytterligare säkerhetsplatser samt konstaterar att kriminalvården mot bakgrund av den rådande bristen på slutna platser påbörjat uppförandet av dessa platser i enlighet med det förslag som lämnades till regeringen i december 2004. Slutligen understryker regeringen att det är av stor vikt att kriminalvården effektivare utnyttjar möjligheterna att använda t.ex. inpasseringskontroll och störning av mobiltelefontrafik.

Beträffande målet att minska antalet intagna med verkställbar dom i häkte konstaterar regeringen i likhet med Kriminalvårdsstyrelsen att det främst är bristen på slutna anstaltsplatser som fått återverkningar på möjligheten att placera ut intagna med verkställbara domar från häkte till anstalt. Utvecklingen med en påtaglig ökning av antalet verkställighetsfall i häkte är bekymmersam, och regeringen understryker vikten av att kriminalvården även fortsättningsvis arbetar med att säkerställa ett effektivt utnyttjande av alla tillgängliga anstaltsplatser genom att följa upp att de intagna är placerade på rätt säkerhetsnivå. När det gäller insatserna för att moti-

vera intagna i häkte till åtgärder för att komma ifrån kriminalitet och droger konstaterar regeringen att den särskilda satsningen på att bekämpa narkotikamissbruket bland kriminalvårdens klienter, genom uppsökande verksamhet, nått ett betydande antal häktesklienter. Regeringen understryker samtidigt vikten av att detta arbete ges fortsatt hög prioritet.

Utskottet vill i fråga om kriminalvårdens verksamhet och resultat framföra följande.

Utskottet kan konstatera att *beläggningssituationen* på anstalter och häkten har förvärrats ytterligare under år 2004 med en mer eller mindre konstant överbeläggning på såväl anstalter som häkten. Trots att närmare 900 anstalts- och häktesplatser inrättades under året har utbyggnaden av platser inte kunnat ske i en takt som motsvarat behoven. Utskottet noterar med tillfredsställelse att beläggningen vad gäller öppna anstaltsplatser minskade kraftigt under senare delen av 2004 till följd av att ett stort antal platser inrättades under året. Det är dock angeläget att den totala beläggningssituationen löses permanent. Detta är nödvändigt både för att verkställigheten av fängelsestraffen skall bli säker och human och för att arbetet med att förebygga återfall i brott skall kunna bli effektivt och verkningsfullt.

Utskottet ser positivt på att antalet anstaltsplatser har fortsatt att öka under innevarande år. På slutna anstalter, där kriminalvårdens tyngsta klienter med störst behov av stöd och insatser sitter, är dock beläggningsgraden fortfarande mycket hög. Kriminalvården har på tilläggsbudget under innevarande år tillfört 400 miljoner kronor. För 2006 föreslår regeringen ett tillskott om 400 miljoner kronor. Utskottet anser det nödvändigt att ytterligare nya platser byggs och välkomnar regeringens satsningar för ytterligare utbyggnad.

När det gäller *insatserna för att utveckla behandlingsplaneringen* kan utskottet konstatera att dessa har bedrivits med fortsatt hög ambition. Utskottet ser med viss oro på att förekomsten av och kvaliteten på verkställighetsplaner varierade stort mellan olika enheter. Även om arbetet med att planera verkställigheten sannolikt påverkades av den höga anstaltsbeläggningen är det inte tillfredsställande att det för många intagna inte upprättas någon verkställighetsplan. Det är därför positivt att Kriminalvårdsmyndigheten under hösten 2004 erbjöd stödinsatser till vissa myndigheter för att fler och bättre verkställighetsplaner skulle upprättas. Verksamheten med att upprätta verkställighetsplaner för de intagna måste prioriteras högt inom kriminalvården. Utskottet konstaterar att kriminalvården inte lyckats upprätta verkställighetsplaner i tillräcklig omfattning och att kvaliteten varit ojämn. Utskottet anser att kriminalvården måste öka ansträngningarna så att målet att verkställighetsplaner upprättas för alla intagna nås.

I fråga om *åtgärder för att förebygga återfall i brott* vill utskottet betona vikten av att fängelsetiden ges ett meningsfullt innehåll och att de intagna därvid erbjuds lämplig sysselsättning. Det är oroväckande att den

totala sysselsättningsgraden för de intagna fortsatte att minska även under år 2004. Utskottet anser att kriminalvården måste arbeta aktivt med att öka sysselsättningsgraden för de intagna.

Målet att öka antalet *enheter med självförvaltning* uppnåddes år 2004. Som redovisats ovan nästan fördubblades antalet platser med självförvaltning under året. Även antalet platser med självförvaltningsträning ökade. Utskottet ser mycket positivt på det arbete som bedrivs inom kriminalvården för att öka inslagen av självförvaltning på anstalterna. Sådan verksamhet torde ha gynnsamma effekter på strävandena att anpassa de intagna för ett liv i frihet och att i största möjliga mån minska institutionaliseringens negativa effekter. Det är således ur återanpassningshänseende viktigt för de intagna att fler platser med självförvaltning inrättas. Utskottet ser positivt på att antalet platser ökat.

Utskottet noterar att antalet *avvikelser i samband med transporter och bevakade utevistelser* enligt Kriminalvårdsstyrelsen ligger på samma nivå som föregående år. Den utveckling som skedde under år 2004, med flera fritagningar och rymningar med hjälp av gisslantagande från de anstalter som har högst säkerhet, är emellertid mycket oroande. Det är naturligtvis inte acceptabelt att intagna på slutna anstalter med hög säkerhetsnivå rymmer eller fritas, bl.a. med hjälp av insmugglade vapen och telefoner samt i förekommande fall med bistånd från anställda på anstalten. Det är angeläget att kraftfulla åtgärder vidtas på en rad områden för att tillse att säkerheten på de slutna anstalter som har högst säkerhetsnivå är så hög att rymningar och fritagningar därifrån i princip inte är möjliga. Utskottet konstaterar att antalet avvikelser ökade under år 2004, om än från en låg nivå. Det är viktigt att de uppdrag som getts Kriminalvårdsstyrelsen i syfte att öka säkerheten fullföljs. Hittills i år har antalet avvikelser minskat kraftigt.

Målet att *antalet verkställighetsfall på häkte skulle minska* uppfylldes inte under år 2004, utan antalet ökade kraftigt. Problemet med ett stort antal verkställighetsfall på häkte har ett nära samband med överbeläggningen på de slutna anstalterna. Detta problem torde alltså bli mindre i takt med utbyggnaden av slutna anstaltsplatser.

När det gäller insatserna för att *motivera intagna på häkte* till olika åtgärder för att komma ifrån kriminalitet och droger ser utskottet med tillfredsställelse att kriminalvården i den särskilda satsningen på att bekämpa narkotikamissbruket bland kriminalvårdens klienter nått ett betydande antal häktesklienter i sin uppsökande verksamhet. Utskottet vill i likhet med regeringen understryka vikten av att detta arbete ges fortsatt hög prioritet.

Beträffande målen för *frivårdsverksamheten* vill utskottet, som just gjorts beträffande anstaltsverksamheten, peka på betydelsen av en gedigen verkställighetsplanering.

Utskottet utgår ifrån att kriminalvården även fortsättningsvis kommer att arbeta aktivt för att uppnå samtliga mål som uppställts för verksamheten samt att utbyggnaden av antalet anstaltsplatser fortsätter.

Personal

I nedanstående tabell framgår antalet anställda inom kriminalvården samt könsfördelningen. Antalet anställda, främst vårdare, har ökat kraftigt de senaste åren. Det ökade personalbehovet beror enligt Kriminalvårdsstyrelsen främst på att beläggningen på anstalter och häkten har fortsatt att öka. Även frivården har haft ett ökat tryck med fler klienter. Andelen tillfälligt anställda var ca 22 %, vilket är en något lägre andel än föregående år. Det kan noteras att andelen kvinnliga vårdare ökat något de senaste fem åren.

Personal inom kriminalvården i oktober månad åren 1999–2004

År	Totalt antal anställda		Varav vårdare		Varav frivårdsinspektörer	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
1999	7 793	42 %	4 422	29 %	849 ¹	67 %
2000	7 413	43 %	4 282	30 %	755	71 %
2001	7 543	43 %	4 460	31 %	809	69 %
2002	8 107	43 %	4 906	31 %	883	70 %
2003	8 716	43 %	5 381	32 %	887	71 %
2004	9 014	43 %	5 527	33 %	965 ²	70 %

¹ Inklusive övriga klienthandläggare.

² Inklusive klient- och placeringshandläggare.

År 2004 var medelåldern bland kriminalvårdens personal 43 år. Bland vårdare var medelåldern 40 år och bland chefer 55 år.

Antalet anställda med utomnordisk bakgrund uppgick till ca 500 personer, vilket utgör ca 6 % av samtliga anställda.

I nedanstående tabell redovisas sjukfrånvaron bland samtlig personal i kriminalvården. Det kan konstateras att sjukfrånvaron ökade väsentligt fram till år 2002 för att sedan under år 2003 och 2004 falla tillbaka något. Nedgången i sjukfrånvaro år 2004 avser främst anställda som är sjuk-skrivna i 90 dagar eller mer. Den totala sjukfrånvaron var högre bland kvinnor än bland män.

Sjukfrånvaro bland kriminalvårdens personal¹

År	Sjukfrånvaro	Varav sjuk		
		1–14 dgr	15–90 dgr	> 90 dgr
1999	6,27 %	1,74 %	1,36 %	3,17 %
2000	7,59 %	1,77 %	1,64 %	4,19 %
2001	7,97 %	2,01 %	1,63 %	4,34 %
2002	7,91 %	1,97 %	1,55 %	4,40 %
2003	6,98 %	1,91 %	1,13 %	3,94 %
2004	6,35 %	2,04 %	1,04 %	3,26 %

¹ Sjukfrånvaro beräknat som procentandel av summan av total arbetstid och frånvaro.

Kriminalvårdsstyrelsen anger i årsredovisningen att något mer än en tredjedel av den långa sjukfrånvaron är kopplad till arbetsmiljön, medan resterande del har andra orsaker som frånvarogrund. För att komma till rätta med en del av frånvaron har kriminalvården erbjudit delpension för anställda över 61 år i enlighet med det statliga avtalet på pensionsområdet.

I arbetsmiljöarbetet inom kriminalvården har frågor om hot och våld mot personalen stor betydelse. Ett antal allvarliga incidenter inträffade på häkten och anstalter under 2004. Ett åtgärdsprogram innehållande såväl arbetsmiljöinriktade åtgärder som övriga verksamhetsingripande åtgärder har tagits fram centralt. Som exempel på arbetsmiljöinriktade åtgärder nämner Kriminalvårdsstyrelsen inpasseringskontroller, störning av mobiltelefoner och förstärkt skalskydd. Myndigheterna har också påbörjat arbetet med mer långsiktiga åtgärder, såsom förstärkning av rekryteringsprocessen, förbättrad personalplanering och fördjupade diskussioner kring etik och förhållningssätt. På de lokala myndigheterna har de allvarliga incidenterna bearbetats med hjälp av debriefing individuellt och i grupp.

De lokala kriminalvårdsmyndigheterna är enligt Kriminalvårdsstyrelsens riktlinjer för riskhantering inom kriminalvården (Kriminalvårdens riktlinjer 2002:4) skyldiga att tillämpa ett system för tillbuds- och skaderapportering inom alla verksamhetsområden. När ett tillbud eller en skadehändelse inträffar på en enhet – bl.a. vid hot och våld mot personal – skall en rapport upprättas och sändas till bl.a. Kriminalvårdsstyrelsen.

Rapporterna sammanställs och analyseras av Kriminalvårdsstyrelsen. De kvantitativa uppgifter som därvid erhålls betraktas av Kriminalvårdsstyrelsen som osäkra, bl.a. bedöms mörkertalet vara mycket stort. Av rapporterna kan dock utläsas att hot och våld mot kriminalvårdens personal är ganska vanligt förekommande, och har så varit under en följd av år. Kriminalvårdsstyrelsen arbetar löpande med att förbättra rutinerna för rapportering av tillbud och skador och därigenom bl.a. förbättra möjligheterna att dra korrekta slutsatser.

Utskottet kan konstatera att sjukfrånvaron bland kriminalvårdens personal är fortsatt hög, men även att en viss minskning skett under år 2004. Det är angeläget att kriminalvården på olika sätt fortsätter att arbeta med att minska sjuktalet bland personalen. Här spelar arbetsmiljön en viktig roll, liksom olika insatser för att långtidssjukskrivna skall kunna återgå i arbete. För arbetsmiljön är det särskilt viktigt att hot och våld mot personalen motverkas. Utskottet konstaterar att Kriminalvårdsstyrelsen uppmärksammar dessa frågor.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har, som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen, tillstyrkt regeringens förslag till anslag till Kriminalvården för år 2006 med drygt 5,7 miljarder kronor.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2006 uppställt mål för sex olika verksamhetsområden. För kriminalvårdens anstalts- och frivårdsverksamhet är det målen för verksamhetsområde 4, Verkställighet av påföljder, som är relevanta. Regeringen anger här två övergripande mål, dels skall påföljder verkställas på ett säkert och humant sätt, dels skall antalet återfall i brott minska.

Att verkställigheten skall vara säker innebär att brott under verkställigheten, vare sig det riktar sig mot allmänheten, kriminalvårdens personal eller andra intagna, inte är acceptabelt. Aktiviteter i kriminella nätverk, rymningar och ordningsstörningar i allmänhet skall också förhindras.

Höga krav måste ställas på de myndigheter och tjänstemän som ansvarar för verkställigheten för att tillse att denna präglas av en human människosyn, god omvårdnad och respekt för den enskildes integritet och rättssäkerhet. Det är också självklart att den dömda har att underkasta sig de restriktioner som följer av den utdömda påföljden och verkställighetsformen.

Vad gäller målet att antalet återfall i brott skall minska anför regeringen att förväntningarna i denna del måste vara realistiska men poängterar samtidigt att även marginella förändringar i andelen återfall bland kriminalvårdens klienter har stor betydelse ur såväl ett mänskligt som ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det är angeläget att instrumenten för att mäta återfall och studera orsakssamband utvecklas och förfinas.

De båda målen för verksamhetsområdet skall inte ställas mot varandra utan ses som jämställda och kompletterande. Ett aktivt återfallsförebyggande arbete förutsätter att de dömda avhåller sig från kriminalitet och droger under verkställigheten, att de inte avviker från anstalt eller annan placering och att de regler som gäller för verkställigheten respekteras. Självfallet är det också en förutsättning att varje person behandlas på ett respektfullt sätt.

För häktesverksamheten gäller målen för verksamhetsområde 2, Utredning och lagföring. Dessa är att verksamheten skall bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet och kvalitet samt att fler brott skall leda till lagföring.

Det är polisen och åklagarväsendet som ansvarar för merparten av verksamheten inom verksamhetsområdet, men även andra aktörer, däribland alltså kriminalvården, verkar här. Det är enligt regeringen angeläget att alla myndigheter som verkar inom verksamhetsområdet fördjupar sitt samarbete och bättre samordnar sina insatser på området. Det är viktigt att de samlade resurserna används på ett effektivt sätt.

Utskottet har inget att erinra mot regeringens bedömningar i denna del.

Brottsförebyggande rådet, m.m.

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för Brottsförebyggande rådets (BRÅ) resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet delar regeringens bedömning att BRÅ på ett positivt sätt verkat för att uppnå målet att brott skall förebyggas. I avsnittet tar utskottet vidare ställning till BRÅ:s verksamhetsinriktning under år 2006.

Inledning

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) är ett stabsorgan under regeringen och ett expertorgan inom rättsväsendet. Rådets huvudsakliga uppgift är utveckling, utvärdering, tillämpad forskning och information inom det kriminalpolitiska området. BRÅ ansvarar också för den officiella kriminalstatistiken. Myndigheten ansvarar även för att stimulera medlingsverksamheten och det lokala brottsförebyggande arbetet. BRÅ fördelar också de medel som finns på anslaget Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete.

Två rådgivande organ är knutna till BRÅ; en referensgrupp för rättsväsendet, som skall ge förslag till prioriteringar av rådets forsknings- och utvecklingsarbete och skapa ökade kontakter mellan praktiskt och vetenskapligt verksamma inom rättsväsendet, och en vetenskaplig nämnd med representanter från olika ämnesområden som har betydelse för BRÅ:s verksamhet. BRÅ:s arbetsuppgifter finns närmare reglerade i förordning (1997:1056) med instruktion för Brottsförebyggande rådet.

Regeringen tillsatte i mars 2003 en utredning med uppdrag att göra en översyn av BRÅ:s verksamhet och organisation samt att analysera hur myndighetens roll kan renodlas och tydliggöras (dir. 2003:26, dir. 2003:108). I betänkandet Brottsförebyggande kunskapsutveckling (SoU 2004:18) lämnade utredningen förslag som rör BRÅ:s organisation och arbetsuppgifter. Förslagen syftar till att främja kunskapsutvecklingen och kunskapsutvecklingen inom det kriminalpolitiska området. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet och arbetet med en ny instruktion för BRÅ pågår.

Resultatuppföljning

För Brottsförebyggande rådet gällde för år 2004 följande verksamhetsmål.

Kunskaps- och metodutvecklingen inom rättsväsendets myndigheter skulle förbättras. Effekterna av politiskt beslutade reformer eller större förändringar av annat slag inom rättsväsendets verksamhet skulle utvärderas. Verksamheten vid de lokala brottsförebyggande råden skulle utvecklas och kunskaps- och metodutvecklingen förbättras. Den officiella rättsstatistiken för år 2003 skulle offentliggöras och publiceras senast den 1 juni 2004, och statistiken skulle löpande utvecklas och hålla en hög kvalitet. BRÅ

skulle fungera som ett stabsorgan för regeringen i kriminalpolitiska frågor. Verksamheten skulle bedrivas så att myndigheten hade beredskap för att med kort varsel ta hand om uppdrag m.m. som regeringen har behov av att få utförda. BRÅ skulle genom ett aktivt deltagande och genom att bistå eller på regeringens uppdrag företräda Sverige i internationella sammanhang verka för ett effektivt kunskaps- och erfarenhetsutbyte på det kriminalpolitiska området. Rättsväsendet och andra brottsförebyggande aktörer skulle slutligen få kunskap och information om resultatet av BRÅ:s verksamhet.

Av BRÅ:s årsredovisning för år 2004 framgår bl.a. följande.

Rörande BRÅ:s uppgift att sörja för *kunskaps- och metodutveckling inom det kriminalpolitiska området och utvärdering av kriminalpolitiska reformer* kan följande nämnas. BRÅ arbetade under år 2004 med åtta större utvärderingsprojekt, varav fem på regeringens uppdrag. Avrapporteringar i form av skrifter har under året gjorts för tre av dessa utvärderingar.

Våren 2004 publicerades den andra delrapporten i utvärderingen av den år 2001 införda treåriga försöksverksamheten med elektronisk övervakning för utslussning av långtidsdömda (IÖV-utsluss). I rapporten Ett steg mot frihet visades att den sociala situationen förbättrats för många av dem som fått IÖV-utsluss.

I den nyss nämnda försöksverksamheten ingick också att kriminalvården generellt skulle förbättra sitt arbete med att förbereda intagna för frigivning. BRÅ har på regeringens uppdrag utvärderat även denna del av försöket. I slutrapporten Vård av missbrukare i anstalt, som publicerades i april 2004, visades att kriminalvården haft svårt att realisera regeringens intentioner, bl.a. hade de intagnas sociala situation vid frigivningen inte blivit bättre under försöksperioden.

Under åren 1998–2002 satsade BRÅ på regeringens uppdrag 26 miljoner kronor på att bygga upp ekobrottsforskningen i landet. Detta ledde fram till ett trettiotal projekt vid landets universitet och högskolor. BRÅ redovisade under år 2004 vilka resultat forskarna kommit fram till i skriften Bokslut, BRÅ:s satsning på ekobrottsforskning 1998–2002.

Rapportserien Brottsutvecklingen har getts ut av BRÅ sedan år 1976 och har under senare år publicerats vart tredje år. I rapporten Brottsutvecklingen i Sverige 2001–2003 beskrivs och analyseras utvecklingen av olika typer av brott, med tonvikt på de senaste åren.

BRÅ lanserade under år 2004 en ny webbtjänst där besökarna själva kan ta fram nationell, regional eller lokal brottsstatistik utifrån sina specifika behov. Tjänsten har utvecklats för att svara upp mot den efterfrågan på flexibla möjligheter att söka aktuell brottsstatistik som funnits inom rättsväsendet och även bland andra brottsförebyggande aktörer.

Under år 2004 presenterades också rapporten Bank-, post- och värde-transportrån. En analys av rånen under 1990-talet. I rapporten redovisas en kartläggning av bank-, post- och värde-transportrån under 1990-talet med avseende på när, var och hur rånen sker.

Under år 2004 har BRÅ vidare utvecklat instrumentet FRAS som inom kriminalvården bl.a. i utvärderingssammanhang förbättrar förutsättningarna för att följa upp i vad mån målet att förebygga återfall i brott uppnått.

Under år 2004 har BRÅ fortsatt sitt arbete för att stimulera *lokalt brottsförebyggande arbete*. Vid utgången av år 2004 fanns det 297 lokala brottsförebyggande råd runt om i landet som BRÅ hade kännedom om. Föregående år hade BRÅ kännedom om 274 sådana råd. Det finns lokala brottsförebyggande råd i 86 % av landets kommuner. Under år 2004 genomförde BRÅ en förnyad kartläggning av lokala brottsförebyggande råd. Samtliga kommuner i landet och stadsdelarna i de tre storstäderna tillsändes en enkät om det lokala brottsförebyggande arbetet. BRÅ:s preliminära bedömning är att de lokala brottsförebyggande råden har behov av ett fortsatt nationellt kunskapsstöd, särskilt vad gäller kartläggning, dokumentation, uppföljning och utvärdering. En rapport i ämnet kommer att lämnas under innevarande år.

Under år 2004 beviljade BRÅ ekonomiskt stöd för lokalt brottsförebyggande arbete till totalt 69 projekt, varav 14 avsåg bidrag för startande av nya lokala brottsförebyggande råd. Under året har BRÅ bl.a. prioriterat projekt avseende förebyggande av en kriminell livsstil bland barn och ungdomar eller förebyggande av återfall i brott (18 projekt om totalt 1 275 615 kr) och klotterförebyggande projekt (9 projekt om totalt 1 095 000 kr).

Ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

År	Antal projekt som beviljats ekonomiskt stöd	Totalt beviljat belopp för lokalt brottsförebyggande arbete
1999	104	7 293 475 kr
2000	97	7 360 000 kr
2001	85	6 673 000 kr
2002	71	4 307 367 kr
2003	89	5 246 752 kr
2004	69	5 626 313 kr

Under år 2004 arbetade BRÅ på flera olika projekt för att stimulera och stödja metod- och kunskapsutveckling av de lokala brottsförebyggande rådens verksamhet. Bland annat anordnade myndigheten utbildningar, nätverksträffar, seminarier samt en större konferens som vände sig till lokala aktörer.

Beträffande verksamhetsområdet *kriminalstatistik och analys av brottsutvecklingen* kan bl.a. noteras att statistiken för år 2003 skulle offentliggöras och publiceras senast den 1 juni 2003. Detta tidsmål uppfyllde BRÅ. Olika insatser vidtogs för att förbättra kriminalstatistikens kvalitet. Ett särskilt projekt påbörjades under år 2004 i syfte att höja kvaliteten i de data som ligger till grund för produktionen av kriminalstatistiken. Inom ramen för detta projekt gjordes en förstudie under våren 2004. Förstudien omfattade en inventering av kvalitetsbristerna i dagens statistik. Osäkerheten om statistikens kvalitet visade sig vara stor i brottsstatistiken, medan kvaliteten

i lagföringsstatistikens grunduppgifter bedömdes vara betydligt bättre. Under året har BRÅ kunnat slutföra arbetet med att återuppta redovisningen av uppgifter om återfall i brott.

Den 1 juli 2002 trädde lagen (2002:445) om *medling* med anledning av brott i kraft. Sådan medling skall ske i kommunal eller statlig regi. På regeringens uppdrag ger Brottsförebyggande rådet (BRÅ) stöd på olika sätt för att stimulera medlingsverksamheten. Under år 2004 har BRÅ disponerat 12 miljoner kronor för att utveckla medlingsverksamheten med målsättning att den på sikt kan bli tillgänglig i hela landet. Ekonomiskt stöd för medlingsverksamhet fördelas i tre olika former; som verksamhets- och modellkommunsbidrag samt som utbildningsstöd. Utbildning, metodutveckling och kvalitetssäkring har utförts under året.

Regeringen anför i budgetpropositionen beträffande BRÅ:s verksamhet i huvudsak följande. Forskning och utveckling är viktigt för den långsiktiga utvecklingen av rättsväsendets verksamhet. BRÅ har en viktig roll i detta sammanhang. Regeringen och rättsväsendets myndigheter har stor behållning av den kunskap som BRÅ producerar. Materialet bidrar till att kunskapen inom det kriminalpolitiska området kan fördjupas och utvecklas. Det säkerställer också att regeringen kan bygga sina beslut och myndigheterna bedriva sin verksamhet på kunskapsbaserat underlag. Regeringen anför vidare att det är viktigt att statistiken löpande utvecklas. Det utvecklingsarbete som pågår vid BRÅ är därför positivt. Det är bra att BRÅ återupptagit arbetet med att föra statistik om återfall. Regeringen bedömer vidare att BRÅ:s arbete med att genomföra medlingsuppdraget utvecklas på ett positivt sätt. Regeringen avser att noga följa den fortsatta utvecklingen i den delen.

Utskottet instämmer i vad regeringen anført rörande BRÅ:s verksamhet. Utskottet anser att BRÅ på ett positivt sätt verkat för att uppnå målet att brott skall förebyggas och att BRÅ:s insatser för att stimulera utvecklingen av det lokala brottsförebyggande arbetet är mycket viktiga och bör fortsätta med oförminskad kraft.

Personal

Av årsredovisningen framgår att BRÅ under år 2004 hade 61 årsarbetskrafter, varav 38 kvinnor och 23 män. Eftersom BRÅ i sina projekt ofta har personal anställda på kortare tid, bl.a. för kodningsarbete och intervjuundersökningar, är personalomsättningen hög. Jämställdhetsarbetet bedrivs inom ramen för myndighetens löpande arbete med ledning och utveckling av personal. Jämställdhetsarbetet är en naturlig del av det personaladministrativa arbetet. BRÅ:s mångfaldsarbete bedrivs inom ramen för det löpande arbetet med ledning och utveckling av personal, och etniska mångfaldsaspekter beaktas i bl.a. frågor som rör rekrytering och arbetsförhållanden. BRÅ:s mål för den framtida kompetensförsörjningen är att öka den etniska och kulturella mångfalden.

Den totala sjukfrånvaron under år 2004 var 2,1 % av den sammanlagda tillgängliga arbetstiden. För hela år 2004 var männens sjukfrånvaro 1,7 % och kvinnornas 2,3 %. Myndigheten hade under år 2004 ingen anställd med en sjukskrivningstid överstigande 60 dagar. Under år 2003 var de då tre långtidssjukskrivnas andel av den totala sjukfrånvaron 45,3 %. BRÅ har tagit fram en handlingsplan för att förbättra arbetsmiljön. Arbete med nya och förbättrade rutiner kring sjukfrånvaro och rehabilitering har påbörjats.

Regeringen anför i propositionen att karaktären på myndighetens arbete, som i hög grad bedrivs i projektform, gör att myndigheten har mycket tillfälligt anställd personal, varför det är rimligt att personalomsättningen är något högre än i övriga staten. För en myndighet som är så kunskapsinriktad är det emellertid viktigt att personalen besitter erfarenhet. Regeringen avser att noga följa hur myndigheten verkar för att minska den höga omsättningen av personal. Regeringen ser positivt på att myndigheten vidtar åtgärder för att stärka arbetet med jämställdhetsfrågorna. Det är angeläget att myndigheten verkar för en jämnare könsfördelning. När det gäller mångfaldsarbetet betonar regeringen vikten av att på sikt uppnå en personalsammansättning med mer varierad etnisk sammansättning. Regeringen avser att följa de insatser som görs inom detta område. Beträffande arbetsmiljöfrågorna anför regeringen att det är positivt att BRÅ vidtar åtgärder för att minska ohälsan vid myndigheten.

Utskottet delar regeringens bedömning.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag för år 2006 till Brottsförebyggande rådet med 60 116 000 kr och Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete med 7 157 000 kr.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2006 uppställt mål för olika verksamhetsområden. För BRÅ är det främst verksamhetsområdet Brottsförebyggande arbete som är relevant som mål. Målet för verksamhetsområdet är att brott skall förebyggas. Beträffande BRÅ:s verksamhet anger regeringen bl.a. att Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har en central roll för uppföljning och utvärdering av de insatser och åtgärder som har vidtagits för att förebygga brott. BRÅ verkar för en kunskapsbaserad kriminalpolitik och initierar och bedriver forskning och utveckling på området. I modernt brottsförebyggande arbete bör internationell samverkan vara väl utbyggd på alla plan inom det brottsförebyggande arbetet. Den internationella forskningen på området bör följas för att på bästa sätt bedriva en kunskapsbaserad verksamhet. En målsättning är att medlingsverksamhet skall bedrivas i hela landet. BRÅ skall stimulera medlingsverksamheten, dels genom ekonomiskt stöd, dels genom utbildning och metodutveckling. BRÅ har ett viktigt ansvar att sprida kunskap om vilka åtgärder som fungerar och bistå

i det lokala brottsförebyggande arbetet. Det är också viktigt att kriminalstatistiken utvecklas löpande. BRÅ har en viktig roll avseende rättsväsendets forskning och utveckling.

Utskottet har inte något att erinra mot regeringens bedömningar i denna del.

Rättsmedicinalverket

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för Rättsmedicinalverkets resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet har ingen invändning mot regeringens bedömning att Rättsmedicinalverket i allt väsentligt fullgjort de mål som ställts upp för dess verksamhet. I avsnittet tar utskottet också ställning till Rättsmedicinalverkets verksamhetsriktning under år 2006. Vidare behandlar utskottet ett motionsyrkande om en sammanslagning av delar av Rättsmedicinalverkets och SKL:s verksamhet. Utskottet avstyrker yrkandet med hänvisning till pågående utredning. Vidare behandlar utskottet ett motionsyrkande som går ut på att rättsintyg i större utsträckning bör utfärdas vid övergrepp mot kvinnor. Utskottet avstyrker det yrkandet med hänvisning till nyligen antagen lagstiftning för reformering av systemet med rättsintyg. Jämför reservationerna 22 (m) och 23 (mp) samt särskilt yttrande 21 (c).

Inledning

Rättsmedicinalverket är central förvaltningsmyndighet för rättspsykiatrisk, rättsmedicinsk, rättskemisk och rättsgenetisk verksamhet i den utsträckning sådana frågor inte handläggs av någon annan statlig myndighet. I praktiken går verksamheten ut på att sörja för att domstolarna har teknisk (medicinsk) bevisning i brottmål och faderskapsmål och ett fullgott underlag för påföljdsbestämningen i brottmål i form av t.ex. rättspsykiatriska undersökningar. Rättsmedicinalverkets arbetsuppgifter finns närmare reglerade i förordning (1996:613) med instruktion för Rättsmedicinalverket. Verket bedriver såväl anslagsfinansierad som uppdragsfinansierad verksamhet.

Resultatuppföljning

För Rättsmedicinalverket gällde för år 2004 följande verksamhetsmål.

Målen för den rättspsykiatriska verksamheten var följande. De rättspsykiatriska undersökningarna skulle präglas av hög kvalitet. Undersökningarnas omfattning skulle anpassas efter uppdragsgivarens behov av information i varje enskilt fall. Undersökningsenheterna skulle erbjuda god

omvårdnad och samtidigt tillgodose kraven på samhällsskydd. Målet för den rättsmedicinska verksamheten var att de rättsmedicinska undersökningarna skulle präglas av hög kvalitet och svara mot uppdragsgivarnas behov. För verkets rättskemiska verksamhet gällde följande mål. De rättskemiska undersökningarna skulle präglas av hög kvalitet. Undersökningarnas omfattning skulle anpassas efter uppdragsgivarens behov av information i varje enskilt fall. Målet för den rättsgenetiska verksamheten var att de rättsgenetiska undersökningarna skulle präglas av hög kvalitet och svara mot uppdragsgivarnas behov. För alla fyra verksamhetsgrenarna gällde följande mål. Verksamheten skulle bedrivas med respekt för de undersökta personliga integritet. Till gagn för verksamheten skulle Rättsmedicinalverket bedriva och stödja ett aktivt forsknings- och utvecklingsarbete. Rättsmedicinalverket skulle vidare, där så var lämpligt och där verksamheten kunde skapa särskilda förutsättningar för det, bidra till det brottsförebyggande arbetet.

Av Rättsmedicinalverkets årsredovisning för år 2004 framgår bl.a. följande.

År 2004 kännetecknades av en fortsatt hög efterfrågan på verkets utredningar och undersökningar. På de flesta områdena låg efterfrågan på i stort sett samma nivå eller något lägre än året innan.

Inom *rättspsykiatri* minskade domstolarnas efterfrågan på rättspsykiatriska undersökningar (RPU) under år 2004 jämfört med föregående år. Antalet undersökningar som utfördes uppgick till 634, vilket motsvarar en minskning med 8 % jämfört med föregående år (se tabell). Av de undersökta personerna bedömdes 48 % lida av en allvarlig psykisk störning. I 45 % av undersökningarna föreslogs rättspsykiatrisk vård som påföljd och i 15 % skyddstillsyn.

Även antalet av Rättsmedicinalverket utfärdade läkarintyg enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., s.k. § 7-intyg, minskade under år 2004. Totalt utfärdades 1 858 sådana intyg, vilket utgör en minskning med 3 % jämfört med föregående år (se tabell).

Domstolarnas förtroende för verkets undersökningar var fortsatt högt. Under år 2004 följde domstolarna de förslag om överlämnande till rättspsykiatrisk vård som lämnats i de rättspsykiatriska utlåtandena i 95 % av fallen. I 29 fall, vilket motsvarar 5 % av samtliga genomförda RPU, inhämtade domstolen yttrande från Socialstyrelsens rättsliga råd. Av dessa kom rättsliga rådet i åtta fall till en annan bedömning.

Medianhandläggningstiderna för RPU var 28 dagar för häktade och 42 dagar för ej häktade. Andelen ärenden där väntetiden i häkte översteg 7 dagar minskade under år 2004 (7 %) från att ha varit väsentligt högre föregående år (11 %). Även andelen anstånd med avgivande av utlåtande föll tillbaka jämfört med föregående år.

Ingen rymning från Rättsmedicinalverkets undersökningsavdelningar genomfördes under år 2004.

Antalet rättspsykiatriska undersökningar och § 7-intyg

År	Utförda rättspsykiatriska undersökningar	Utfärdade § 7-intyg
1999	657	1 838
2000	619	1 772
2001	589	1 792
2002	670	1 878
2003	688	1 911
2004	634	1 858

Inom verksamhetsgrenen *rättsmedicin* har antalet rättsmedicinska kroppsun- dersökningarna av levande personer och yttranden över dessa ökat under år 2004 med 5 % jämfört med föregående år. Mindre än en promille av samtliga rättsmedicinska ärenden granskades av Socialstyrelsens rättsliga råd. Mediantiderna för ärenden avseende levande personer var 7 dagar och för rättsmedicinska undersökningar av avlidna 44 dagar under år 2004. Mot- svarande tider för år 2003 var 8 respektive 40 dagar. Rättsmedicinalverket anför att underbemanningen med rättsläkare var en orsak till långa hand- läggningstider på vissa avdelningar. Arbetet med att förbättra rutiner och utveckla system för att lättare följa ärenden intensifierades under året.

Antalet ärenden inom den *rättskemiska* verksamheten fortsatte att öka under år 2004. Totalt motsvarar ökningen 8 % jämfört med föregående år. Härvid kan noteras att antalet polisärenden beträffande eget bruk av narko- tika ökade med 16 % medan antalet kriminalvårdsärenden ökade med 7 %. Handläggningstiderna kunde trots detta i stort sett hållas oförändrade. Anslagsverksamheten expanderade till följd av en fortsatt kraftig ökning av antalet drograttfylleriärenden till 7 040 ärenden, jämfört med 5 992 ären- den år 2003.

Inom *rättsgenetiken* handlades och besvarades 1 961 ärenden under år 2004, vilket var en marginell minskning med 38 ärenden jämfört med år 2003. Genom ytterligare effektiviseringar kunde handläggningstiderna kor- tas ytterligare under året. Medianhandläggningstiden var 9 dagar, jämfört med 15 dagar året innan. Under året genomfördes 60 identifieringsärenden, vilket är en liten minskning jämfört med år 2003.

Regeringen konstaterar i budgetpropositionen att Rättsmedicinalverket, trots att efterfrågan på verkets undersökningar ökat kraftigt de senaste åren och att personalsituationen är förhållandevis ansträngd, har klarat av att möta den ökade efterfrågan utan att handläggningstiderna har behövt öka i någon större utsträckning. I vissa fall har handläggningstiderna t.o.m. kun- nat kortas. Regeringen ser positivt på det arbete som verket bedrivit i detta avseende. Regeringen anför att det är viktigt att utvecklingen mot så korta handläggningstider som möjligt fortsätter. Vidare konstaterar regeringen andelen ärenden inom rättspsykiatrin där väntetiden i häkte överskred den lagstadgade tiden på sju dagar minskat under året, och att verket har vidta- git åtgärder för att de lagstadgade väntetiderna i häkte inte skall överskri- das. Det är viktigt att Rättsmedicinalverket fortsätter att prioritera detta

arbete. Rättsmedicinalverkets undersökningar är av stor betydelse för rätts-säkerhet och effektivitet inom rättsväsendet. Det är därför av yttersta vikt att undersökningarna och utredningarna håller en hög kvalitet. Undersökningar om uppdragsgivarnas syn på verkets utredningar samt externa granskningar visar att Rättsmedicinalverket väl uppfyller högt ställda kvalitetskrav. Regeringen anser det angeläget att Rättsmedicinalverket även fortsättningsvis upprätthåller en hög kvalitet inom verksamheten och att arbetet med att vidareutveckla kvaliteten fortsätter.

Utskottet konstaterar att ingenting framkommit som talar mot regeringens bedömningar av Rättsmedicinalverkets verksamhet.

Personal

Vid utgången av år 2004 hade Rättsmedicinalverket 353 anställda. Personalen bestod till 63 % av kvinnor. Ledningsgruppen bestod av 10 män och 3 kvinnor. Medelåldern inom verket var 46 år. Personalomsättningen var 7,4 % under år 2004. Rättsmedicinalverket har vidtagit åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen av rättsläkare. En strategi för rekrytering av rättsläkare har tagits fram och ett antal rättsläkare är under specialistutbildning. Vidare har en försöksverksamhet med en ny personalkategori, rättsmedicinska utredare, permanentats.

Rättsmedicinalverket har som mål att ett genusperspektiv skall genomsyra verksamheten såväl internt inom myndigheten som i relationerna med omvärlden. Rättsmedicinalverket har vidare upprättat en handlingsplan för att främja etnisk och kulturell mångfald. Särskilt inom den rättsmedicinska verksamheten utgör andra länders läkarkårer en viktig rekryteringsbas för verket i fråga om utbildade rättsläkare.

Den totala sjukfrånvaron under år 2004 var 5,8 % av den sammanlagda arbetstiden, vilket motsvarar en ökning med 0,9 procentenheter sedan föregående år. Av den totala sjukfrånvaron utgjorde andelen långtidssjukskrivna 73,5 % (60 dagar eller längre), att jämföras med en andel om 67,3 % år 2003. Kvinnorna hade högre sjukfrånvaro än männen, 6,6 % respektive 4,5 %. Verket gör löpande förbättringar av arbetsmiljön, såväl den fysiska som den psykosociala. Som ett led i att förbättra arbetsmiljön har verket inlett ny- respektive ombyggnation av några av verkets avdelningar.

Ett flertal olika åtgärder har vidtagits för att komma till rätta med en besvärlig personalsituation inom den rättsmedicinska verksamheten, en verksamhet

Regeringen anför i budgetpropositionen att den ser positivt på verkets arbete med frågor om jämställdhet och att det är angeläget att arbetet för att åstadkomma en jämnare könsfördelning fortsätter. Regeringen ser positivt på Rättsmedicinalverkets insatser för att främja etnisk mångfald inom myndigheten. Vidare anför regeringen att det är positivt att verket fortsät-

ter att åstadkomma en bättre arbetsmiljö för personalen men att det är angeläget att ytterligare åtgärder vidtas för att minska sjukfrånvaron, inte minst avseende långtidssjukskrivna.

Utskottet har ingenting att erinra mot regeringens bedömningar.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag till Rättsmedicinalverket för år 2006 med 227 312 000 kr.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2006 uppställt mål för olika verksamhetsområden. För Rättsmedicinalverket är det främst verksamhetsområdet utredning och lagföring som är relevant som mål. Målet för verksamhetsområdet är att verksamheten skall bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet och kvalitet och att fler brott skall leda till lagföring. Beträffande Rättsmedicinalverkets verksamhet anför regeringen i budgetpropositionen bl.a. att efterfrågan på Rättsmedicinalverkets utredningar har varit hög och i många fall ökat de senaste åren. Detta ställer krav på en hög effektivitet inom verksamheten samtidigt som kvaliteten måste upprätthållas. Det är i detta sammanhang viktigt att utvecklingen av nya metoder och tekniker i verksamheten fortsätter. Det är också angeläget att berörda myndigheter fördjupar sitt samarbete för att underlätta ärendehantering inom rättsväsendet.

Utskottet har ingen erinran mot regeringens bedömningar i denna del.

Finansiering av reformen för utfärdande av rättsintyg

Under våren 2005 antog riksdagen propositionen En ny ordning för utfärdande av rättsintyg (prop. 2004/05:64, bet. 2004/05:JuU23, rskr. 2004/05:183). Lagändringarna syftar till att höja kvaliteten på de rättsintyg som utfärdas i anledning av brott. Innebörden av den nya ordningen är att Rättsmedicinalverket skall få huvudansvaret för verksamheten med utfärdande av rättsintyg. Utfärdande av rättsintyg skall i huvudsak koncentreras till för uppgiften särskilt kvalificerade läkare. Rättsintyg skall i regel inhämtas antingen från läkare vid rättsmedicinsk avdelning inom Rättsmedicinalverket eller från läkare som enligt avtal med verket åtagit sig att utfärda sådana intyg. Det kommer dock inte att vara möjligt för dessa läkare att utfärda alla de rättsintyg som fordras. Även fortsättningsvis kommer således en del rättsintyg att utfärdas av läkare inom den offentligt bedrivna vården och av läkare i enskild verksamhet. Rättsmedicinalverket skall ta ut en avgift för rättsintyg som utfärdas genom verkets försorg. Vidare ges landstingen rätt att ta ut avgift för sådana rättsintyg som utfärdas av läkare inom den offentligt bedrivna vården. Den nya lagen skall träda i kraft den 1 januari 2006.

Justitieutskottet framförde i ärendet en tveksamhet inför de dittills gjorda bedömningarna av polisens merkostnader med anledning av reformen, vilka gick ut på att dessa merkostnader kunde finansieras inom utgiftsområdet. Härvid pekade utskottet på att det är osäkert om reformen medför några effektivitetsvinster på andra håll inom polisen eller åklagarorganisationen. Utskottet inskräppte vikten av att polismyndigheterna inte av ekonomiska skäl underlåter att inhämta den bästa bevisningen. Utskottet utgick från att det anförda skulle komma att beaktas i det kommande budgetarbetet (bet. 2004/05:JuU23 s. 9).

I budgetpropositionen föreslår regeringen att 5 miljoner kronor av anslaget för Rättsmedicinalverket skall föras över till anslaget för Polisväsendet, detta för att finansiera de kostnader som uppstår för polismyndigheterna till följd av avgiftsfinansieringen av rättsintyg.

Utskottet kan konstatera att regeringen i budgetpropositionen gjort bedömningen att polisens merkostnader med anledning av rättsintygsreformen kan finansieras inom utgiftsområdet. Utskottet har i detta skede ingen anledning att göra någon annan bedömning än regeringen. Utskottet vill dock ånyo peka på vikten av att polismyndigheterna inte av ekonomiska skäl underlåter att inhämta den bästa bevisningen. Utskottet avser att noga följa utvecklingen på detta område.

Övriga frågor

Sammanlagning av verksamheter för DNA-analys

I motion Ju219 (m) föreslås att verksamheten för DNA-analys inom Rättsmedicinalverket och Statens Kriminaltekniska Laboratorium (SKL) skall slås samman.

Rättsmedicinalverket bedriver inom verksamhetsgrenen Rättsgenetik verksamhet med DNA-analys. Huvudsakligen handlar det om faderskapsundersökningar, men också om familje- och släktutredningar samt analyser för att identifiera avlidna. Verksamheten är lokaliserad till Linköping. Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL), som sorterar under Rikspolisstyrelsen, bedriver för sin del verksamhet med DNA-analys till stöd för brottutredningar. Även SKL:s verksamhet bedrivs i Linköping. Rättsmedicinalverkets olika avdelningar i Linköping kommer i början av år 2006 att flytta till gemensamma nya lokaler i samma område där SKL i dag har sin verksamhet.

Regeringen tillsatte i september 2005 en utredning med uppdrag att ingående kartlägga och beskriva de verksamheter som i dag bedrivs inom Rättsmedicinalverket och Statens kriminaltekniska laboratorium. Den särskilda utredaren skall utifrån denna beskrivning överväga för- och nackdelar med att slå ihop verksamheterna till en myndighet. Om utredaren kommer fram till att verksamheterna bör finnas inom en myndighet, skall ett fullständigt förslag till en sådan organisation lämnas. Om utredaren inte finner skäl för en sådan lösning, skall förslag lämnas på hur samordningen

mellan Rättsmedicinalverket och Statens kriminaltekniska laboratorium, såväl inom deras sakområden som administrativt, kan vidareutvecklas. Uppdraget skall redovisas senast den 30 november 2006 (dir. 2005:104).

Utskottet anser att utredningens arbete inte bör föregripas. Mot bakgrund härav bör motion Ju219 avslås av riksdagen.

Utfärdande av rättsintyg

I motion Ju422 (mp) anförs bl.a. att rättsintyg i större utsträckning bör utfärdas av rättsläkare och att undersökning för rättsintyg i större utsträckning bör utföras tidigt.

Som nämnts ovan antog riksdagen våren 2005 propositionen En ny ordning för utfärdande av rättsintyg (prop. 2004/05:64, bet. JuU23, rskr. 183). Syftet med reformen är att höja kvaliteten på de rättsintyg som utfärdas i anledning av brott. Rättsmedicinalverket skall få huvudansvaret för verksamheten med utfärdande av rättsintyg, och rättsintyg skall i huvudsak utföras av för uppgiften särskilt kvalificerade läkare. Rättsintyg skall i regel inhämtas antingen från läkare vid rättsmedicinsk avdelning inom Rättsmedicinalverket eller från läkare som enligt avtal med verket åtagit sig att utfärda sådana intyg. Den nya lagen träder i kraft den 1 januari 2006.

Utskottet kan konstatera att syftet med den nyligen beslutade reformen för utfärdande av rättsintyg är att bl.a. uppnå just det som motionärerna efterfrågar. Utskottet utgår också från att Rättsmedicinalverket, polisen och landstingen framöver gemensamt kommer att arbeta för att öka kvaliteten på den medicinska dokumentationen vid utredningar om övergrepp mot bl.a. kvinnor. I detta arbete har också kvinnojourerna en viktig roll.

Motion Ju422 i nu behandlad del får anses i huvudsak tillgodosedd och bör avslås av riksdagen.

Brottsoffermyndigheten, m.m.

Utskottets förslag i korthet

I detta avsnitt redogörs för Brottsoffermyndighetens resultat under verksamhetsåret 2004. Utskottet delar regeringens bedömning att Brottsoffermyndigheten i stort nått sina verksamhetsmål.

I avsnittet tar utskottet vidare ställning till vilken inriktning Brottsoffermyndigheten bör ha under år 2006 samt lämnar en redovisning av Brottsofferfondens resultat under år 2004. I avsnittet behandlar utskottet även flera motionsyrkanden rörande brotts-skadeersättning. Utskottet hänvisar i denna del bl.a. till tidigare uttalanden. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Jämför reservationerna 24 (fp), 25 (m, fp, kd, c) och 26 (m).

Inledning

Brottsoffermyndigheten har ett övergripande ansvar för brottsofferfrågorna inom rättsväsendet. Myndighetens huvuduppgifter är att främja alla brottsoffers rättigheter, att bevaka deras behov och intressen samt att verka för att den som är berättigad till brottsskadeersättning får sådan. Myndigheten skall pröva ärenden om brottsskadeersättning enligt brottsskadelagen (1978:413) och ärenden om bidrag från Brottsofferfonden. Vid myndigheten finns en särskild nämnd för prövning av vissa ärenden om brottsskadeersättning samt ett råd för prövning av frågor om bidrag ur Brottsofferfonden.

För att säkerställa att Brottsoffermyndigheten har rätt uppdrag och är rustad för framtida uppgifter tillsattes under år 2003 en utredare som fick till uppgift att göra en översyn av myndighetens uppdrag, organisation och verksamhet. Utredaren lämnade under våren 2004 betänkandet En översyn av Brottsoffermyndigheten (SOU 2004:61). Sammanfattningsvis innebär utredarens förslag att Brottsoffermyndigheten skall få utökade uppgifter och ett tydligare mandat.

Utskottet har inhämtat att betänkandet bereds inom Justitiedepartementet och att avsikten är att en ny förordning med instruktion för Brottsoffermyndigheten samt en ny förordning om brottsofferfond skall träda i kraft den 1 januari 2006.

Resultatuppföljning

De mål som för år 2004 gällde för verksamhetsgrenen Brottsskadeärenden var att ansökningar om brottsskadeersättning skulle prioriteras och handläggas så snabbt som möjligt med hänsyn till den utredning som var erforderlig i det enskilda ärendet. Utbetalad ersättning skulle i så stor utsträckning som möjligt återkrävas från skadevållaren.

Målet för Brottsofferfonden var att de organisationer och projekt som bedömdes kunna tillföra brottsoffer störst nytta skulle beviljas bidrag ur Brottsofferfonden. Projekt inriktade mot våld mot kvinnor, brott mot barn och ungdomar samt brott med rasistiska, främlingsfientliga, antisemitiska, islamofobiska eller homofobiska inslag skulle prioriteras.

Brottsoffermyndigheten skulle vidare prioritera informationsinsatser som bidrar till att de som är berättigade till brottsskadeersättning får det. Myndigheten skulle därvid särskilt beakta att brottsoffer med bristande kunskaper i svenska språket kan ha ett särskilt behov av information.

Under år 2004 inkom 10 339 ansökningar om brottsskadeersättning, vilket innebär en ökning jämfört med år 2003 med drygt 11 % (se tabell).

Nästan 89 % av de avgjorda ärendena handlades på mindre än fyra månader, vilket är en förbättring jämfört med tidigare år.

Brottsskadeärenden 1999–2004

År	Inkomna brotts- skadeärenden	Avgjorda brotts- skadeärenden	Andel ärenden som handlagts inom 4 mån.	Ärendebalans vid årets utgång
1999	6 133	6 193	–	1 709
2000	6 522	6 491	58 %	1 755
2001	7 306	7 183	66 %	1 876
2002	8 753	8 934	78 %	1 688
2003	9 299	9 219	83 %	1 761
2004	10 339	10 616	89 %	1 492

Under år 2004 avgjordes 10 616 ärenden och antalet balanserade ärenden uppgick vid utgången av år 2004 till 1 492, en minskning med 16 % jämfört med föregående år.

Under år 2004 utbetalades ca 95 miljoner kronor i brottskadeersättning, vilket utgör en ökning med drygt 13 % jämfört med år 2003. Samtidigt erhöles intäkter från regressverksamheten med knappt 10,9 miljoner kronor, också det en ökning jämfört med föregående år (33 %). Den stora merparten av de utbetalade medlen avsåg ersättning för personskador; endast ca 380 000 kr utgick som ersättning för sak- och förmögenhetsskador.

Brottsoffermyndigheten överskred under 2004 anslagskrediten för anslag 4:11 Ersättning för skador på grund av brott med drygt 2,1 miljoner kronor, och Riksrevisionen har i revisionsberättelsen för 2004 avseende Brottsoffermyndigheten lämnat en invändning mot ledningens förvaltning.

Utbetald brottskadeersättning och intäkter från regressverksamhet 1999–2004
(Beloppen anges i tusental kronor)

År	Utbetald brottskadeersättning	Intäkter från regressverksamhet
1999	67 102	2 862
2000	67 346	3 441
2001	80 126	5 264
2002	84 793	6 487
2003	83 964	8 191
2004	95 006	10 883

Myndigheten har numera skriftligt informationsmaterial om brottskadeersättning tillgängligt på nio främmande språk. Materialet sprids bl.a. av polis, åklagare, domstolar och de ideella brottsofferorganisationerna. Ökningen av antalet inkomna ärenden angående brottskadeersättning tyder på att Brottsoffermyndighetens informationssatsning inom detta område har varit framgångsrik.

Under år 2004 inkom totalt 503 ansökningar om bidrag från brottsofferfonden. Ansökningarna avsåg olika projekt med önskemål om bidrag till ett sammanlagt belopp om ca 114 miljoner kronor. Under året inkom även 199 ansökningar om verksamhetsstöd för löpande verksamheter. Brottsofferfondens intäkter genom avgifter uppgick under samma tid till drygt

nästan 31 miljoner kronor. 231 projekt beviljades finansiering och i 188 fall beviljades verksamhetsstöd med tillsammans knappt 29,5 miljoner kronor, vilket var en ökning jämfört med de föregående åren (22,4 miljoner kronor år 2002 och 25,3 miljoner kronor år 2003). Av de projekt som beviljades stöd var 103 inriktade på våld mot kvinnor, 26 på frågor kring brott mot barn och ungdomar och 7 rörde offer för homofobiska brott. När det gäller offer för brott med rasistiska eller främlingsfientliga förtecken beviljades 2 projekt finansiering, vilket kan jämföras med år 2003 då ingen ansökan om finansiering av något sådant projekt inkom till myndigheten.

År 2004 hade Brottsoffermyndigheten 41 årsarbetskrafter, vilket är samma som föregående år. Den totala sjukfrånvaron under året uppgick till 4,1 %. Personalomsättningen var 16 % vilket är högre än för staten som helhet (10 %). Omsättningen var störst bland de yngre medarbetarna.

Regeringen anför i propositionen att den ser positivt på den utveckling som innebär att fler brottsoffer nu söker och får ersättning och anser att det är viktigt att myndigheten bibehåller den höga kvaliteten i de avgöranden som fattas. Regeringen ser också positivt på den regressverksamhet som Brottsoffermyndigheten bedriver. Regeringen betonar vikten av att de myndigheter som sprider information till brottsoffer strävar efter att informationen skall nå fler. Regeringen betonar också vikten av att myndigheten även fortsättningsvis vidtar åtgärder för att finna lämpliga projekt inriktade på offer för rasistiska eller främlingsfientliga brott.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning. Utskottet vill framhäva det positiva i att Brottsoffermyndigheten – trots att antalet inkomna ärenden har ökat – har minskat ärendebalansen och ökat andelen brottskadeärenden som handläggs inom fyra månader samt lyckats utveckla sin regressverksamhet ytterligare. De medel som influtit genom denna verksamhet ökade kraftigt jämfört med föregående år. Det är, inte minst ur brottsoffrets synvinkel, viktigt att myndigheten i så stor utsträckning som möjligt ser till att den skadeståndsskyldige gör rätt för sig.

Verksamhetsinriktning år 2006

Utskottet har som framgår under rubriken Utgiftsramen och anslagen tillstyrkt regeringens förslag till anslag för år 2006 till Brottsoffermyndigheten med drygt 27,4 miljoner kronor samt till Ersättning för skador på grund av brott med ca 83,5 miljoner kronor.

Det övergripande målet för verksamhetsområde 5 Reparativ verksamhet är att verksamheten skall vara inriktad på att minska och lindra skadeverkingarna av brott. Brottsoffermyndigheten har ett övergripande ansvar för brottsofferfrågorna i rättsväsendet. Myndighetens huvuduppgift är att främja brottsoffrens rättigheter, behov och intressen. Till uppgifterna hör att besluta i ärenden om brottskadeersättning samt att fördela medel från brottsofferfonden som finansierar forskning, utvecklingsprojekt och även löpande brottsofferstödande verksamhet. I sammanhanget kan nämnas att

Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket har ett uppdrag (dnr Ju2004/6170/KRIM) att gemensamt verka för att vittnesstödsverksamhet bedrivs vid samtliga tingsrätter och hovrätter. Syftet med detta uppdrag är att säkerställa att denna stödverksamhet även fortsättningsvis kommer att finnas vid samtliga domstolar.

Utskottet har inget att invända mot att brottsoffermyndigheten också under år 2006 arbetar med denna inriktning.

Frågor om brottsskadeersättning

Allmänt

Den som skadats till följd av ett brott kan kräva skadestånd av gärningsmannen. En talan om sådant skadestånd kan handläggas tillsammans med själva åtalet. Vid sidan av möjligheten att kräva skadestånd från gärningsmannen finns möjligheter att av statsmedel få s.k. brottsskadeersättning. Förutsättningarna för det anges i brottsskadelagen (1978:413) och innebär sammanfattningsvis att ersättning kan betalas ut för personskada och kränkning som någon lidit till följd av brott. Ersättning för sakskada kan utgå endast i vissa fall, t.ex. om den skadevällande är intagen i kriminalvårdsanstalt eller häktad. Dessutom kan brottsskadeersättning utgå för sakskada eller ren förmögenhetsskada om den skadelidandes möjligheter att försörja sig allvarligt har äventyrats genom skadan eller ersättningen annars framstår som särskilt angelägen. Frågor om brottsskadeersättning prövas av Brottsoffermyndigheten. Vid bestämmande av brottsskadeersättning avräknas skadestånd som har betalats eller bedöms kunna bli betalt till den skadelidande på grund av skadan. Vid personskada, vid kränkning och vid sakskada eller ren förmögenhetsskada avräknas även ett självriskbelopp. Undantag görs för vissa fall, t.ex. vid skada till följd av brott som begåtts av någon som var intagen på kriminalvårdsanstalt. Undantag kan även göras om det i övrigt finns särskilda skäl att inte avräkna något självriskbelopp. Beloppet skall motsvara det lägsta självriskbelopp som tillämpas här i landet vid konsumentförsäkring som innefattar skydd mot skada till följd av brott. Om brottsskadeersättning betalas ut inträder staten intill det utgivna beloppet i den skadelidandes rätt till skadestånd

Sakskador

I motionerna Ju381 och L373 (båda fp) begärs en utvärdering av reglerna om brottsskadeersättning för sakskador. Motionärerna betonar de ökade svårigheterna för t.ex. småföretagare att teckna försäkringar.

Det är endast en mycket liten del av utbetald brottsskadeersättning som avser sakskador. År 2004 utbetalades ca 380 000 kr i ersättning för sak- eller förmögenhetsskador, att jämföra med den totalt utbetalda brottsskadeersättningen på ca 95 miljoner kronor.

Utskottet uttalade vid införandet av brottsskadelagen, när det gäller ersättning för egendomsskador i allmänhet, att det är fråga om en utomordentligt svår avvägning där de statsfinansiella skälen måste tillmätas stor betydelse. Utskottet ansåg – inte minst med tanke på särreglerna för de s.k. rymningskadorna och på det vidsträckta tillämpningsområdet för sådana skador – att anledning saknades att invända mot den lösning som valts (bet. 1977/78:JuU32 s. 8).

Utskottet har senare gett uttryck för motsvarande uppfattning när det gäller ren förmögenhetsskada. I samband med ändringar i brottsskadelagen år 1999 uttalade utskottet, med anledning av ett motionsyrkande om att utöka möjligheterna till brottsskadeersättning för ren förmögenhetsskada, att vid en utökning av möjligheterna att få brottsskadeersättning måste även de statsfinansiella skälen tillmätas stor betydelse. Staten kan inte ta på sig ett obegränsat ansvar för alla förekommande brottsskador, utan en begränsning måste ske till de fall där de sociala och humanitära skälen är starkast. Utskottet ansåg att den begränsning som gjorts beträffande ersättning för ren förmögenhetsskada var ändamålsenlig (bet. 1998/99:JuU20 s. 9).

När utskottet senast behandlade motsvarande yrkande våren 2005 ansåg utskottet att den begränsning som gjorts beträffande ersättning för sakskada var ändamålsenlig (bet. 2004/05:JuU18 s. 30).

Utskottet gör alltså samma bedömning, och utskottet avstyrker motionerna Ju381 och L373 i nu behandlade delar.

Prövningen av anspråk på brottsskadeersättning

I motionerna Ju264 och Ju559 (båda m) samt Ju381 (fp) begärs att Brottsförmyndigheten vid beslut om brottsskadeersättning inte skall kunna sänka ett av domstol utdömt och materiellt prövat skadestånd. I den sistnämnda anförs även att bestämmelsen om avdrag för självriskbelopp vid brottsskadeersättning för personskada och kränkning skall avskaffas.

Bakgrunden till reglerna om självrisk är att systemet med brottsskadeersättning inte skall belastas med ett stort antal ärenden som rör endast låga belopp. Vid införandet av reglerna anfördes bl.a. att de administrativa kostnaderna bör stå i någorlunda rimlig proportion till de ersättningsbelopp som betalas ut. Självriskens utformades så att ett visst belopp alltid avräknas från den ersättning som den skadelidande i övrigt är berättigad till (prop. 1977/78:126 s. 26 f.).

Självriskbeloppet är för närvarande 1 500 kr.

När utskottet behandlade motsvarande yrkande senast (bet. 2004/05:JuU18 s. 28 f.) ansåg utskottet att de gällande reglerna om självrisk är utformade på ett ändamålsenligt sätt. Någon anledning att ändra på dessa fanns enligt utskottet inte.

Frågan om samspelet mellan bl.a. domstolarna och Brottsförmyndigheten behandlades i regeringens proposition Ersättning för ideell skada (prop. 2001/02:68 s. 60 f.) Sammanfattningsvis gjordes bedömningen att samspelet fungerade bra.

Brottsskadeersättning bestäms i princip efter allmänna skadeståndsrättsliga grunder. Brottsoffermyndigheten är inte bunden av ett domstolsavgörande rörande samma skadehändelse. Har domstolen sakprövat skadeståndet bestäms oftast brottsskadeersättningen till samma belopp, särskilt när det är fråga om ett hovrättsavgörande. Skäl att frångå domstolsavgörandet kan t.ex. vara att ersättningsnivån klart avvikit från rådande praxis eller att Brottsoffermyndigheten grundar sitt beslut på omständigheter som inte varit kända för domstolen.

Utskottet har genomfört en uppföljning av skillnader mellan Brottsoffermyndighetens beslut om brottsskadeersättning för kränkning respektive sveda och värk och domstols sakprövade skadestånd beträffande samma skada. Uppföljningen har publicerats i en rapport (Rapporter från riksdagen 2005/06:RFR1). Av rapporten framgår bl.a. att Brottsoffermyndigheten i ungefär vart femte ärende om brottsskadeersättning, där domstolen först prövat ett skadeståndsanspråk på grund av brottet, gör en annan bedömning än vad domstolen har gjort. Det klart vanligaste är att ersättningen därvid sätts lägre än det av domstol utdömda skadeståndsbeloppet.

När utskottet senast behandlade liknande yrkanden om Brottsoffermyndighetens prövning vidhöll utskottet den uppfattning som utskottet tidigare givit uttryck för i fråga om samspelet mellan domstolarna och Brottsoffermyndigheten (bet. 2004/05:JuU18 s. 28 f.).

Utskottet har inte ändrat sin tidigare inställning i dessa frågor. Motionerna Ju264, Ju381 och Ju559 i här behandlade delar avstyrks.

Undantag för arbetsskador

I motion Ju498 (m) begärs att arbetsskador skall undantas från brottsskadelagen.

Frågan om arbetsskador skall undantas från brottsskadelagen togs upp i proposition 1998/99:41 om ändringar i brottsskadelagen. Till grund för propositionen låg en departementspromemoria (Ds 1997:45) samt remissvaren till denna.

I propositionen anges bl.a. att brottsskador som uppkommer i arbetslivet till stor del täcks av den allmänna försäkringen och arbetsskadeförsäkringen. Vad gäller frågan om vem som skall täcka den resterande delen anförs i propositionen att flera omständigheter talar för att arbetsgivaren bör ansvara för den delen. Det fordras emellertid för ett tillfredsställande skydd att de arbetsgivare vars anställda inte omfattas av någon trygghetsförsäkring eller liknande skaffar sig ett frivilligt försäkringsskydd som täcker brottsskador som uppkommer i verksamheten. Brottskadelagen skulle då inte behöva ändras och några olägenheter skulle inte uppkomma för de skadelidande. Mot denna bakgrund bör enligt propositionen frågan om arbetsskador skall undantas från brottsskadelagens tillämpningsområde inte slutligt avgöras förrän utvecklingen beträffande kollektiva och privata försäkringar har avvaktats en tid (prop. 1998/99:41 s. 37 f.).

Utskottet delade regeringens bedömning och avstyrkte ett motionsyrkande motsvarande det nu aktuella (bet. 1998/99:JuU20 s. 7 f.). För en utförligare redovisning av bl.a. arbetsgivarens ansvar och försäkringsskyddet på området hänvisas till detta betänkande.

Justitieministern anförde under våren 2003, som svar på en interpellation (Ip. 2002/03:268) om undantag för arbetsskador i brottsskadelagen, att regeringen inte då var beredd att säga att arbetsmarknadens parter skall ta över frågan, men att man följer utvecklingen.

När utskottet senast behandlade motsvarande yrkande såg utskottet inte anledning att då förespråka att arbetsskador skulle undantas från brottsskadelagen (bet. 2003/04:JuU1 s. 112).

Utskottet, som inte ändrat uppfattning i frågan, föreslår att riksdagen avslår motion Ju498.

Brottsskadeersättning till barn

I motion Ju556 (s) begär motionärerna att all brottsskadeersättning till barn skall sättas in på ett spärrat konto.

I 16 kap. 11 § föräldrabalken finns bestämmelser som innebär att den som utbetalar ekonomiska medel till en underårig i vissa fall skall göra utbetalningen till ett s.k. spärrat konto, vilket innebär att det krävs tillstånd från överförmyndaren för att ta ut medlen. Det rör sig bl.a. om utbetalningar med anledning av arv eller testamente om belopp överstigande två basbelopp eller utbetalning av försäkringsbelopp som den underårige har rätt till. Bestämmelsen omfattar däremot inte utbetalning av brottsskadeersättning enligt brottsskadelagen.

Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare har i sitt slutbetänkande Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna (SOU 2004:112) bl.a. föreslagit att också utbetalningar från Brottsoffermyndigheten och skadestånd från staten skall omfattas av regleringen i 16 kap. 11 § föräldrabalken. Härigenom skapas förutsättningar för överförmyndaren att i större utsträckning än i dag säkerställa att förvaltningen är tillfredsställande när barn får större ekonomiska tillskott.

Av utredningen framgår vidare att de rutiner som Brottsoffermyndigheten tillämpar i dag, där utbetalning till omyndiga av brottsskadeersättning i flera fall sätts in på ett konto med överförmyndarspär, enligt utredningens mening bygger på en god föresats men saknar lagliga förutsättningar.

Utredningen bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

Utskottet, som inte vill föregripa den pågående beredningen inom Regeringskansliet, avstyrker motion Ju556.

Rättshjälpkostnader m.m.

Utskottets förslag i korthet

I avsnittet redogör utskottet för anslaget Rättshjälpkostnader m.m. Utskottet behandlar också ett antal motionsyrkanden om utredning och utvärdering av rättshjälpslagen, om rättshjälp vid pisksnärtskador samt om rättshjälp i mål om rennäringens marknanspråk. Utskottet hänvisar i denna del bl.a. till tidigare uttalanden och gällande bestämmelser. Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionsyrkandena. Jämför reservationerna 27 (m, fp, kd, c, mp) och 28 (kd) samt särskilda yttrandena 22 (v) och 23 (mp).

Inledning

Rättshjälpslagen (1996:1619) har till grundläggande syfte att ge rättsskydd åt dem som inte kan få rättsligt bistånd på annat sätt.

Enligt lagen är rättshjälpen subsidiär till rättsskyddet, dvs. den som har en rättsskyddsförsäkring eller liknande rättsskydd som omfattar den aktuella rättsliga angelägenheten får inte beviljas rättshjälp. Vidare innebär lagen att den som inte har rättsskydd av ifrågavarande slag, men som borde ha haft det med hänsyn till sitt försäkringsskydd i övrigt eller till sina personliga och ekonomiska förhållanden, får beviljas rättshjälp endast om det finns särskilda skäl (9 §). Som en allmän förutsättning för att rättshjälp skall beviljas gäller att det, med hänsyn till angelägenhetens art och betydelse, tvisteföremålets värde samt omständigheterna i övrigt, är rimligt att staten bidrar till kostnaderna (8 §).

Enligt rättshjälpslagen är inkomstgränsen för rättshjälp 260 000 kr i årsinkomst (6 § första stycket). Lagen föreskriver också att rådgivning i minst en timme som huvudregel är en förutsättning för att rättshjälp skall beviljas (2 § andra stycket). Vidare innebär lagen bl.a. att biträdesbehovet är avgörande för om rättshjälp skall beviljas (7 §) och att biträde enligt rättshjälpslagen normalt får ersättning för högst 100 timmars arbete (15 §).

Resultatuppföljning

Från anslaget skall betalas de kostnader som enligt 21 kap. 10 § rättegångsbalken, lagen (1988:609) om målsägandebiträde och rättshjälpslagen (1996:1619) skall betalas av allmänna medel. Därutöver skall från anslaget betalas de kostnader som enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde skall betalas av allmänna medel, dock inte sådana kostnader som avser offentligt biträde i ärenden enligt utlänningslagen (1989:529) och lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll. Anslaget finansierar också utgifter för särskilda företrädare för barn enligt 12 § lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn.

De faktorer som styr kostnaderna är framför allt antalet ärenden, ärendenas svårighetsgrad, ersättningsnivån till biträden och offentliga försvarare samt den andel av rättshjälpskostnaderna som betalas av den rättssökande.

Regeringen bestämmer den timkostnadsnorm som ligger till grund för arbete på rättshjälpsområdet. Ersättningen till offentliga försvarare och rättshjälpsbiträden regleras också i viss utsträckning med hjälp av taxor. För närvarande finns det taxor för ersättning till offentliga försvarare och målsägandebiträden i vissa brottmål i tingsrätt och hovrätt (DVFS 2004:3 och 2004:4). Taxorna beslutas av Domstolsverket på grundval av timkostnadsnormen. Timkostnadsnormen för år 2005 är 1 008 kr exklusive mervärdesskatt (1 260 kr inklusive mervärdesskatt).

Under 2004 förbrukades mer medel än vad som anslagits, vilket har lett till att utnyttjandet av anslagskrediten har ökat. Utgifterna på anslaget är regelstyrda och därmed svåra att prognostisera. Under de senaste åren är det främst utgifterna för offentliga försvarare, och målsägandebiträden som har ökat (se tabell).

Fördelningen av kostnader för rättshjälp m.m.

(Beloppen anges i tusental kronor)

År	Rättshjälp enl. RhjL	Offentligt försvar	Offentligt biträde	Målsägande- biträde	Totalt ¹
1999	225 831	451 288	59 500	53 220	792 066
2000	188 067	495 922	62 967	73 345	823 128
2001	172 023	526 968	62 026	73 037	841 202
2002	168 344	571 868	71 270	81 181	897 389
2003	166 605	633 016	73 340	92 018	972 079
2004	164 374	658 310	75 850	96 865	1 004 799

¹ Inkl. övriga utgifter men exklusive återbetalning av rättshjälpsavgifter, vilka sedan år 2004 redovisas på inkomsttitel.

De sammanlagda utgifterna har ökat med knappt 27 % sedan år 1999.

Övriga frågor

Utvärdering av rättshjälpslagen m.m.

Enligt motion Ju384 (mp, -) behöver rättshjälpsystemet ses över i syfte att fler typer av tvister skall omfattas än för närvarande. I motionen framförs bl.a. uppfattningen att småföretagare i vissa fall skall ha rätt till rättshjälp under samma förutsättningar som fysiska personer som inte är näringsidkare. I motion Ju389 (s) begärs en utvärdering av rättshjälpslagen. Enligt motion L292 (v) bör rättshjälpslagen ändras så att kraven för att rättshjälp skall beviljas sänks. Motionärerna anser dessutom att rättshjälp även skall kunna beviljas utöver 100 timmar utan krav på särskilda skäl i mål om vårdnad, boende och umgänge. Enligt motion U291 (kd) behöver rättshjälpsystemet ses över när det gäller hjälp till föräldrar med bortrövande barn. Enligt motionen är det många som inte kan få rättshjälp

eftersom deras inkomst ligger strax ovanför gränsen för maximal årsinkomst. Enligt motion Ju341 (kd) slutligen är det näst intill omöjligt att få allmän rättshjälp i tvister mot Försäkringskassan. Möjligheten att få rättshjälp vid sådana tvister bör enligt motionären klarläggas.

Den nu gällande rättshjälpslagen trädde i kraft i december 1997. Den viktigaste förändringen i förhållande till 1972 års rättshjälpslag var att den statliga rättshjälpen gjordes subsidiär till rättsskyddet i privata försäkringar. När det gäller frågan om rättshjälp för näringsidkare är huvudregeln den att en näringsidkare inte skall kunna få rättshjälp för angelägenhet som har uppkommit i näringsverksamheten, men att rättshjälp ändå kan beviljas om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl för det. Det kan nämligen finnas situationer när det vore stötande att inte bevilja en näringsidkare rättshjälp. Om det är fråga om en näringsidkare som praktiskt sett är att jämställa med en löntagare eller angelägenheten har ett starkt samband med hans personliga förhållanden kan därför rättshjälp i vissa fall beviljas (se prop. 1996/97:9 s. 127, bet. 1997/97:JuU3 s. 36 f.).

Utgifterna för offentliga försvarare, målsägandebiträden och offentliga biträden har ökat under flera år. En orsak till utgiftsutvecklingen är att målen ökat i svårighet och komplexitet. Andra orsaker är att fler offentliga försvarare, målsägandebiträden och offentliga biträden har förordnats, att den genomsnittligt debiterade tiden har ökat samt att timkostnaden har stigit (se Riksrevisionsverkets rapport RRV 2001:30 Varför blev det dyrare? – kostnadsutvecklingen för offentlig försvarare, målsägandebiträde och offentligt biträde). I april 2002 gav regeringen Domstolsverket i uppdrag att ge förslag på åtgärder som kan påverka kostnadsutvecklingen på rättshjälpsanslaget. Uppdraget redovisades i februari 2003 i rapporten Rättshjälpsanslaget, kostnadsräkningarna och talerätten (DV-rapport 2003:1). Utvärderingen av rättshjälpsanslaget visar enligt Domstolsverket att rättshjälpsreformen bl.a. inneburit minskade rättshjälpskostnader för staten. Domstolsverket föreslog inga ändringar i rättshjälpslagen.

Utskottet behandlade i oktober 2004 propositionen Förbättrad kontroll av rättsliga biträdens ersättningsanspråk, m.m. (prop. 2004/05:41, bet. 2004/05:JuU10, rskr. 2004/05:159). I propositionen anförde regeringen bl.a. att en ny utvärdering bör ske inom några år för att ge en fullständig bild av utfallet av lagstiftningen. En ny utvärdering bör enligt regeringen kunna ge en mera tillförlitlig bild av vilka effekter rättshjälpslagen har haft för enskilda. Därefter kan en säkrare bedömning göras om det finns skäl att göra några lagändringar. Även frågan om utvecklingen av rättsskyddet och andra verkningar av lagstiftningen kan lämpligen belysas inom ramen för en ny utvärdering. Mot bakgrund av att rättshjälpslagen är en social skyddslagstiftning bör enligt regeringen en utgångspunkt för utvärderingen vara att bedöma de effekter som rättshjälpslagstiftningen, utifrån ett socialt perspektiv, haft för dem som inte kan få rättsligt bistånd på något annat sätt. Regeringens avsikt att utvärdera rättshjälpslagen framgår också

av budgetpropositionen för år 2006 (volym 3, utg.omr. 4, s. 145). Utskottet har erfarit att utvärderingen kommer att innefatta även frågan om näringsidkares rätt till rättshjälp.

Enligt utskottets mening är det av mycket stor vikt att rättshjälpssystemet är ändamålsenligt och rättvist utformat. För att säkerställa att så är fallet bör systemet utvärderas på nytt. Utskottet ser därför positivt på regeringens avsikt att utvärdera rättshjälpssystemet och att denna utvärdering kommer att innefatta bl.a. frågan om näringsidkares rätt till rättshjälp. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion Ju384 i här behandlad del. Utskottet avstyrker också motionerna Ju341, Ju389, L292 och U291 i nu behandlade delar.

Rättshjälp vid pisksnärtsskador

I motion T381 (mp) begärs en översyn av rättshjälpssystemet i syfte att öka möjligheterna till rättshjälp vid s.k. pisksnärtsskador.

Med pisksnärtsskada förstås en skada i nackregionen som kan uppkomma t.ex. i samband med påkörningar bakifrån och vissa andra slag av trafikolyckor.

Av trafikskadelagen (1975:1410) följer att personskada till följd av trafik med motordrivna fordon i princip ger rätt till trafikskadeersättning, som utgår ur trafikförsäkringen för fordonet. Trafikskadeersättning beräknas på motsvarande sätt som skadestånd enligt skadeståndslagens (1972:207) bestämmelser.

När det gäller ersättning ur trafikförsäkring riktas anspråken normalt mot försäkringsgivaren, dvs. den som försäkrat fordonet. Den skadelidande har i och för sig rätt att i stället begära skadestånd enligt skadeståndslagens bestämmelser, och talan riktas då mot skadevällaren. Sådana processer torde dock i praktiken vara sällsynta.

Av 10 § första stycket 10 rättshjälpssystemet framgår att rättshjälp inte får beviljas i en angelägenhet som rör trafikskadeersättning enligt trafikskadelagen. Rättshjälp får dock beviljas i en sådan angelägenhet om ett mål eller ärende har inletts vid domstol eller enbart rör annan skada än personskada.

Enligt lagmotiven (prop. 1987/88:73 s. 28 f.) var ett huvudsakligt skäl för denna bestämmelse, som infördes år 1988, att det allmänna inte skulle behöva betala kostnader för sådant rättsligt bistånd som slutligen kom försäkringsbolagen till godo. Det rör sig här om tvister där det egentligen är försäkringsbolagen som berörs och inte de formella parterna. Regleringen innebär således att någon rättshjälp inte får beviljas så länge tvisten om trafikskadeersättning är utomprocessuell. Under detta skede förutsätts försäkringsbolagen bära parternas kostnader för rättsligt biträde.

I motiven framhålls dock att i de fall den skadelidande och försäkringsgivaren inte kan komma överens om skadeståndsskyldigheten eller om skadeersättningens storlek, återstår för den skadelidande att väcka talan vid domstol. När ett skadeståndsärende gått så långt brukar försäkringsbolagen

i allmänhet upphöra att ta ansvaret för den skadelidandes kostnader för förfarandet. Är saken anhängig vid domstol, bör därför den skadelidande ha möjlighet till rättshjälp.

Väljer den som drabbats av en trafikskada att väcka talan mot skadevållaren i stället för att begära trafikskadeersättning, torde bestämmelsen inte hindra att rättshjälp beviljas.

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motsvarande motionsyrkande, senast i betänkande 2004/05:JuU1 s. 110 f.). Utskottet hänvisade då till de uttalanden som utskottet tidigare gjort. Av dessa följer att det inte kan anses föreligga något behov av att utöka möjligheterna att erhålla rättshjälp i fråga om trafikskador. En annan sak var att det kunde upplevas som besvärande för en enskild person att begära att få ta rättsskyddet i hemförsäkringen i anspråk när motparten är försäkringsbolaget. Utskottet utgick dock från att försäkringsbolagen uppfyller det krav på opartiskhet som regelsystemet förutsätter.

Utskottet vidhåller sin uppfattning och föreslår att motion T381 i den nu berörda delen avslås.

Rättshjälp i tvister rörande rennärning

I motion MJ527 (kd) begärs att parterna i mål som rör principiellt viktiga frågor om renskötselns markanspråk skall få sina rättegångskostnader ersatta av staten.

Talan om samernas anspråk på mark kan enligt gällande rätt föras vid allmän domstol. Så har också förekommit. Det mest kända målet som rört samernas rätt torde vara det s.k. skattefjällsmålet (NJA 1981 s. 1). Rättegångskostnaderna i denna typ av mål kan uppgå till mycket höga belopp.

Möjligheterna till rättshjälp i tvister som rör rennärning är begränsade. I det fall en sameby är part kan rättshjälp över huvud taget inte beviljas samebyn, eftersom samebyn betraktas som en juridisk person och juridiska personer i princip inte kan beviljas rättshjälp.

Frågan om möjligheterna för samer att få ersättning för rättegångskostnader i mål som rör rennärningen diskuterades av Utredningen om ILO-konvention nr 169 i betänkandet ”Samerna – ett ursprungsfolk i Sverige. Frågan om Sveriges anslutning till ILO:s konvention nr 169 (SOU 1999:25)”. För att samerna skall kunna ha en reell möjlighet att få sina anspråk på mark enligt konventionen prövade måste enligt utredningen en regel införas som innebär att staten står för rättegångskostnader i mål som rör principiellt viktiga frågor rörande samernas markrättigheter. Betänkandet har dock inte lett fram till något förslag i denna del.

Enligt uppgift från Jordbruksdepartementet har Svenska samernas riksförbund tecknat försäkringar som bl.a. skall täcka rättegångskostnader i tvister mellan samebyar och markägare om rätt till renbetesmark. I vissa fall har även medel ur Samefonden använts för att täcka rättegångskostnader.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om rättshjälp i rennäringsstvister (se bet. 2004/05:JuU1, s. 113 f.). Utskottet uttryckte därvid sin förståelse för motionärernas önskemål om en utökad möjlighet för parter i mål som rör principiellt viktiga frågor om renskötselns markanspråk att få sina rättegångskostnader ersatta av staten samtidigt som rennäringen visserligen inte är direkt jämförbar med andra typer av näringsverksamhet ändock måste underkastas liknande överväganden när det gäller möjligheterna till rättshjälp. Hänsyn måste t.ex. tas till de försäkringsmöjligheter som finns för samebyar och andra. Utskottet ansåg mot denna bakgrund inte att det fanns skäl att förespråka en ordning som innebär att staten står för rättegångskostnaderna i denna typ av tvister. Utskottet vidhåller sin uppfattning och avstyrker motion MJ527 i denna del.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Brott mot judiska församlingar och institutioner, punkt 6 (m, fp, kd, c)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Vi-viann Gerdin (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om brott mot judiska församlingar och institutioner. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Kr221, 2005/06:Ju455 och 2005/06:Kr289 samt bifaller delvis motion 2002/03:U236 yrkande 1.

Ställningstagande

Hotbilden mot judiska församlingar och institutioner i Sverige har fått till följd att dessa tvingas avsätta stora delar av sina resurser till olika former av säkerhetsarrangemang. Även andra samfund har utsatts för hot och brott. Vi anser att det är statens ansvar att garantera religionsfriheten och tryggheten för medborgarna. Det är inte rimligt att samfunden själva skall bära kostnaderna för de extraordinära säkerhetshöjande åtgärder som krävs.

Det får ankomma på regeringen att skyndsamt låta utreda hur statens insatser för säkerheten i anslutning till berörda samfund skall förbättras.

2. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (m)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationsfrågor för polisväsendet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ju358 yrkande 2 och 2005/06:Ju410 yrkande 5 och avslår motionerna 2004/05:Ju350 yrkande 8, 2005/06:Ju315,

2005/06:Ju346, 2005/06:Ju347, 2005/06:Ju348, 2005/06:Ju368 yrkande 3, 2005/06:Ju463 yrkandena 5, 6 och 16, 2005/06:Ju480 yrkande 9, 2005/06:Ju510 yrkande 3 och 2005/06:Ju514 yrkandena 1–3 och 7.

Ställningstagande

Polisväsendets begränsade resurser måste användas så effektivt som möjligt, och den specialistkompetens som finns på olika håll i landet måste också mer effektivt kunna sättas in där den som mest behövs. Vi anser att polisen därför bör organiseras i en myndighet med ett antal geografiska polisområden. Därigenom kan administrationen effektiviseras och resurser för egentligt polisarbete frigöras. Inom den nya myndigheten för hela polisen bör endast ett övergripande ansvar ligga på den centrala nivån. Där bör uppföljningsbara mål formuleras för verksamheten och prioriteringar av resurserna göras. Vidare bör ansvaret för att tillhandahålla specialistkompetens ligga centralt.

Det får ankomma på regeringen att skyndsamt låta utreda en enmyndighetslösning för polisen och återkomma till riksdagen med förslag till erforderlig lagstiftning.

Detta innebär att vi ställer oss bakom motionerna Ju358 och Ju410 i nu behandlade delar. Motionerna 2004/05:Ju350, Ju315, Ju346, Ju347, Ju348, Ju368, Ju463, Ju480, Ju510 och Ju514 bör däremot avslås av riksdagen i här behandlade delar.

3. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (fp)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationsfrågor för polisväsendet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju514 yrkandena 1–3 och 7 samt avslår motionerna 2004/05:Ju350 yrkande 8, 2005/06:Ju315, 2005/06:Ju346, 2005/06:Ju347, 2005/06:Ju348, 2005/06:Ju358 yrkande 2, 2005/06:Ju368 yrkande 3, 2005/06:Ju410 yrkande 5, 2005/06:Ju463 yrkandena 5, 6 och 16, 2005/06:Ju480 yrkande 9 och 2005/06:Ju510 yrkande 3.

Ställningstagande

Det finns enligt vår mening allvarliga strukturella brister inom polisen. Rikspolisstyrelsens styrning av myndigheterna är för svag, vilket bl.a. yttar sig i att resurser används ineffektivt ute i polismyndigheterna och att resurser inte läggs där de mest behövs. Den politiska styrningen av polisväsendet måste också bli tydligare. Utvecklingen av ”En nationell polis”

skapar enligt vår mening spänningar mellan de fristående polismyndigheterna och löser inte problemen med att överbrygga gränserna mellan myndigheterna.

Enligt vår mening bör det tillsättas en parlamentarisk polisutredning med uppdrag att göra en sammanhållen analys av hur de strukturella problemen som i dag finns inom polisen bör lösas. Det får ankomma på regeringen att tillsätta en sådan utredning.

Detta innebär att jag ställer mig bakom motion Ju514 i nu behandlade delar. Motionerna 2004/05:Ju350, Ju315, Ju346, Ju347, Ju348, Ju358, Ju368, Ju410, Ju463, Ju480 och Ju510 bör däremot avslås av riksdagen i nu behandlade delar.

4. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationsfrågor för polisväsendet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju463 yrkandena 5, 6 och 16, bifaller delvis motion 2005/06:Ju510 yrkande 3 och avslår motionerna 2004/05:Ju350 yrkande 8, 2005/06:Ju315, 2005/06:Ju346, 2005/06:Ju347, 2005/06:Ju348, 2005/06:Ju358 yrkande 2, 2005/06:Ju368 yrkande 3, 2005/06:Ju410 yrkande 5, 2005/06:Ju480 yrkande 9 och 2005/06:Ju514 yrkandena 1–3 och 7.

Ställningstagande

Enligt min mening bör det i polisverksamheten skapas ett större regionalt politiskt inflytande över de ekonomiska ramarna. Länspolisstyrelsernas reella möjligheter att genomföra verksamhetsplanen är enligt min mening kraftigt kringskurna eftersom man inte har något inflytande över de medel som tilldelas myndigheten. Det bör också enligt min mening skapas ett större kommunalt inflytande över polisen. Medborgarna bör kunna ställa sina lokala politiker till svars för om polisens verksamhet inte fungerar tillfredsställande.

Det får ankomma på regeringen att utifrån vad jag nu anfört låta utreda hur organisationen för polisen bör utformas i framtiden.

Det anförda innebär att jag ställer mig bakom motion Ju463 i nu behandlade delar samt ställer mig delvis bakom Ju510 i nu behandlad del. Motionerna 2004/05:Ju350, Ju315, Ju346, Ju347, Ju348, Ju358, Ju368, Ju410, Ju480, Ju510 och Ju514 bör däremot avslås av riksdagen i nu behandlade delar.

5. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (c)

av Viviann Gerdin (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om organisationsfrågor för polisväsendet. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2005/06:Ju463 yrkandena 6 och 16 samt 2005/06:Ju510 yrkande 3 och avslår motionerna 2004/05:Ju350 yrkande 8, 2005/06:Ju315, 2005/06:Ju346, 2005/06:Ju347, 2005/06:Ju348, 2005/06:Ju358 yrkande 2, 2005/06:Ju368 yrkande 3, 2005/06:Ju410 yrkande 5, 2005/06:Ju463 yrkande 5, 2005/06:Ju480 yrkande 9 och 2005/06:Ju514 yrkandena 1–3 och 7.

Ställningstagande

Enligt min mening är det viktigt att polisen är tillgänglig och synlig för att människor skall känna sig trygga i vardagen. Detta förutsätter ett fortsatt arbete med närpolisreformen där utgångspunkten skall vara det mervärde som en lokal förankring för med sig för den polis som skall arbeta i ett visst område.

Sammanlagningar av polisområden och distrikt har fört med sig en centralisering av stationer och personal, denna utveckling får inte ske på bekostnad av tillgänglighet till polisen. En polis som har lokal kännedom om sin omgivning och människorna där är en viktig resurs i det brottsförebyggande arbetet och i brottsbekämpningen.

Polisen bör vara en integrerad del av samhället och aktivt samarbeta med socialtjänst, skolor, det kommunala brottsförebyggande rådet och andra liknande organ i samhället.

För att poliser i sin yrkesroll skall känna trygghet samt få ökad motivation i sitt ansvarskrävande arbete förutsätter det en väl fungerande organisation och ledning inom polisväsendet.

Det får ankomma på regeringen att utifrån vad jag nu anfört låta utreda hur organisationen för polisen bör utformas i framtiden.

Det anförda innebär att jag ställer mig delvis bakom motion Ju463 och Ju510 i nu behandlade delar. Motionerna 2004/05:Ju350, Ju315, Ju346, Ju347, Ju348, Ju358, Ju368, Ju410, Ju480, Ju510 och Ju514 bör däremot avslås av riksdagen i nu behandlade delar.

6. Civilanställda inom polisen, punkt 8 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om effektivt användande av civilanställda inom polisen. Därmed [okänd inställning] riksdagen motion 2004/05:Ju350 yrkande 9, bifaller motion 2005/06:Ju463 yrkande 1 och bifaller delvis motion 2005/06:Ju368 yrkande 4.

Ställningstagande

Jag anser att polisens resurser bör användas så effektivt som möjligt. Mot bakgrund av bl.a. kostnaden för utbildning av poliser samt polispersonals särskilda kompetens och befogenheter bör andra – civila – tjänstemän i så stor utsträckning som möjligt utföra sådana arbetsuppgifter som det inte är nödvändigt att en polisman utför.

Det får ankomma på regeringen att i samband med utformning av regleringsbrev för Rikspolisstyrelsen beakta vad jag nu anfört.

7. Registernämndens sammansättning m.m., punkt 10 (v, mp)

av Rolf Olsson (v) och Leif Björnlod (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om registernämndens sammansättning m.m. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju419 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

På senare år har det, bl.a. genom Säkerhetstjänstkommissionens arbete, klarlagts att det under efterkrigstiden har förekommit olaglig registrering av bl.a. politiska åsikter och aktiviteter i relativt stor omfattning. Dessa uppgifter har sedan på lösa grunder använts som underlag för att bl.a. neka enskilda anställning. Registernämnden har inrättats som en garant för en bättre hantering av bl.a. dessa frågor.

Mot bakgrund av arten av Registernämndens uppgifter är det angeläget att den parlamentariska representationen i nämnden blir tyngre. Enligt vår mening bör Registernämndens sammansättning bättre avspegla riksdagens sammansättning genom att alla riksdagspartier representeras där.

Mot bakgrund av att information om enskilda som Säkerhetspolisen har lämnas ut till andra länders säkerhetstjänster bör Registernämndens uppdrag vidgas till att även omfatta kontroll av uppgifter som lämnas ut om enskilda till annan stat.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder i sådan riktning att vad vi nu anfört tillgodoses.

8. Prioriteringar för Åklagarmyndigheten, punkt 11 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om prioriteringar för åklagarmyndigheten. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju436 yrkande 3 och avslår motion 2005/06:Ju384 yrkande 14.

Ställningstagande

Inrättandet av de särskilda utvecklingscentrum som skett inom Åklagarmyndigheten är välkommet. Enligt min mening är det emellertid angeläget att man där, liksom i allt åklagararbete och oberoende av brottstyp, prioriterar brott som begås mot barn och andra personer med begränsad autonomi.

Det får ankomma på regeringen att verka för att Åklagarmyndigheten prioriterar sådana brott. Jag ställer mig alltså bakom motion Ju436 i denna del. Motion Ju384 i här aktuell del bör inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

9. Större befogenheter för Eurojust, punkt 12 (fp)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om större befogenheter för Eurojust. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju376 yrkande 17.

Ställningstagande

I takt med att det blir lättare att resa och verka i olika medlemsländer i EU blir det också lättare att begå brott. Bekämpandet av den internationella organiserade brottsligheten har blivit en allt större uppgift för de

nationella rättsväsendena. Därför bör det gemensamma åklagarsamarbetet Eurojust utvecklas och intensifieras. Eurojust bör kunna beordra – inte bara uppmana – medlemsländerna att vidta åtgärder som att ge tillstånd till s.k. kontrollerade leveranser av narkotika och se till att berörda länder genomför koordinerade förundersökningar med hjälp av ett utbyggt polis-samarbete inom Europol.

Vi anser att regeringen inom EU bör verka i den riktning som ovan anförts.

10. En europeisk åklagare, punkt 13 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om inrättande av en europeisk åklagare. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju436 yrkande 6.

Ställningstagande

För att komma till rätta med den gränsöverskridande brottsligheten är det nödvändigt med samverkansprojekt mellan åklagare inom EU. Enligt min mening är Eurojust inte ett effektivt sätt för samarbete. I stället bör det inrättas ett europeiskt åklagarämbete som ges möjlighet att utreda och lagföra brott som berör flera EU-länders ekonomiska intressen eller bedrägerier med EU-medel. Ett förslag med denna inriktning finns i det förslag till fördrag som undertecknades i oktober 2004.

Det får ankomma på regeringen att inom EU verka i den riktning som nu anförts.

11. En ny organisation för ekobrottsbekämpningen, punkt 14 (fp)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om en ny organisation för ekobrottsbekämpningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju376 yrkande 16.

Ställningstagande

Vi anser att man skulle uppnå en effektivare brottsbekämpning av ekobrott med en annan myndighetsorganisation än den nuvarande. Detta kräver att man avskaffar Ekobrottsmyndigheten i dess nuvarande form. Riksåklagaren bör återfå huvudansvaret för all åklagarverksamhet i riket och Ekobrottsmyndigheten bör inordnas i Åklagarmyndigheten. Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder med anledning av det anförda.

12. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 15 (m)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju221 och avslår motionerna 2005/06:Ju420 yrkande 1, 2005/06:Ju436 yrkande 7, 2005/06:Ju536 och 2005/06:Ju557.

Ställningstagande

Ekobrottsbekämpningen i Sverige behöver en enhetlig organisation för att bättre kunna använda de resurser som finns, för ett effektivt utnyttjande av underrättelseinformation, för att bättre ta till vara den samlade kompetens inom ekobrottsområdet som finns i Sverige och för att få en enhetlig kompetensutveckling av all berörd personal. Detta kan ske genom att utsträcka Ekobrottsmyndighetens verksamhet till att omfatta hela landet.

Regeringen bör återkomma med ett förslag av denna innebörd. Vi ställer oss alltså bakom motion Ju221 i här behandlad del. Motionerna Ju420, Ju436, Ju536 och Ju557 bör däremot avslås av riksdagen i nu behandlade delar.

13. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 15 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju436 yrkande 7 och avslår motionerna 2005/06:Ju221, 2005/06:Ju420 yrkande 1, 2005/06:Ju536 och 2005/06:Ju557.

Ställningstagande

Enligt min mening skall Ekobrottsmyndigheten handlägga avancerad ekonomisk brottslighet och annan allvarlig brottslighet som har samband med denna. Övriga eko- och miljöbrott skall handläggas av den lokala polis- och åklagarorganisationen.

Regeringen bör återkomma med ett förslag av denna innebörd. Det anförda innebär att jag ställer mig bakom motion Ju436 i berörd del. Motionerna Ju221, Ju420, Ju536 och Ju557 bör däremot avslås av riksdagen i nu behandlade delar.

14. Domstolsverkets ställning, punkt 16 (m, fp, kd, c)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Vi-viann Gerdin (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om Domstolsverkets ställning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ju342, 2005/06:Ju376 yrkande 4 och 2005/06:Ju410 yrkande 6.

Ställningstagande

Vi anser att den centrala domstolsadministrationen bör utformas på ett sätt som garanterar ett oberoende domstolsväsende. Den nuvarande konstruktionen ger regeringen ett alltför starkt grepp om domstolsorganisationen. Det finns därför skäl att överväga en annan ordning. I sammanhanget vill vi som ett alternativ peka på det danska systemet med en myndighet som ligger under riksdagen och vars verksamhet regleras i lag. En annan lösning skulle kunna vara att föra över Domstolsverkets uppgifter till domstolarna.

Vi anser att regeringen bör få i uppdrag att utreda frågan om Domstolsverkets ställning och funktion i förhållande till domstolarna utifrån vad vi nu förordat.

15. En enda högsta domstolsinstans, punkt 17 (fp)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en enda högsta domstolsinstans. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju376 yrkande 7.

Ställningstagande

Det förhållandet att det finns två högsta domstolsinstanser – Högsta domstolen och Regeringsrätten – kan leda till kompetenskonflikter. En enda högsta instans skulle kunna leda till bättre stringens och säkerhet i utförandet av praxis. Det skulle också innebära en tydligare organisation.

Regeringen bör därför låta utreda frågan om det endast skall finnas en högsta domstolsinstans i landet.

16. Domkretsindelningen, punkt 18 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om att ge riksdagen rätt att fastställa domstolsorganisationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju437 yrkande 9.

Ställningstagande

Förändringarna i domstolsorganisationen bör beslutas av riksdagen, som därigenom ges en direkt möjlighet att påverka reformarbetet. Domkretsindelningen bör därför göras i lag. En sådan ordning skulle också ligga mer i linje med regeringsformens krav på att huvuddragen i domstolsorganisationen skall anges i lag. Över huvud taget skulle en lagreglering bidra till ett ökat skydd för de enskilda domstolarnas självständighet.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag.

17. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen, punkt 19 (fp)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om den framtida domstolsorganisationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju376 yrkandena 1–3 och avslår motionerna 2005/06:Ju286, 2005/06:Ju377 yrkande 2, 2005/06:Ju437 yrkande 7 och 2005/06:Ju549.

Ställningstagande

Vi anser att det främsta målet för en reformering av domstolsorganisationen bör vara att öka rättssäkerheten och effektiviteten i den dömande verksamheten. Detta kan uppnås genom att bibehålla en lokal förankring och satsa tillgängliga resurser på att effektivisera det inre arbetet i domstolarna. För att domstolspersonalen skall kunna verka effektivt och rättssäkert behöver den dock tydliga mål och långsiktighet. Personalen i domstolsorganisationen måste få tillgång till god kompetensutveckling, och en process mot ökad specialisering inom olika rättsområden bör ske för att utveckla kompetensen hos domarkåren. Rekryteringen måste breddas så att fler personer från olika delar av samhället och med utländsk bakgrund anställs. Detta gäller också arbetet med jämställdhet – bland ordinarie domare och domstolschefer är männen fortfarande i majoritet. Valet av nämndemän måste också på ett bättre sätt representera befolkningen i landet.

Vi anser vidare att reformarbetet av tingsrättsorganisationen bör omfattas av politisk insyn och debatt. Detta bör ske genom en parlamentariskt tillsatt utredning som skall se över hela den framtida domstolsorganisationen. Vi vill att en sådan utredning även bör omfatta de ekonomiska konsekvenserna av omorganisationer för domstolsväsendet och rättsväsendet som helhet samt belysa följderna för de orter som drabbas av eventuella ned- och sammanläggningar. Innan dessa åtgärder har vidtagits skall inga ytterligare sammanläggningar eller nedläggningar av tingsrätter genomföras. Detta innebär att vi ställer oss bakom motion Ju376 i nu behandlad del. Övriga här behandlade yrkanden bör avslås av riksdagen.

18. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen, punkt 19 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om konsekvensanalys av hittills genomförda nedläggningar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju437 yrkande 7 och avslår motionerna 2005/06:Ju286, 2005/06:Ju376 yrkandena 1–3, 2005/06:Ju377 yrkande 2 och 2005/06:Ju549.

Ställningstagande

Jag anser att all fortsatt omorganisation inom domstolsväsendet bör avbrytas tills ytterligare konsekvensanalyser genomförts av hittills genomförda nedläggningar. Innan en sådan utvärdering gjorts måste tingsrättsnedläggningarna omedelbart avstanna.

Detta innebär att jag ställer mig bakom motion Ju437 i nu behandlad del. Övriga här behandlade yrkanden bör avslås av riksdagen.

19. Allmänna domstolar och förvaltningsdomstolar, punkt 21 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om sammanläggning av tings- och länsrätter. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju437 yrkande 8.

Ställningstagande

Jag anser att tingsrätterna bör läggas samman med länsrätterna. Härigenom blir det möjligt att behålla dömande verksamhet på fler orter. En sådan ordning skulle också medverka till att domstolsväsendet uppfattas som mer enhetligt. Även från personalsynpunkt finns det skäl att överväga en sådan förändring.

Regeringen bör därför inleda en process med syfte att de allmänna domstolarna sammanslås med förvaltningsdomstolarna.

20. Ekobrottsrotlar, punkt 22 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ekobrottsrotlar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ju437 yrkande 3.

Ställningstagande

En rapport från Domstolsverket visar att antalet komplicerade mål blir allt fler och att förhandlingstiderna i domstolarna ökar dramatiskt. Det gäller såväl brottmål som tvistemål. Två typer av mål som domare upplever som komplicerade är skattebrott och förmögenhetsbrott. Jag anser därför att särskilda ekobrottsrotlar bör inrättas på de större tingsrätterna.

21. Partssammansatta domstolar, punkt 23 (m, fp)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m), Tor-kild Strandberg (fp) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om partssammansatta domstolar. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ju339 yrkande 8 och 2005/06:Ju376 yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att systemet med specialdomstolar, de s.k. partssammansatta domstolarna som t.ex. Arbetsdomstolen och Marknadsdomstolen, i möjligaste mån bör avvecklas och deras uppgifter i stället överförs till de allmänna domstolarna. Vi menar att objektiviteten och allsidigheten i domstolarnas avgöranden i vissa fall kan ifrågasättas. Den enskilde kan även uppleva att han eller hon inte får en rättvis rättegång när saken skall prövas av ledamöter som representerar intresseorganisationer.

Vid en överföring av specialdomstolarnas uppgifter till de allmänna domstolarna är det givetvis av stor vikt att man tar till vara den kompetens som utvecklats vid specialdomstolarna. För att tillgodose nödvändigheten av denna speciella kompetens bör ett system med rotlar, där domare med specialistkompetens ingår, kunna införas vid vissa domstolar. Till de specifika målen kan sedan utomstående expertis knytas vid behov.

Regeringen bör initiera ett utredningsarbete med den ovan nämnda inriktningen. Kostnaderna och besparingarna för omorganisationen bör noggripet utredas och redovisas i samband med förslag till förändringar.

22. Sammanslagning av verksamheter för DNA-analys , punkt 24 (m)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om sammanslagning av verksamheter för DNA-analys. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju219.

Ställningstagande

Verksamheterna för DNA-analys inom Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) och Rättsmedicinalverket liknar i hög grad varandra. Där används också i stor utsträckning likartade analysmetoder. För att på bästa sätt kunna utnyttja den unika kompetensen på området bör verksamheterna för DNA-analys läggas samman och bedrivs i en och samma myndighet.

Det får ankomma på regeringen att tillse att vad vi nu anfört genomförs och, om det erfordras, återkomma till riksdagen med förslag till lagändringar.

23. Rättsintyg vid övergrepp mot kvinnor, punkt 25 (mp)

av Leif Björnlod (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om rättsintyg vid övergrepp mot kvinnor. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju422 yrkande 8.

Ställningstagande

Reformen för utfärdande av rättsintyg som träder i kraft den 1 januari 2006 är välkommen och angelägen. Enligt min mening är det viktigt att kvinnor som utsatts för övergrepp tidigt undersöks och att det utfärdas rättsintyg. För att detta skall kunna bli möjligt krävs inte bara fler rättsläkare och läkare med kompetens att utfärda rättsintyg. Det krävs också att samarbetet mellan landstingen, kvinnojourerna och polisen blir bättre så att

skadorna i större utsträckning dokumenteras i ett tidigt skede och att den dokumentationen sker på ett sätt så att bevisningen håller för en fällande dom.

Det får ankomma på regeringen att tillse att vad jag nu anført beaktas i samband med genomförandet av reformen för utfärdande av rättsintyg.

24. Brottskadeersättning för sakskada, punkt 26 (fp)

av Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen om brottsskadeersättning för sakskada. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ju381 yrkande 18 och 2005/06:L373 yrkande 2.

Ställningstagande

Det är i dag svårt för flera småföretagare att teckna försäkringar. Om företagaren utsätts för t.ex. skadegörelse eller inbrott kan det därför vara svårt att få ersättning för de skador som företagaren drabbas av. Även om brottet klaras upp saknar ofta gärningsmannen möjlighet att betala eventuell skadestånd. Möjligheterna att få brottsskadeersättning för sakskador är små. Brottskadelagens regler om ersättning för sakskador tillämpas sällan. Mot denna bakgrund anser vi att en utvärdering av brottsskadelagens bestämmelser rörande sakskador och tillämpningen av dessa bör genomföras.

Det får ankomma på regeringen att göra en översyn av reglerna om brottsskadeersättning för sakskador i enlighet med vad vi här anført.

25. Prövningen av anspråk på brottsskadeersättning, punkt 27 (m, fp, kd, c)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Viviann Gerdin (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen om prövningen av anspråk på brottsskadeersättning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ju264, 2005/06:Ju381 yrkande 20 och 2005/06:Ju559 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt att Brottsoffermyndigheten följer de avgöranden som meddelas av domstolarna i fråga om skadestånd. Om Brottsoffermyndigheten gör bedömningen att brottsskadeersättningen bör bestämmas till ett lägre belopp än vad domstolarna dömt ut i skadestånd innebär det på sikt att den trygghet som myndighetens avgöranden syftar till att upprätthålla i stället urholkas. Till detta skall läggas att förfarandet blir enklare och snabbare för brottsoffren om Brottsoffermyndigheten inte sakprövar de skadestånd som redan sakprövats av domstol.

När det sedan gäller självriskbeloppet anser vi att det är orimligt med ett avdrag för självriskbelopp vid brottsskadeersättning för personskador och kränkning. Den undantagsmöjlighet som finns för de fall där det föreligger särskilda skäl att inte avräkna något självriskbelopp är inte tillräcklig. Avdraget för självrisk innebär att brottsoffret kan komma att känna sig kränkt ännu en gång. Bestämmelsen om avdrag för självrisk bör därför avskaffas.

Det får ankomma på regeringen att återkomma till riksdagen med ett lagförslag som tillgodoser det nu anförda.

26. Brottskadeersättning vid arbetsskador, punkt 28 (m)

av Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Hillevi Engström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om brottsskadeersättning vid arbetsskador. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju498.

Ställningstagande

Det är rimligt att arbetsgivare för personer med riskfyllda arbeten, såsom poliser eller kriminalvårdare, är skyldiga att i samma utsträckning som föreskrivs i brottsskadelagen utge ersättning för sådana skador som är att bedöma som arbetsskador enligt lagen om arbetsskadeförsäkring. Detta skulle leda till att arbetsgivarna blev tvungna att försäkra arbetstagarna mot de aktuella skadorna och se till att ersättning för kränkning ingår i försäkringsskyddet, i stället för att berörda hänvisas till att söka brottsskadeersättning.

Det får ankomma på regeringen att till riksdagen återkomma med förslag som tillgodoser vad vi nu anför.

27. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 30 (m, fp, kd, c, mp)

av Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Leif Björnlod (mp), Hillevi Engström (m) och Viviann Gerdin (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om en översyn av rättshjälpsystemet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ju384 yrkande 16 och avslår motionerna 2005/06:Ju341, 2005/06:Ju389, 2005/06:L292 yrkande 14 och 2005/06:U291 yrkande 4.

Ställningstagande

Rättshjälpsystemet är i grunden riktigt eftersom det bejakar grundtanken att behovet i första hand skall tillgodoses genom tillgängliga försäkringslösningar. Det finns dock tvister och rättsliga problem som inte omfattas av försäkringar och som drabbar enskilda hårt. En näringsidkare kan som regel inte få någon som helst rättshjälp. Eftersom marknadens försäkringslösningar många gånger saknar skydd för småföretagare när de utsatts för immaterialrättsintrång, konkurshot eller vissa arbetsrättstvister så riskerar små företag att slås ut, vilket kan leda till att arbetstillfällena försvinner och staten belastas med olika kostnader. Vi anser därför att småföretagare i vissa fall skall ha rätt till rättshjälp under samma förutsättningar som fysiska personer. Dagens rättshjälpsystem är således i många frågor alltför restriktivt, och vi anser att regeringen bör göra en översyn av rättshjälpsystemet i syfte att fler sorters tvister skall omfattas.

Detta innebär att vi ställer oss bakom motion Ju384 i nu behandlad del. Övriga här behandlade yrkanden bör avslås av riksdagen.

28. Rättshjälp i tvister rörande rennärning, punkt 32 (kd)

av Peter Althin (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om rättshjälp i tvister rörande rennärning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:MJ527 yrkande 2.

Ställningstagande

Såväl renskötare som markägare skall ha en faktisk möjlighet att få sina anspråk på marken i renbetesområdena prövade. Det rör sig om omfattande och svåra tvister där rättegångskostnaderna ofta uppgår till stora belopp. För att samebyarna skall tillförsäkras en möjlighet att hävda sin rätt måste de i stor utsträckning få sina rättegångskostnader ersatta av staten.

Det får ankomma på regeringen att vidta erforderliga åtgärder för att tillgodose vad jag nu anför.

Särskilda yttranden

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (m)

Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Hillevi Engström (m) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister har fastställt ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten avseende år 2006. Inom ramen för Allians för Sverige har vi analyserat rättsväsendets ekonomiska villkor och funnit att förstärkningar utöver vad majoriteten nu förordar är helt nödvändiga. Där emot har vi valt att presentera våra partiers respektive förslag var för sig. Utöver mer resurser behövs också förändringar i organisation, policy och regelverk för att göra brottsbekämpningen mer effektiv. Vi har hittills bl.a. i frågor som rör brottsoffer, unga lagöverträdare, kriminalvård och domstolsväsende redovisat gemensamma förslag.

När riksdagens majoritet fastställt de ekonomiska ramarna för statsbudgeten deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Nedan redovisar vi moderater våra synpunkter på anslag och verksamhet inom området.

Det övergripande målet för rättsväsendet är människors rättssäkerhet och rättstrygghet. Kriminalpolitikens syfte är att minska brottsligheten och öka människors trygghet. För att uppnå detta måste rättsväsendet ha resurser för att kunna fullgöra sina uppgifter och tillgodose medborgarnas berättigade krav.

Människors tilltro till att staten förmår upprätthålla lag och ordning har emellertid successivt försvagats i och med att de rättsvårdande myndigheterna inte längre klarar av att fullgöra sina uppgifter på ett godtagbart sätt. En bidragande orsak till den negativa utvecklingen är myndigheternas uppdämda behov av personalförstärkning, kompetensutveckling och vidareutbildning.

En ansvarsfull kriminalpolitik måste bygga på att rättsstaten besitter tillräcklig slagkraft för att klara av sina grundläggande uppgifter. För att bryta den negativa utvecklingen krävs resurstillskott som möjliggör en reell satsning av rättsväsendets myndigheter. Vi föreslog därför att rättsväsendet skulle tillföras 1 500 miljoner kronor mer under år 2006 än vad riksdagen nu beslutat om, varav 700 miljoner kronor skulle tillföras polisorganisationen.

Enligt vår mening är rättsväsendet i stort behov av både personalförstärkning och kvalitetshöjande åtgärder inom de olika myndigheternas verksamhetsområden. Vidare behöver kraven på gott ledarskap, effektivt resursutnyttjande och resultatuppföljning skärpas. Vårt förslag innebär en kraftfull satsning på modern teknik, kompetensutveckling och vidareutbildning inom rättsväsendets myndigheter samtidigt som det uppdämda behovet av personalförstärkningar tillgodoses.

Vårt budgetalternativ bygger på en helhetssyn där medel finns så att rättskedjans samliga led kan fungera. Medel behövs inom polisen för en ökad rekrytering av såväl poliser som personal med annan kompetens samt för att kunna uppdatera metodutveckling och teknik. En utveckling och effektivisering av verksamheten förutsätter att verksamheten renodlas. Nya personalgrupper skall rekryteras för att frigöra uniformerad personal till yttre tjänst bland allmänheten. Polisens förebyggande arbete och möjligheterna att utreda vardagliga brott, som berör medborgarna direkt, förutsätter att organisationen har viss lokal förankring och kompetens. Den bristande polisiära närvaron på många håll i landet är därför allvarlig och måste åtgärdas. Den grova och organiserade brottsligheten kräver särskild kompetens och specialisering. Satsningarna på polisen medför ett ökat resursbehov i senare led av rättskedjan, bl.a. inom åklagarväsendet där behov finns av personalförstärkningar, kontinuerlig kompetensutveckling samt utbildning i och användande av moderna tekniska hjälpmedel.

Vår satsning på domstolsväsendet på 200 miljoner kronor utöver regeringens förslag skapar förutsättningar för att reformeringen av domstolsväsendet skall kunna baseras på en långsiktig vision om ett rättssäkert och tillgängligt domstolsväsende. Personalförsörjningen inom domstolsväsendet måste säkras och säkerheten vid landets domstolar höjas. Nämndemännens ersättning måste höjas, något som en enig utredning redan för flera år sedan lämnade underlag för. Genom vårt budgetförslag skapas utrymme för att överföra Arbetsdomstolens verksamhet till det allmänna domstolsväsendet.

Vi satsar också resurser på kriminalvården för att det skall bli möjligt att öka antalet platser inom kriminalvården. Samtidigt skall det bli möjligt att förbättra innehållet i programverksamheten. Här skulle ökad upphandling av extern kompetens utveckla verksamheten samtidigt som kostnaderna pressas. Utrymme skall vidare skapas för att förbättra säkerheten inom kriminalvården liksom för kriminalvårdens övertagande av institutionsvården av unga lagöverträdare.

Däremot föreslår vi en minskning av anslaget till Brottsförebyggande rådet. Enligt vår mening måste den kriminalpolitiska forskningen bli mer objektiv och ges en tydligare akademisk frihet.

Rättsmedicinalverket ges ytterligare 10 miljoner kronor för att öka kvaliteten på såväl avgivna yttranden som pågående forskning samt för att upprätthålla en hög kompetens. Brottsoffrens situation vill vi förbättra genom att sakprövade skadestånd i domar som vunnit laga kraft inte längre omprövas av Brottsoffermyndigheten. Målsägandebiträde skall förordnas i alla de mål där brottsoffret varit utsatt för ett våldsbrott.

Sammantaget föreslog vi sålunda i utskottets yttrande till finansutskottet att utgiftsramen för rättsväsendet för nästa budgetår skulle tillföras 1 500 miljoner kronor mer än vad riksdagen nu beslutat om. Detta hade gett utrymme för de anslagsökningar vi i detta ärende föreslagit i motion Ju559.

2. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (fp)

Johan Pehrson (fp) och Torkild Strandberg (fp) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister har fastställt ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten avseende år 2006. Inom ramen för Allians för Sverige har vi analyserat rättsväsendets ekonomiska villkor och funnit att förstärkningar utöver vad majoriteten nu förordar är helt nödvändiga. Där emot har vi valt att presentera våra partiers respektive förslag var för sig. Utöver mer resurser behövs också förändringar i organisation, policy och regelverk för att göra brottsbekämpningen mer effektiv. Vi har hittills bl.a. i frågor som rör brottsoffer, unga lagöverträdare, kriminalvård och domstolsväsende redovisat gemensamma förslag.

När riksdagens majoritet fastställt de ekonomiska ramarna för statsbudgeten deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Nedan redovisar vi i Folkpartiet våra synpunkter på anslag och verksamhet inom området.

Svenskt rättsväsende står under stark press. Samtliga rättsvårdande myndigheter uppvisar brister i målpuppfyllelsen. Låg uppklaringsprocent, en lagföringsandel på omkring 60 %, ökade handläggningstider i domstolarna och fortsatta kvalitetsproblem inom kriminalvården är några brister. Till detta kommer att polisen i alltför liten del är synlig i samhället och finns till hands när medborgarna i hela vårt land är i akut behov av polis. Detta påverkar i negativ riktning medborgarnas tilltro till demokratins förmåga att skapa grundläggande rättstrygghet.

Folkpartiet liberalerna vill se en förändrad attityd till rättsväsendet. Rättstryggheten måste öka och rättssäkerheten stärkas på en rad områden. Det är därför viktigt att kampen mot brottsligheten förbättras samtidigt som de brottsförebyggande insatserna ges ett större utrymme. Det är också viktigt att kraftfulla åtgärder sätts in mot dem som faktiskt begår brott. För att åstadkomma detta krävs det förändringar när det gäller politiskt ledarskap och politisk ambition, myndigheternas organisation och, inte minst, långsiktiga ekonomiska förutsättningar. Det sistnämnda omintetgörs genom regeringens omfattande indragning av anslagssparande, stopp för utnyttjande av anslagskrediter och generella indragning av myndigheternas medel. För att uppnå de förändringar vi ser som nödvändiga föreslog vi att rättsväsendet skulle tillföras 1 010 miljoner kronor mer under år 2006 än vad riksdagen nu beslutat om.

Vårt förslag möjliggör en förstärkning av såväl polisväsendet och åklagarväsendet som domstolsväsendet och kriminalvården. Inom polisorganisationen innebär vår satsning att fler poliser kan anställas för att öka den polisära närvaron, öka utredningskapaciteten och förebygga brott. En särskild satsning på glesbygden behövs under år 2006. Vidare behövs en renodling av verksamheten, fler civilanställda och specialister, förbättrad ledarskapsutbildning samt en förstärkning av de speciella enheter som arbetar mot särskilda typer av brott, bl.a. narkotikabrott, hatbrott, barnporno-

grafi, våld mot kvinnor och andra grova brott. Fler familjevårdsenheter där polis och åklagare arbetar tillsammans behövs. För att bekämpa människohandel avsätter vi ytterligare 10 miljoner kronor, för att finansiera omfattande satsningar mot den organiserade brottsligheten ytterligare 100 miljoner kronor och 60 miljoner kronor skall satsas på ett nationellt person-säkerhetsprogram för att skydda personer som vittnat mot den organiserade brottsligheten samt för hotade kvinnor. Säkerhetspolisen bör tillföras ytterligare medel för att kunna stärka sitt arbete när det gäller personskydd och kontraterrorism. Resursförstärkningarna bör inriktas på förbättrade hotbildsanalyser och ett fortsatt utökat livvaktsskydd. Vår satsning på Åklagarmyndigheten bör användas för att komma till rätta med bristen på åklagare samt för att öka förutsättningarna för fortsatt vidareutbildning och specialisering. En nedläggning av Ekobrottsmyndigheten och samordning av all ekobrottsbekämpning inom Åklagarmyndigheten skulle leda till en effektivisering och fler operativa åklagare i arbete. De satsningar vi gör på polisväsendet och Åklagarmyndigheten innebär att ytterligare resurser måste avsättas för domstolsväsendet. Det är viktigt att de färdigutredda brotten kan avgöras inom rimlig tid och på ett rättssäkert sätt. Det behövs därför fler domare. Vårt budgetförslag ger också förutsättningar för utbildningsåtgärder och fortsatt översyn av domstolslokaler ur säkerhets- liksom bemötandeaspekt. Inom kriminalvården bör vår satsning användas för att bl.a. inrätta fler anstalts- och häktesplatser, förbättra säkerheten, utöka behandlingsverksamheten, utbilda personalen, förbättra frigivningsförberedelserna samt för att bekämpa inflödet av narkotika till anstalterna. Vi föreslår vidare en minskning av anslaget till Brottsförebyggande rådet. Enligt vår mening måste den kriminalpolitiska forskningen bli mer objektiv och ges en tydligare akademisk frihet. För att förstärka rättssäkerheten för medborgarna måste också rättshjälpen förstärkas; rättvisan får inte bli ett privilegium för dem med ekonomiska resurser. Samhället har ett stort ansvar att se till att alla medborgare har möjlighet att söka sin rätt.

Sammantaget föreslog vi sålunda i utskottets yttrande till finansutskottet att utgiftsramen för rättsväsendet för nästa budgetår skulle tillföras 1 010 miljoner kronor mer än vad riksdagen nu beslutat om. Vårt förslag hade gett utrymme för de anslagsökningar vi i detta ärende föreslagit i motion Ju508.

3. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (kd)

Peter Althin (kd) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister har fastställt ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten avseende år 2006. Inom ramen för Allians för Sverige har vi analyserat rättsväsendets ekonomiska villkor och funnit att förstärkningar utöver vad majoriteten nu förordar är helt nödvändiga. Där- emot har vi valt att presentera våra partiers respektive förslag var för sig. Utöver mer resurser behövs också förändringar i organisation, policy och

regelverk för att göra brottsbekämpningen mer effektiv. Vi har hittills bl.a. i frågor som rör brottsoffer, unga lagöverträdare, kriminalvård och domstolsväsende redovisat gemensamma förslag.

När riksdagens majoritet fastställt de ekonomiska ramarna för statsbudgeten deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Nedan redovisas Kristdemokraternas synpunkter på anslag om verksamhet inom området.

En fungerande rättsordning är oumbärlig för ett gott samhälle. Rättsväsendet måste utvecklas så att det kan möta morgondagens behov och påfrestningar och garantera medborgarna rättstrygghet i ett internationaliserat samhälle. I ett gott samhälle överförs de demokratiska värdena och värderingarna från generation till generation. Utan dessa kommer relationerna mellan människor inte att fungera i vardagslivet. Tilliten och förtroendet måste utgå från att respekten för varje människas unika värde är införlivad hos varje medmänniska. Rättsstatens uppgift är att ge en ram för dessa värden. Den skall syfta till att skapa en samlevnad med trygghet och respekt mellan människor och bidrar därmed också till att upprätthålla samhällets grundvärden.

Den ekonomiska situationen för rättsväsendet har under flera år varit mycket ansträngd och frågan om rättsväsendet förmår fylla sin uppgift är berättigad. Enligt min mening är det angeläget med ett fungerande rättsväsende som har resurser till sitt förfogande för att kunna garantera alla medborgare säkerhet och trygghet. Mot den bakgrunden föreslog jag att rättsväsendet skulle tillföras 1 065 miljoner kronor mer under år 2006 än vad riksdagen nu beslutat om.

Mitt förslag innebär en satsning på ytterligare platser på polisutbildningarna samt fler poliser inom polisorganisationen. Ett mål är att det skall finnas 20 000 poliser år 2010 och på sikt en närpolis per 1 000 invånare. Antalet civilanställda skall öka för att frigöra ytterligare poliser. De ökade resurserna möjliggör ökade insatser mot narkotikabrotten och genom att avsätta 50 miljoner kronor skall 100 nya tjänster inrättas för att bekämpa narkotikabrott i syfte att förhindra att narkotikamissbruket ökar bland ungdomar. Ytterligare medel måste även satsas på att utveckla ledarskapet samt för att förbättra polisens kompetens, arbetsmiljö och utrustning. Till exempel bör alternativa vapen utvecklas och polisen få tillgång till s.k. skyddade fordon. Satsningen på åklagarväsendet skapar förutsättningar för åklagarna att arbeta offensivt brottsbekämpande, att stödja polisen, delta i rättsutvecklingen samt förbättra kvaliteten och lagföringen inom prioriterade områden. Vidare möjliggörs rekrytering av åklagare och administrativ personal. Fler specialiståklagare kan anställas. Det högst prioriterade området för åklagarna är brott mot barn och andra med begränsad autonomi. Ett rättssamhälle kräver också fungerande domstolar. Medborgarperspektivet med tyngdpunkt på tillgänglighet och lokal förankring är viktiga aspekter även om en organisation som tillgodoser dessa krav kostar något mer. I mitt förslag ryms sådana kostnader. Det gör även en höjd ersättning till

nämndemännen. När det gäller kriminalvården avsätter jag medel för en satsning på bl.a. personalutbildning, förbättring av programverksamheten och en skärpt narkotikakontroll på anstalterna. Satsningar måste också göras för att öka antalet platser inom kriminalvården. Slutligen ryms i mitt budgetförslag extra resurser till anslaget Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete. Denna satsning skall användas dels till arbetet med att bygga bort brott och skapa tryggare miljöer för medborgarna, dels till det lokala brottsförebyggande arbetet ute i kommunerna. I det lokala brottsförebyggande arbetet är det viktigt med en förändrad brottsförebyggande strategi i syfte att systematiskt, långsiktigt och med stor tydlighet arbeta med informationsinsatser för att medvetandegöra föräldrar och andra som har tillsyn över barn om värdeöverföringens betydelse.

Kristdemokraterna har i partimotion 2005/06:Fi242 förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna föreslår. Därför föreslog jag i utskottets yttrande till finansutskottet att utgiftsramen för rättsväsendet för nästa budgetår skulle tillföras 1 065 miljoner kronor mer än vad riksdagen nu beslutat om. Detta hade gett utrymme för de anslagsökningar jag i detta ärende föreslagit i motion Ju540

4. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet, punkt 1 (c)

Viviann Gerdin (c) anför:

En riksdagsmajoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister har fastställt ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten avseende år 2006. Inom ramen för Allians för Sverige har vi analyserat rättsväsendets ekonomiska villkor och funnit att förstärkningar utöver vad majoriteten nu förordar är helt nödvändiga. Däremot har vi valt att presentera våra partiers respektive förslag var för sig. Utöver mer resurser behövs också förändringar i organisation, policy och regelverk för att göra brottsbekämpningen mer effektiv. Vi har hittills bl.a. i frågor som rör brottsoffer, unga lagöverträdare, kriminalvård och domstolsväsende redovisat gemensamma förslag.

När riksdagens majoritet fastställt de ekonomiska ramarna för statsbudgeten deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet. Nedan redovisas Centerpartiets synpunkter på anslag och verksamhet inom området..

I ett demokratiskt samhälle är det väsentligt att människor känner tilltro till och har förtroende för rättsväsendet. Att skydda medborgarna mot våld och övergrepp och att garantera individens rättssäkerhet är avgörande för tilltron till det demokratiska samhällssystemet. En av samhällets viktigaste hörnstenar är således att garantera människors säkerhet och trygghet. Rättssäkerheten är en väsentlig del av människors livskvalitet. Samhället får aldrig acceptera en utveckling där den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet sätts på spel.

En av rättsstatens viktigaste uppgifter är att forma gemensamma spelregler och säkra att de efterlevs. Närhet mellan medborgarna och de rättsvårdande myndigheterna är viktig för att tillit skall kunna skapas, en förutsättning är att rättsväsendets myndigheter finns tillgängliga inom ett rimligt avstånd i hela landet.

Förtroendet för rättsväsendet grundas på att det fungerar snabbt, har hög kvalitet samt att det finns nära tillgängligt. Därför måste polisens insatser nå fram inom skäligen tid och handläggnings- och utredningstiderna vara så korta som möjligt. Brott måste betydligt oftare leda till lagföring än vad som är fallet i dag. Det är också viktigt att handläggningstiden från brottsanmälan till kriminalvårdspåföljd förkortas. Enligt Centerpartiet skall alla medborgare tillförsäkras rätten till en trygg tillvaro på lika villkor.

Mot den bakgrunden föreslog jag att rättsväsendet skulle tillföras 625 miljoner kronor mer under år 2006 än vad riksdagen beslutat om.

Mitt förslag innebär att det blir möjligt att förstärka polisens insatser runt om i landet. En målsättning som omedelbart bör förverkligas är att antalet poliser snarast möjligt skall uppgå till 20 000. Också antalet civilanställda bör bli fler för att frigöra poliser för utökade polisiära uppgifter. Det behövs även fler poliser med lokal förankring och ytterligare en polis-högskola bör inrättas i närheten av någon befintlig högskola eller något av universiteten. Vidare krävs satsningar på modern teknik och utrustning för att underlätta och effektivisera polisens arbete. Satsningar behöver även göras på Åklagarmyndigheten i syfte att anställa fler specialiståklagare, främst för att bekämpa miljöbrott och i arbetet med brott mot barn. Vårt mål är att brott oftare skall leda till lagföring än vad som i dag är fallet. Domstolsväsendet tillförs också resurser för att kunna anställa mer personal. I syfte att behålla ett decentraliserat domstolsväsende avsätts medel för att förhindra att ytterligare tingsrätter läggs ned. Satsningar görs också för att möta nya ärendetyper, bl.a. asylärenden, för att höja nämndemännens ersättningar. Dessutom avsätts 25 miljoner kronor för att överföra Arbetsdomstolens verksamhet till det allmänna domstolsväsendet. Avslutningsvis tillförs kriminalvården ytterligare medel, i första hand för att utveckla programverksamheten och ge möjlighet till att anställa väl utbildad personal.

Sammantaget föreslog jag sålunda i utskottets yttrande till finansutskottet att utgiftsramen för rättsväsendet för nästa år skulle tillföras 625 miljoner kronor mer än vad riksdagen nu beslutat om. Mitt förslag hade gett utrymme för de anslagsökningar jag i detta ärende föreslagit i motion Ju502.

5. **Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (m, fp, kd, c)**

Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Viviann Gerdin (c) anför:

Det är angeläget att personal inom rättsväsendet har hög kompetens i de frågor som de som företrädare för myndigheterna kommer i kontakt med. Personalen måste ha rätt kompetens utifrån sina arbetsuppgifter. Det finns i dag brister i utbildningen, främst på grund av myndigheternas bekymmersamma ekonomiska läge. En del görs, men frågorna är komplexa och enligt vår mening återstår ändå mycket att göra.

Utbildning är färskvara och behöver underhållas kontinuerligt. För att erhålla en hög kvalitet inom verksamheten fordras att personalen får återkommande vidareutbildning och ny kunskap inom områden som förändras och utvecklas. Utbildningen måste anpassas till individens och verksamhetens behov. Den nya kunskap som utvecklas inom vissa myndigheter måste spridas vidare. Metodutveckling, forskning och bra exempel inom en myndighet skall kunna anpassas till och användas av andra myndigheter.

Exempel på områden där kompetensen på olika sätt behöver höjas ges i de motioner som behandlas.

Barnkompetensen inom rättsväsendet är central, inte minst vad gäller hur barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp respektive bevittnat våld i hemmet påverkas och reagerar. Också för dem som handlägger familjemål om vårdnad, boende och umgänge behövs insatser för att öka barnkompetensen.

Vidare måste kunskaperna rörande våld och sexuella övergrepp mot kvinnor öka såväl inom polisen som i domstolarna. Det är också viktigt att polisens förmåga att utreda brott mot invandrarkvinnor blir bättre och att polisens kompetens avseende grov brottslighet i s.k. hederskulturer ökar.

Kunskaperna om ungdomsbrott måste öka.

Även kunskaperna om s.k. hatbrott, dvs. brott med bl.a. rasistiska, främlingsfientliga och homofobiska motiv, måste förbättras. Detsamma gäller för kunskaperna om brott mot homosexuella, bisexuella och transpersoner i allmänhet, bl.a. rörande våld i samkönade parrelationer. Vidare måste kunskapen rörande människohandel och miljöbrottsbekämpning höjas.

För att rättsväsendets myndigheter skall kunna lösa sina uppgifter är det också av avgörande betydelse att allmänheten bidrar på olika sätt, t.ex. genom att anmäla brott och vittna inför domstol. Benägenheten att biträda rättsväsendet är beroende av det bemötande människor får från företrädare för rättsväsendet. Ett korrekt och bra bemötande är avgörande för rättsväsendets legitimitet och trovärdighet. Kränkningar i form av onödiga ifrågasättanden, förolämpningar och nedlåtande tilltal får inte förekomma. Det är särskilt bekymmersamt när dåligt bemötande drabbar individer som redan känner sig marginaliserade eller ifrågasatta. Brottsoffer och vittnen måste

få relevant och lättförståelig information. Även om en del har gjorts inom rättsväsendets myndigheter för att uppmärksamma dessa frågor anser vi att det inte är tillräckligt.

Rättsväsendet måste upprätthålla en hög etisk nivå bland sina anställda, något som ständigt måste aktualiseras bl.a. i det dagliga samtalet mellan anställda och deras chefer. Det krävs alltså mer och löpande utbildning i bemötandefrågor.

Många av de åtgärder vi förespråkar i syfte att höja kompetensen och förbättra bemötandet inom rättsväsendet kräver ytterligare resurser. Som vi anfört i respektive partis särskilda yttrande rörande anslaget till utgiftsområde 4 föreslog vi i utskottets yttrande till finansutskottet att utgiftsramen för rättsväsendet för nästa budgetår skulle höjas. Detta hade gett utrymme för kompetenshöjande åtgärder som föreslagits i många av de motioner som behandlas i detta avsnitt.

6. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Det är angeläget att all personal inom rättsväsendets myndigheter har en hög kompetens i alla de frågor och företeelser som de som företrädare för myndigheten kommer i kontakt med. Även om det görs mycket inom rättsväsendets myndigheter för att höja kompetensen bland personalen återstår enligt min mening ändå mycket att göra. Ytterligare åtgärder kan vidtas inom ramen för beviljade anslag.

Som exempel på områden där kompetensen på olika sätt bör höjas kan nämnas följande.

Barnkompetensen måste öka hos domare som handlägger familjemål.

Vidare måste kunskaperna rörande de mekanismer som ligger bakom våld och sexuella övergrepp mot kvinnor öka inom rättsväsendet. Här kan nämnas könsmaktsordningen och behovet av genusanalyser.

Det är också angeläget att öka rättsväsendets kompetens om situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner, bl.a. vad avser våld i samkönade relationer.

För att bättre kunna bemöta brottsoffer och andra är det viktigt att vidareutbildningen inom polisen bl.a. när det gäller etik och moral förbättras.

Det krävs slutligen utbildningsinsatser för myndigheter som kommer i kontakt med offer för rasistisk och högerextrem brottslighet.

7. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet, punkt 2 (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

Det är angeläget att all personal inom rättsväsendets myndigheter har en hög kompetens i alla de frågor och företeelser som de som företrädare för myndigheten kommer i kontakt med. Även om det görs mycket inom rätts-

väsendets myndigheter för att höja kompetensen bland personalen återstår enligt min mening ändå mycket att göra. Ytterligare åtgärder kan vidtas inom ramen för beviljade anslag.

Som exempel på områden där kompetensen på olika sätt bör höjas kan nämnas följande.

Kompetensen om situationen för homosexuella, bisexuella och transpersoner måste öka inom hela rättsväsendet, särskilt inom polisen och kriminalvården.

Polisens samarbete med dessa gruppers organisationer måste öka. Vidare måste åtgärder vidtas för att öka den mångkulturella kompetensen inom polisen.

Slutligen måste kunskaperna rörande de mekanismer som ligger bakom våld och sexuella övergrepp mot kvinnor öka inom rättsväsendet.

8. Resursfördelning inom polisen, punkt 3 (m, fp, kd, c)

Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Viviann Gerdin (c) anför:

Polisens resurser är otillräckliga. När det gäller resursfördelningen inom polisen vill vi i detta sammanhang lyfta fram följande.

Den polisiära närvaron i glesbygdsområden måste bli bättre. Det behövs åtgärder för att underlätta för polismyndigheterna att rekrytera poliser till mindre orter. Ett sätt skulle kunna vara att använda en mer flexibel policy när det gäller löner och andra anställningsvillkor. Poliser skulle också kunna ges möjlighet till en mer flexibel stationering. Exempelvis bör poliser kunna ta med sig polisbilen och delar av utrustningen till bostaden. Detta skulle göra det möjligt för fler poliser att vara tillgängliga för snabb utryckning.

Det är mycket angeläget att antalet poliser i yttre tjänst ökar. Redan synliggörandet av poliser i samhället ökar tryggheten och förebygger brott. Särskilt viktigt är det med en polisiär närvaro i socialt utsatta områden. Utan synliga poliser ökar otryggheten ytterligare i dessa områden. En ond cirkel uppstår där de som kan skaffa sig trygghet gör det genom att flytta till ett annat område. De som blir kvar är ofta de mest utsatta.

Det är också viktigt att det skapas ett hållbart och förutsägbart system för kompensation till polismyndigheter som ådras stora kostnader i samband med extraordinära insatser, såsom stora internationella konferenser.

Modern brottsbekämpning kräver också tillgång till modern teknik. Här är det angeläget att t.ex. kommunikationssystemet RAKEL kommer i drift så snart som möjligt. Vidare måste polisen ha tillgång till effektiva IT-verktyg i yttre tjänst, och det är viktigt att olika IT-system görs enhetliga och tillgängliga inom hela polisen.

Vi kan konstatera att de flesta av de åtgärder vi här förespråkar förutsätter att polisen ges tillräckliga resurser. Våra budgetalternativ har röstats ned av riksdagens majoritet. Om de hade vunnit bifall hade resurser funnits för satsningar som vi nu förordat.

9. Resursfördelning inom polisen, punkt 3 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Det är viktigt att alla människor har tillgång till polisen. Detta gäller såväl i tätbefolkade områden som i glesbygd. Denna grundsyn kommer väl till uttryck i det arbete som sker inom ramen för ”en nationell polis”, där grundtanken är att polisens resurser skall ses som gemensamma. Eftersom budgetpropositionen dessutom ger uttryck för uppfattningen att den polisiära närvaron i glesbygderna bör förbättras ser jag ingen anledning att reservera oss till förmån för motion Ju368 i denna del.

10. Prioriteringar för polisorganisationen, punkt 5 (m, fp, kd, c)

Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Viviann Gerdin (c) anför:

Polisens verksamhet behöver och kan utvecklas inom en rad områden, även sådana som inte är direkt prioriterade, vilket påpekas i många motioner. Riksrevisionens nyligen avlämnade rapport rörande Rikspolisstyrelsens styrning av polismyndigheterna visar samtidigt behovet av en bättre och mer fokuserad styrning. Man påpekar bl.a. att regeringen anger för många och otydliga mål och att uppföljningen har brister. Majoritetens allmänna hållning att prioriteringar skall göras lokalt inom ramen för statsmakternas prioriteringar har lett till att det saknas en rak linje från riksdag och regering till polismyndigheterna, vilket gör att riksdagens och regeringens mål hanteras på varierande sätt av polismyndigheterna. Detta är givetvis oacceptabelt. Många beslut tas bäst av polisen lokalt, men de nationella prioriteringarna måste vara sådana att de också gör avtryck i verksamheten generellt. Vi utgår från att Riksrevisionens synpunkter kommer att bli föremål för åtgärder framöver.

Det finns emellertid skäl att framhålla några områden där vi vill se fler insatser.

En sådan brottstyp är rattfylleribrotten. Ju färre alkoholpåverkade förare vi har på våra vägar desto färre dödsolyckor kan man räkna med i trafiken. Även brott mot alkohollagen måste prioriteras, bl.a. för att motverka att ungdomar får tillgång till alkohol.

Vi menar vidare att polisens insatser mot barnpornografi, människohandel och köp av sexuella tjänster måste intensifieras. Avdelade resurser för dessa brott, som i hög utsträckning måste bekämpas genom Internetspaning, är otillräckliga.

En annan brottstyp som vi vill lyfta fram här är brott som begåtts av s.k. djurrättsaktivister. Dessa brott, som ofta riktar sig mot småföretagare, innebär ingrepp i deras näringsutövning och hotar i förlängningen tillväxten.

Även arbetet mot mängdbrottsligheten, som är den brottslighet som drabbar vanliga människor i deras vardag, måste förbättras.

En särskild typ av brottslighet som också bör ägnas mer uppmärksamhet är krigsförbrytelser och andra folkrättsbrott.

Slutligen kan vi konstatera att det behövs en rad åtgärder inom polisen på de områden som regeringen anser förtjäna särskild uppmärksamhet. Det räcker inte att säga att vissa brottstyper skall prioriteras – man måste gå från ord till handling. Detta gäller särskilt våld mot kvinnor och barn, ungdomsbrottslighet samt hedersbrott och hatbrott.

De åtgärder som vi nu förordat kräver naturligtvis att polisen ges tillräckliga resurser. Våra budgetalternativ har röstats ned av riksdagens majoritet. Om de vunnit bifall hade resurser funnits för de satsningar vi nu förordat.

11. Prioriteringar för polisorganisationen, punkt 5 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Jag anser att omsorgerna om kommande generationer kräver att angreppen på miljön bekämpas. Lagföringen av dem som begår dessa övergrepp på våra gemensamma resurser måste förbättras. Det är därför positivt att miljöbrotten nämns i budgetpropositionen som en av de brottstyper som skall ägnas särskild uppmärksamhet. Jag har därför valt att inte reservera mig till förmån för motionerna Ju384 och Ju420 i dessa delar.

12. Prioriteringar för polisorganisationen, punkt 5 (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

Jag anser – i likhet med Vänsterpartiets företrädare i utskottet – att omsorgerna om kommande generationer kräver att miljöbrott bekämpas hårdare. Lagföringen av dem som begår denna typ av brottslighet måste förbättras. Det är därför positivt att miljöbrotten nämns i budgetpropositionen som en av de brottstyper som skall ägnas särskild uppmärksamhet.

Härutöver anser jag att trafikövervakning är en mycket viktig uppgift för polisen, särskilt bekämpande av rattfylleribrott. Jag utgår från att polismyndigheterna arbetar målmedvetet och intensivt även mot denna typ av brottslighet.

13. Brott mot judiska församlingar och institutioner, punkt 6 (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

Det är mycket angeläget att alla religiösa samfund och institutioner i Sverige skyddas mot angrepp. Sådana angrepp utgör enligt min mening en kränkning av den grundlagsskyddade religionsfriheten. Häri ligger också

att sakrala byggnader och anläggningar av alla slag skall skyddas mot skadegörelse och andra angrepp. Jag utgår från att polisen blir bättre på att förhindra denna typ av brottslighet och att den prioriteras i tillräcklig omfattning.

14. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Polisens resurser måste användas så effektivt som möjligt. Samordningen mellan de olika polismyndigheterna kan enligt min mening bli betydligt bättre. Inte minst gäller det upphandling av sådant som materiel, datasystem och tjänster. Med en central upphandlingsfunktion för polisen skulle det gå att sluta för polisen mer förmånliga avtal. Härtill skulle en bättre överblick över den materiel och de system som används skapas, så att det inte uppstår problem med bl.a. bristande kompatibilitet.

Jag välkomnar att ett arbete i denna riktning har inletts inom Rikspolisstyrelsen. Jag utgår från att regeringen noga följer denna utveckling och vidtar erforderliga åtgärder. Jag väljer därför att inte reservera mig till förmån för motionerna 2004/05:Ju350 och Ju368 i nu behandlade delar.

15. Organisationsfrågor för polisväsendet, punkt 7 (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

Jag anser att verksamheten för personskydd till större delen bör överföras från Säkerhetspolisen till den öppna polisen. Säkerhetspolisens verksamhet bör enligt min mening så långt möjligt renodlas till att bli en ren underrättelsetjänst. Jag avser att framöver följa utvecklingen rörande Säkerhetspolisens verksamhet och organisation med särskilt fokus på denna fråga.

16. Civilanställda inom polisen, punkt 8 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Civilanställd personal fyller en mycket viktig funktion inom polisen samtidigt som polisens resurser bör användas så effektivt som möjligt. Tillgången till kompetent civil personal är viktig såväl för brottsutredande uppgifter som för det administrativa stödet inom polisen. Arbetsledningen på olika nivåer inom polisen måste se till att de civilanställdas kompetens kommer till bästa användning för polisen. Jag kan konstatera att det bedrivs ett förändrings- och utvecklingsarbete inom polisväsendet som bl.a. innefattar frågor som ligger nära det jag här pekar på. Jag väljer därför att inte reservera mig till förmån för motionerna 2004/05:Ju350 och Ju368 i nu behandlade delar.

17. Prioriteringar för Åklagarmyndigheten, punkt 11 (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

I takt med att polismyndigheterna effektiviserar sitt arbete och gör de prioriteringar riksdag och regering önskar så förändras förutsättningarna för åklagarnas arbete. Åklagarmyndigheten bör därför inrikta sina ansträngningar på att anställa åklagare med särskild kompetens inom familjevåld och sexualbrott, inkluderande våld mot kvinnor och sexuella övergrepp mot barn, fler åklagare för bekämpning av miljö- och ekobrott, samt experter på internationell organiserad brottslighet. Vidare måste det finnas speciella åklagare som arbetar med bekämpning av hatbrott. Det är därför positivt att de nu nämnda brottstyperna nämns i budgetpropositionen som några av de brottstyper som skall ägnas särskild uppmärksamhet samt att särskilda utvecklingscentra inrättats inom Åklagarmyndigheten. Jag har därför valt att inte reservera mig till förmån för motion Ju384 i denna del.

18. Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet, punkt 15 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Ekobrottsmyndigheten har en roll som drivande och samordnande kraft bakom allt ekobrottsutredande arbete i Sverige. Även om utvärderingen ännu bara påbörjats kan man enligt min mening konstatera att initiativet att bilda myndigheten har gett goda resultat. Därför bör Ekobrottsmyndigheten ges ett tydligare samordnande ansvar vad gäller kunskap och metodutveckling i hela landet och därför få ställning som nationellt utvecklingscentrum för bekämpning av ekobrott. Jag utgår från att detta är en fråga som kommer att behandlas i samband med utvärderingen av Ekobrottsmyndighetens organisation och verksamhet och har därför valt att inte reservera mig till förmån för motion Ju420 i denna del.

19. Domstolsväsendets resultatuppföljning (m, fp, kd, c)

Johan Pehrson (fp), Beatrice Ask (m), Peter Althin (kd), Jeppe Johnsson (m), Torkild Strandberg (fp), Hillevi Engström (m) och Viviann Gerdin (c) anför:

I en demokrati är det av yttersta vikt att samhällets grundfunktioner fungerar väl. Ett väl fungerande domstolsväsende är ur detta perspektiv nödvändigt för samhällets trygghet och fortbestånd. Det är därför djupt oroande att regeringen och dess stödpartier inte ser allvaret i nuvarande situation utan i stället ägnar sig åt politisk skönmålning avseende domstolsväsendet. Domstolsväsendet har endast i begränsad omfattning nått upp till ställda mål. Exempelvis har tingsrätterna inte uppnått något av de nio verksamhetsmål som avser balanserade mål. Vidare har länsrätterna rapporterat om kraftigt ökande balanser och en sammanställning av tingsrätternas, hovrätternas, länsrätternas och kammarrätternas måluppfyllelse visar att de endast uppnår 12 av de 43 fastställda verksamhetsmålen. Till skillnad från

utskottsmajoriteten anser vi inte att domstolsväsendet lämnar ett positivt helhetsintryck. Dessutom har regeringen tillfört domstolsväsendet ett antal nya uppgifter, exempelvis genom införandet av trängselskatter. Det finns även anledning att befara att den nya instansordningen i utlännings- och medborgarskapsärenden ytterligare kommer att belasta domstolarnas redan ansträngda ekonomi. Inom Allians för Sverige har samtliga partier tillskjutit mer medel till domstolsväsendet för att rädda en verksamhet i kris. Med vår politik skapas således förutsättningar för domstolsväsendet att i betydande utsträckning förbättra sina resultat, vilket i sin tur ger förutsättningar för ökad rättssäkerhet och bättre förtroende för rättsväsendet.

20. Det fortsatta reformarbetet rörande tingsrättsorganisationen, punkt 19 (m)

Beatrice Ask (m), Jeppe Johnsson (m) och Hillevi Engström (m) anför:

Regeringen har de senaste åren genomfört en tämligen omfattande förändring av landets tingsrättsorganisation. Emellertid har en helhetssyn och långsiktig planering lyst med sin frånvaro. Förändringen av domstolsväsendet har präglats av kostnadsbesparingar och kortsiktighet. Vi moderater har efterlyst en vision för det framtida domstolsväsendet. Detta har dock regeringen inte lyckats presentera. Nu när förändringarna i princip är genomförda förutsätter vi att dessa utvärderas för att utgöra underlag inför framtida förändringar. Medborgarna måste stå i centrum för verksamheten, och domstolsväsendet måste ges en kostym som är anpassad därför. Ett domstolsväsende som enkom är inriktat på kostnadseffektivitet riskerar att tappa medborgarperspektivet, och en sådan organisation tappar snart medborgarnas förtroende. Medborgarna måste tillåtas att vara människor i domstolsprocessen och inte medel i en effektiv dömande industri.

21. Rättsintyg vid övergrepp mot kvinnor, punkt 25 (c)

Viviann Gerdin (c) anför:

Reformen för utfärdande av rättsintyg som träder i kraft den 1 januari 2006 är välkommen och angelägen. Enligt min mening är det viktigt att kvinnor som utsatts för övergrepp tidigt undersöks och att det utfärdas rättsintyg. För att detta skall kunna bli möjligt krävs inte bara fler rättsläkare och läkare med kompetens att utfärda rättsintyg. Det krävs också att samarbetet mellan landstingen, kvinnojourerna och polisen blir bättre så att skadorna i större utsträckning dokumenteras i ett tidigt skede och att den dokumentationen sker på ett sätt så att bevisningen håller för en fällande dom. Jag utgår från att så blir fallet.

22. Utvärdering av rättshjälpslagen m.m., punkt 30 (v)

Rolf Olsson (v) anför:

Enligt rättshjälpslagen (1996:1619) får rättshjälp beviljas en fysisk person vars årsinkomst sedan hänsyn tagits till underhållsskyldighet, förmögenhetsförhållanden och skuldsättning inte överstiger 260 000 kr. När det gäller äktenskapsskillnad och därmed sammanhängande frågor, t.ex. ärenden om vårdnad, boende eller umgänge, får rättshjälp beviljas endast när det finns särskilda skäl. Enligt huvudregeln beviljas rättshjälp för högst 100 timmars arbete. Rätten prövar sedan efter anmälan av det juridiska biträdet om rättshjälp skall beviljas utöver 100 timmar. Av förarbetena till rättshjälpslagen framgår att rätten normalt inte skall bevilja fortsatt rättshjälp.

Rättshjälpslagstiftningen och praxis har medfört förödande konsekvenser för de föräldrar som inte själva har ekonomisk möjlighet att arvodera ett juridiskt biträde. De 100 timmar rättshjälpslagen medger räcker ofta inte långt eftersom de tvister om vårdnad, boende och umgänge som hamnar i domstol ofta är komplicerade. Detta innebär att många föräldrar tvingas avstå från att överklaga en dom trots att domstolens beslut strider mot principen om barnets bästa. Jag anser att det är orimligt att krav på besparingar skall prioriteras före barns rättssäkerhet.

I propositionen förutskickas en utvärdering av rättshjälpslagen. Jag förutsätter att en sådan kommer till stånd inom en snar framtid där ovanstående synpunkter beaktas. I annat fall avser jag att återkomma i frågan.

23. Rättshjälp vid pisksnärtsskador, punkt 31 (mp)

Leif Björnlod (mp) anför:

En pisksnärtsskada uppkommer efter en knyck av nacken vid exempelvis påkörning bakifrån eller efter ett snabbt stopp. Skadan kan visa sig omedelbart, men i många fall uppstår symtomen först efter några veckor. Diagnosen kan vara svår att ställa. Den här typen av skador är ett växande problem. En drabbad människa kan ofta behöva driva en lång och dyr rättsprocess för att få skadan klassad som en pisksnärtsskada. Som majoriteten påpekar kan det av den enskilde upplevas som besvärande att få ta rättskyddet i hemförsäkringen i anspråk i de fall motparten är försäkringsbolaget. Försäkringsbolaget måste i sådana fall uppfylla regelsystemets krav på opartiskhet, vilket principiellt sett kan vara svårt. Det är därför viktigt att följa utvecklingen av den här frågan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:1 Budgetpropositionen för 2006 Utgiftsområde 4:

1. Regeringen föreslår att riksdagen för 2006 anvisar anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt följande uppställning: se tabell.

Motioner väckta med anledning av skr. 2003/04:129

2003/04: MJ63 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om resurser och befogenheter till polis- och tullmyndigheter.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottsförebyggande arbete.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler närpolis.
42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka andelen uppklarade brott.

2003/04: MJ65 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om trygghet från brott.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2002

2002/03: U236 av Lennart Hedquist m.fl. (m, kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att säkerställa tillräckligt skydd för judar i Sverige, judisk egendom, synagogor, gravar m.m.

Motion från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04: Kr221 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statliga medel skall tillföras för att säkerställa de judiska institutionerna och den judiska livsstilen i Sverige.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:Ju339 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa de partssammansatta domstolarna.

2004/05:Ju350 av Rolf Olsson m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en central inköpsfunktion för polisen skall skapas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kompetensen hos de civilanställda inom polisen skall användas på ett effektivt sätt.

2004/05:So431 av Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ökad aktivitet när det gäller alkoholkontroller i trafiken.

2004/05:T465 av Runar Patriksson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärpt trafikövervakning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka trafikpolisens fältinsatser mot rattfylleri.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Sk385 av Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ökad aktivitet när det gäller alkoholkontroller i trafiken.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av ökad aktivitet när det gäller bekämpande av brottslighet där alkohol är involverad.

2005/06:Ju204 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förläggandet av en polishögskola till Dalarna.

2005/06:Ju219 av Maud Ekendahl och Elizabeth Nyström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att slå samman verksamheterna för SKL och RMV.

2005/06:Ju221 av Ulf Sjösten och Bertil Kjellberg (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en enhetlig organisation när det gäller bekämpande av ekonomisk brottslighet.

2005/06:Ju224 av Ulf Sjösten (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ersättning för kostnader i samband med extraordinära polisiära insatser.

2005/06:Ju229 av Ulf Sjösten och Cecilia Magnusson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att tydligare koppla forskning inom polisområdet till polispersonal på olika nivåer som har praktisk erfarenhet av polisarbete.

2005/06:Ju230 av Ulf Sjösten och Elizabeth Nyström (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ytterligare en polishögskola.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en ny polishögskola skall lokaliseras till Borås.

2005/06:Ju234 av Anne-Marie Ekström (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av behovet av fler poliser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av behovet av en ny polisutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fjärde polishögskola skall placeras i Borås.

2005/06:Ju237 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om mer resurser till polisen i Dalarna.

2005/06:Ju238 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisens insatser för att bekämpa de brott som vissa s.k. djurrättsaktivister begår riktade bl.a. mot människors egendom skall intensifieras.

2005/06:Ju240 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att etablera en ny polisutbildning i Gävleborgs län.

2005/06:Ju241 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisen skall inrätta en rikstäckande personalpool som får rycka in och tjänstgöra på orter där det råder polisbrist.

2005/06:Ju246 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av information och utbildning inom polis och rättsväsende om skärpningen i djurskyddslagen.

2005/06:Ju250 av Kenneth Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lokalisera en fjärde polishögskola till Dalarna och att befintlig distansutbildning av poliser i Ludvika ges möjligheter att utvecklas ytterligare.

2005/06:Ju253 av Sten Tolgfors (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda förutsättningarna för inrättande av en fjärde polishögskola i Karlskoga.

2005/06:Ju259 av Cecilia Wikström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta särskilda specialiståklagare för arbete med familjerelaterade brott, dvs. våldsbrott riktade mot kvinnor och barn.

2005/06:Ju260 av Cecilia Wikström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etiska riktlinjer för Sveriges poliskår.

2005/06:Ju261 av Liselott Hagberg m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklad sjöpolisverksamhet utmed den svenska kuststräckan och de större sjöarna.

2005/06:Ju264 av Bertil Kjellberg och Ulf Sjösten (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändringar vad gäller ersättning till brottsoffer.

2005/06:Ju265 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta ett tingsställe i Bollnäs.

2005/06:Ju267 av Tobias Krantz (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler poliser i Jönköpings län.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stopp för nedläggning av polisstationer.

2005/06:Ju268 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om domstolsväsendets organisation och framtiden för Göta hovrätt.

2005/06:Ju278 av Stefan Hagfeldt m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skapandet av ett nationellt kompetenscentrum för brottsbekämpning.

2005/06:Ju286 av Cecilia Widegren m.fl. (m, fp, kd, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta ett helhetsgrepp på rättsväsendet när tingsrättslokaliseringen beslutas.

2005/06:Ju290 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en fjärde polishögskola med placering i Borås.

2005/06:Ju298 av Torsten Lindström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att intensifiera arbetet mot köp av sexuella tjänster.

2005/06:Ju299 av Rigmor Stenmark (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla som arbetar i domstolsväsendet måste ha godkända betyg i barn- och ungdomsvetenskap.

2005/06:Ju300 av Håkan Larsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att snarast utarbeta ett förutsägbart och fungerande system för finansiering av polisens bevakningskostnader för stora nationella och internationella arrangemang med ”förhöjda säkerhetskrav”.

2005/06:Ju301 av Claes Västerteg och Annika Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en polishögskola i Borås.

2005/06:Ju302 av Sven Bergström och Ragnwi Marcelind (c, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förbättra och effektivisera polisövervakningen i landet med syftet att reducera trafikolyckorna längs våra vägar.

2005/06:Ju306 av Maria Larsson m.fl. (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att brottsskadeärendena skall handläggas inom tre månader.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om obligatorisk utbildning av dem som i sitt arbete kommer i kontakt med brottsoffer.

2005/06:Ju309 av Carina Hägg och Birgitta Ahlqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om insatser för att förhindra att barn bortförs.

2005/06:Ju312 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av effekterna av nedläggningar av polisstationer och ett stopp för nedläggning av nya polisstationer.

2005/06:Ju314 av Ragnwi Marcelind (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avsätta resurser för att ta till vara utvecklad teknik i syfte att förhindra brott och ta fast bovar.

2005/06:Ju315 av Holger Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Ansvarskommittén i uppdrag att utreda möjligheten att överföra medel och ansvar för en delvis kommunalt styrd polis.

2005/06:Ju319 av Tobias Billström (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en polishögskola i Rosengård, Malmö.

2005/06:Ju320 av Ragnwi Marcelind (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förlägga polisutbildning till Högskolan i Gävle.

2005/06:Ju321 av Gunilla Tjernberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Lycksele tingsrätt och Skellefteå tingsrätt.

2005/06:Ju322 av Gunilla Tjernberg (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rekryteringen av poliser till glesbygdsområdena måste säkerställas.

2005/06:Ju324 av Karin Enström (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en förbättrad grundläggande polisutbildning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vidareutbildning och kompetensutveckling inom polisen.

2005/06:Ju329 av Margareta Andersson m.fl. (c, m, kd, fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att beslutet att lägga ned Värnamo tingsrätt upphävs och organisationen i Värnamo återställs.

2005/06:Ju332 av Torkild Strandberg m.fl. (fp):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om intensifierad jakt på illegal alkoholförsäljning genom satsningar på tull och polis.

2005/06:Ju333 av Lars Ohly m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder skall vidtas för att öka rättskedjans kunskaper om genusanalys och sexualiserat våld.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder skall vidtas för att öka rättskedjans kunskaper på HBT-området.

2005/06:Ju341 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätt till rättshjälp vid tvist med Försäkringskassan.

2005/06:Ju342 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en särskild utvärdering av om, och hur, Domstolsverket lever upp till rollen som tillhandahållare av kvalificerad service åt domstolarna i administrativa frågor.

2005/06:Ju344 av Anne Marie Brodén och Henrik von Sydow (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att bekämpa brott.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny och mer rättvis modell för fördelning av resurser till polisen.

2005/06:Ju345 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler poliser och det ökade våldet mot kvinnor.

2005/06:Ju346 av Jörgen Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna ges ansvaret för den folknära polisen, närpolisen.

2005/06:Ju347 av Jörgen Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en organisationsöversyn inom svensk polis i syfte att skapa engagemang och delaktighet i syfte att effektivisera svensk polis.

2005/06:Ju348 av Åsa Torstensson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att kommunalisera närpolisen.

2005/06:Ju349 av Jörgen Johansson (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att utarbeta arbetsformer som främjar förhållandet mellan polis och allmänhet.

2005/06:Ju358 av Beatrice Ask m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det skall finnas 20 000 poliser år 2010.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisen skall organiseras i en myndighet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den lokala förankringen måste stärkas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisens kunskaper i bemötandefrågor måste öka.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbyggnaden av Rakel skall ges tillräckliga resurser för att klara framtidens krav på modern kommunikation över hela landet.

26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att poliser i yttre tjänst måste ges effektiva IT-verktyg.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att antalet IT-system inom polisväsendet måste minska.

2005/06:Ju359 av Stefan Hagfeldt och Gunnar Axén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ytterligare resurser till Länspolismyndigheten i Östergötland.

2005/06:Ju360 av Peter Jonsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att förlänga utbildningen i avancerad bilkörning för poliser.

2005/06:Ju362 av Solveig Hellquist (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillföra barnkompetens i mål som rör barn.

2005/06:Ju368 av Rolf Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omprioriteringar skall göras för att öka polisens synlighet i samhället.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förslag skall tas fram som även ger glesbygden tillgång till rimlig polisenärvaro.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en central inköpsfunktion för polisen skall skapas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kompetensen hos de civilanställda inom polisen skall användas på ett effektivt sätt.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisens vidareutbildning i frågor som rör etik och moral skall utvecklas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisens kunskaper om de strukturer som ligger bakom mäns våld mot kvinnor måste öka.

2005/06:Ju376 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändringarna i tingsrättsorganisationen och övriga domstolsväsendet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om redovisning av de ekonomiska konsekvenserna av förändringarna i tingsrättsorganisationen.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en parlamentariskt tillsatt utredning av hela den
framtida domstolsorganisationen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att utreda Domstolsverkets ställning och funktion
för att åstadkomma ett mer oberoende domstolsväsende.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en utredning gällande en enda högsta domstolsinstans.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att avskaffa de partssammansatta domstolarna.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ökad specialisering inom åklagarväsendet.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om fler särskilda samverkande enheter med åklagare
och poliser.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att avskaffa Ekobrottsmyndigheten.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om intensifierat internationellt åklagarsamarbete.

2005/06:Ju377 av Jan Ertsborn m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om polisen i Västsverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om tingsrättsorganisationen i Västsverige.

*2005/06:Ju379 av Anna Grönlund Krantz och Torkild Strandberg
(båda fp):*

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behovet av fler poliser i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om vikten av att polisen ges möjlighet att anställa fler
med olika specialistkompetenser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om vikten av en närvarande polis, även i glesbygd.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om ett ”snabbspår” för mängdbrottslighet i hela Sverige.

2005/06:Ju380 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behovet av kunskap och utbildning inom rättsväsen-
det, de sociala myndigheterna och sjukvården gällande våldsproce-
sen, dvs. hur en kvinna i ett misshandelsförhållande systematiskt
bryts ned.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samkönat partnervåld.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om återkommande, obligatoriska utbildningsinsatser för domare och fiskaler samt gällande notariernas introduktionskurs.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rättsväsendets bemötande av brottsoffer vid sexualbrott samt behovet av utbildningsinsatser.

2005/06:Ju381 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förundersökningar och utbildning gällande förhörsmetodik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samordnad information, kunskap och bemötande av vittnen, brottsoffer och särskilt utsatta brottsoffer genom hela rättsprocessen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottsskadelagens bestämmelser gällande saksador.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om avskaffande av regeln om avdrag för självriskbelopp samt avskaffande av Brottsoffermyndighetens rätt att sänka ett av domstol utdömt och materiellt prövat skadestånd.

2005/06:Ju382 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade insatser från polisen gällande trafikbrott och särskilt rattfylleri.

2005/06:Ju383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polis, åklagare och socialtjänst måste stärka arbetet och samarbetet mot prostitution.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning för personal inom rättsväsendet och socialtjänsten.

2005/06:Ju384 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om åtgärder för att förhindra och beivra miljöbrott.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av kartläggning av diskriminerande strukturer inom rättsväsendet i stort och om behovet av utbildning inom kriminalvården.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler specialiserade åklagare.
16. Riksdagen begär att regeringen snarast låter göra en översyn av rättshjälpssystemet i enlighet med vad som anförs i motionen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om vikten av kontinuerlig utbildning och säkerställande av kunskap bland domare såvitt avser otillåten diskriminering, HBT-frågor, våld i nära relationer, sexualbrott och miljöbrott.

2005/06:Ju386 av Rolf Olsson m.fl. (v):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utbildning i förhörsmetodik och viktimologiska reaktionsmönster skall vara en obligatorisk del av polisutbildningen.

2005/06:Ju389 av Ann-Marie Fagerström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rättshjälp.

2005/06:Ju399 av Beatrice Ask m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens kunskaper om brottslighet på Internet.

2005/06:Ju402 av Rolf Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åtgärder skall vidtas för att öka rättskedjans kunskaper om genusanalys och sexualiserat våld.

2005/06:Ju407 av Raimo Pärssinen (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisiär närvaro i kommunerna.

2005/06:Ju410 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att poliskåren skall utökas till 20 000 poliser till år 2010.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisväsendets organisation, utrustning, teknik, utbildning och samverkan med berörda myndigheter.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om självständiga domstolar.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om överflyttande av ansvaret för slutna ungdomsvård till kriminalvården.

2005/06:Ju412 av Cecilia Widegren och Ulf Sjösten (båda m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla samhällets skydd för näringsidkare som arbetar med djurhållning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla samhällets skydd för forskare som arbetar med djurförsök och deras forskningsresultat.

2005/06:Ju413 av Martin Andreasson (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade insatser mot flyktingspionage.

2005/06:Ju414 av Martin Andreasson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en lokalisering av ett häkte i anslutning till Solna tingsrätt.

2005/06:Ju418 av Carina Hägg och Birgitta Ahlqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stöd till barn i rättsärenden.

2005/06:Ju419 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sammansättningen i Registernämnden skall motsvara sammansättningen i riksdagen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Registernämnden skall ges i uppdrag att kontrollera uppgifter om enskilda som lämnas ut till tredjeland.

2005/06:Ju420 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Ekobrottsmyndigheten skall få ställning som nationellt utvecklingscentrum för bekämpning av ekonomisk brottslighet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Rikspolisstyrelsen skall få i uppdrag att utreda hur alla polismyndigheter skall kunna inrätta och arbeta med särskilda resurser för utredning av miljöbrott.

2005/06:Ju422 av Peter Eriksson m.fl. (mp, -):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisutbildningen bör genomsyras av kunskap om genus, makt och våld i nära relationer.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det i polisens kontinuerliga arbete krävs uppdateringar om situationen kring genus, makt och våld i nära relationer.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nämndemän kontinuerligt skall uppdateras i frågor om genus, makt och våld i nära relationer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att åklagare kontinuerligt skall uppdateras i frågor om genus, makt och våld i nära relationer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att domare kontinuerligt skall uppdateras i frågor om genus, makt och våld i nära relationer.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen utreder möjligheten att utöka samarbetet mellan landsting och rättsmedicin för att öka anmälningsfrekvensen hos utsatta kvinnor.

2005/06:Ju430 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att nästa etablering av polisutbildning bör förläggas till Skövde.

2005/06:Ju433 av Agne Hansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en förstärkning av polisen och de rättsvårdande myndigheterna i Kalmar län.

2005/06:Ju436 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt behov av kompetensutveckling samt utbildning för åklagare och annan personal inom åklagarorganisationen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en fortsatt nyrekrytering och förstärkning av åklagarorganisationen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att brott mot barn och andra med begränsad autonomi skall vara prioriterade områden för åklagarorganisationen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om särskilda ungdomsrotlar inom åklagarorganisationen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen skall verka för ett införande av ett europeiskt åklagarämbete.
7. Riksdagen begär att regeringen utreder och lägger fram förslag i syfte att förändra Ekobrottsmyndighetens ansvarsområde i enlighet med vad i motionen anförs.

2005/06:Ju437 av Peter Althin m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att öppna nedlagda tingsrätter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rättens ledamöter som dömer i mål som rör miljöbrott ges adekvat utbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ekobrottsrotlar på de större tingsrätterna.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inga beslut om nedläggning av tingsrätter skall fattas innan ytterligare konsekvensanalyser genomförts av hittills genomförda nedläggningar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sammanlägga tingsrätter och länsrätter.
9. Riksdagen begär att regeringen låter utreda huvudmannaskapet för domstolarna i syfte att ge riksdagen rätt att fastställa domstolsorganisationen.

2005/06:Ju440 av Ingemar Vänerlöv m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att kunskapen om sambanden mellan kriminalitet och neuropsykiatriska funktionshinder implementeras i kriminalvården och i det brottsförebyggande arbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning inom området samt ett tydligt ansvarstagande för kunskapstillväxt och forskning inom området.

2005/06:Ju441 av Lars Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av resurser till polisen i Halland.

2005/06:Ju444 av Ingrid Burman m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kompetenshöjning avseende våld i samkönade parrelationer.

2005/06:Ju446 av Ingemar Vänerlöv och Rosita Runegrund (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om nödvändigheten av specialkompetens hos domare och nämndemän när mål om sexualbrott mot barn och mål om barnpornografi skall avgöras.

2005/06:Ju447 av Ingemar Vänerlöv och Rosita Runegrund (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Stenungsunds tingsrätt bör vara kvar som en självständig domstol.

2005/06:Ju454 av Christer Engelhardt och Lilian Virgin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etablering av polisutbildning på Gotland.

2005/06:Ju455 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa att de judiska institutionerna och den judiska livsstilen skyddas i Sverige.

2005/06:Ju459 av Peter Althin m.fl. (kd):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omedelbart åtgärda situationen på landets häkten.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge kriminalvården tillräckliga resurser.

2005/06:Ju463 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens respektive civilanställdas arbetsuppgifter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att öka antalet poliser till 20 000 till år 2010.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förstärka resurserna för att utveckla närpolisarbetet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om 100 nya narkotikapolistjänster.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen omgående utvärderar det nya styrsystemet inom polisen samt ser över länspolisstyrelsernas reella möjligheter att genomföra verksamhetsplanen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett större politiskt inflytande över polisverksamhetens ramar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nolltolerans mot vardagsbrottsligheten.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hatbrott.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om långsiktighet i den ekonomiska politiken och behovet av utökade resurser etc.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att större händelser av nationell omfattning inte får belasta en enskild polismyndighet utan skall finansieras med specialdestinerade statliga medel.

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning om ett ökat kommunalt inflytande över polisen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om privatiseringen av polisens uppdrag.

2005/06:Ju468 av Annelie Enochson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polisen bör organiseras så att poliser blir mer synliga på gator och torg.

2005/06:Ju473 av Arne Kjörnsberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en polishögskola i Borås.

2005/06:Ju475 av Inger Davidson m.fl. (kd, m, fp, v, c, mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Rikskriminalpolisens arbete mot barnpornografibrott och det internationella polissamarbetet på området bör förstärkas.

2005/06:Ju476 av Birgitta Carlsson m.fl. (c, kd, m, fp, v, mp):

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om att sexual- och barnpornografibrott där barn är målsägande skall avgöras av specialutbildade domare.

2005/06:Ju480 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att samordna den högsta styrningen av de svenska brottsbekämpande myndigheterna.

2005/06:Ju481 av Torsten Lindström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utarbeta en strategi för rättssäkerheten i Västmanlands län.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att redovisa de åtgärder som vidtagits för att stärka rättssamhället i Västmanlands län.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler poliser i Västmanlands län.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av öppna polisstationer.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polismyndigheter med statliga ungdomshem inom sina bevakningsområden.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en strategi för att motverka ökad kriminalitet i Mälardalen till följd av nedläggningen av tullen i Västerås.

2005/06:Ju483 av Olle Sandahl m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utredningar om övergrepp på barn skall ha högsta prioritet och att handläggare av dessa ärenden bör ha specialkompetens.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ta emot anmälan när ett brott har begåtts.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att polis omedelbart skall komma till platsen när brott har begåtts.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka domarens ställning för att främja ett bra bemötande av brottsoffret i rätten.

2005/06:Ju484 av Peter Althin m.fl. (kd):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om systematisk utveckling och tillämpning av ny kunskap.

2005/06:Ju488 av Jörgen Johansson (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skyddet för människors rätt att bedriva seriös näringsverksamhet.

2005/06:Ju497 av Anna Lilliehöök (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrat polisstöd i utredningar om bidragsfusk.

2005/06:Ju498 av Ulla Löfgren och Jan-Evert Rådström (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottskadeersättning till personer med riskfyllda arbeten, t.ex. poliser.

2005/06:Ju499 av Berit Högman och Tommy Ternemar (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisutbildning till Värmland.

2005/06:Ju500 av Berit Högman (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behov av översyn och utveckling av polisens arbete.

2005/06:Ju502 av Johan Linander m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

2005/06:Ju506 av Eskil Erlandsson och Staffan Danielsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ökade kunskaper inom rättsväsendet om våld mot kvinnor.

2005/06:Ju507 av Johan Linander m.fl. (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att antalet poliser bör ökas till 20 000.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det bör inrättas en fjärde polishögskola.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att ta bekämpande av hatbrotten på allvar.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ett kontinuerligt arbete med etiken inom polisen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en tillgänglig polis.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en synlig polis för människors trygghet i vardagen.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av samverkan mellan polisen och andra organ i samhället.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ett aktivt arbete med närpolisreformen för en lokalt förankrad polis.

2005/06:Ju508 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet för 2006 enligt uppställning:

2005/06:Ju510 av Helena Höij m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ökade ekonomiska resurser till Polismyndigheten i Stockholms län.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att närpolisreformens intentioner kan uppfyllas i Stockholms län.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning av polisens organisation och styre.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillskott av modern IT-utrustning.

2005/06:Ju514 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av tydligare politisk styrning av de brottsbekämpande myndigheterna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av strukturella förändringar inom polisen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättandet av en parlamentarisk polisutredning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en långsiktig hållbar finansiering av polisen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sjukkostnader och statliga pensioner inte skall få påverka polisens operativa arbete.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nationell men lokalt förankrad polis.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att prioritera s.k. mängdbrottslighet.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta en fjärde polishögskola.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att öka antalet poliser i Sverige.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att polisen förfogar över ett modernt kommunikationssystem över hela Sverige.

2005/06:Ju521 av Ulrik Lindgren och Peter Althin (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en nationell polisresurs för att ställa misstänkta krigsförbrytare inför rätta.

2005/06:Ju529 av Johan Pehrson m.fl. (fp):

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en målsättning med en 90-procentig beläggning och ett fortsatt behov av ökad platstillgång.

2005/06:Ju531 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisens arbete för att bekämpa prostitutionen.

2005/06:Ju532 av Johan Linander m.fl. (c):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reglering av polisens medel för att bekämpa grov brottslighet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det behövs fler polisenheter med särskild inriktning på människohandel för sexuella ändamål.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att insatserna för att utbilda och fortbilda myndighetsföreträdare om våld mot kvinnor måste öka.

2005/06:Ju533 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa fler rånkommissioner och ungdomsbrottsutredare inom polisen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa att det finns fler åklagare och domare som är utbildade och specialiserade på ungdomsbrott.

2005/06:Ju536 av Yoomi Renström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hur ekobrott kan bekämpas effektivare.

2005/06:Ju540 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

Riksdagen anvisar med följande ändring i förhållande till regeringens förslag för budgetåret 2006 anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställning:

2005/06:Ju548 av Karin Åström m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildning i arbetsmiljöbrott för poliser och åklagare.

2005/06:Ju549 av Liselott Hagberg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett helhetsgrepp och en plan på längre sikt för den framtida tingsrättsorganisationen, innan regeringen går vidare i det reformarbete som skulle kunna påverka verksamheten vid Katrineholms tingsrätt.

2005/06:Ju554 av Veronica Palm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om genusutbildning i rättsväsendet.

2005/06:Ju556 av Marina Pettersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barn som får försäkrings-/skadeståndersättning enligt brottskadelagen.

2005/06:Ju557 av Sylvia Lindgren m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om initiativ för att ytterligare förstärka insatserna mot ekonomisk brottslighet.

2005/06:Ju559 av Beatrice Ask m.fl. (m):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt uppställningen:
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbetalning av ersättning till brottsoffer i enlighet med vad som anges i lagakraftvunnen dom.

2005/06:Ju562 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av HBT-perspektiv och kunskap om HBT-frågor inom kriminalvården.

2005/06:L291 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade kunskaper inom rättsväsendet om brott mot homosexuella, bisexuella och transpersoner.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade kunskaper om våld mot närstående i samkönade relationer.

2005/06:L292 av Tasso Stafilidis m.fl. (v):

7. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att krav ställs på att de domare som skall döma i mål om vårdnad, boende och umgänge skall ha förvärvat särskild barnkompetens.

14. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till en ändring i rättshjälpslagen (1996:1619) som innebär dels att kraven för att rättshjälp skall beviljas sänks, dels att rättshjälp även skall kunna beviljas utöver 100 timmar utan krav på särskilda skäl i mål om vårdnad, boende och umgänge.

2005/06:L340 av Mia Franzén m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förbättrade och ökade kunskaper om barns varierande behov, barnpsykologi och informationsförmedling hos personalgrupper som har kontakt med föräldrar och barn i sin verksamhet, bl.a. familjerättspersonal och domstolspersonal.

2005/06:L341 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om våld och brott mot homo-, bi- och transpersoner.

2005/06:L342 av Peter Eriksson m.fl. (mp, -):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen gällande behovet av utbildning inom polis- och rättsväsendet om hatbrott.

2005/06:L373 av Mia Franzén m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utvärdering av reglerna om brottsskadeersättningar avseende saksador.

2005/06:L375 av Lars Ohly m.fl. (v):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad HBT-kompetens inom rättsväsendet.

2005/06:U291 av Annelie Enochson (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att systemet med rättshjälp ses över när det gäller hjälp till föräldrar med bortrövade barn.

2005/06:U340 av Lotta Hedström m.fl. (mp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utbildning och undervisning för myndighetsutövare, domare, advokater och åklagare samt poliskåren om hur man upptäcker och handskas med förövare och offer i människohandel.

2005/06:Sf336 av Lars Ohly m.fl. (v):

52. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att vidareutbildning och handledning i kulturkompe-
tens skall vara givna inslag i polisens verksamhet.
53. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om utbildningsinsatserna vad gäller rasistisk såväl som
vitmakrelaterad brottslighet.

2005/06:Sf383 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om utbildningssatsning i mångfald för domstolspersonal.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om närpolis i varje utanförskapsområde.

2005/06:Sf389 av Sven Brus m.fl. (kd):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att frågan kring hur man hanterar hatbrott och
rasistiska brott ingår i polisutbildningen.

2005/06:So248 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behovet av att polisens kunskaper om våld och brott
mot funktionshindrade ökar.

2005/06:So250 av Anita Brodén och Runar Patriksson (båda fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att omedelbart tillse att tull och polis får utökade
resurser för att stoppa den illegala försäljningen av alkohol.

2005/06:So315 av Rigmor Stenmark (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om brottsförebyggande insatser.

2005/06:So429 av Hillevi Engström (m):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att det inom Rikskriminalpolisen skall finnas samlad
kvalificerad kompetens kring den grova brottslighet som pågår i
s.k. hederskultur.

2005/06:So471 av Gudrun Schyman (-):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att det ställs kompetenskrav på relevanta tjänster
och yrkesutbildningar i fråga om mäns våld mot kvinnor.

2005/06:So557 av Annelie Enochson (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att begränsa tillgången till all form av barnpornografi på nätet och i medier.

2005/06:So634 av Mikael Oscarsson (kd):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge polisen i uppdrag att skärpa övervakning av droghandeln som sker via Internet.

2005/06:So637 av Mikael Oscarsson (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättandet av langningspolisier.

2005/06:So642 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om trygghet för äldre.

2005/06:So647 av Peter Althin m.fl. (kd):

3. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning i syfte att se över reglerna kring domstolarnas förfarande vid tvistemål om barn så att personer med gedigen barnkunskap och insikter om de psykosociala problemen hanterar dessa fall.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om specialkompetens som krav för de personalgrupper inom polis, åklagare och domstolar som skall arbeta med förhör av utsatta barn.

2005/06:Kr254 av Ragnwi Marcelind (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av större polisinsatser för att komma till rätta med illegala spelautomater.

2005/06:Kr289 av Cecilia Wikström (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten att ekonomiskt stödja de judiska församlingarna i Sverige för säkerhetskostnader för synagogor och andra kulturinstitutioner.

2005/06:T279 av Gunnar Andrén (fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att låta Norrtälje utgöra försöksområde för en lokalt utformad polisär organisation.

2005/06:T380 av Runar Patriksson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärpt trafikövervakning.

2005/06:T381 av Barbro Feltzing (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rättshjälp vid whiplash-skador.

2005/06:T498 av Karin Pilsäter och Mia Franzén (båda fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelning av polisresurser till Södertörnspolisens.

2005/06:T561 av Jan-Evert Rådström m.fl. (m, fp, kd, c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en fjärde polishögskola förläggs till Karlstad/Hammarö.

2005/06:T562 av Karin Svensson Smith m.fl. (-, mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av att i regleringsbrevet till Rikspolisstyrelsens införa krav på hastighetsövervakningens kvantitet och kvalitet.

2005/06:MJ527 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rättshjälp skall beviljas till de parter – fysiska eller juridiska personer – som berörs av mål som rör principiellt viktiga frågor om renskötselns markanspråk.

2005/06:N245 av Runar Patriksson (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en polisskola på Hammarö.

2005/06:N302 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av åtgärder för att öka rättstryggheten i Stockholmsregionen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fler poliser i Stockholms stad och län.

2005/06:N304 av Anna Grönlund Krantz m.fl. (fp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fastställa en minimigräns för antal poliser per kvadratkilometer.

2005/06:N309 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om polisnärvaro.

2005/06:N380 av Carl-Erik Skårman och Cecilia Widegren (båda m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rättstrygghet och fler poliser i Skaraborg.

2005/06:N443 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om 1 000 fler poliser och en kraftig förstärkning av civilanställd polispersonal i Stockholms län.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade insatser mot ungdomsbrottslighet i Stockholms län.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler närpoliser i Stockholms län.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om brottslighet med politiska förtecken i Stockholmsregionen.
43. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förstärkt sjöpolis i Stockholms län samt i övrigt förbättrade förutsättningar för arbete och boende i skärgården.

2005/06:N474 av Lars Lindblad m.fl. (m, fp, c, kd):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla delar av Skåne skall ha rätt till den trygghet som polisiär närvaro innebär.

2005/06:A370 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att handläggning av brottskadeärenden skall ske inom tre månader.

BILAGA 2

Sammanställning av förslag till anslag för år 2006 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utgiftsområde 4, Rättsväsendet

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2006

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	Ändringar i regeringens förslag (m)	Ändringar i regeringens förslag (fp)	(kd)*	(c)
4:1	(ram)	15 674 018	+700 000	+680 000	+500 000	+400 000
4:2	(ram)	698 631		+30 000		
4:3	(ram)	862 424	+40 000	+25 000	+40 000	+25 000
4:4	(ram)	350 429				
4:5	(ram)	4 074 140	+200 000	+105 000	+170 000	+100 000
4:6	(ram)	5 729 965	+545 000	+150 000	+300 000	+100 000
4:7	(ram)	60 116	-10 000	-10 000		
4:8	(ram)	227 312	+10 000			
4:9	(ram)	3 843				
4:10	(ram)	27 449	+5 000		+5 000	
4:11	(ram)	83 474				
4:12	(ram)	1 199 214	+10 000	+30 000		
4:13	(ram)	21 163				
4:14	(ram)	3 578				
4:15	(ram)	7 157			+50 000	
SUMMA		29 022 913			+1 065 000	+625 000

* Tabellen tar inte upp Kristdemokraternas yrkande i motion 2005/06:Ju540 om ett nytt särskilt anslag avseende stöd till kvinnojourer (jfr. anslag 18.1 under utgiftsområde 9)

BILAGA 3

Utskottets förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna och Centerpartiet redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden som fogas till betänkandet.

Utskottets förslag till anslag för år 2006

Anslag	Anslagstyp	Anslagsbelopp
4:1 Polisorganisationen	(ram)	15 674 018
4:2 Säkerhetspolisen	(ram)	698 631
4:3 Åklagarmyndigheten	(ram)	862 424
4:4 Ekobrottsmyndigheten	(ram)	350 429
4:5 Domstolsväsendet m.m.	(ram)	4 074 140
4:6 Kriminalvården	(ram)	5 729 965
4:7 Brottsförebyggande rådet	(ram)	60 116
4:8 Rättsmedicinalverket	(ram)	227 312
4:9 Gentekniknämnden	(ram)	3 843
4:10 Brottsoffermyndigheten	(ram)	27 449
4:11 Ersättning för skador på grund av brott	(ram)	83 474
4:12 Rättshjälpkostnader m.m.	(ram)	1 199 214
4:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	(ram)	21 163
4:14 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	(ram)	3 578
4:15 Bidrag till brottsförebyggande arbete	(ram)	7 157
Summa		29 022 913

BILAGA 4

Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 1 i utskottets förslag till riksdagsbeslut)

1. Anslag under utgiftsområde 4 Rättsväsendet		
Motion	Motionärer	Yrkanden
2003/04: MJ63	Sven Gunnar Persson m.fl. (kd)	37, 38, 41 och 42
2003/04: MJ65	Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m)	9
2005/06: Ju234	Anne-Marie Ekström (fp)	1
2005/06: Ju259	Cecilia Wikström (fp)	
2005/06: Ju306	Maria Larsson m.fl. (kd)	5
2005/06: Ju358	Beatrice Ask m.fl. (m)	1
2005/06: Ju376	Johan Pehrson m.fl. (fp)	13 och 14
2005/06: Ju379	Anna Grönlund Krantz och Torkild Strandberg (båda fp)	1 och 2
2005/06: Ju410	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	4 och 11
2005/06: Ju414	Martin Andreasson (fp)	
2005/06: Ju436	Olle Sandahl m.fl. (kd)	2 och 5
2005/06: Ju459	Peter Althin m.fl. (kd)	15 och 21
2005/06: Ju463	Olle Sandahl m.fl. (kd)	2-4, 14 och 17
2005/06: Ju502	Johan Linander m.fl. (c)	
2005/06: Ju507	Johan Linander m.fl. (c)	2 och 5
2005/06: Ju508	Johan Pehrson m.fl. (fp)	
2005/06: Ju514	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	4, 5, 18 och 24
2005/06: Ju529	Johan Pehrson m.fl. (fp)	34
2005/06: Ju540	Göran Hägglund m.fl. (kd)	
2005/06: Ju559	Beatrice Ask m.fl. (m)	1
2005/06: A370	Göran Hägglund m.fl. (kd)	31

BILAGA 5

Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 2 i utskottets förslag till riksdagsbeslut)

2. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet		
Motion	Motionärer	Yrkanden
2005/06:Ju229	Ulf Sjösten och Cecilia Magnusson (båda m)	
2005/06:Ju246	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	
2005/06:Ju260	Cecilia Wikström (fp)	
2005/06:Ju278	Stefan Hagfeldt m.fl. (m)	
2005/06:Ju299	Rigmor Stenmark (c)	
2005/06:Ju306	Maria Larsson m.fl. (kd)	7
2005/06:Ju309	Carina Hägg och Birgitta Ahlqvist (båda s)	
2005/06:Ju324	Karin Enström (m)	1 och 2
2005/06:Ju333	Lars Ohly m.fl. (v)	4 och 5
2005/06:Ju349	Jörgen Johansson (c)	2
2005/06:Ju358	Beatrice Ask m.fl. (m)	9
2005/06:Ju360	Peter Jonsson (s)	
2005/06:Ju362	Solveig Hellquist (fp)	
2005/06:Ju368	Rolf Olsson m.fl. (v)	7 och 8
2005/06:Ju380	Johan Pehrson m.fl. (fp)	1, 2, 5 och 10
2005/06:Ju381	Johan Pehrson m.fl. (fp)	1 och 5
2005/06:Ju383	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	6
2005/06:Ju384	Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -)	8 och 18
2005/06:Ju386	Rolf Olsson m.fl. (v)	6
2005/06:Ju399	Beatrice Ask m.fl. (m)	3
2005/06:Ju402	Rolf Olsson m.fl. (v)	1
2005/06:Ju418	Carina Hägg och Birgitta Ahlqvist (båda s)	
2005/06:Ju422	Peter Eriksson m.fl. (mp, -)	1 och 3–6
2005/06:Ju436	Olle Sandahl m.fl. (kd)	1
2005/06:Ju437	Peter Althin m.fl. (kd)	2
2005/06:Ju440	Ingemar Vänerlöv m.fl. (kd)	1 och 2
2005/06:Ju444	Ingrid Burman m.fl. (v)	
2005/06:Ju446	Ingemar Vänerlöv och Rosita Runegrund (båda kd)	
2005/06:Ju476	Birgitta Carlsson m.fl. (c, kd, m, fp, v, mp)	1
2005/06:Ju483	Olle Sandahl m.fl. (kd)	15
2005/06:Ju484	Peter Althin m.fl. (kd)	8
2005/06:Ju506	Eskil Erlandsson och Staffan Danielsson (båda c)	
2005/06:Ju507	Johan Linander m.fl. (c)	11
2005/06:Ju532	Johan Linander m.fl. (c)	18
2005/06:Ju533	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	19
2005/06:Ju548	Karin Åström m.fl. (s)	3
2005/06:Ju554	Veronica Palm (s)	

2. Kompetens- och bemötandefrågor inom rättsväsendet		
Motion	Motionärer	Yrkanden
2005/06:Ju562	Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -)	10
2005/06:L291	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	29 och 33
2005/06:L292	Tasso Stafilidis m.fl. (v)	7
2005/06:L340	Mia Franzén m.fl. (fp)	1
2005/06:L342	Peter Eriksson m.fl. (mp, -)	1
2005/06:L375	Lars Ohly m.fl. (v)	20
2005/06:U340	Lotta Hedström m.fl. (mp)	13
2005/06:Sf336	Lars Ohly m.fl. (v)	52 och 53
2005/06:Sf383	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	16
2005/06:Sf389	Sven Brus m.fl. (kd)	22
2005/06:So248	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	4
2005/06:So429	Hillevi Engström (m)	13
2005/06:So471	Gudrun Schyman (-)	2
2005/06:So647	Peter Althin m.fl. (kd)	3 och 11

BILAGA 6

Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 3 i utskottets förslag till riksdagsbeslut)

3. Resursfördelning inom polisen		
Motion	Motionärer	Yrkanden
2005/06:Ju224	Ulf Sjösten (m)	
2005/06:Ju237	Rolf Gunnarsson (m)	
2005/06:Ju241	Hans Backman (fp)	
2005/06:Ju261	Liselott Hagberg m.fl. (fp)	
2005/06:Ju267	Tobias Krantz (fp)	1 och 2
2005/06:Ju300	Håkan Larsson (c)	
2005/06:Ju312	Tobias Krantz (fp)	
2005/06:Ju314	Ragnwi Marcelind (kd)	1
2005/06:Ju322	Gunilla Tjernberg (kd)	
2005/06:Ju344	Anne Marie Brodén och Henrik von Sydow (båda m)	1 och 2
2005/06:Ju345	Anne Marie Brodén (m)	
2005/06:Ju358	Beatrice Ask m.fl. (m)	3 och 25–27
2005/06:Ju359	Stefan Hagfeldt och Gunnar Axén (båda m)	
2005/06:Ju368	Rolf Olsson m.fl. (v)	1 och 2
2005/06:Ju377	Jan Ertsborn m.fl. (fp)	1
2005/06:Ju379	Anna Grönlund Krantz och Torkild Strandberg (båda fp)	3
2005/06:Ju407	Raimo Pärssinen (s)	
2005/06:Ju433	Agne Hansson (c)	
2005/06:Ju441	Lars Gustafsson (kd)	
2005/06:Ju463	Olle Sandahl m.fl. (kd)	15
2005/06:Ju468	Annelie Enochson (kd)	
2005/06:Ju481	Torsten Lindström (kd)	1–5 och 8
2005/06:Ju483	Olle Sandahl m.fl. (kd)	7 och 8
2005/06:Ju500	Berit Högman (s)	
2005/06:Ju507	Johan Linander m.fl. (c)	12–15
2005/06:Ju510	Helena Höij m.fl. (kd)	1, 2 och 4
2005/06:Ju514	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	32
2005/06:Sf383	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	26
2005/06:T279	Gunnar Andrén (fp)	10
2005/06:T498	Karin Pilsäter och Mia Franzén (båda fp)	5
2005/06:N302	Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m)	10 och 11
2005/06:N304	Anna Grönlund Krantz m.fl. (fp)	5
2005/06:N309	Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m)	9
2005/06:N380	Carl-Erik Skårman och Cecilia Widegren (båda m)	8

3. Resursfördelning inom polisen		
Motion	Motionärer	Yrkanden
2005/06:N443	Martin Andreasson m.fl. (fp)	3, 5 och 43
2005/06:N474	Lars Lindblad m.fl. (m, fp, c, kd)	16

BILAGA 7

Vissa av utskottet avstyrkta motionsyrkanden (punkt 5 i utskottets förslag till riksdagsbeslut)

5. Prioritering av olika slags brottslighet		
Motion	Motionärer	Yrkanden
2004/05:So431	Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp)	4
2004/05:T465	Runar Patriksson m.fl. (fp)	3 och 9
2005/06:Sk385	Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp)	4 och 5
2005/06:Ju238	Tobias Krantz (fp)	
2005/06:Ju298	Torsten Lindström (kd)	1
2005/06:Ju302	Sven Bergström och Ragnwi Marcelind (c, kd)	
2005/06:Ju332	Torkild Strandberg m.fl. (fp)	21
2005/06:Ju379	Anna Grönlund Krantz och Torkild Strandberg (båda fp)	8
2005/06:Ju382	Johan Pehrson m.fl. (fp)	8
2005/06:Ju383	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	2
2005/06:Ju384	Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -)	7
2005/06:Ju412	Cecilia Widegren och Ulf Sjösten (båda m)	2 och 3
2005/06:Ju420	Lars Ohly m.fl. (v)	6
2005/06:Ju463	Olle Sandahl m.fl. (kd)	8 och 9
2005/06:Ju475	Inger Davidson m.fl. (kd, m, fp, v, c, mp)	1
2005/06:Ju483	Olle Sandahl m.fl. (kd)	3
2005/06:Ju488	Jörgen Johansson (c)	1
2005/06:Ju497	Anna Lilliehöök (m)	
2005/06:Ju507	Johan Linander m.fl. (c)	10
2005/06:Ju514	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	16
2005/06:Ju521	Ulrik Lindgren och Peter Althin (båda kd)	
2005/06:Ju531	Birgitta Ohlsson m.fl. (fp)	2
2005/06:Ju532	Johan Linander m.fl. (c)	6 och 8
2005/06:Ju533	Lars Leijonborg m.fl. (fp)	14
2005/06:L341	Kenneth Johansson m.fl. (c)	16
2005/06:So250	Anita Brodén och Runar Patriksson (båda fp)	4
2005/06:So315	Rigmor Stenmark (c)	3
2005/06:So557	Annelie Enochson (kd)	7
2005/06:So634	Mikael Oscarsson (kd)	5
2005/06:So637	Mikael Oscarsson (kd)	3
2005/06:So642	Fredrik Reinfeldt m.fl. (m)	9
2005/06:Kr254	Ragnwi Marcelind (kd)	1
2005/06:T380	Runar Patriksson m.fl. (fp)	3
2005/06:T562	Karin Svensson Smith m.fl. (-, mp)	5
2005/06:N443	Martin Andreasson m.fl. (fp)	4 och 7

BILAGA 8

Anmälda och uppklarade brott samt uppklaringsprocent efter brottstyp år 2004

Brottstyp	Antal polisanmälda brott	Antal uppklarade brott	Uppklaringsprocent	Personuppklaringsprocent
SAMTLIGA BROTT	1 248 743	375 356	30 %	16 %
Brott mot brottsbalken	1 091 240	248 432	23 %	9 %
Mord, dråp samt miss-handel med dödlig utgång	209	155	74 %	43 %
Misshandling, grov miss-handel	67 089	31 547	47 %	19 %
- därav mot barn 0-6 år	1 147	613	53 %	11 %
- därav mot barn 7-14 år	7 069	4 449	63 %	13 %
- därav mot kvinnor	22 753	10 625	47 %	23 %
Sexualbrott	10 419	4 978	48 %	18 %
- därav våldtäkt, grov våldtäkt	2 631	1 061	40 %	13 %
Biltillgrepp	47 116	5 516	12 %	6 %
Cykelstöld	70 875	1 202	2 %	1 %
Inbrottsstöld	119 287	9 088	8 %	4 %
- därav vid inbrott i bostad	17 573	2 123	12 %	4 %
Stöld/snatteri ur och från motordrivet fordon	136 264	4 263	3 %	2 %
Stöld/snatteri i butik m.m.	61 743	40 171	65 %	45 %
Rån, grovt rån	8 590	2 104	24 %	11 %
- därav bankrån	45	23	51 %	33 %
- därav postrån	25	13	52 %	24 %
- därav butiksran	839	278	33 %	24 %
- därav personrån	6 134	1 322	22 %	8 %
Bedrägeri och annan oredlighet	57 680	30 200	52 %	17 %
Skadegörelsebrott	147 263	15 170	10 %	4 %
Övriga brott				
Rattfylleri, grovt rattfylleri (exkl. drograttfylleri)	15 588	15 161	97 %	82 %
Brott mot narkotikastrafflagen	45 093	35 263	78 %	63 %

Källa: Brottsförebyggande rådet

BILAGA 9

Måluppfyllelse i domstolarna

Tabell 3.3 Tingsrätternas, hovrätternas, länsrätternas och kammarrätternas måluppfyllelse

Källa: Domstolsverket

Domstolslag/ målkategori	Medianålder avgjorda mål (månader)			Total balans ¹			Andel balanserade mål äldre än 6 månader ²			Andel balanserade mål äldre än 12 månader ²		
	Mål 2004	Resultat 2004	Resultat 2003	Mål 2004	Resultat 2004	Resultat 2003	Mål 2004	Resultat 2004	Resultat 2003	Mål 2004	Resultat 2004	Resultat 2003
Tingsrätter												
<i>FT-mål³</i>	2,0		2,3	25%	34%	36%	15%	24%	27%	5%	10%	10%
<i>Övriga tvistemål exkl. familjemål</i>	4,0		4,6	65%	74%	68%	45%	51%	54%	25%	29%	31%
<i>Brottmål exkl. nota- riemål</i>	2,0		2,3	35%	40%	36%	30%	35%	35%	15%	16%	17%
Hovrätter												
<i>Tvistemål</i>	5,0		-	70%	60%	65%	45%	50%	51%	20%	20%	23%
<i>Brottmål</i>	3,0		-	40%	42%	42%	20%	36%	32%	10%	7%	8%
Länsrätter												
<i>Skattemål</i>	6,0	8	7,1	65%	76%	72%	45%	58%	64%	25%	25%	25%
<i>Socialförsäkringsmål</i>	5,0	6,3	6,9	55%	82%	64%	20%	40%	40%	5%	10%	9%
<i>Övriga mål</i>	-	-	-	25%	24%	21%	25%	23%	21%	5%	6%	6%
Kammarrätter												
<i>Dispensfrågan i mål där prövningstill- stånd krävs</i>	3,0	2,4	3,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Skattemål</i>	6,0	15,6	17,0	125%	122%	125%	60%	71%	71%	40%	39%	42%
<i>Socialförsäkringsmål</i>	4,0	6,9	7,3	55%	71%	72%	35%	47%	49%	15%	15%	16%
<i>Övriga mål</i>	-	-	-	40%	39%	42%	40%	41%	36%	25%	21%	12%

¹ Antal balanserade mål per målkategori vid 2004 års utgång/genomsnittligt antal inkomna mål inom målkategori under de senaste tre åren.² Antal balanserade mål inom målkategori vid 2004 års utgång som är äldre än sex respektive tolv månader/totalt antal balanserade mål inom målkategori vid 2004 års utgång.³ Tvistemål som handläggs i förenklad form.

BILAGA 10

Genomsnittligt antal frivårdsklienter åren
1999–2004

År	Totalt	Skyddsstillsyn		I anstalt med övervakare	Villkorligt frigivna	Villkorligt samhälstjänst	Intensivövervakning		
		Totalt	Samhälstjänst				Korta straff	Utsluss	
1999	13 370	7029	1091	854	1625	4219	157	340	–
2000	13 447	6944	1092	1087	1720	4234	331	218	–
2001	13 943	6938	1048	1156	1895	4233	646	202	29
2002	15 365	7697	1143	1221	2149	4495	800	182	42
2003	15 637	7653	1216	1199	2256	4656	778	252	42
2004	16 049	7626	1236	1230	2561	4758	766	291	47